

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

VRASENE-ZUID (SG_R3_BES_01)

BEVEREN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Vrasene-Zuid” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van **XX** opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **XX** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Beveren

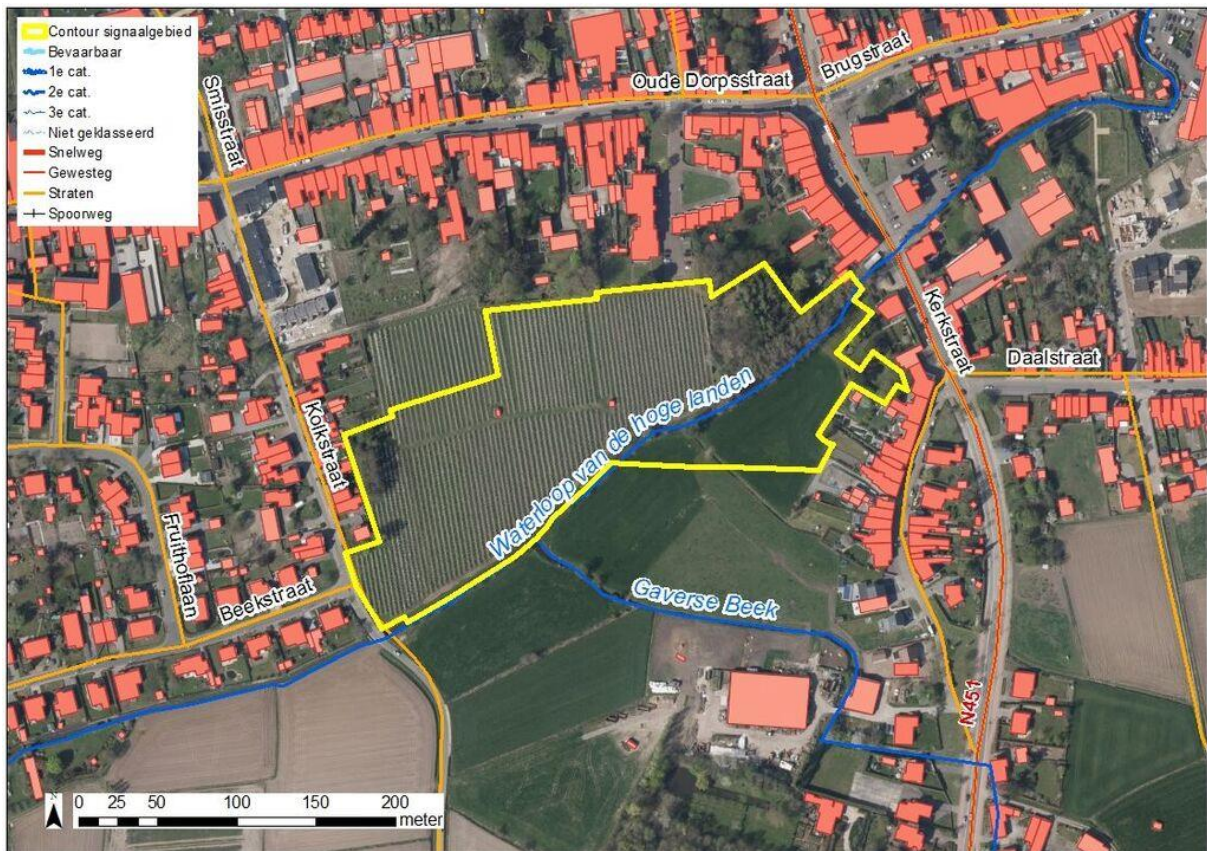
Provincie(s): Oost-Vlaanderen

Ligging: Het gebied ligt vlakbij het centrum van Vrasene. Het is gelegen achter de bebouwing langs de Kerkstraat, Oude Dorpsstraat en Kolkstraat en sluit ten zuiden aan bij een open agrarisch landschap.

Bekken: Benedenscheldebekken

Betrokken waterlopen: Vrasenebeek (8010) (VHA: Waterloop van de Hoge Landen),

Oppervlakte: 3,86 ha

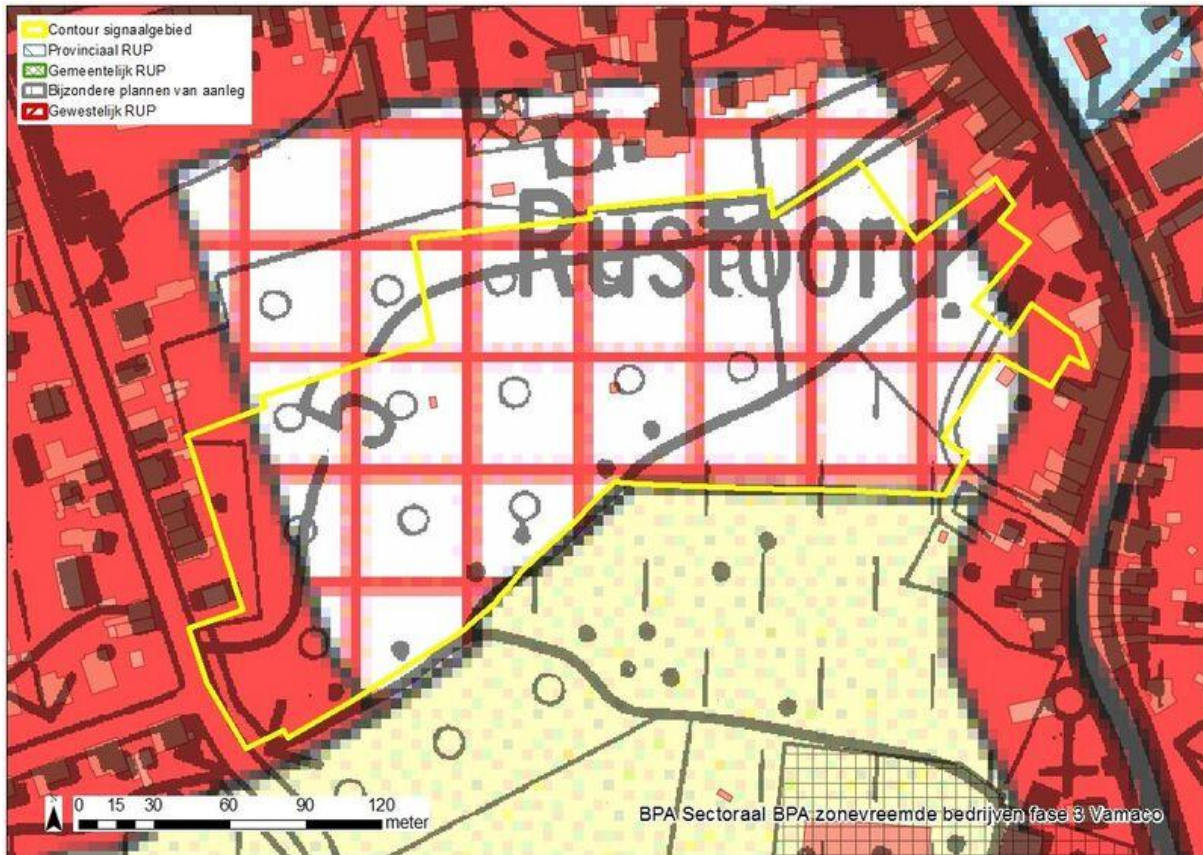
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft grotendeels de bestemming woonuitbreidingsgebied. Enkele onbebouwde percelen aan de straatkant of vlak achter reeds bebouwde percelen liggen in woongebied.

Globale beschrijving:

Het gebied is grotendeels in landbouwgebruik als laagstamboomgaard (ten noorden van de Vrasenebeek (8010)) en weiland (ten zuiden van de Vrasenebeek), met enkele bosjes aan de randen.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het is een groot aaneengesloten gebied nabij het centrum van Vrasene, met een gekende en gedocumenteerde overstromingsproblematiek.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het gebied is afgebakend volgens de onbebouwde delen van het woonuitbreidingsgebied en de aansluitende onbebouwde percelen in woongebied en dit langs weerszijden van de Vrasenebeek.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

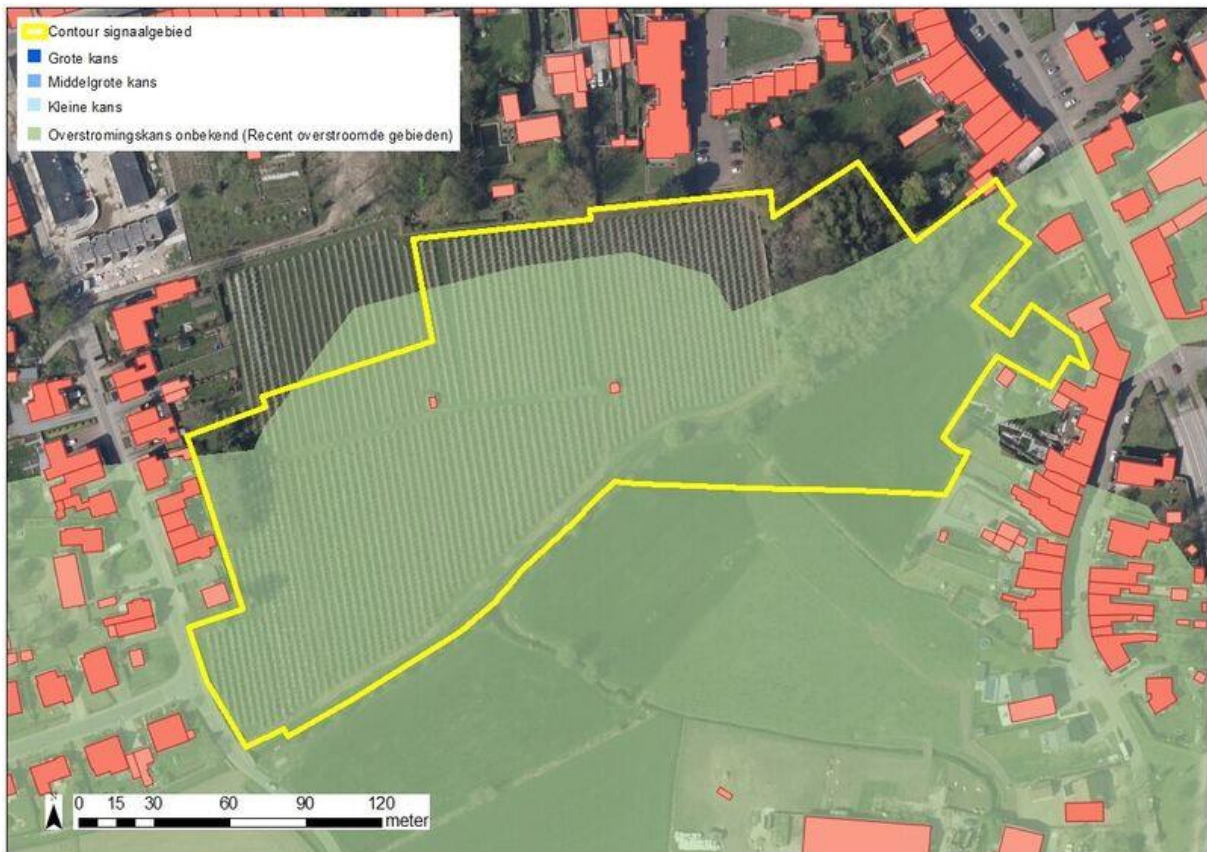
Voor het gebied Vrasene-Zuid zijn geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Een aanzienlijk deel van het gebied is volgens de ROG-kaart recent overstroomd.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

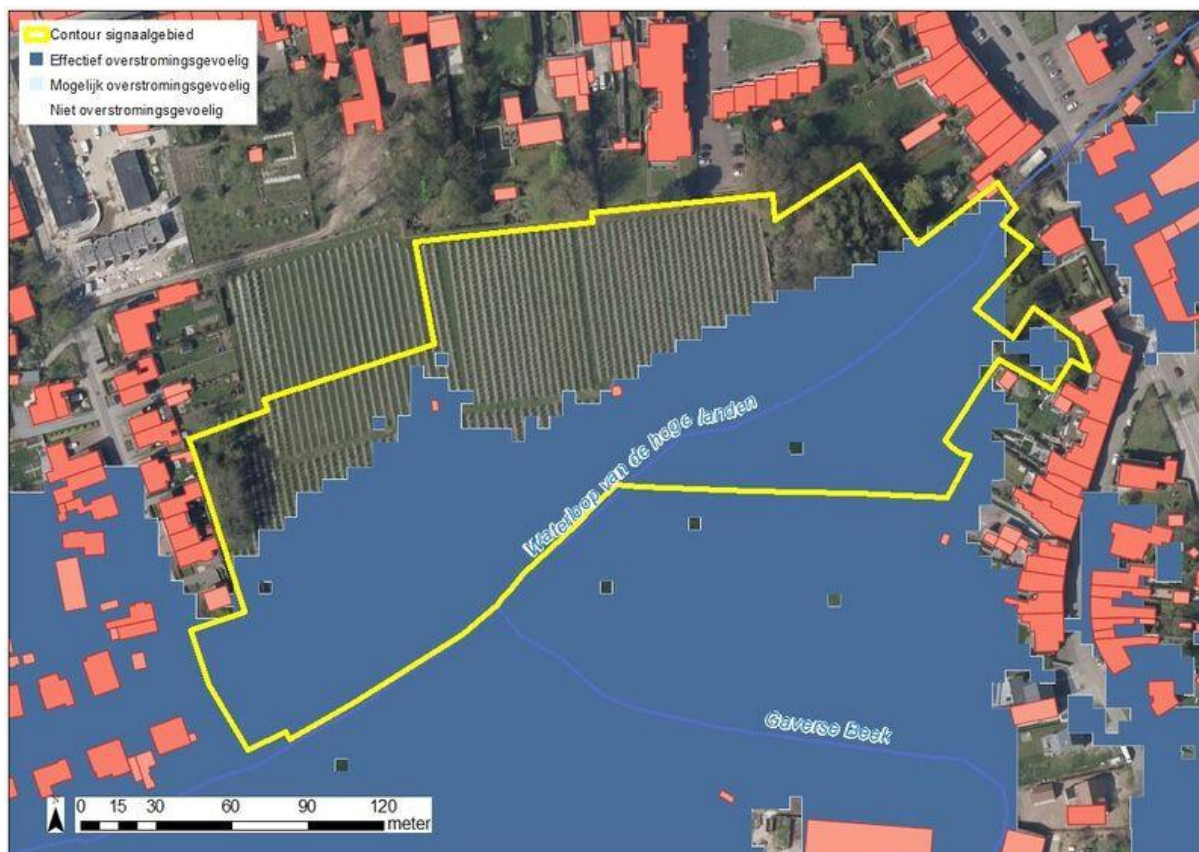
De Vrasenebeek maakt geen deel uit van de orbp-studie en werd niet gemodelleerd.

3.2 Bespreking watersysteem

De zuidelijke helft van het gebied is effectief overstromingsgevoelig en is volgens de kaart van de recent overstroomde gebieden overstroomd in 1998, 2003 en 2010. Een deel van het gebied overstroomde ook in januari 2016.

Deze waterloop maakt geen onderdeel uit van de overstromingsgevaarkaarten.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Er zijn geen concrete acties vermeld in het bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken van het stroomgebiedbeheerplan 2016-2021.

Het gebied kent een sterke waterproblematiek met herhaaldelijke overstromingen. Vrijwaren van ruimte voor water is hier belangrijk, en dan vooral langs de waterloop.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het GRS wordt over het woonuitbreidingsgebied aangegeven dat 'door de aanwezigheid van de waterloop de invulling van het gebied beperkt wordt. De zone ten zuiden van de beek wordt als niet-ontwikkelbaar beschouwd, in het noordelijk deel worden nog mogelijkheden gezien voor een afwerkingsrand van circa 30 woningen (deels buiten het signaalgebied. De gemeente meldt dat dit een theoretisch richtcijfer was voor een bepaalde oppervlakte met een bepaalde bouwdichtheid, red.). Hiervoor wordt het gebied geselecteerd voor onderzoek voor de lange termijn (niet prioritair), behoudens het gedeelte langs de bestaande uitgeruste Kolkstraat (in woongebied, red.)'

In het algemeen wordt de Vrasenebeek in het GRS genoemd als structuurbepalend. Langs de Vrasenebeek zijn er potenties om een veilige en aangename voetweg te creëren.

Het GRS dateert van 2006. Door voortschrijdend inzicht is de ruimtelijke visie ondertussen licht aangepast. De gemeente stelt dat in dit gebied aandacht voor water essentieel is. In het effectief overstromingsgevoelige gebied van dit signaalgebied langs de Vrasenebeek is bijkomende bebouwing niet wenselijk. In het noordelijke deel van het signaalgebied dat niet effectief overstromingsgevoelig is,

is eventuele bebouwing nog mogelijk. Een uitbreiding van het OCMW behoort hier nog tot de mogelijkheden.

4.3 Lopende initiatieven:

Hier is momenteel geen verdere ontwikkelingsinitiatief omwille van de waterproblematiek.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Overleg bij de selectie van te onderzoeken signaalgebieden (3/9/2014): Stijn Jacobs (afdelingshoofd grondgebiedzaken – Beveren), Bert Vertenten (afdeling grondgebiedzaken – Beveren), Bert Genbrugge (stedenbouwkundig ambtenaar – Beveren), Eddie Joosen (milieuambtenaar – Beveren)

Gebiedsgericht en thematisch overleg (20/04/2015): Stijn Jacobs (afdelingshoofd grondgebiedzaken – Beveren), Ellen Van Stappen (Stedenbouw – Beveren), Bert Genbrugge (stedenbouwkundig ambtenaar – Beveren)

Gebiedsgericht en thematisch overleg (12/01/2016): Bert Vertenten (celhoofd projecten openbaar domein), Walter Van Kerkhoven (ploegbaas waterlopen Beveren), Bert Genbrugge (GSA Beveren), Raf Van Roeyen (schepen Beveren), Barbara Smits (dienst Ruimtelijke Planning O-VI), Hanne van der Poel (dienst IWB provincie O-VI), Wim Behiels (dienst IWB provincie O-VI), Stephanie de Mûelenaere (Ruimte Vlaanderen)

Gebiedsgericht en thematisch overleg (19/04/2016): Bert Vertenten (celhoofd projecten openbaar domein), Bert Genbrugge (GSA Beveren), De Bock Gwen (technische dienst Beveren), Raf Van Roeyen (schepen Beveren), Boudewijn Vlegels (schepen Beveren), Barbara Smits (dienst Ruimtelijke Planning O-VI), Hanne van der Poel (dienst IWB provincie O-VI), Wim Behiels (dienst IWB provincie O-VI), Cindy Vandenbogaerde (Ruimte Vlaanderen)

Op 17/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Vrasene-Zuid zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Gezien de waterproblematiek in het gebied is bijkomende bebouwing in het effectief overstromingsgevoelige gedeelte niet gewenst. De effectief overstromingsgevoelige delen (zowel in woongebied als in woonuitbreidingsgebied) worden herbestemd naar een bestemming die verenigbaar is met het watersysteem.

B: maatregelen met behoud van bestemming

-

A: watertoets

Voor het noordelijk deel van het gebied dat niet in effectief overstromingsgevoelig gebied ligt geldt de watertoets. Een uitbreiding van het OCMW behoort hier nog tot de mogelijkheden, mits er voldaan wordt aan de voorschriften vanuit de watertoets.

Instrument:

-

Initiatiefnemer:

Geen consensus

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Gezien de waterproblematiek in het gebied is bijkomende bebouwing in het effectief overstromingsgevoelige gedeelte niet gewenst. De effectief overstromingsgevoelige delen (zowel in woongebied als in woonuitbreidingsgebied) worden herbestemd naar een bestemming die verenigbaar is met het watersysteem. Voor het noordelijk deel van het gebied dat niet in effectief overstromingsgevoelig gebied zit, geldt de watertoets. Een uitbreiding van het OCMW behoort hier nog tot de mogelijkheden, mits er voldaan wordt aan de voorschriften vanuit de watertoets.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

GROTE HEIDE (SG_R3_BES_02)

BEVEREN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Grote Heide” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van **XX** opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **XX** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Beveren

Provincie(s): Oost-Vlaanderen

Ligging: Het gebied sluit aan op de Duivendam en is verder omsloten door de bebouwing aan de Klaveren Aas, Grote Heidestraat en Gentseweg (N70).

Bekken: Benedenscheldebekken

Betrokken waterlopen: Beverse Beek

Oppervlakte: 17,71 ha

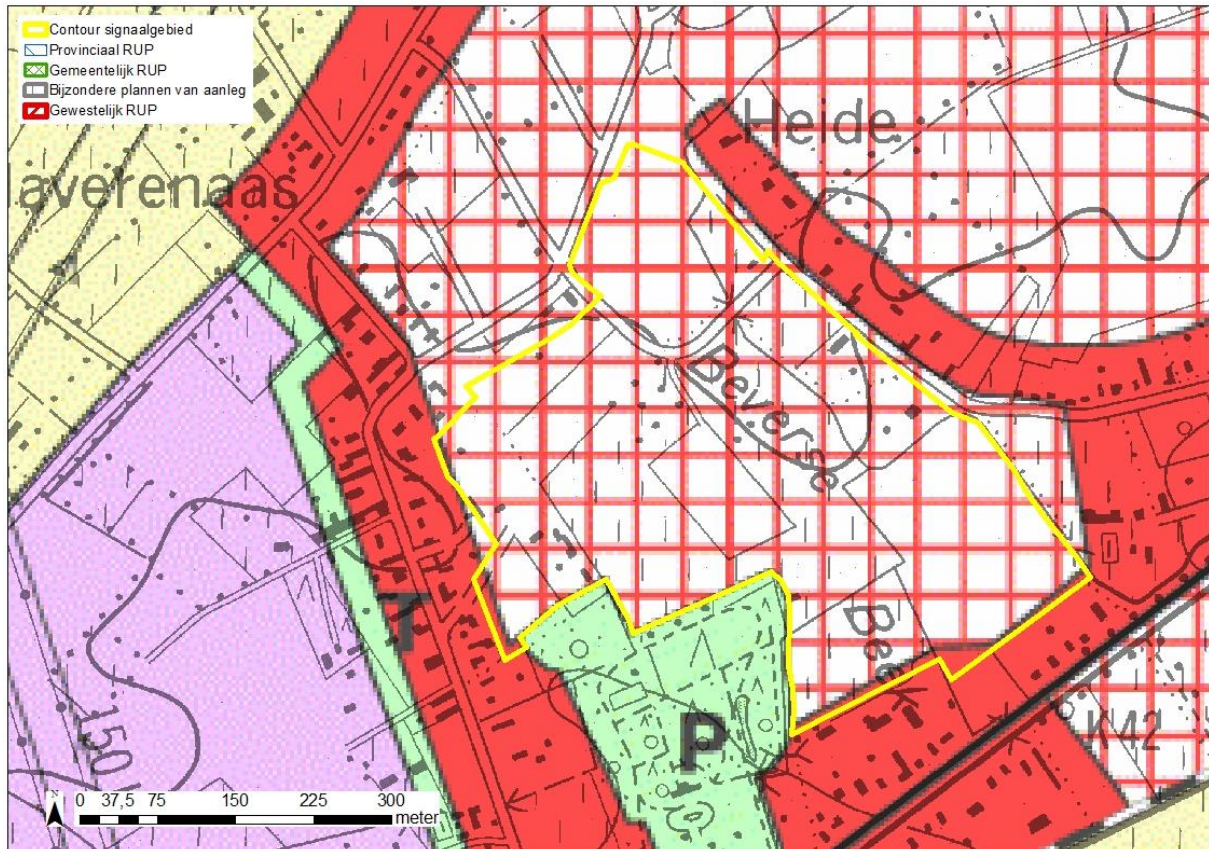
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft voor het overgrote deel de bestemming woonuitbreidingsgebied, met langs de Grote Heidestraat en Gentseweg enkele zeer smalle strookjes met bestemming woongebied.

Globale beschrijving:

Het gebied heeft momenteel voor het grootste deel een agrarisch invulling (akker en weiland), met een beperkte oppervlakte bosjes tussenin. Binnen de afbakening liggen een aantal woningen.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Een groot aaneengesloten onbebouwd WUG met een gekende waterproblematiek in het noordoosten. De ontwikkelaar, provincie en gemeente werken een plan uit rekening houdend met waterproblematiek. Bij opmaak RUP kan gebruik gemaakt worden van Rubiconfonds.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het volledige niet ontwikkelde woonuitbreidingsgebied ten westen van de Duivendam wordt geselecteerd, en hierbij enkele zeer fijne stroken woongebied gezien de afbakening gebeurde op perceelsgrensniveau.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

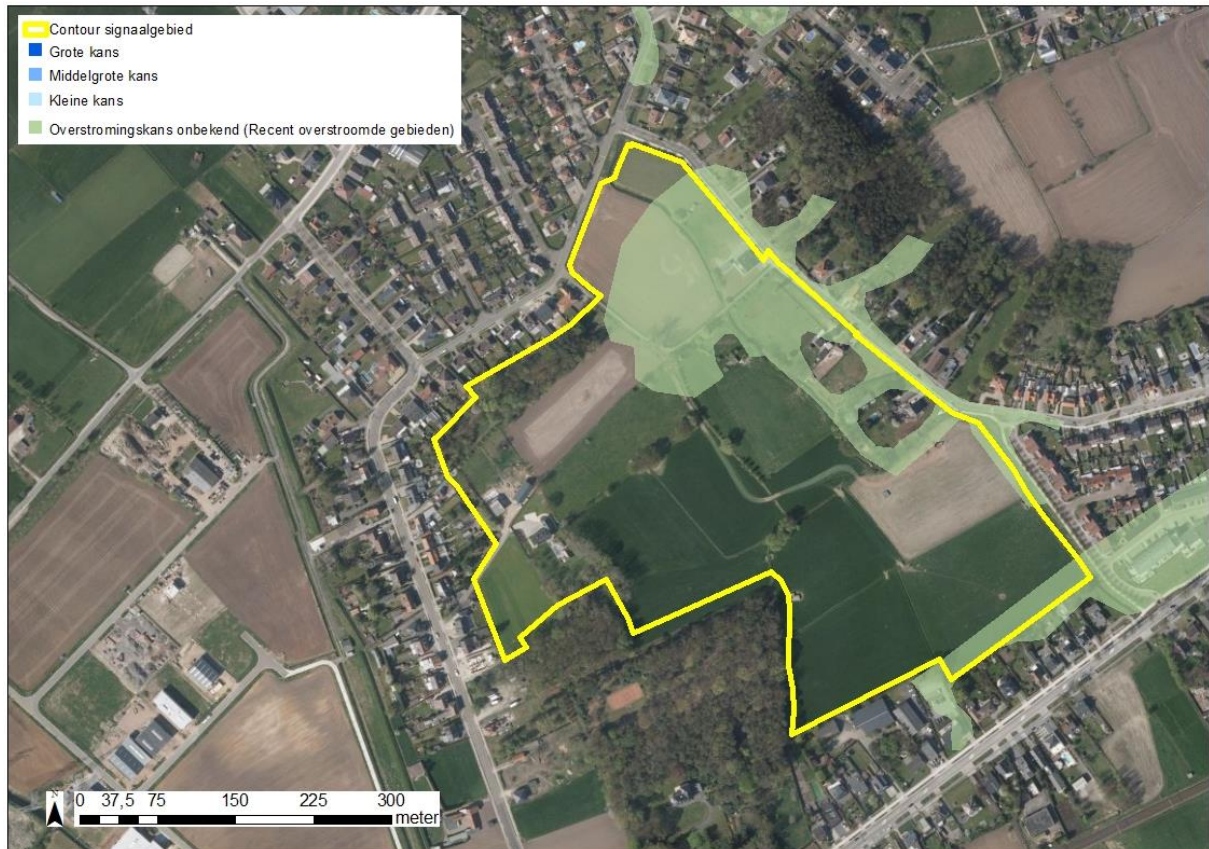
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Voor het gebied Grote Heide zijn geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

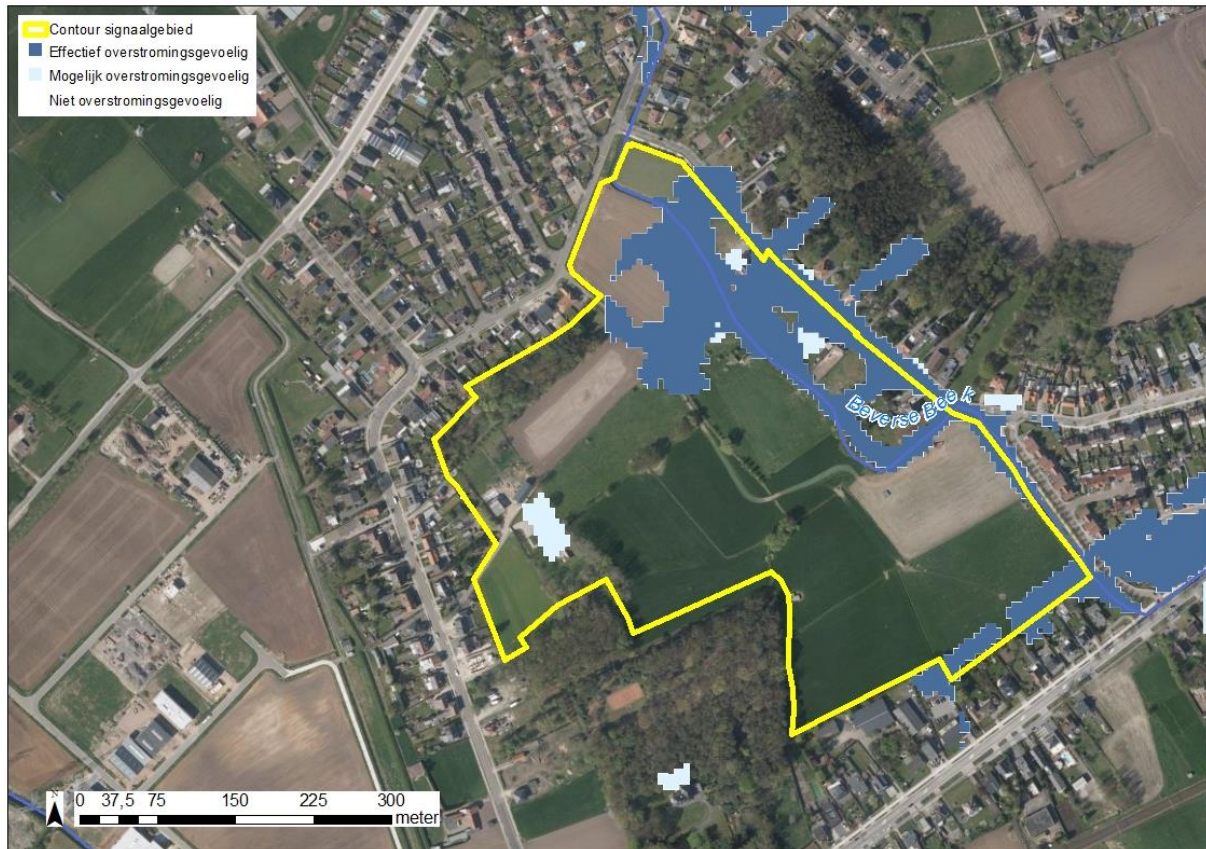
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. In kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt. Deze geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Beverse Beek maakt geen deel uit van de orbp-studie en werd niet gemodelleerd.

3.2 Bespreking watersysteem

De zone waar de Beverse Beek door het gebied stroomt is effectief overstromingsgevoelig (ROG 1998), het gebied werd niet gemodelleerd op de overstromingsgevaarkaart.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Er zijn geen concrete acties vermeld in het bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken van het stroomgebiedbeheerplan 2016-2021.

Vrijwaren van ruimte voor water langs de Beverse beek is van belang.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het GRS vermeldt het volgende:

- (BeB) woonuitbreidingsgebied Klaveren Aas is gelegen in het uiterste westen in aansluiting met het woonuitbreidingsgebied Duivendam. Het gebied blijft in principe best open ruimte. Langetermijntaakstellingen, waarover nu geen duidelijkheid is, kunnen eventueel in een latere periode het aansnijden ervan te overwegen maken. Dus gezien de minder gunstige ligging te selecteren voor onderzoek voor de lange termijn. De VLM wacht voor 3,5 ha woonuitbreidingsgebied (Klaveren Aas) op aansnijden en wil hierop 50 koopwoningen voorzien.
- (BeC) Woonuitbreidingsgebied Casa De Luz met een oppervlakte van +/- 10 ha in het uiterste westen in aansluiting met het woonuitbreidingsgebied Duivendam. Het gebied blijft in principe best open ruimte. Alleen lange termijntaakstellingen, waarop heden geen zicht is, kunnen eventueel in een latere periode het aansnijden ervan doen overwegen.

Het GRS dateert van 2006. Intussen zijn er nieuwe inzichten. Een grote zone van dit gebied, voornamelijk bestaande uit de vallei van de Beverse Beek, dient gevrijwaard te worden van bebouwing. Deze zone dient zowel een functie te vervullen als centrale landschapskamer met ruimte voor natuur, zachte recreatie, ... evenals voor de opvang van overstromingen en deels ook voor het bufferen / infiltreren van water afkomstig van de nieuwe ontwikkelingen. Dit wordt meegenomen in het lopende planningsproces (zie hieronder).

4.3 Lopende initiatieven:

Er ligt een aanvraag tot principiële akkoord voor bij de deputatie voor de ontwikkeling van een beperkt gebied, voornamelijk gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied. Het hele signaalgebied zit ook in het afbakeningsproces kleinstedelijk gebied Beveren. Voor de invulling van dit gebied, in combinatie met het woonuitbreidingsgebied ten oosten van Middenheide, liep er een pilootproject van de Vlaamse Bouwmeester. Er werden twee masterplannen, elk met hun eigen finaliteit, opgemaakt. In deze masterplannen werd voorzien om o.a. een grote zone, 6 à 7 ha, voornamelijk bestaande uit de vallei van de Beverse Beek te vrijwaren van bebouwing. Deze zone dient zowel een functie te vervullen als centrale landschapskamer met ruimte voor natuur, zachte recreatie, ... evenals voor de opvang van overstromingen en deels ook voor het bufferen / infiltreren van water afkomstig van de nieuwe ontwikkelingen. Uitgaande van deze twee masterplannen en verder overleg, is een charter in opmaak waarin de nodige kapstukken vervat zitten om een kwalitatief en duurzaam woonproject te realiseren.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Overleg bij selectie te onderzoeken signaalgebieden (3/9/2014): Stijn Jacobs (afdelingshoofd grondgebiedzaken – Beveren), Bert Vertenten (afdeling grondgebiedzaken – Beveren), Bert Genbrugge (stedenbouwkundig ambtenaar – Beveren), Eddie Joosen (milieuambtenaar – Beveren)

Gebiedsgericht en thematisch overleg (20/04/2015): Stijn Jacobs (afdelingshoofd grondgebiedzaken – Beveren), Ellen Van Stappen (Stedenbouw – Beveren), Bert Genbrugge (stedenbouwkundig ambtenaar – Beveren)

Op 16/06/2015 werd overleg gepleegd met VLM in functie van de mogelijke toepassing van de instrumenten uit het nieuwe decreet landinrichting in dit gebied.

Gebiedsgericht en thematisch overleg (12/01/2016): Bert Vertenten (celhoofd projecten openbaar domein), Walter Van Kerkhoven (ploegbaas waterlopen Beveren), Bert Genbrugge (GSA Beveren), Raf Van Roeyen (schepen Beveren), Barbara Smits (dienst Ruimtelijke Planning O-VI), Hanne van der Poel (dienst IWB provincie O-VI), Wim Behiels (dienst IWB provincie O-VI), Stephanie de Mûelenaere (Ruimte Vlaanderen)

Gebiedsgericht en thematisch overleg (19/04/2016): Bert Vertenten (celhoofd projecten openbaar domein), Bert Genbrugge (GSA Beveren), De Bock Gwen (technische dienst Beveren), Raf Van Roeyen (schepen Beveren), Boudewijn Vlegels (schepen Beveren), Barbara Smits (dienst Ruimtelijke Planning O-VI), Hanne van der Poel (dienst IWB provincie O-VI), Wim Behiels (dienst IWB provincie O-VI), Cindy Vandenbogaerde (Ruimte Vlaanderen)

Op 17/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Grote Heide zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Voor het volledige signaalgebied is een provinciaal planningsproces lopende kaderend in de afbakening van het kleinstedelijk gebied Beveren. Hierbij wordt de open ruimte van de vallei van de Beverse Beek behouden als groenblauwe verbinding, met voldoende ruimte voor de reeds aanwezige waterloop, alsook voor het bijkomend bufferen van hemelwater vanuit de nieuwe ontwikkelingen. In de rest van het gebied wordt een optimale mix voorzien tussen de woonontwikkelingen en het watersysteem, waarbij de overige effectief overstromingsgevoelige delen (zowel in woongebied als in woonuitbreidingsgebied) zo min mogelijk worden bebouwd of verhard. Er dienen maatregelen te worden genomen om de verloren ruimte voor water te compenseren binnen het projectgebied. Hiervoor gelden minstens de voorwaarden in het provinciaal beleidskader.

B: maatregelen met behoud van bestemming

-

A: watertoets

-

Instrument:

RUP ikv afbakening kleinstedelijk gebied Beveren

Initiatiefnemer:

Provincie

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Voor het volledige signaalgebied is een nieuwe functionele invulling noodzakelijk. Hierbij moet de open ruimte van de vallei van de Beverse Beek behouden worden als groenblauwe verbinding, met voldoende ruimte voor de reeds aanwezige waterloop, alsook voor het bijkomend bufferen van hemelwater vanuit de nieuwe ontwikkelingen. In de rest van het gebied kan een optimale mix voorzien worden tussen de woonontwikkelingen en het watersysteem, waarbij de overige effectief overstromingsgevoelige delen (zowel in woongebied als in woonuitbreidingsgebied) zo min mogelijk worden bebouwd of verhard. Er dienen maatregelen te worden genomen om de verloren ruimte voor water te compenseren. Hiervoor gelden minstens de voorwaarden in het provinciaal beleidskader.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

MEERSEN-NOORD (SG_R3_BES_03)

BEVEREN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Meersen-Noord” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

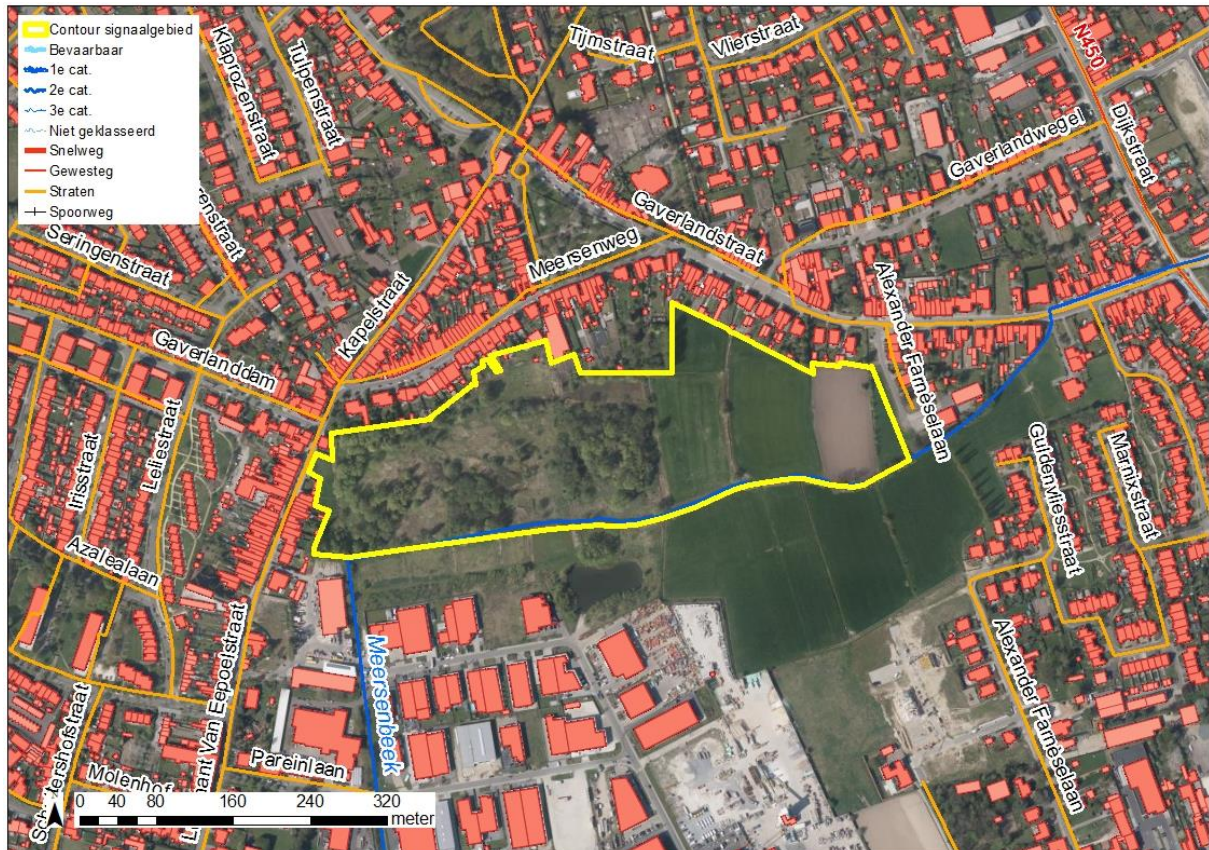
Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van **XX** opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **XX** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Beveren
Provincie(s): Oost-Vlaanderen
Ligging: Ten zuiden van Meersenweg
Bekken: Benedenscheldebekken
Betrokken waterlopen: Meersenbeek
Oppervlakte: 9,04 ha

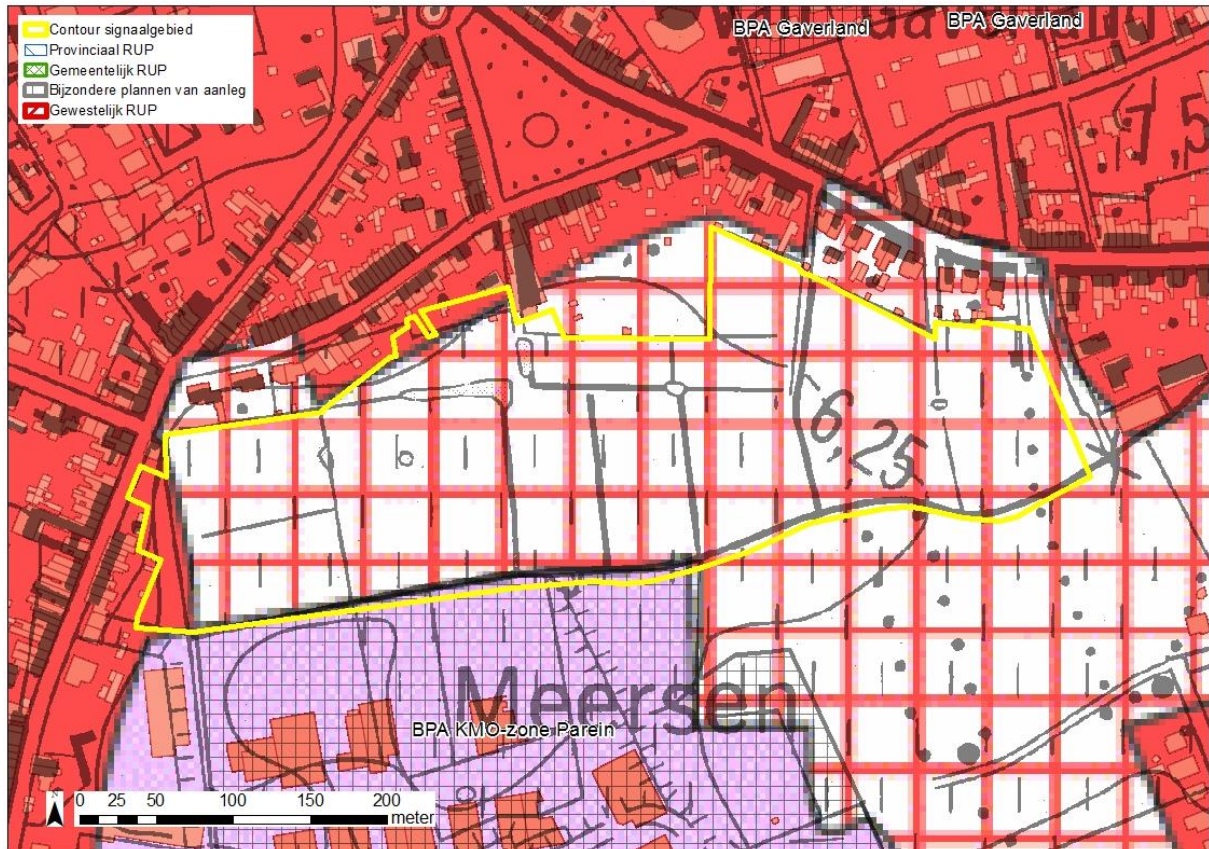
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestewegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Woonuitbreidingsgebied en een klein deel woongebied.

Globale beschrijving:

Verstoorde grond met boomopslag, weiland en akkers. Het westelijk deel is illegaal opgehoogd met vervuilde grond.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Groot-schalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Volgens de gemeente is dit een nat gebied met hoge ontwikkelingsdruk. De gemeente heeft daarom de opname als signaalgebied gevraagd.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Er wordt gekozen om het volledige onbebouwde gebied ten noorden van de Meerssenbeek te selecteren.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Voor het gebied Meersen-Noord zijn geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Meersenbeek maakt geen deel uit van de orbp-studie en werd niet gemodelleerd.

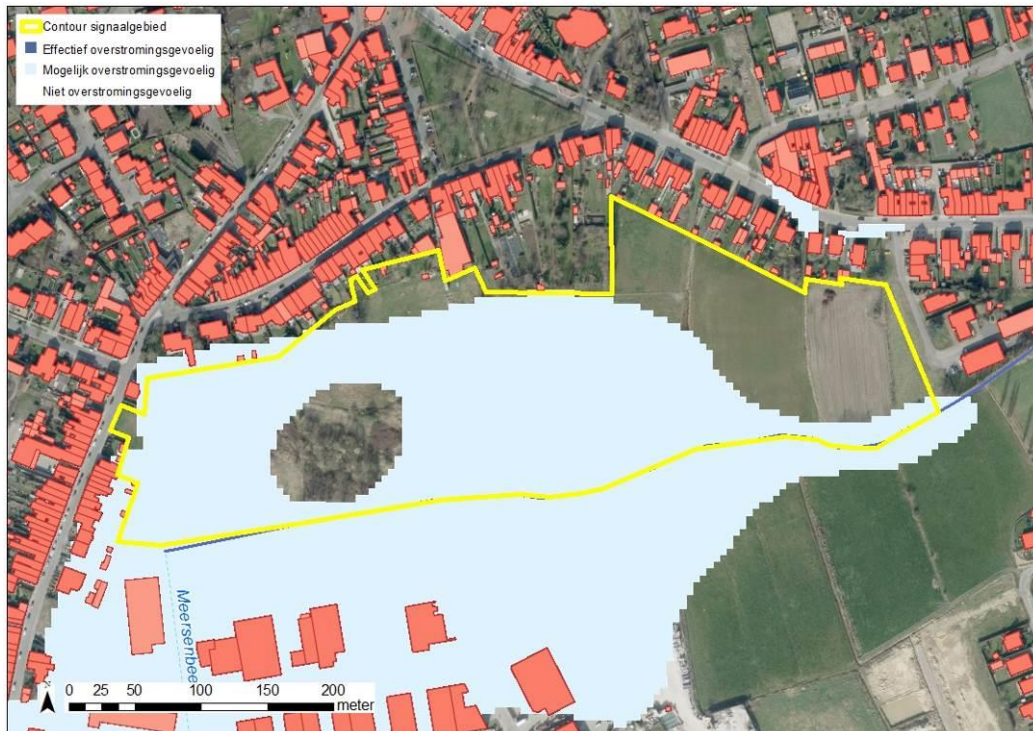
3.2 Bespreking watersysteem

Dit gebied is aangeduid als natuurlijk overstromingsgebied en is in de oorspronkelijke signaalgebiedenkaart ingekleurd als waterconserveringsgebied. Het is niet ingetekend op de kaart van de recent overstroomde gebieden. Het westelijk deel is illegaal opgehoogd met vervuilde grond. Het gebied stond voor deze ophoging geregeld onder water. De historische bergingscapaciteit van het gebied moet hersteld worden.

Stroomafwaarts zijn er vaak problemen. Dit gebied is de laatste zone die beschikbaar is om ruimte te geven aan water. De Meersenbeek is het enige afwateringspunt voor huidige afvoer en toekomstige mogelijke ontwikkelingen (zie figuur in bijlage 1). Bijkomend wordt er voor buffering van gewestelijke projecten N70 en N450 op dezelfde waterloop naar mogelijke oplossingen gezocht.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Er zijn geen concrete acties vermeld in het bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken van het stroomgebiedbeheerplan 2016-2021.

Stroomafwaarts zijn er vaak problemen. Dit gebied is de laatste zone die beschikbaar is om ruimte te geven aan water. De Meerserbeek is het enige afwateringspunt voor huidige afvoer en toekomstige mogelijke ontwikkelingen. Bijkomend wordt er voor buffering van gewestelijke projecten N70 en N450 op dezelfde waterloop naar mogelijke oplossingen gezocht. Dit gebied kan hier een oplossing bieden.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het GRS wordt dit woonuitbreidingsgebied bevroren: 'Woonuitbreidingsgebied met een opp. van 9 ha situeert zich in het westen van de kern Melsele. Het gebied ligt net ten noorden van het woonuitbreidingsgebied Farneselaan en is de voorbije jaren opgehoogd. Een beek scheidt de twee naast elkaar liggende gebieden. Het structuurplan Melsele geeft aan dat dit gebied te bevroren is. Een kwaliteitsvolle uitbouw is door de ligging nabij de bedrijvenszone niet eenvoudig. Omwille van de ligging in het stedelijk gebied, maar excentrisch ten opzichte van de verschillende voorstadskernen pas op lange termijn te ontwikkelen en alleen met respect voor de beek (onder meer met geïntegreerde maatregelen tegen wateroverlast die zeker noodzakelijk zijn) en met een goede overgang naar de bedrijvenszone. Te selecteren voor onderzoek voor de lange termijn.'

In datzelfde GRS wordt een deel van het gebied ook voorzien voor natuurontwikkeling: "Het gebied ten noorden van de Lu-site wordt ten dele ontwikkeld als groengebied en ten dele gereserveerd voor eventuele woonuitbreiding op lange termijn. De Meerserbeek vormt de drager van de natuurontwikkeling hier."

4.3 Lopende initiatieven:

Op dit gebied ligt een zware ontwikkelingsdruk.

Voor het gebied Meerssen-Zuid (net ten zuiden van het signaalgebied) werd een RUP vastgesteld door de gemeenteraad van 23 februari 2016. Gezien deze en andere ontwikkelingen is het nodig om het gebied Meerssen-Noord te vrijwaren om de nodige ruimte voor water te behouden. De kaart in bijlage geeft een overzicht van de verkavelingen rond de Meerssen met de bijhorende verharding.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Overleg bij selectie te onderzoeken signaalgebieden (3/9/2014): Stijn Jacobs (afdelingshoofd grondgebiedzaken – Beveren), Bert Vertenten (afdeling grondgebiedzaken – Beveren), Bert Genbrugge (stedenbouwkundig ambtenaar – Beveren), Eddie Joosen (milieuambtenaar – Beveren)

Gebiedsgericht en thematisch overleg (20/04/2015): Stijn Jacobs (afdelingshoofd grondgebiedzaken – Beveren), Ellen Van Stappen (Stedenbouw – Beveren), Bert Genbrugge (stedenbouwkundig ambtenaar – Beveren)

Gebiedsgericht en thematisch overleg (12/01/2016): Bert Vertenten (celhoofd projecten openbaar domein), Walter Van Kerkhoven (ploegbaas waterlopen Beveren), Bert Genbrugge (GSA Beveren), Raf Van Roeyen (schepenen Beveren), Barbara Smitz (dienst Ruimtelijke Planning O-VI), Hanne van der Poel (dienst IWB provincie O-VI), Wim Behiels (dienst IWB provincie O-VI), Stephanie de Mûelenaere (Ruimte Vlaanderen)

Gebiedsgericht en thematisch overleg (19/04/2016): Bert Vertenten (celhoofd projecten openbaar domein), Bert Genbrugge (GSA Beveren), De Bock Gwen (technische dienst Beveren), Raf Van Roeyen (schepenen Beveren), Boudewijn Vlegels (schepenen Beveren), Barbara Smitz (dienst Ruimtelijke Planning O-VI), Hanne van der Poel (dienst IWB provincie O-VI), Wim Behiels (dienst IWB provincie O-VI), Cindy Vandenbogaerde (Ruimte Vlaanderen)

Op 17/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Meerssen-Noord zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

In dit signaalgebied moet de nodige ruimte voor water langs de Meerssenbeek gevrijwaard worden. Er wordt hiervoor in dit signaalgebied minstens een zone voorzien van 30m breed over de volledige lengte van de Meerssenbeek. Van het overblijvende deel dient minstens 50% een openruimtebestemming te krijgen.

B: maatregelen met behoud van bestemming

-

A: watertoets

-

Instrument:

-

Initiatiefnemer:

Geen consensus

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is een (deel van een) woonuitbreidingsgebied gelegen in mogelijk overstromingsgevoelig gebied. Voor het gebied Meersen-Zuid (net ten zuiden van het signaalgebied) werd een RUP vastgesteld door de gemeenteraad van 23 februari 2016. Gezien deze en andere ontwikkelingen is het nodig om het gebied Meersen-Noord te vrijwaren om de nodige ruimte voor water te behouden. Er wordt hiervoor minstens een zone voorzien van 30m breed over de volledige lengte van de Meersenbeek. Van het overblijvende deel dient minstens 50% een openruimtebestemming te krijgen.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

EIGENLO (SG_R3_BES_04)

TEMSE

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Eigenlo” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n):	Temse
Provincie(s):	Oost-Vlaanderen
Ligging:	Ten noorden van Eigenlo
Bekken:	Benedenscheldebekken
Betrokken waterlopen:	Barbierbeek (2e cat.)
Oppervlakte:	0,5 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

De twee delen van het signaalgebied zijn gelegen langs Eigenlo met bestemming woongebied met landelijk karakter.

Globale beschrijving:

De signaalgebieden zijn resterende percelen in de vallei van de Barbierbeek.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Nog te ontwikkelen percelen langsheen Barbierbeek, wenselijk om nut voor vrijwaring verder te onderzoeken.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Er is gekozen om de twee grootste blokken van onbebouwde percelen (0,5ha) in de bestemming woongebied met landelijk karakter te weerhouden.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Voor het gebied Eigenlo zijn geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. Het groen aangeduide gebied geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Barbierbeek maakt geen deel uit van de orbp-studie en werd niet gemodelleerd.

3.2 Bespreking watersysteem

Het gebied is aangeduid als effectief overstromingsgevoelig, o.m. op basis van recente overstromingen gemeld in 2010. Er was eveneens wateroverlast in Eigenlo in januari 2016.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het bekken specifiek deel Benedenscheldebekken van het stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde 2016-2021 vermeldt het volgende:

'De rug wordt ontwaterd door een stelsel van oostwest georiënteerde beken. De grootste hiervan is de Barbierbeek. Het is een meanderende beek met een hoge structuurkwaliteit en met bron- en kwelzones waarvan de loop weinig grote menselijke ingrepen heeft ondergaan. De Barbierbeekvallei is aangeduid als natuurverbingsgebied. Omwille van de ecologische waarde maar ook van de overstromingsgevoeligheid van de Barbierbeek, is het belangrijk haar meanderende structuur te behouden en haar bergend vermogen over het ganse traject te vrijwaren.'

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Voor de globale vallei van de Barbierbeek wordt aangegeven dat dit een landschapsrelict is op provinciaal niveau. In de visie in het richtinggevend gedeelte stelt het GRS: "De omgeving van de Barbierbeek als natuurverbinding op bovenlokaal niveau wordt waar mogelijk vernatuurlijkt. Naast het verhinderen van nieuwe bebouwing in de omgeving van de beek, wordt kleinschalige natuurontwikkeling voorzien waar mogelijk."

Over het woongebied worden in het GRS geen specifieke uitspraken gedaan. Op de kaart van gewenste woonstructuur wordt Eigenlo aangeduid als woonlint.

Het signaalgebied omvat slechts enkele restpercelen binnen een woongebied met landelijk karakter dat voor de rest volledig bebouwd is. De opmaak van een RUP voor deze enkele restpercelen wordt daarom door gemeente en provincie niet als wenselijk beschouwd.

4.3 Lopende initiatieven:

Er zijn geen initiatieven gekend. Aangrenzend aan en in de omgeving van het signaalgebied en ook gelegen in overstromingsgevoelig gebied werden recent nog enkele percelen bebouwd.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

telef_140902_Peter Vandersnickt (Temse)

Gebiedsgericht en thematisch overleg_20160108: Inge Temmerman (GSA Temse), Franky Eeckelaert (Diensthoofd milieu Temse), Luc Van Hul (Technische dienst Temse), Wim Vereecken (Dienst groen Temse), Barbara Smits (dienst Ruimtelijke Planning provincie O-VI), Hanne van der Poel (dienst IWB provincie O-VI), Bien Weytens (Ruimte Vlaanderen)

Op 16/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Eigenlo zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

-

B: maatregelen met behoud van bestemming

Het signaalgebied omvat slechts enkele restpercelen binnen een woongebied met landelijk karakter dat voor de rest volledig bebouwd is. De opmaak van een RUP voor deze enkele restpercelen wordt daarom door gemeente en provincie niet als wenselijk beschouwd.

Bebouwing is enkel mogelijk volgens de principes van overstromingsvrij bouwen. Er dienen maatregelen te worden genomen om de verloren ruimte voor water te compenseren binnen het projectgebied. Hiervoor gelden minstens de voorwaarden in het provinciaal beleidskader .

A: watertoets

-

Instrument:

Vergunning

Initiatiefnemer:

Gemeente

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied. Het omvat slechts enkele restpercelen binnen een woongebied met landelijk karakter dat voor de rest volledig bebouwd is. De percelen langs de Barbierbeek zelf zijn inmiddels reeds bebouwd, waardoor er vanuit het oogpunt van het vrijwaren van de valleestructuur geen opportuniteiten meer zijn.

Eventuele verdere bebouwing van de lege kavels is enkel mogelijk volgens de principes van overstromingsvrij bouwen. Er dienen maatregelen te worden genomen om de verloren ruimte voor water te compenseren binnen het projectgebied. Hiervoor gelden minstens de voorwaarden in het provinciaal beleidskader.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

ZUIDERDIJK/NOORDLAAN, WETTEREN (SG_R3_BES_05)

WETTEREN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Zuiderdijk/Noordlaan, Wetteren” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerpstartbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van XXX opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van XXX zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Wetteren

Provincie(s): Oost-Vlaanderen

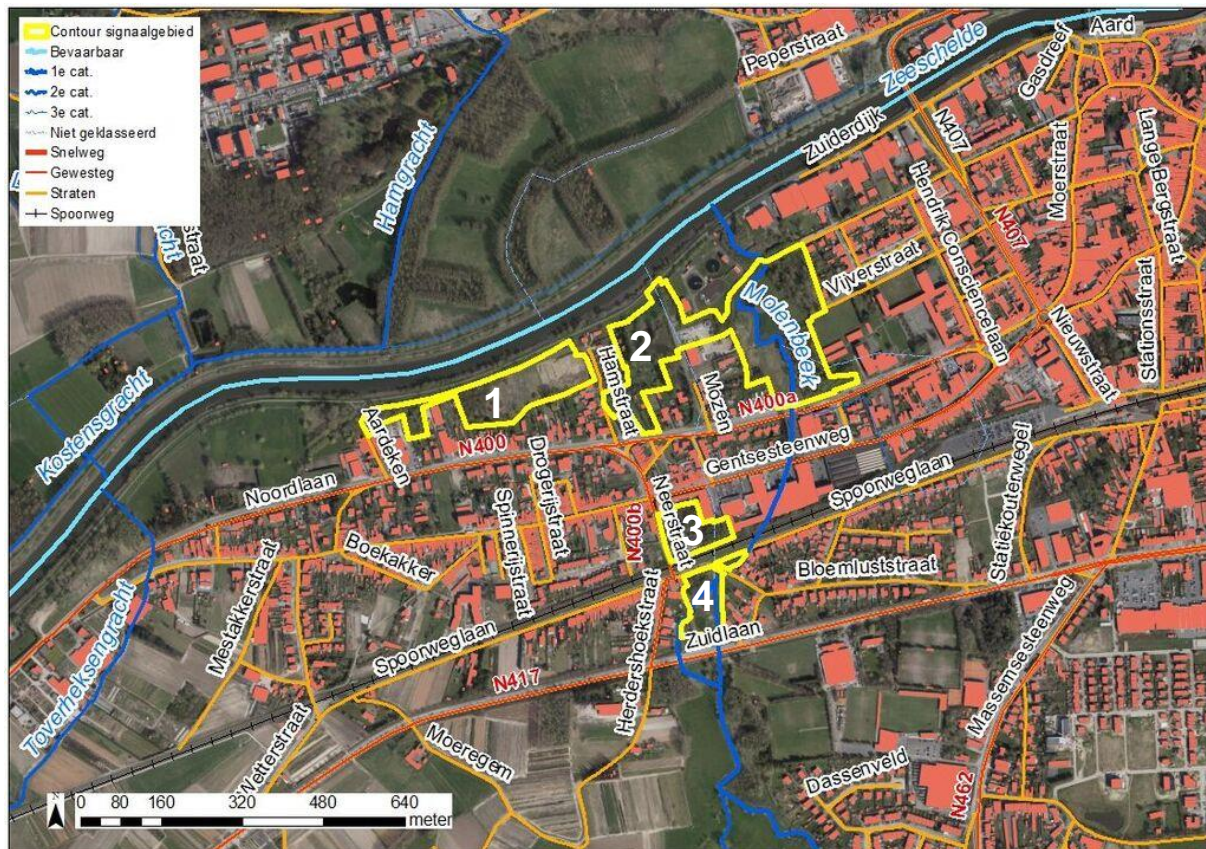
Ligging: Het signaalgebied is gelegen in Overbeke in de gemeente Wetteren, ten westen van Wetteren-centrum en ten zuiden van de Schelde.

Deelgebieden 1 en 2 maken het grootste deel van het signaalgebied uit en zijn gelegen tussen de Schelde en de Noordlaan (deelgebieden 1 en 2). Aan weerszijden van de spoorweg Gent-Dendermonde-Mechelen liggen de deelgebieden 3 en 4.

Bekken: Benedenscheldebekken

Betrokken waterlopen: Schelde, Molenbeek-Kottembeek

Oppervlakte: 12,18 ha

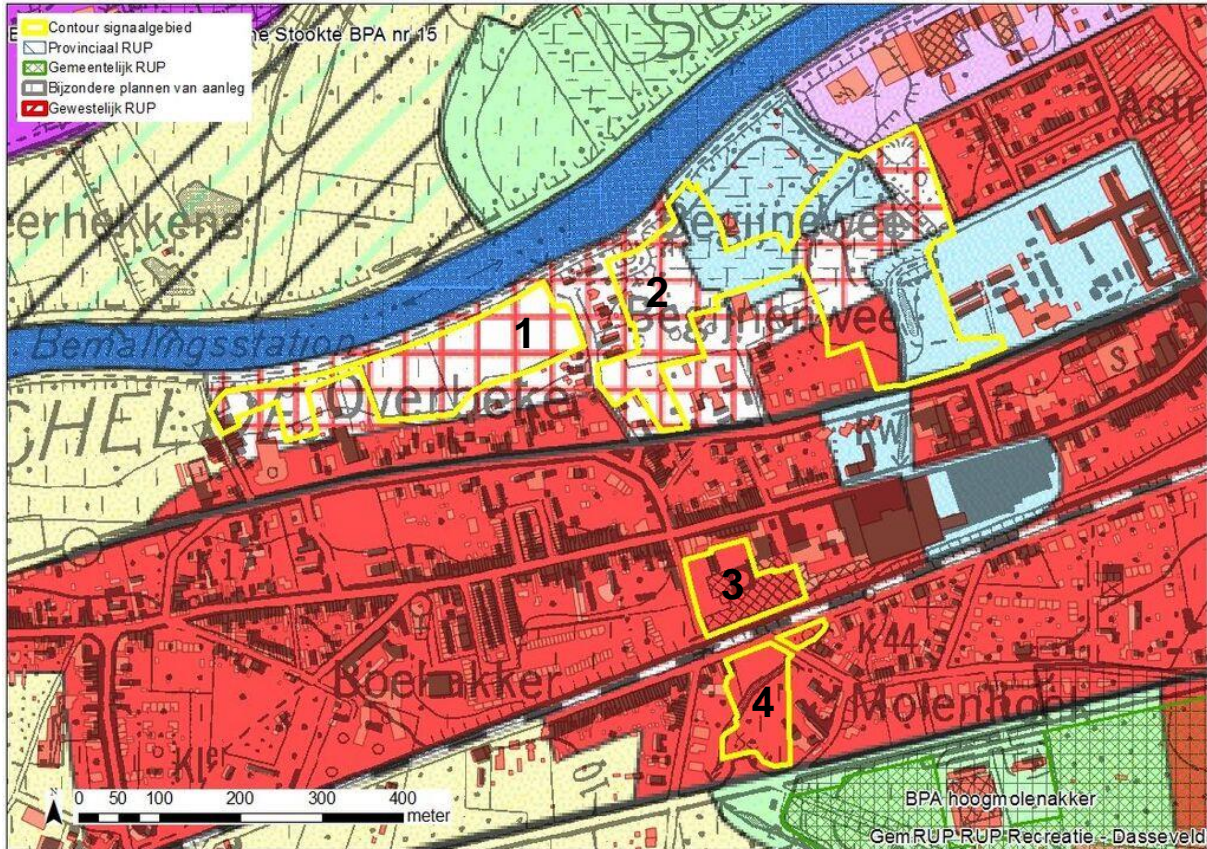
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestewegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het gebied heeft als bestemmingen woonuitbreidingsgebied (WUG) (noorden van het signaalgebied, deelgebieden 1 en 2), woongebied (deelgebieden 3 en 4, gedeelte van deelgebied 2) en zone voor openbaar nut (gedeelte van deelgebied 2).

Globale beschrijving:

WUG en woongebied: weilanden, tuinen (deels met nog niet gerealiseerde verkaveling), bebost gebied. Openbaar nut: ingevuld deel van containerpark.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt: komt in aanmerking voor selectie omwille van grote kans op overstroming. Bij de selectie werd geoordeeld dat het globale signaalgebied best werd meegenomen voor een gebiedsgerichte analyse.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied is op perceelsniveau afgebakend cfr. de grenzen van de harde gewestplanbestemmingen die overlappen met de signaalgebieden en het onbebouwd gedeelte binnen de harde bestemmingen.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

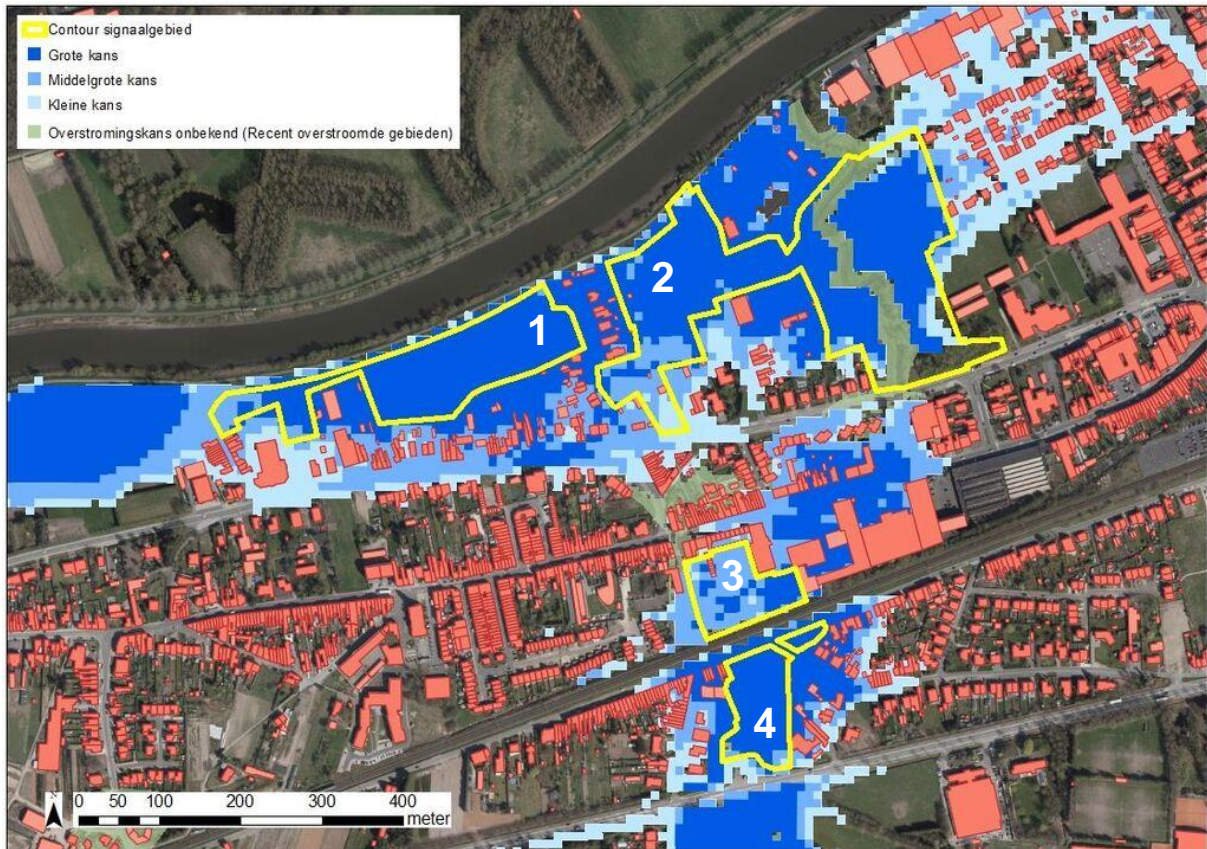
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Op de overstromingsgevaarkart is te zien dat bijna het volledige signaalgebied een grote kans op overstromingen heeft. Dit is een overstroming met een terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar. Een klein deel van het gebied heeft een middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode 100 jaar). Het model geeft de huidige toestand van het watersysteem weer, met de huidige kunstwerken en constructies.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

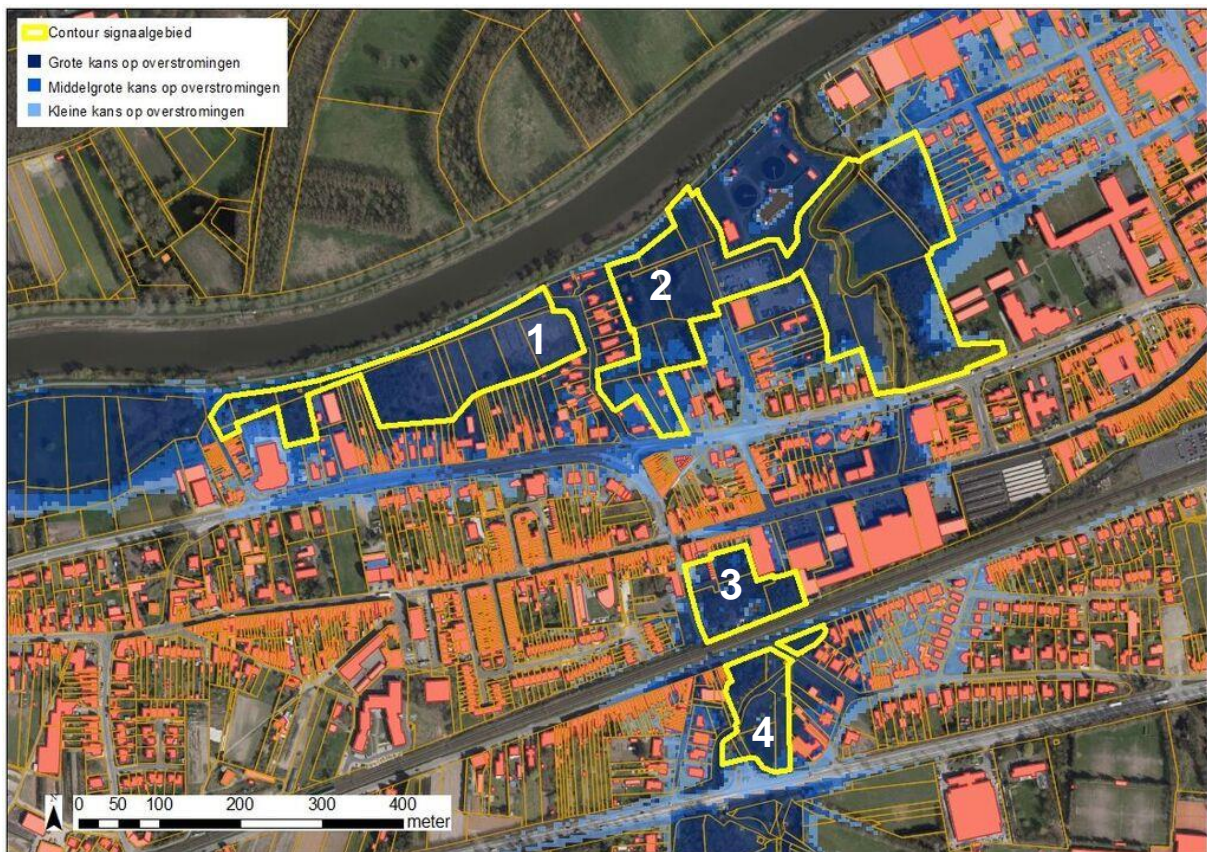
Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

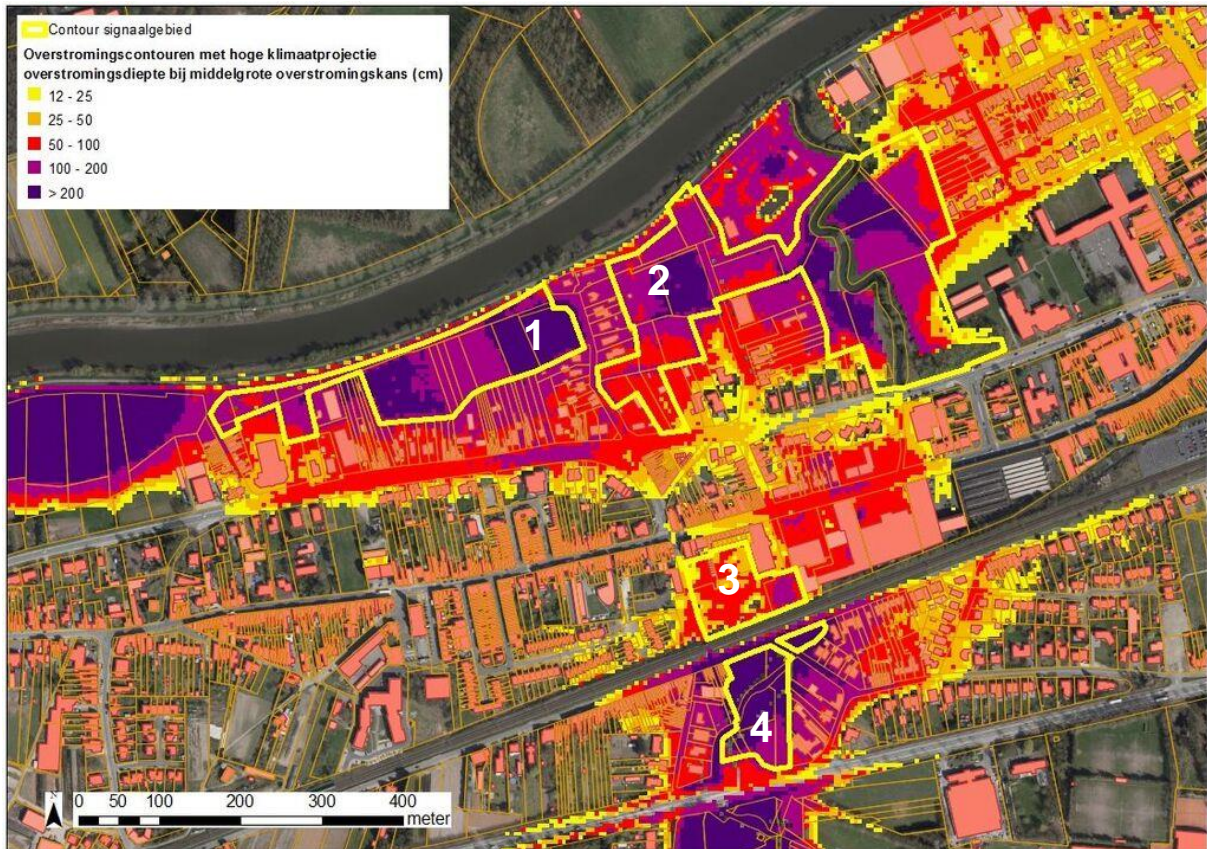
Op de klimaatkaart die werden gemaakt voor de overstromingsrisicobeheerplannen is te zien dat het gebied met een grote overstromingskans verder toeneemt tegenover de huidige toestand op de overstromingsgevaarkaart.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromede gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

Onderstaande figuur geeft de overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) met extreme klimaatsverandering weer. In het grootste deel van het signaalgebied worden zeer diepe overstromingen voorspeld (> 1m).

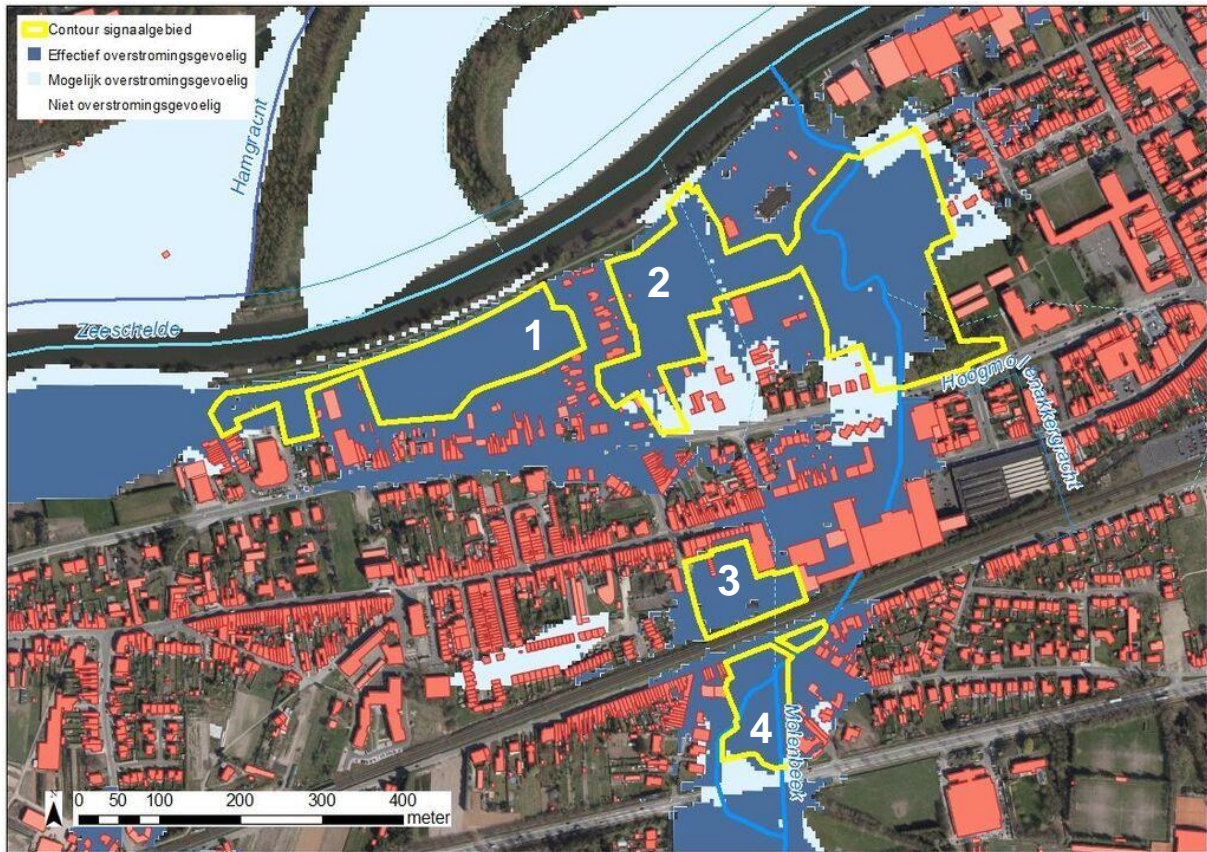
Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

Het gebied ligt in het benedenstroomse deel van de Molenbeek-Kottembeek. Aangezien het gebied tussen de Zuidlaan en de Spoorweglaan regelmatig kampt met wateroverlast, werd een aftakking van de Molenbeek gemaakt. De schuiven van deze aftakking kunnen opengezet worden in tijden van hoogwater. Deze ingebuisde waterloop mondt uit in de Schelde ten westen van de waterzuiveringsinstallatie. De Molenbeek daarentegen mondt uit ten oosten van de RWZI. Eén vijzel van de waterzuiveringsinstallatie kan gebruikt worden voor de uitwatering van de Molenbeek, indien dit noodzakelijk blijkt om wateroverlast te voorkomen.

Bijna het volledige signaalgebied is gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied. Onder 3.1 worden de overstromingsgevaarkaart en de klimaatkaarten weergegeven en besproken.

Tussen de Zeeschelde en de Zuidlaan bestaat er enerzijds een inbuizing, de zogenaamde lagedrukleiding, anderzijds de oude loop die voor een groot deel ook nog overweld is, maar vanaf de Noordlaan tot de Schelde open is. Opwaarts de Zuidlaan werd wachtbekken Herdershoek aangelegd, waarbij aan de Zuidlaan een keermuur is gebouwd in 1996. In Massemen, ter hoogte van de Kriephoekstraat, is er een tweede wachtbekken, genaamd Schalmdries. Hier is er een dijk opgeworpen over de vallei. Vanaf het ogenblik dat er een peil + 8,00 bereikt wordt in het wachtbekken Herdershoek, wordt beslist afhankelijk van de omstandigheden om al dan niet via het uitlaatkunstwerk water door te laten via het tracé van de oude loop. Men moet dan wel een beroep kunnen doen op het effluentgemaal van Aquafin. Dit gemaal heeft een capaciteit van 1,8 m³/s waarvan grosso modo de helft gereserveerd is om water uit de oude Molenbeek te verpompen naar de Schelde.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

In het eerste bekkenbeheerplan is actie A.1.20 "Oppervlaktewaterkwantiteitsmodellering Molenbeek te Wetteren: bijkomende scenarioanalyse" van belang. Op basis van de resultaten kan er mogelijk besloten worden om een nieuw overstromingsgebied aan te leggen.

Het hoofdstuk 'visie' van het bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken (deel van het stroomgebiedbeheerplan 2016-2021) geeft het volgende weer:

'Langs deze drie hoofdwaterlopen (nvdr: drie Molenbeken, waaronder de Molenbeek-Kottembeek) maar ook langs kleinere waterlopen zijn reeds een aantal GOG's functioneel. In de volgende planperiode zal verder aandacht gaan naar de zoektocht en aanleg van bijkomende overstromingsgebieden. Naast de drietrapsstrategie 'vasthouden-bergen-afvoeren' en het aanleggen van bergingsgebieden opwaarts, is in deze deelgebied ook berging stroomafwaarts belangrijk. Zulke gebieden kunnen bij hoog tij in de Schelde het debiet van de zijlopen bufferen tot opnieuw gravitair kan geloosd worden.'

Het bijhorende actieprogramma vermeldt volgende acties:

6_F_196: Uitbreiding van het bestaande GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Herdershoek op de Molenbeek te Wetteren

6_F_197: Bouwen van een GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Molenbeek te Wetteren / Lede /Sint-Lievens-Houtem (Westremdries)

9_C_036: Organiseren en coördineren van gebiedsgericht overleg in functie van het integraal project Molenbeek-Kottembeek'

5B_E_049: De cruciale punten van waterlopen 1ste categorie in het bekken (i.h.b. in het Oost-Vlaamse deel met weinig meetlocaties) voorzien van peilmeting en/of debietmeting, o.a. de Grote Watergang, Molenbeek Kottembeek, Molenbeek-Grote Beek

De uitbreiding van GOG Herdershoek zal vooral voor opwaartse beveiliging zorgen en zal zich afwaarts niet sterk laten voelen. De aanleg van het GOG Westremdries zal afwaarts enkel de frequentieverdeling licht doen opschuiven.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De Molenbeek is geselecteerd als ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang door de provincie Oost-Vlaanderen.

In het GRS (2015) wordt aangegeven 'dat de herbestemming van een aantal woonuitbreidingsgebieden om kwalitatieve redenen van de gebieden ten noorden van de Zuiderdijk wenselijk is. Zij zijn geselecteerd als signaalgebied voor overstromingsmaatregelen en als mogelijke locatie voor de inplanting van een brug. Het signaalgebied is er in voorbereiding. Net als het binnengebied ten zuiden van de spoorweg liggen zij overwegend in effectief overstromingsgevoelig gebied.' De woon(uitbreidings)gebieden van deelgebieden 1, 2 en 4 komen grotendeels overeen met deze gebieden.

Deelgebied 3 is gerangschikt als 'binnengebied type 3'. Hier ligt de klemtoon op de realisatie van een robuust raamwerk. Dit raamwerk zal de verschillende ontwikkelingsvelden afbakenen waarbinnen een nieuw programma kan worden gerealiseerd. Dit programma bestaat uit een mix van (hoofdzakelijk) grondgebonden woningen, bijkomende sportieve en recreatieve infrastructuren en kleinschalige economische activiteiten waaronder atelierwoningen. De focus ligt hier niet op de kwantitatieve bijdrage tot de woningbouwprogrammatie maar op de kwalitatieve bijdrage tot de ontwikkeling van het centrum van Wetteren. Op kaarten 55 en 55a staat dit wel aangeduid als te herbestemmen gebied in kleinstedelijk gebied (blauw gekleurd gebied, aangegeven met cijfer 4 op deze kaart). De kaart is terug te vinden in bijlage 1.

De gemeente stelt dat het binnengebied ten noorden van de spoorweg minder overstromingsgevoelig is gezien de inbuizing.

Volgens het waterlopenmodel komt het gebied onder water te staan wanneer er in de Bloemluststraat veel water op straat staat en het water onder de spoorweg door stroomt via een brug.

4.3 Lopende initiatieven:

Naast het RWZI zijn reeds diverse verkavelingsaanvragen geweigerd op basis van de wateroverlastproblematiek.

De provincie Oost-Vlaanderen is bezig met de opmaak van het provinciaal RUP 'Afbakening van het kleinstedelijk gebied Wetteren'. Dit RUP moet nog de officiële procedure doorlopen, maar op basis van het actuele voorontwerp kan wel al gesteld worden dat het signaalgebied naar alle waarschijnlijkheid binnen het stedelijk gebied zal komen te liggen. De provincie aanziet dat een eventuele herbestemming van het signaalgebied geen grote impact zal hebben op het functioneren van het kleinstedelijk gebied. Om deze reden lijkt het niet opportuun om dit gebied mee te nemen binnen de afbakening van het provinciaal RUP.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Overleg_21/08/2014: Kristel Spruyt (milieuambtenaar, diensthoofd dienst leefmilieu -Wetteren), Nico D'Haese (diensthoofd Infrastructuur – Wetteren)

Gebiedsgericht en thematisch overleg 15/03/2016: Kristel Spruyt (milieuambtenaar Wetteren), Nico D'Haese (dienst infrastructuur Wetteren), Els Van Gyseghem (GSA Wetteren), Ria Van Peteghem (dienst Ruimtelijke Planning O-VI), Lieselotte Van Egdome (W&Z), Cindy Vandenbogaerde (Ruimte Vlaanderen), Marc Florus (VMM)

Gebiedsgericht en thematisch overleg 25/04/2016: Kristel Spruyt (milieuambtenaar Wetteren), Nico D'Haese (dienst infrastructuur Wetteren), Els Van Gyseghem (GSA Wetteren), Herman De Wulf (schepenen Ruimtelijke Ordening, Wetteren), Leentje Grillaert (schepenen milieu, Wetteren), Ria Van Peteghem (dienst Ruimtelijke Planning O-VI), Cindy Vandenbogaerde (Ruimte Vlaanderen)

Op 09/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Zuiderdijk/Noordlaan, Wetteren zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Gezien het belang van dit gebied voor water en de hoge gemodelleerde retourperiodes worden de gebieden langs de Schelde en het binnengebied ten zuiden van de spoorweg herbestemd naar een bestemming verenigbaar met de functies van waterberging en waterconservering.

B: maatregelen met behoud van bestemming

In het binnengebied ten noorden van de spoorweg moet overstromingsvrij worden gebouwd. Er dienen bijkomend maatregelen te worden genomen om de verloren ruimte voor water te compenseren binnen het project, minstens volgens de voorwaarden in het provinciaal beleidskader.

A: watertoets

Instrument:

-

Initiatiefnemer:

Er is geen consensus over de initiatiefnemer

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is onderverdeeld in vier deelgebieden. Deelgebieden 1 en 2 maken het grootste deel van het signaalgebied uit en zijn gelegen tussen de Schelde en de Noordlaan. Aan weerszijden van de spoorweg Gent-Dendermonde-Mechelen liggen de deelgebieden 3 en 4. Het gebied heeft als bestemmingen woonuitbreidingsgebied (WUG) (noorden van het signaalgebied, deelgebieden 1 en 2), woongebied (deelgebieden 3 en 4, gedeelte van deelgebied 2) en zone voor openbaar nut (gedeelte van deelgebied 2). Gezien het belang van dit gebied voor water en de hoge gemodelleerde retourperiodes worden de gebieden langs de Schelde en het binnengebied ten zuiden van de spoorweg (deelgebieden 1,2 en 4) herbestemd naar een bestemming verenigbaar met de functies van waterberging en waterconservering.

In het binnengebied ten noorden van de spoorweg (deelgebied 3) moet overstromingsvrij worden gebouwd. Er dienen bijkomend maatregelen te worden genomen om de verloren ruimte voor water te compenseren binnen het projectgebied, minstens volgens de voorwaarden van het provinciaal beleidskader.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Bijlage 1: kaart 55a gemeentelijk structuurplan Wetteren (2015)

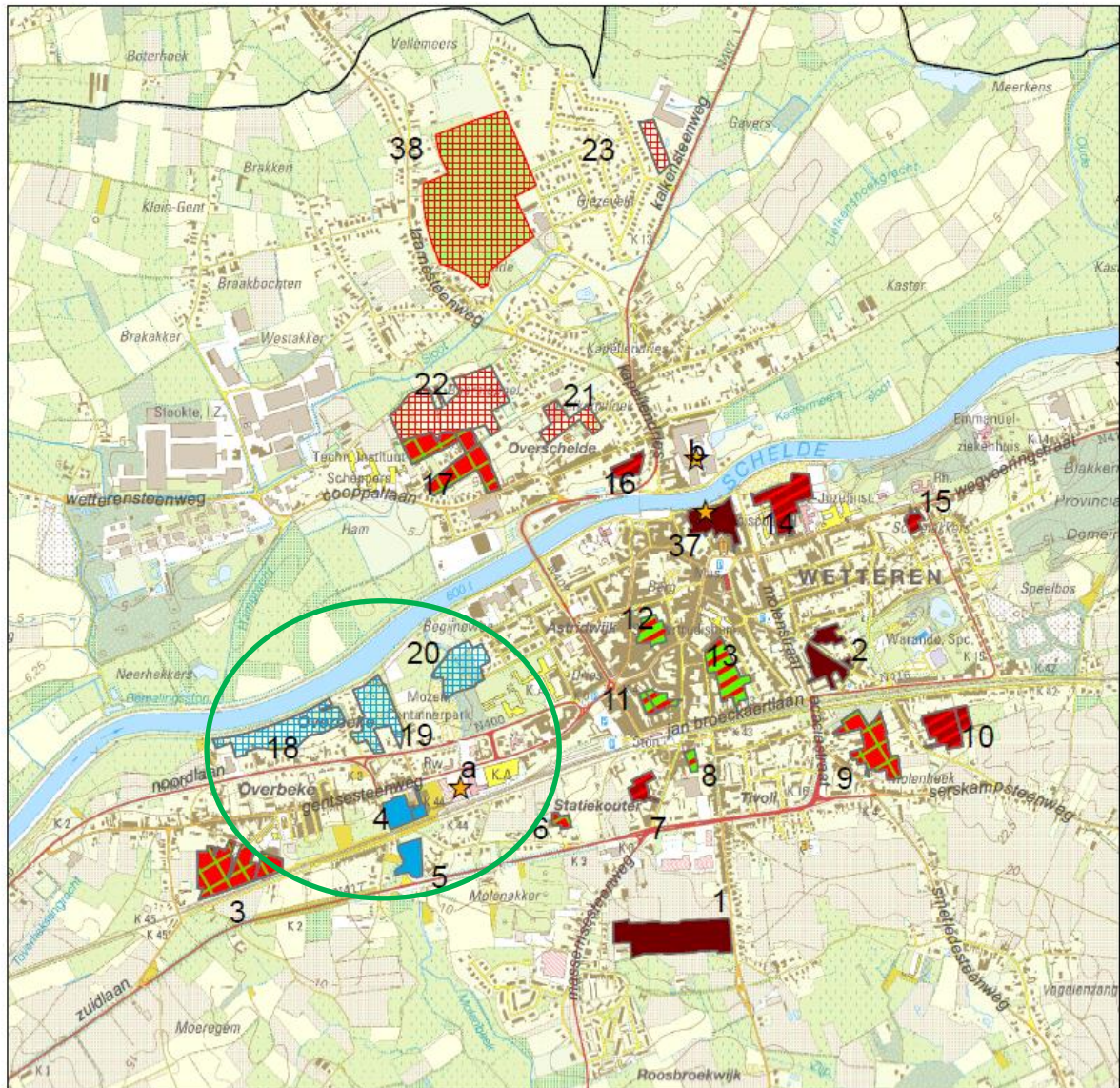
woningbouwprogrammatie - wetteren

gemeente wetteren - gemeentelijk structuurplan - kaart 55a

	strategische reconversieprojecten		bijkomend te ontwikkelen gebied in kleinstedelijk gebied
	te ontwikkelen gebied in kleinstedelijk gebied voor 2020		te reserveren woonuitbreidingsgebied in kleinstedelijk gebied tot 2020
	strategisch in te zetten binnengebied type 1 in kleinstedelijk gebied		te herbestemmen binnengebied in kleinstedelijk gebied
	strategisch in te zetten binnengebied type 2 in kleinstedelijk gebied		te herbestemmen woonuitbreidingsgebied in kleinstedelijk gebied
	strategisch in te zetten binnengebied type 3 in kleinstedelijk gebied		gemeentegrens

0 200 400 600m

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

AELMOESENEIEBOS (SG_R3_BES_06)

MELLE, OOSTERZELE

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Aelmoeseneiebos” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van XXX opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van XXX zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Melle, Oosterzele

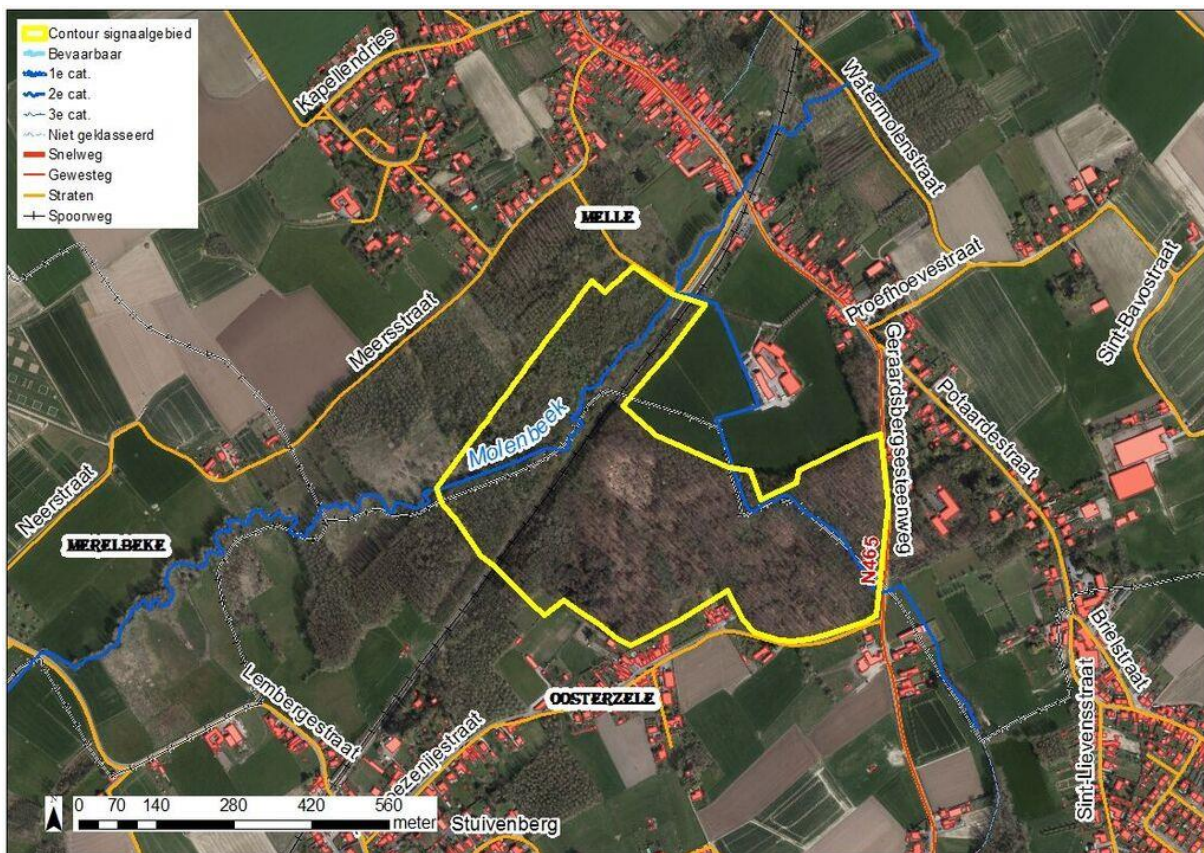
Provincie(s): Oost-Vlaanderen

Ligging: Voornamelijk bosgebied in de vallei van de Molenbeek-Gondebeek en gelegen tussen de Aalmoezenijestraat (Oosterzele) en de Meerstraat, Potaardestraat en Geraardbergsesteenweg (Melle)

Bekken: Benedenscheldebekken

Betrokken waterlopen: Molenbeek-Gondebeek, OS183

Oppervlakte: 29,43 ha

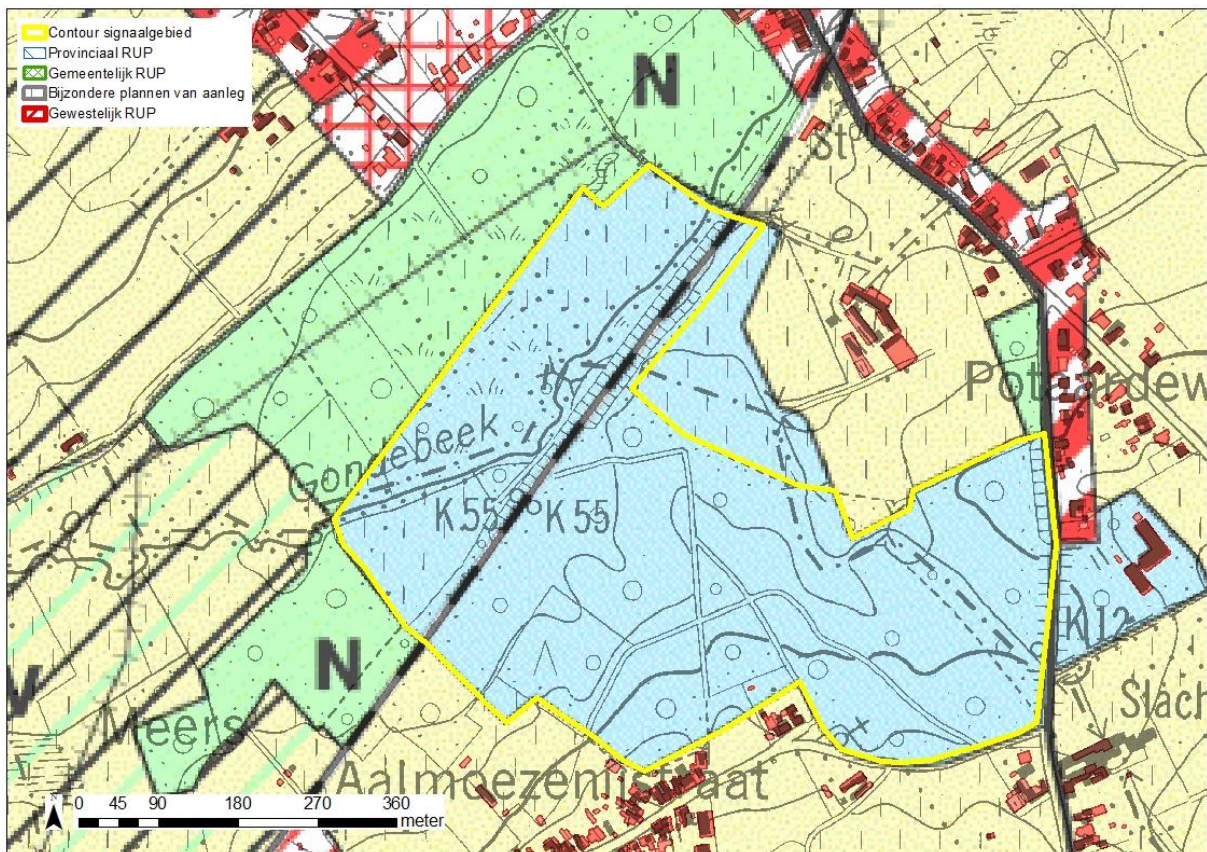
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Openbaar nut

Globale beschrijving:

Bosgebied (in gebruik door UGent)

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Gezien de grote kans op overstromingen is ontwikkeling van het noordelijk deel niet gewenst. Tijdens de selectieperiode was het evenwel niet duidelijk welk gebruik en welke toekomst het bos heeft binnen zijn huidige bestemming en in hoeverre hier tegenstrijdigheid zou zijn met het waterbergend karakter van het gebied. Verder onderzoek is aangewezen.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het volledige beboste gebied met bestemming openbaar nut wordt meegenomen. De hoek waar zich momenteel weiland bevindt wordt niet meegenomen in de contour.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

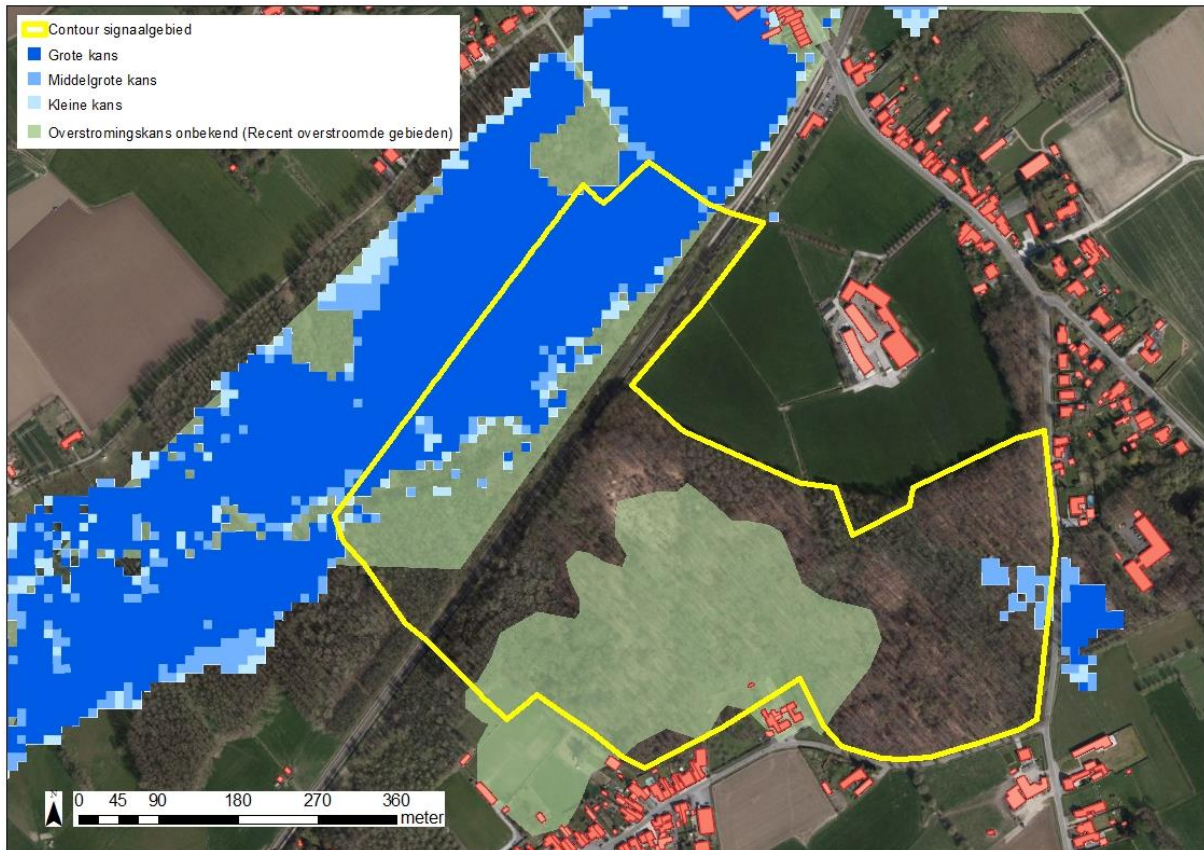
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Ten noorden van de spoorweg is ruim de helft van het signaalgebied aangeduid met een grote kans op overstromingen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

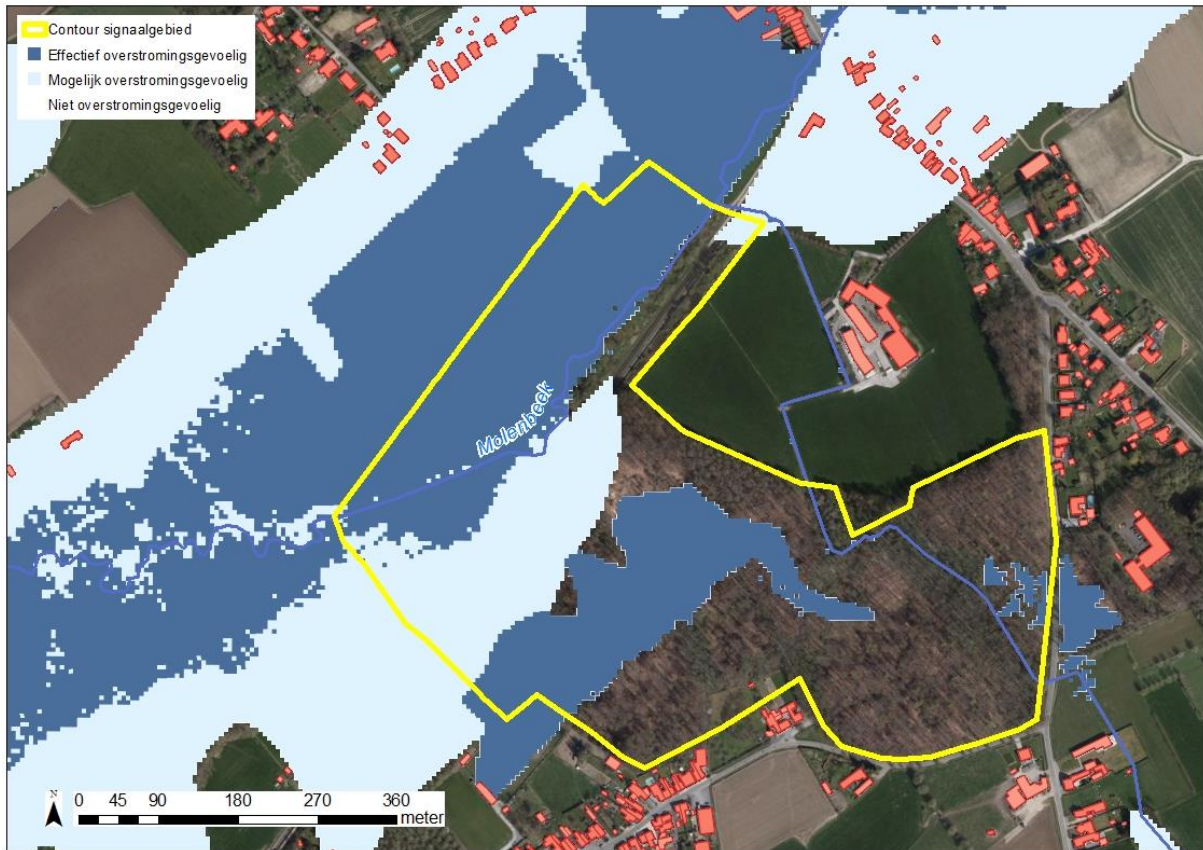
Er is geen klimaatmodel van het gebied gemaakt in het kader van de ORBP.

3.2 Bespreking watersysteem

Ten noorden van de spoorweg is er grote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaart. Ten zuiden is er een kleine zone met middelgrote gemodelleerde kans op overstromingen.

Een groot deel van het gebied is aangeduid als recent overstromd gebied: ten noorden in 2010, ten zuiden in 1999 en 2002. De contouren van het effectief overstromingsgevoelig gebied zijn groter dan de voorspelde gemodelleerde contouren op de overstromingsgevaarkaart.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het hoofdstuk 'visie' van het bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken (deel van het stroomgebiedbeheerplan 2016-2021) geeft het volgende weer:

'De **Molenbeek-Gondebeek**, de Molenbeek-Kottembeek en de Molenbeek-Grote Beek vormen de drie belangrijkste waterlopen in deze cluster. Ze lopen ongeveer parallel vanuit het zuiden van de cluster noordwaarts en monden uit in de Schelde.

In de noordelijker gelegen valleigebieden is er regelmatig wateroverlast. Het zuidelijk deel van de cluster Drie Molenbeken grenst aan het reliëfrijke gebied van de Vlaamse Ardennen. Door de steile hellingen en de moeilijk doordringbare ondergrond (kleiig en lemig) is het nog **meer dan elders nodig dat de waterafvoer van de hoger gelegen delen naar de vallei er traag en gecontroleerd gebeurt**. De cluster Drie Molenbeken wordt ook **doorsneden door harde infrastructuren** zoals de E40 en de R4. Deze kunnen zorgen voor een aanmerkelijke toevoer van water naar de lokale waterlopen. **Het principe om hemelwater lokaal op te vangen, vast te houden en vertraagd af te voeren** zowel via infiltratie- als bufferbekkens **zal in de volledige cluster extra aandacht krijgen**. Voor nieuwe projecten zoals bijkomende verharde oppervlaktes en rioleringsprojecten, vergt dit strengere voorwaarden t.a.v. de hemelwaterafvoer. Voor de baangrachten is er naast aandacht voor de waterkwantiteit ook aandacht voor waterkwaliteit (koolwaterstoffen).

Langs deze drie hoofdwaterlopen maar ook langs kleinere waterlopen zijn reeds een aantal GOG's functioneel. In de volgende planperiode zal verder aandacht gaan naar de zoektocht en aanleg van

bijkomende overstromingsgebieden. Naast de drietrapsstrategie 'vasthouden-bergen-afvoeren' en het aanleggen van bergingsgebieden opwaarts, is in deze deelgebied ook berging stroomafwaarts belangrijk. Zulke gebieden kunnen bij hoog tij in de Schelde het debiet van de zijlopen bufferen tot opnieuw gravitair kan geloosd worden. ...'

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In de ruimtelijke visie van AGNAS door het Vlaams Gewest is het Aalmoeseneiebos aangeduid als uit te breiden en structureel te versterken groter complex van ecologisch zeer waardevol historisch bos, die een hoofdfunctie natuur krijgt.

De provincie heeft de omgeving van het Aalmoeseneiebos gelecteerd voor bosuitbreiding.

Ook de gemeente Melle geeft het in haar GRS weer als een belangrijk te vrijwaren en te versterken bosgebied in de gemeente. In het GRS wordt het deel ten noorden van de spoorweg ook expliciet aangeduid als zone te vrijwaren van bebouwing (omwille van waterproblematiek). Dwars door het gebied wordt ook een gewenste nog te realiseren fietsverbinding aangegeven (langs de spoorweg).

In het GRS van Oosterzele wordt ook de bosuitbreiding van het Aalmoeseneiebos ondersteund.

Op de Ferrariskaarten is een deel van het Aalmoeseneiebos al ingekleurd als bos. Het Aalmoeseneiebos is het proefbos van de Universiteit Gent. Vanaf 1993 worden de wetenschappelijke zone en de meetoren gebruikt als openluchtlaboratorium, maar ook in andere delen van het bos gebeurt wetenschappelijk onderzoek naar bomen en bossen. Het bos wordt ook gebruikt als wandelbos. Het is een van de weinige openbare bossen in de Gentse regio. Er is een goedgekeurd bosbeheerplan.

Een herbestemming is niet nodig omdat de bestemming openbaar nut wordt ingevuld en deze functionele invulling bewaard blijft. De nodige ruimte voor waterberging in het gebied blijft op die manier gevrijwaard.

4.3 Lopende initiatieven:

Het gebied is nu reeds habitatrictlijngebied en zal ook opgenomen worden met specifieke doelstellingen in het managementplan.

De gemeente Oosterzele en de provincie Oost-Vlaanderen hebben de intentie om een fietspad over lange afstand aan te leggen langsheen de spoorweg.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Gebiedsgericht en thematisch overleg_140821: Hans Magerman (diensthoofd technische dienst, Melle), Dirk Gistelinck (schepen, Melle), Frank Everaerts (diensthoofd grondgebiedzaken, Melle), Leen Voet (milieuambtenaar, Melle)

Telefonisch contact_141030_Ronny Meerpoel (milieuambtenaar, Oosterzele)

Gebiedsgericht en thematisch overleg_160120: Hans Magerman (diensthoofd technische dienst, Melle), Dirk Gistelinck (schepen, Melle), Dirk De Ganck (dienst woon- en leefomgeving – RWO, Oosterzele), Stefanie De Grootte (universiteit Gent), Ria Van Peteghem (dienst ruimtelijke planning, provincie Oost-Vlaanderen), Bruno Samain (dienst integraal waterbeleid, provincie Oost-Vlaanderen), Elias Verbanck (Agentschap voor Natuur en Bos), Stephanie De Mûelenaere (Ruimte Vlaanderen)

Op 24/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Oosterzele zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing. Op 10/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Melle kennis genomen van het verslag GTO over het signaalgebied.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Aelmoeseneiebos zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied: -

B: maatregelen met behoud van bestemming

Een herbestemming is niet noodzakelijk omdat de bestemming openbaar nut wordt ingevuld door bos (wetenschappelijk onderzoek/openbaar bos) en deze functionele invulling bewaard blijft.

A: watertoets: -

Instrument: Vergunning

Initiatiefnemer: Gemeente

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is gelegen in openbaar nut, is volledig bebost en in gebruik door de UGent. Delen van het gebied zijn effectief overstromingsgevoelig. Het gebied is bovendien ook gelegen in Habitatrictlijngebied. Het gebied dient zijn huidige invulling als bos te behouden. Bouwen in dit gebied is niet aan de orde. Een herbestemming is niet noodzakelijk omdat de bestemming openbaar nut wordt ingevuld door bos (wetenschappelijk onderzoek/openbaar bos) en deze functionele invulling bewaard blijft.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

SINT-MARTENSDRIES (SG_R3_BES_07)

OOSTERZELE

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Sint-Martensdries” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Oosterzele

Provincie(s): Oost-Vlaanderen

Ligging: Laaggelegen en niet-ontwikkeld binnengebied tussen Sint-Martensdries, Poststraat, Pastorieberg, Vrijhem

Bekken: Benedenscheldebekken

Betrokken waterlopen: Molenbeek-Gondebeek

Oppervlakte: 2,9 ha

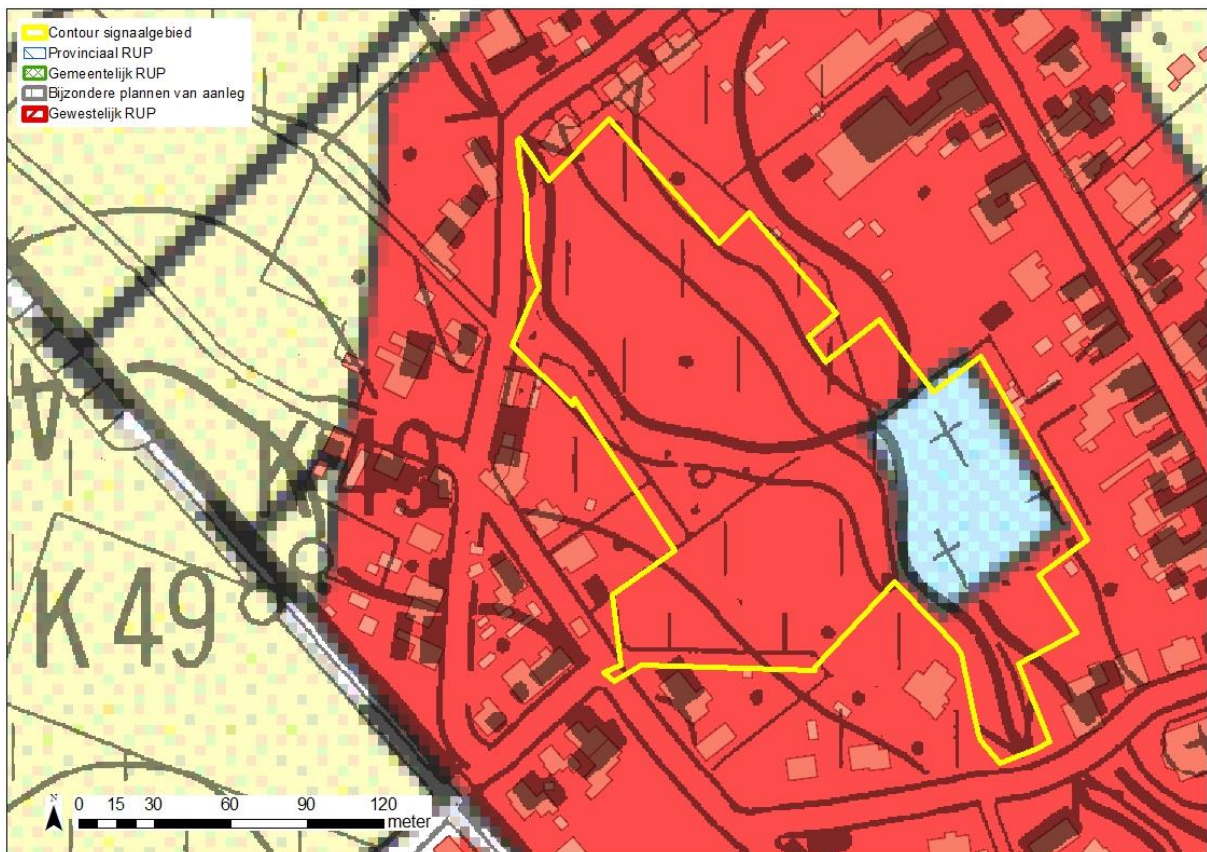
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Woongebied, openbaar nut

Globale beschrijving:

Grasland, bos

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

In het gebied is er een waterproblematiek die in het verleden reeds tot weigering van vergunningen heeft geleid. Het is een drassig aaneengesloten blok in de vallei van de Molenbeek en de gemeente heeft de intentie hier een RUP voor op te maken.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het volledige niet-ontwikkelde deel van het woongebied gelegen langs de Molenbeek is geselecteerd.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

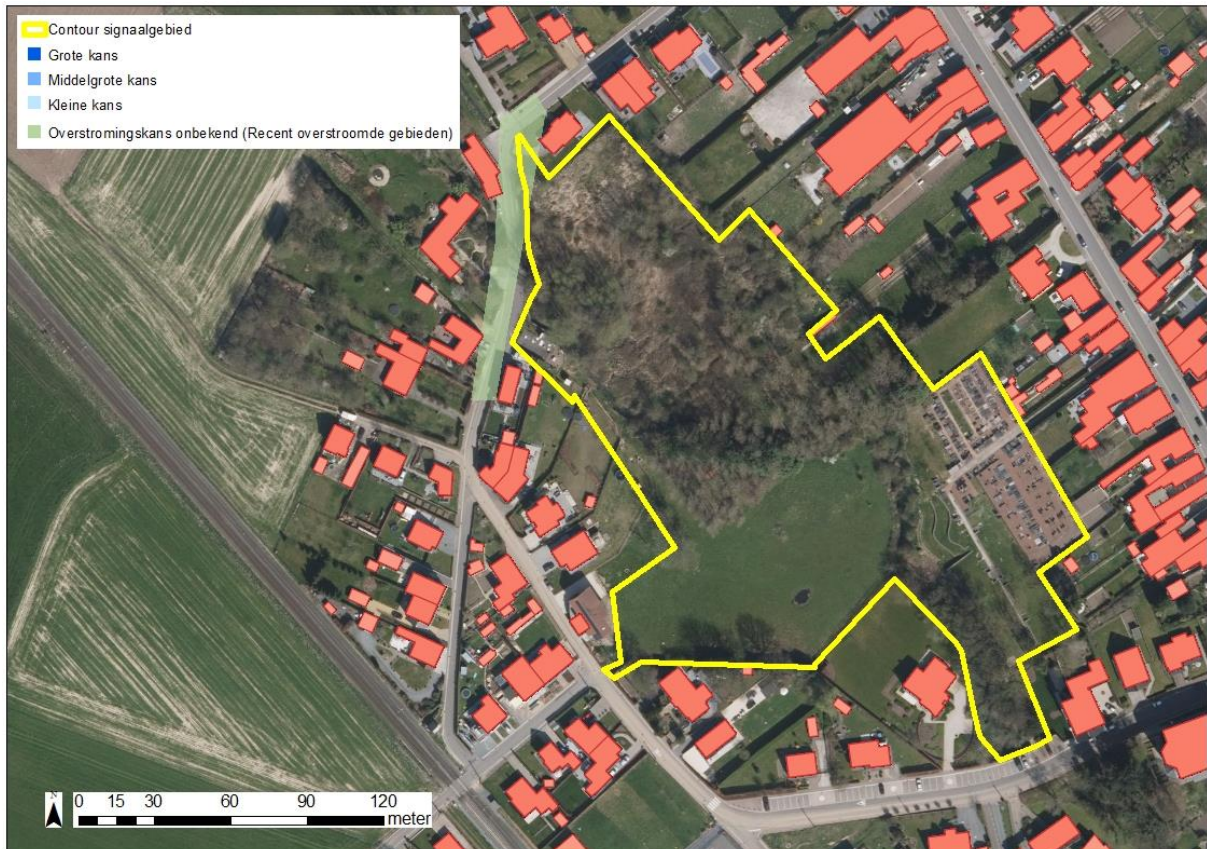
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Het gebied is niet opgenomen in de ORBP-plannen. Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen. Aan de kruising met de Molenbeek is de Sint-Martensdries volgens de ROG overstroomd in november 2010.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

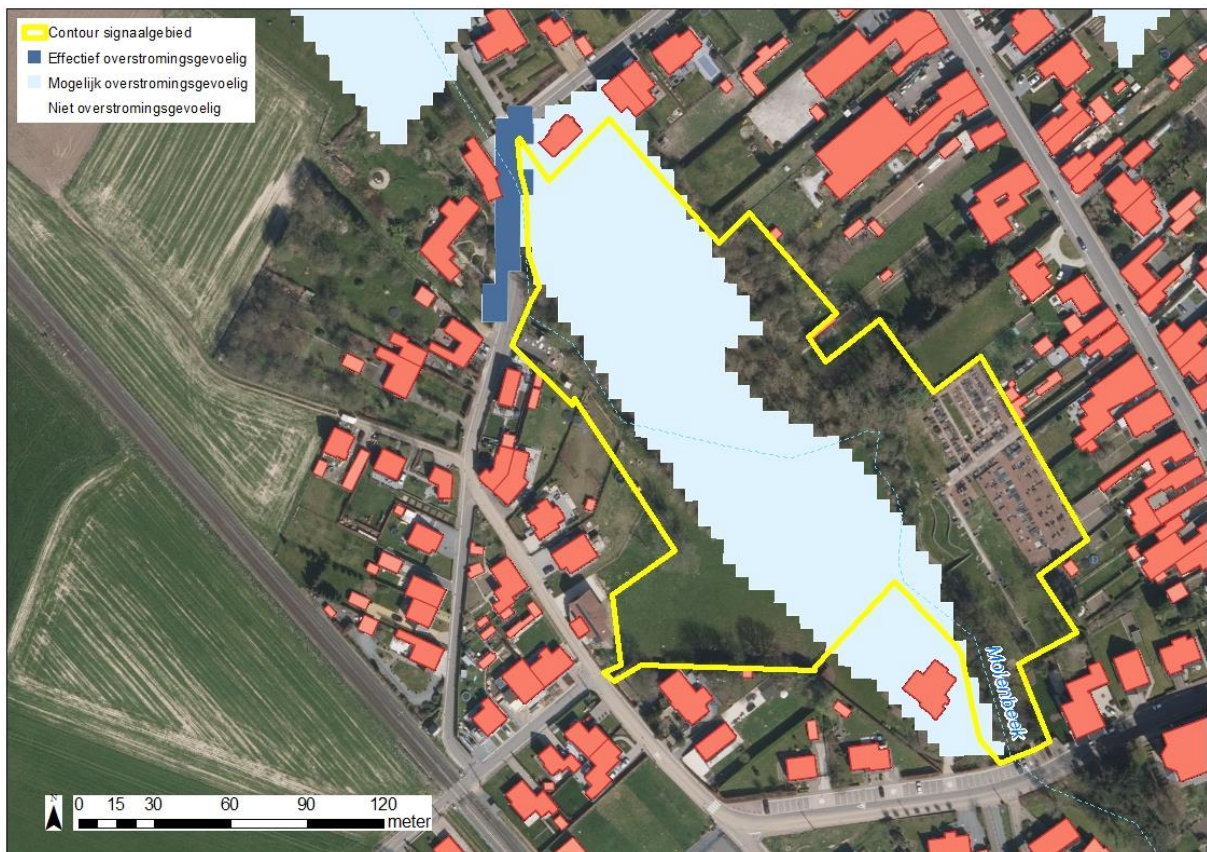
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Er is geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

Aan de kruising met de Molenbeek is de Sint-Martensdries volgens de ROG overstromd in november 2010. De gemeente geeft echter aan dat het volledige binnengebied zeer nat en moerassig gebied is.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het hoofdstuk 'visie' van het bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken (deel van het stroomgebiedbeheerplan 2016-2021) geeft het volgende weer:

'De **Molenbeek-Gondebeek**, de Molenbeek-Kottembeek en de Molenbeek-Grote Beek vormen de drie belangrijkste waterlopen in deze cluster. Ze lopen ongeveer parallel vanuit het zuiden van de cluster noordwaarts en monden uit in de Schelde.

In de noordelijker gelegen valleigebieden is er regelmatig wateroverlast. Het zuidelijk deel van de cluster Drie Molenbeken grenst aan het reliëfrijke gebied van de Vlaamse Ardennen. Door de steile hellingen en de moeilijk doordringbare ondergrond (kleiig en lemig) is het nog **meer dan elders nodig dat de waterafvoer van de hoger gelegen delen naar de vallei er traag en gecontroleerd gebeurt**. De cluster Drie Molenbeken wordt ook **doorsneden door harde infrastructuren** zoals de E40 en de R4. Deze kunnen zorgen voor een aanmerkelijke toevoer van water naar de lokale waterlopen. **Het principe om hemelwater lokaal op te vangen, vast te houden en vertraagd af te voeren** zowel via infiltratie- als bufferbekkens zal in de volledige cluster extra aandacht krijgen. Voor nieuwe projecten zoals bijkomende verharde oppervlaktes en rioleringsprojecten, vergt dit strengere voorwaarden t.a.v. de hemelwaterafvoer. Voor de baangrachten is er naast aandacht voor de waterkwantiteit ook aandacht voor waterkwaliteit (koolwaterstoffen).

Langs deze drie hoofdwaterlopen maar ook langs kleinere waterlopen zijn reeds een aantal GOG's functioneel. In de volgende planperiode zal verder aandacht gaan naar de zoektocht en aanleg van bijkomende overstromingsgebieden. Naast de drietrapsstrategie 'vasthouden-bergen-afvoeren' en het aanleggen van bergingsgebieden opwaarts, is in deze deelgebied ook berging stroomafwaarts

belangrijk. Zulke gebieden kunnen bij hoog tij in de Schelde het debiet van de zijlopen bufferen tot opnieuw gravitair kan geloosd worden. ...'

In dit gebied werd een oeverzone afgebakend via het deelbekkenbeheerplan de drie Molenbeken (2008-2014). Het deelbekkenbeheerplan vermeldt het volgende:

'Op de volgende locatie wordt een *oeverzone* ingesteld (volgens het decreet IWB): '(6.9.1) Molenbeek – Gondebeek (S180) t.h.v. Sint-Martensdries (Balegem) Tussen de Pastorieberg en de Sint Martensdries dient langs weerszijden van de Molenbeek een zone afgebakend te worden van 20 m, te rekenen vanaf de top van de talud. Het betreft de percelen met volgende kadastrale gegevens: 2e Afd., Sectie B, nrs. 511, 510, 506a, 493e, 504g, 504f, 735b, 734c, 732, 731a, 730a. De percelen 750d en 493f worden niet opgenomen. Ook de percelen die in gebruik zijn als kerkhof, de percelen met constructies ten behoeve van de waterzuivering en de straat worden uitgesloten. (Initiatiefnemer = gemeente Oosterzele)'

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het GRS van de gemeente Oosterzele wordt aangegeven dat in het centrum van Balegem enkele percelen tussen de Pastorieberge en de Sint-Martensdries en aan weerszijden palend aan de Molenbeek (± 4 ha), uitgesloten worden als woongebied voor de inrichting van oeverzones (verwijzend naar het goedgekeurd deelbekkenbeheerplan). In de bindende bepaling wordt hier ook naar verwezen, waarbij een compensatie wordt gemaakt van deze percelen bij het opmaken van een gemeentelijk RUP voor het binnengebied Voordries-Achterdries-Meerstraat in Oosterzele.

4.3 Lopende initiatieven:

In het bindend gedeelte van het GRS Oosterzele wordt vermeld dat de geschrapte woonzone (4ha) aan de Molenbeekvallei in Balegem opgevangen wordt, mits de ruil gebeurt binnen de bestaande juridische voorraad enerzijds en binnen de toekomstige reserve voor na de planperiode anderzijds, en mits een ruimtelijke afweging in functie van het beleid inzake het versterken van de erkende kernen.

Voor dit gebied zal een RUP opgemaakt worden en krijgt het gebied een herbestemming natuur. De opmaak van het plan is niet voorzien binnen de huidige legislatuur. De waterproblematiek speelt hier een belangrijke rol.

In het verleden werden hier reeds verkavelingsaanvragen en bouwaanvragen voor geweigerd, vergund in beroep en uiteindelijk vernietigd bij beslissing van de Raad van State.

Percelen binnen dit gebied werden aangeduid als oeverzone binnen het deelbekkenbeheerplan de Drie Molenbeken (zie 4.1).

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

mail_141008: Dirk De Ganck (stedenbouwkundig ambtenaar)

telefonisch_141015: Ronny Meerpoel

mail_141021: Ronny Meerpoel

mail_20141015: provincie (oeverstroken)

gebiedsgericht en thematisch overleg_20160120: Dirk De Ganck (dienst woon- en leefomgeving – RWO, Oosterzele), Ria Van Peteghem (dienst ruimtelijke planning, provincie Oost-Vlaanderen), Bruno Samain (dienst integraal waterbeleid, provincie Oost-Vlaanderen), Stephanie De Mûelenaere (Ruimte Vlaanderen)

Op 24/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Sint-Martensdries zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Er wordt een RUP opgemaakt om de nodige ruimte voor water langs de Molenbeek-Gondebeek te vrijwaren. Het signaalgebied wordt herbestemd naar een openruimtebestemming die verenigbaar is met het watersysteem.

B: maatregelen met behoud van bestemming: -

A: watertoets: -

Instrument:

RUP

Initiatiefnemer:

Gemeente Oosterzele

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is gelegen in woongebied en wordt doorkruist door de Molenbeek. Het gebied is mogelijk overstromingsgevoelig. Percelen binnen dit gebied werden aangeduid als oeverzone binnen het deelbekkenbeheerplan de Drie Molenbeken. De natuurlijke vallei van de beek is er vandaag nog gevrijwaard. Ook naar de toekomst toe wenst de gemeente deze valleistructuur open te houden door middel van een herbestemming van dit gebied naar een open ruimtefunctie.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

HOEKAKKER I (DEELGEBIED HOEKAKKER) (SG_R3_BES_08A)

ANTWERPEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Hoekakker I (deelgebied Hoekakker)” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerpstartbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Antwerpen

Provincie(s): Antwerpen

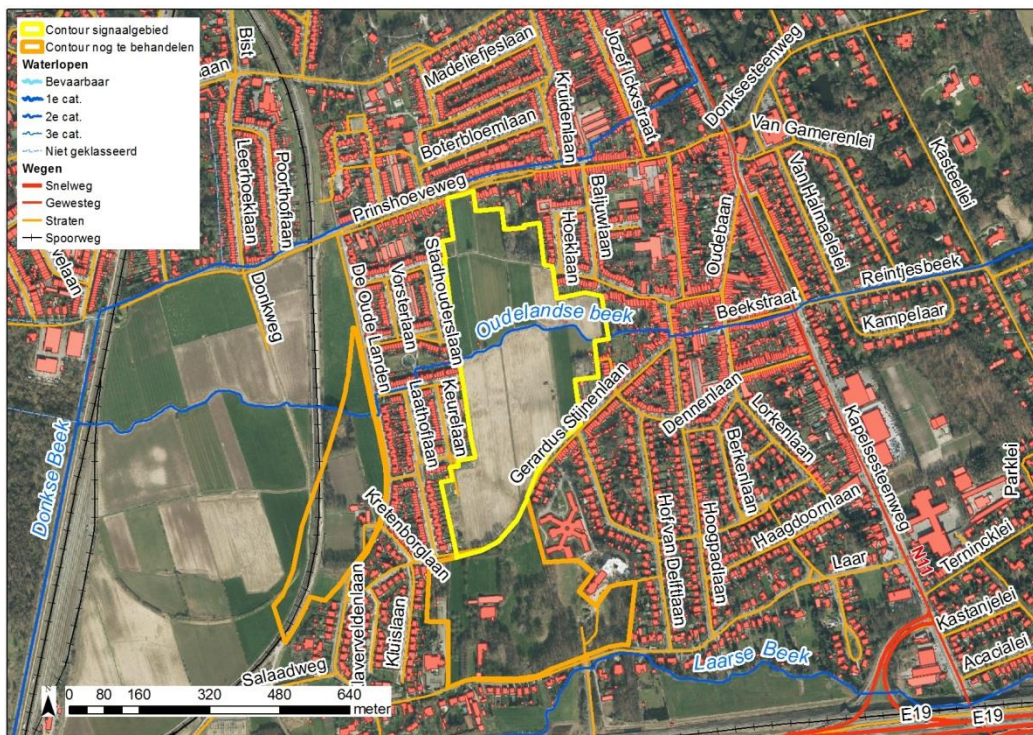
Ligging: Signaalgebied Hoekakker I : ten noorden begrensd door de Prinshoeweg en ten zuiden door de Gerardus Stijnenlaan

Ten westen en ten zuiden van dit deelgebied ligt een ander signaalgebied: Hoekakker II (deelgebieden Oude Landen en Het Laar - SG_R3_BES_08b)

Bekken: BENEDENSCHELDEBEKKEN

Betrokken waterlopen: De Oudelandse Beek (2e cat) snijdt het signaalgebied doormidden, de ingebuisde Donksebeek ligt net ten noorden van het signaalgebied.

Oppervlakte: 18,3 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

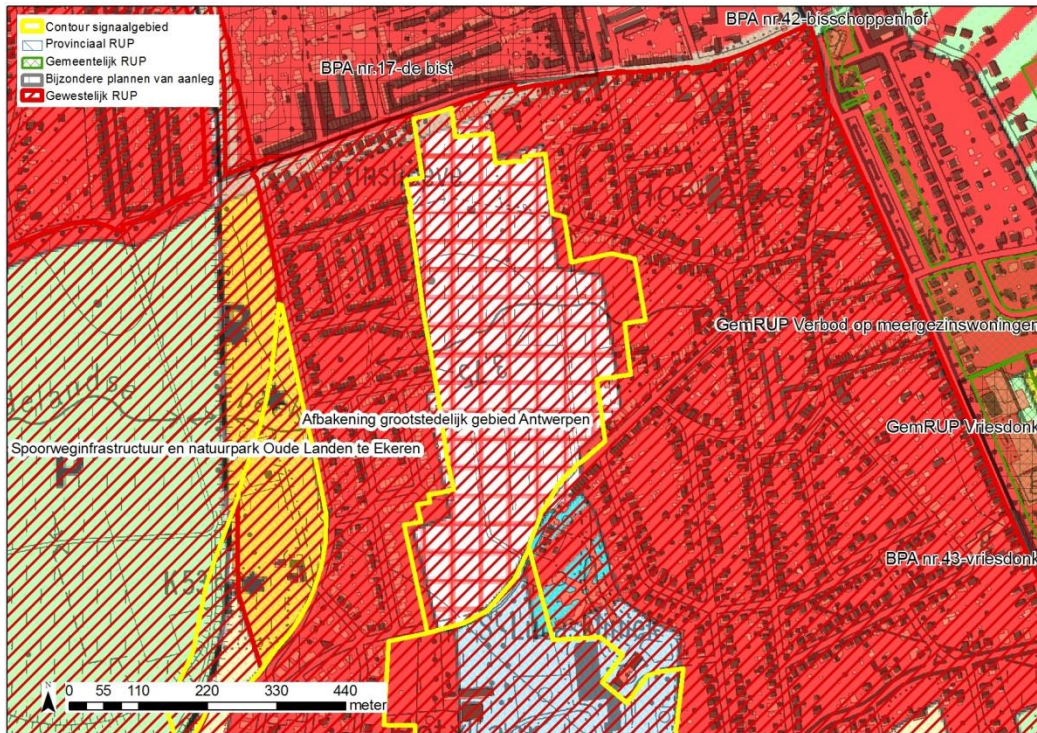
Huidige planologische bestemming:

Reservegebied voor wonen (voormalig deel woonuitbreidingsgebied omgezet door GRUP afbakening grootstedelijk gebied Antwerpen), de voorschriften stellen dat het gebied vanaf 31/12/2015 bestemd is voor wonen.

Aan de rand van het signaalgebied zijn nog delen met bestemming woongebied volgens het gewestplan.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is in gebruik als weilanden en akkers, met een kleine zone bos, alsook een hondenloopzone en kleine speeltuin. Het omliggende gebied is volledig ontwikkeld als woonwijk.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHLDEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Een aanzienlijk deel van dit signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig. Dit gebied vraagt verder onderzoek naar ontwikkelingsmogelijkheden (woongebied) gezien de gemodelleerde overstromingscontouren en de overstromingen in het verleden.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. In functie van het versneld opmaken van een startbeslissing werd het oorspronkelijk signaalgebied Hoekakker opgesplitst in deelgebied Hoekakker (voorliggende startbeslissing) en deelgebieden Het Laar (ten zuiden) en Oude Landen (recreatiegebied ten westen). Deze twee andere deelgebieden zullen in een afzonderlijke startbeslissing behandeld worden.

De afbakening is gebeurd op basis van de niet bebouwde percelen tussen de Prinshoeveweg en de Gerardus Stijnenlaan die als bestemming hebben woongebied (gewestplan) of reservegebied voor wonen (GRUP afbakening grootstedelijk gebied Antwerpen).

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

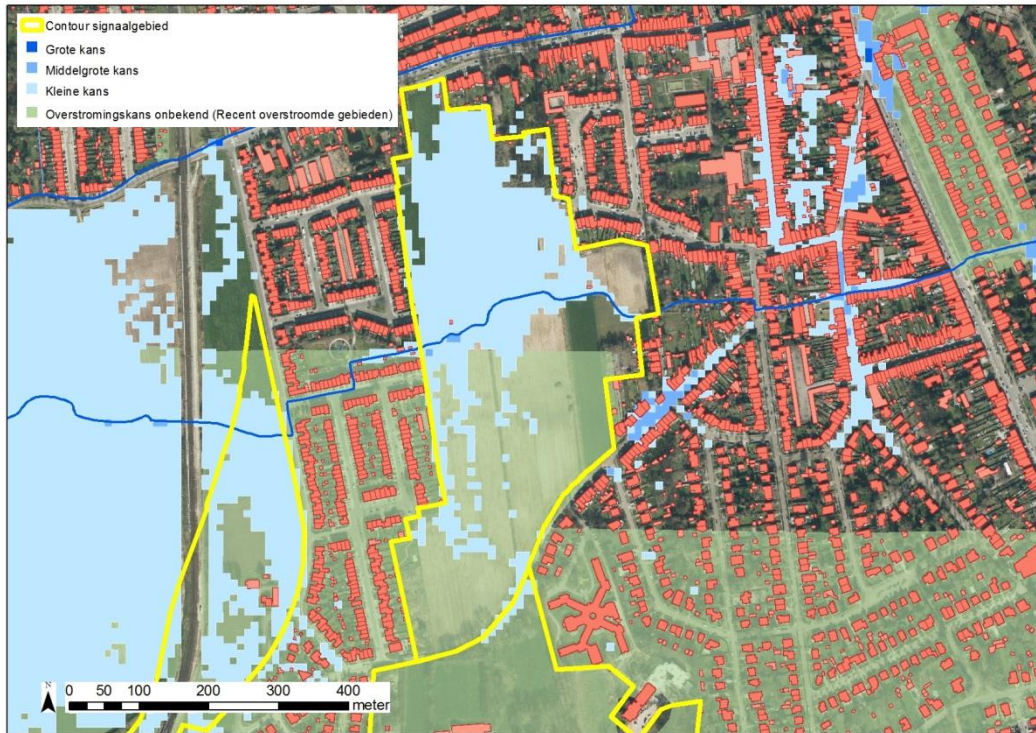
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Er is geen klimaattoets beschikbaar voor de betrokken waterlopen

3.2 Bespreking watersysteem

Het ganze gebied is aangeduid als overstromingsgevoelig: het zuidelijk deel als recent overstromd gebied (ROG) en ten noorden van de Oudelandse Beek met kleine kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaarten. Het ROG houdt abrupt op, maar volgens de studie van IMDC is in september 1998 vermoedelijk het ganze gebied overstromd.

Het geactualiseerde hydraulisch model van IMDC geeft aan dat op basis van de reeds genomen maatregelen het centrale deel van Hoekakker overstromt bij een retourperiode van 100 jaar. Deze overstroming is grotendeels afkomstig vanuit de Oudelandse Beek. (overstromingscontouren in bijlage)

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De dienst Integraal Waterbeleid geeft aan dat in het gebied er geen afname mag zijn van bufferoppervlakte of buffervolume. Bij eventuele ontwikkeling dienen deze volledig gecompenseerd te worden, gezien het belang van dit gebied voor waterberging. Om deze oppervlaktes en volumes te bepalen wordt gebruik gemaakt van het overstromingsmodel dat IMDC heeft opgemaakt.

Deze dienst geeft ook aan dat de buffers voor afstromend hemelwater van nieuwe woningen en verhardingen en ter compensatie van de door een ontwikkeling ingenomen overstroombare oppervlakte en ingenomen overstromingsvolume los van de beek moeten worden voorzien.

Stad Antwerpen kent aan het gebied een belangrijke functie toe voor waterberging en natuurontwikkeling. Dit als ecologische noord-zuid corridor die aansluit bij de grotere groenstructuren van stad Antwerpen. Ze vraagt voor grote projecten om rekening te houden met klimaatadaptatie, zowel naar neerslag als afstroming.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In opdracht van de ontwikkelaar wordt een masterplan opgemaakt. Dit gebeurt in overleg met Stad Antwerpen. Het masterplan zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan het College van Burgemeester en schepenen. Het masterplan vertrekt van het principe om de randen van het gebied af te werken met meergezinswoningen en het centrale gedeelte te vrijwaren voor openruimte-functies, waaronder waterberging en recreatie.

De stad Antwerpen wenst het definitieve masterplan te vertalen in een gemeentelijk RUP om de diverse functies in voorschriften te verankeren.

4.3 Lopende initiatieven:

Dit signaalgebied mag vanaf 2016 bebouwd worden. In opdracht van de eigenaars Vooruitzicht en De Ideale Woning wordt een concreet masterplan opgemaakt voor het gebied, dit in overleg met de stad Antwerpen en de dienst Integraal Waterbeleid. De stad Antwerpen zal een gemeentelijk RUP Hoekakker opmaken om dit masterplan planologisch te vertalen (timing 2015-2017). (schets masterplan, versie 28/04/2015, in bijlage)

In het kader van de studie naar de hydrologie werden in het gebied peilbuizen geplaatst om de grondwaterstanden in kaart te brengen, deze worden elke 14 dagen opgemeten door IMDC en Stad Antwerpen.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

GO_140828_Marcello Serrao (consulent water openbaar domein, Antwerpen), Karina Rooman (consulent stedenbouw, Antwerpen), Kathleen Wens (consulent stedenbouw, Antwerpen), Ludo Van Reusel (districtsschepen, Ekeren)

GTO_140917_Marcello Serrao (consulent water openbaar domein, Antwerpen)

Overleg signaalgebied 6/02/2015: Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Jan Ronsyn (Provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid), Kathleen Maes (Ruimte Vlaanderen), Wendi Sturm (Provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid), Guido Janssen (Bekkensecretariaat), Ronny Van Looveren (IMDC), Gert Voets (Vooruitzicht), Ellen Steenwegen (BUUR), Johan Van Reeth (BUUR)

Overleg modelering 22/04/2015: Jan Ronsyn (Provincie Antwerpen), Ronny Van Looveren (IMDC), Ellen Steenwegen (BUUR)

Overleg signaalgebied op 18/05/2015: Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Jan Ronsyn (Provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid), Kathleen Maes (Ruimte Vlaanderen), Dominique De Witte (Provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid), Filip Smits (stad Antwerpen), Karina Rooman (stad Antwerpen), Marcello Serrao (stad Antwerpen SW/O&U), Els Liekens (Aquafin), Gert Voets (Vooruitzicht), Ellen Steenwegen (BUUR).

Op 23/11/2015 heeft het districtcollege van Ekeren zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

Op 4/12/2015 heeft het college van de stad Antwerpen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

Op 2/12/2016 heeft het college van de stad Antwerpen zijn goedkeuring gehecht aan de proces- en richtnota voor het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Hoekakker.

Op 27/1/2017 heeft het college het definitief ontwerp van het masterplan Hoekakker goedgekeurd.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Hoekakker I (deelgebied Hoekakker) zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het centrale -laag gelegen- gedeelte van het gebied Hoekakker I kan niet bebouwd worden, hier dient ruimte te blijven voor waterberging. Functies verenigbaar met waterberging, zoals natuur en recreatie zijn hier wel mogelijk.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Langs de randen van het signaalgebied is bebouwing mogelijk in overeenstemming met de principes van integraal waterbeleid. Deze randen beperken zich tot het afbouwen van de bestaande bouwblokken en de plaatselijke afwerking van de bestaande ontsluitingswegen. Inplanting van nieuwe bebouwing in deze hogergelegen randen gebeurt in overleg met de waterloopbeheerder. Ophogingen en innames van overstromingsoppervlakte worden gecompenseerd door elders binnen het signaalgebied Hoekakker I bijkomende waterbuffering te creëren. Dit zowel wat betreft het oppervlaktewatersysteem als het grondwatersysteem.
- Voor de start van de uitvoering van eventuele bouwwerken dient een grondwaterkwaliteitsanalyse uitgevoerd te worden. Afhankelijk van het resultaat van dit onderzoek dienen milderende maatregelen te worden toegepast om elk risico op verstoring van het zoet-zoutverdeling uit te sluiten (het behoud van lokale horizontale en verticale stijghoogtegradiënten door gebruik van schermwanden, retourbemaling in dezelfde watervoerende laag en opvolging van de kwaliteit van het bemalingswater)

A: watertoets

- niet van toepassing

Instrument:

Stad Antwerpen maakt een RUP op om het masterplan planologisch te vertalen en af te bakenen welke zones bebouwd kunnen worden en welke zones gevrijwaard blijven.

Initiatiefnemer:

stad Antwerpen

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Voor deelgebied Hoekakker geeft het geactualiseerde hydraulisch model van IMDC aan dat op basis van de reeds genomen maatregelen het centrale deel van Hoekakker overstroomt bij een retourperiode van 100 jaar. Voor dit gebied is een masterplan in opmaak dat in overeenstemming moet zijn met de randvoorwaarden van de waterloopbeheerder, waarbij aan de randen nog bebouwing mogelijk zal zijn en in het centrale deel ruimte voor waterberging en publiek groen wordt voorzien. Dit plan kan door de stad Antwerpen vertaald worden in een gemeentelijk RUP. De finale afstemming tussen de ontwikkelingsmogelijkheden en het watersysteem kunnen hetzij in dit RUP-proces, hetzij op moment van aanduiding als watergevoelig open ruimtegebied, uitgeklaard worden.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

**Overstromingscontouren uit Watertoets woonreservegebied Ekeren dd.
19/06/2015 (IMDC)**

Figuur: overstromingscontouren voor september 1998 (TR 50 jaar)

Figuur: overstromingscontouren voor juli 1995 (TR 100 jaar)

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

HOEKAKKER II (DEELGEBIED HET LAAR, OUDE LANDEN) (SG_R3_BES_08B)

ANTWERPEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Hoekakker II (deelgebied het Laar, Oude Landen)” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerpstartbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van XXX opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van XXX zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Antwerpen

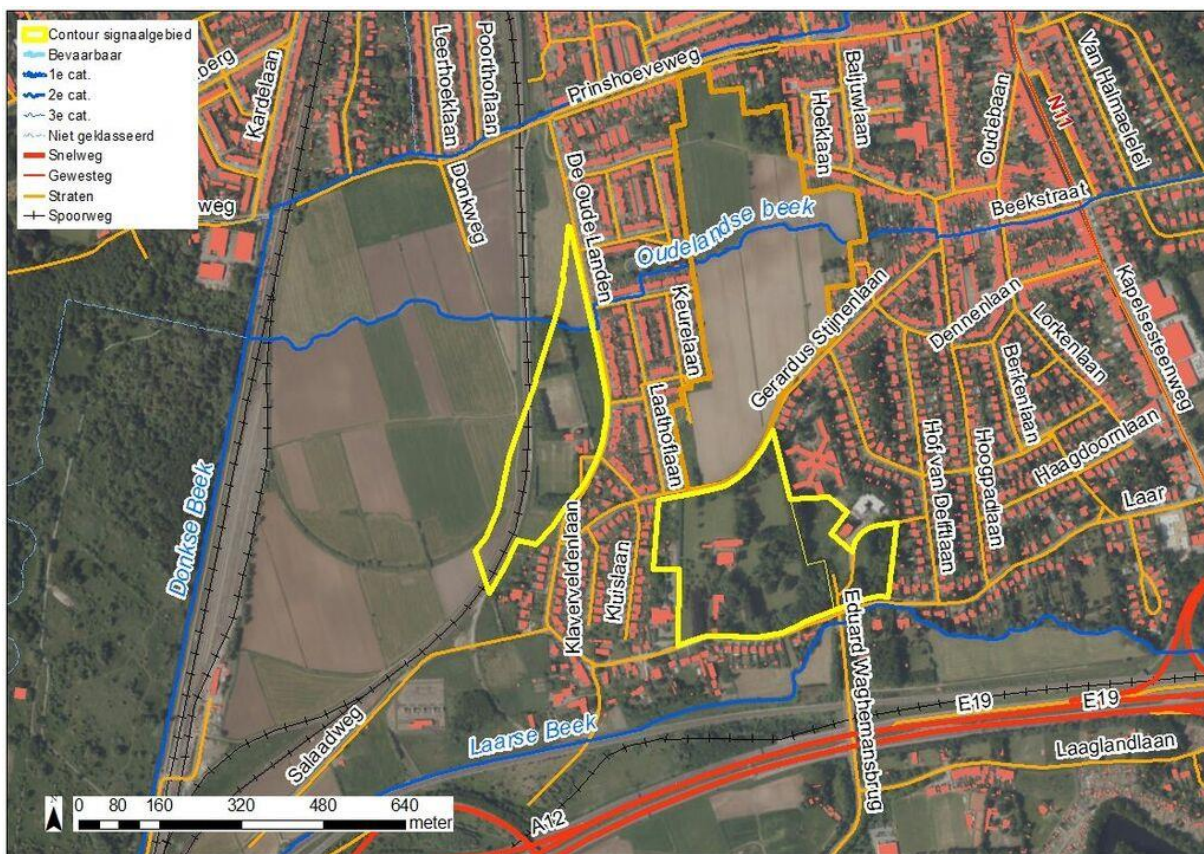
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied grenst aan het signaalgebied Hoekakker I en bestaat zelf uit 2 delen. Westelijk ligt deelgebied Oude Landen, dat grenst aan de Oude Landen. Oostelijk ligt het deelgebied Het Laar, dat is gelegen tussen Laar en de Gerardus Stijnenlaan.

Bekken: Benedenscheldebekken

Betrokken waterlopen: Oudelandse Beek (2e cat.) en Laarse Beek (2e cat.)

Oppervlakte: 18,20 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

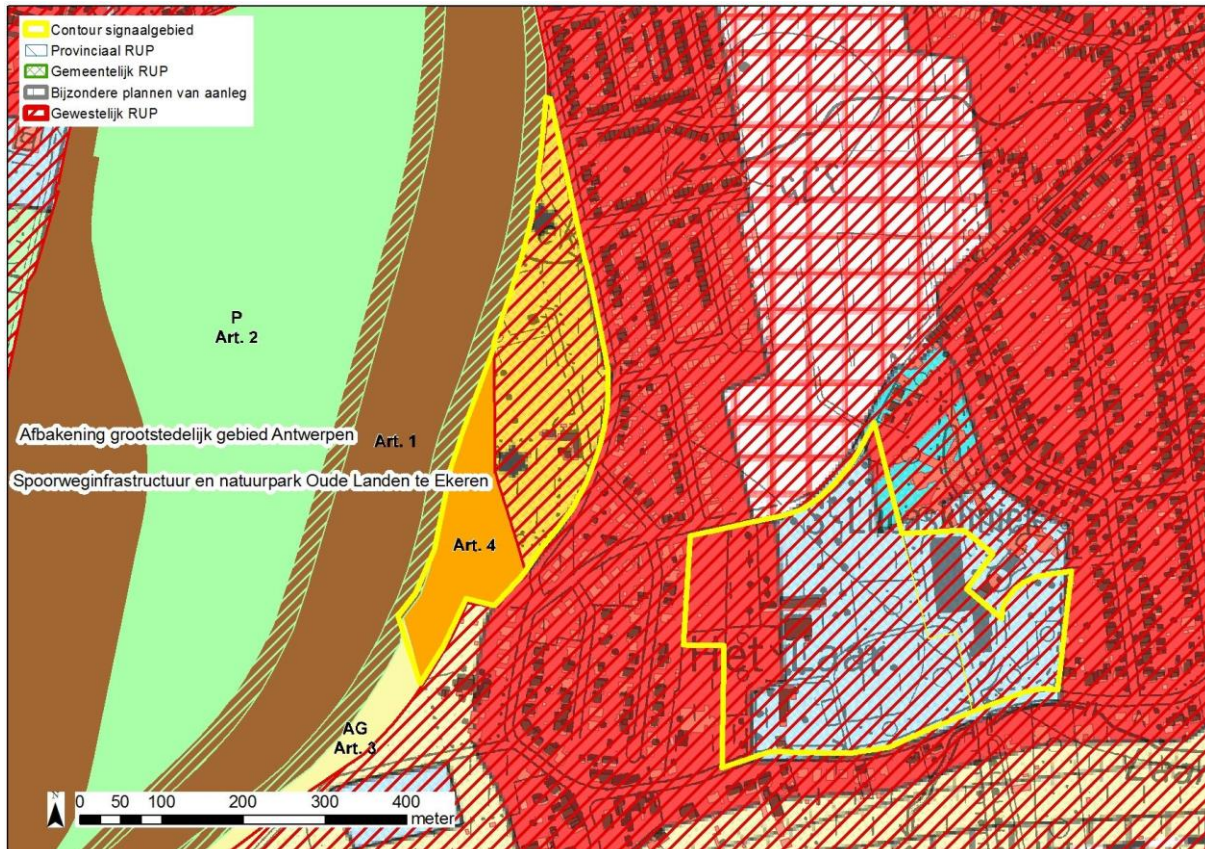
Oude Landen: het volledige deelgebied heeft de bestemming dagrecreatie, in het oostelijk deel is het gewestplan nog van toepassing en in het westelijk deel werd dit gewijzigd met het gewestelijk RUP 'Spoorweginfrastructuur en natuurpark Oude Landen te Ekeren' (VR 11/05/2011).

Het Laar: het gewestplan is nog steeds van toepassing met de bestemmingen woongebied, gebied voor openbaar nut en een zeer klein deel gebied voor service-residentie (noordoostelijk).

Globale beschrijving:

Oude Landen: deels in gebruik als sportterrein, deels als weiland, akker en spoorweg.

Het Laar: Het deel van de vroegere Sint-Lucasziekenhuis binnen de contour van het signaalgebied werd afgebroken. Van de oorspronkelijke kliniek blijft vandaag enkel het kasteel over dat op de vastgestelde inventaris van het onroerend erfgoed staat. Het terrein bestaat grotendeels uit grasland en bosjes. In het signaalgebied ligt ook villa Laarhof (eveneens op de vastgestelde inventaris) met boomgaard en enkele stallingen. De noordoostelijke hoek wordt voornamelijk ingenomen door bosjes. Een perceel is in gebruik voor opslag.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het grootste deel van dit signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig. Dit gebied vraagt verder onderzoek naar ontwikkelingsmogelijkheden gezien de gemodelleerde overstromingscontouren en de overstromingen in het verleden.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. In functie van het versneld opmaken van een startbeslissing werd het oorspronkelijk signaalgebied Hoekakker opgesplitst in deelgebied Hoekakker I (voorstel van startbeslissing goedgekeurd op de Algemene Bekkenvergadering van 27/10/2015) en Hoekakker II, met deelgebieden Het Laar (ten oosten) en Oude Landen (recreatiegebied ten westen) (voorliggende startbeslissing).

De afbakening is gebeurd op basis van het niet-ontwikkelde gebied tussen de Gerardus Stijnenlaan en Laar dat als bestemming hebben woongebied of gebied voor openbaar nut heeft en het ganse niet bebouwde gebied voor dagrecreatie ten westen van De Oude Landen (gewestplan en GRUP). De reeds aanwezige bebouwing wordt niet in vraag gesteld.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

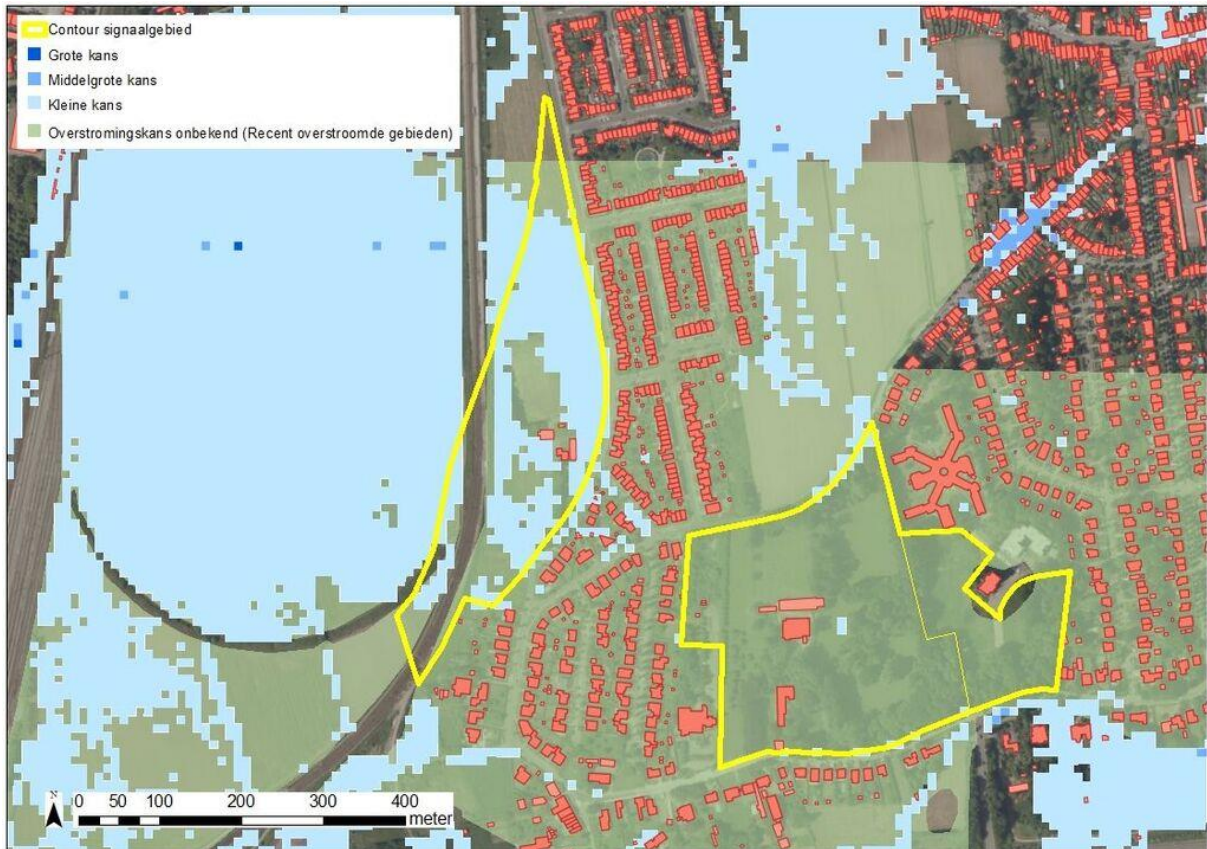
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven (groene kleur)². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Op de overstromingsgevaarkaart wordt het deelgebied Oude Landen met een kleine kans voor overstromingen aangeduid.

Het deelgebied Het Laar heeft een onbekende overstromingskans. Het is wel aangeduid als recent overstroomd gebied (in groen). De overstromingen die aanleiding gaven tot deze aanduiding in de ROG-kaart waren afkomstig van overtopping van de Laarse Beek. Sinds deze overstromingen zijn er werken gebeurd aan het watersysteem, werd het bovendebiet van het Schijn afgekoppeld (afpompings naar het Lobroekdok) en is de Laarse Beek de eerste waterloop die in de Schijnkoker uitmondt. Hierdoor is de overstromingsrisico in het benedenstrooms deel van de Laarse Beek gevoelig verminderd. Dit verklaart waarom in onderstaande kaart dit gebied enkel in groen is weergegeven.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

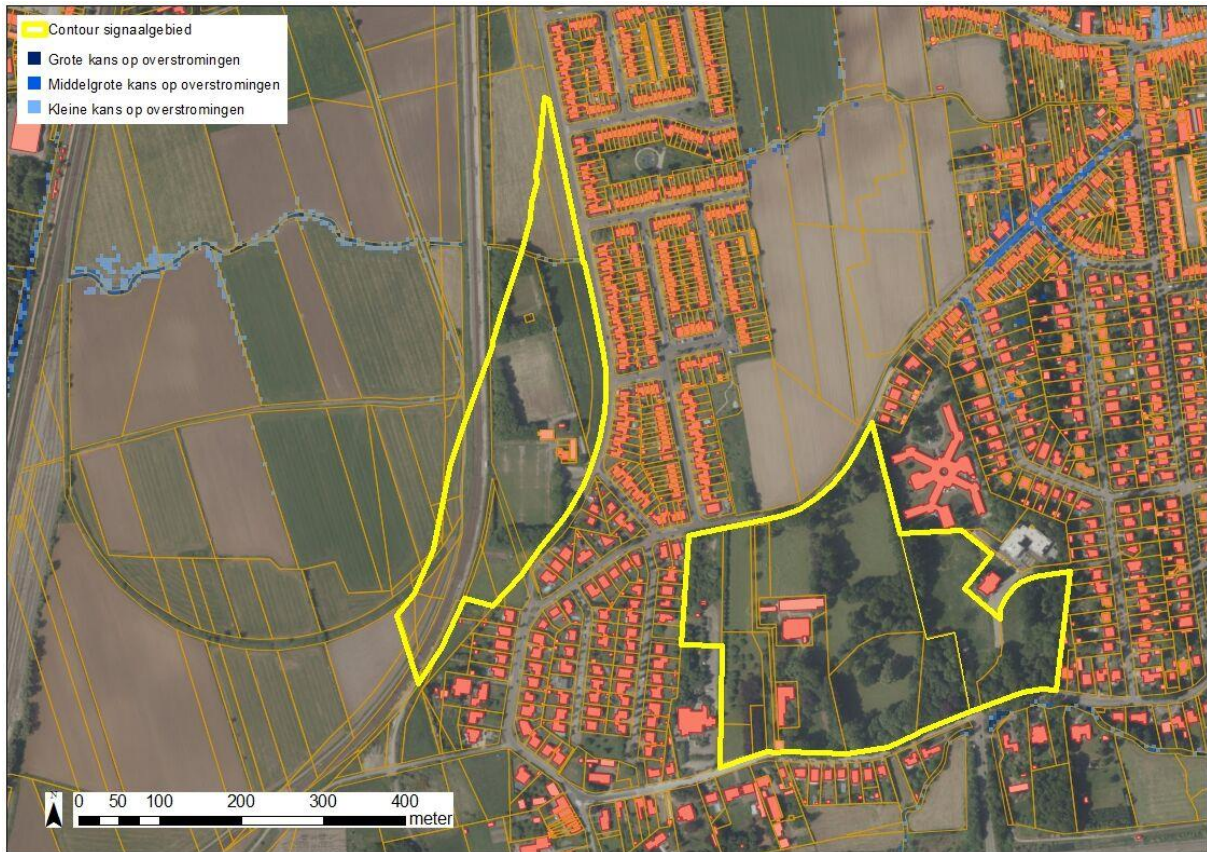

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

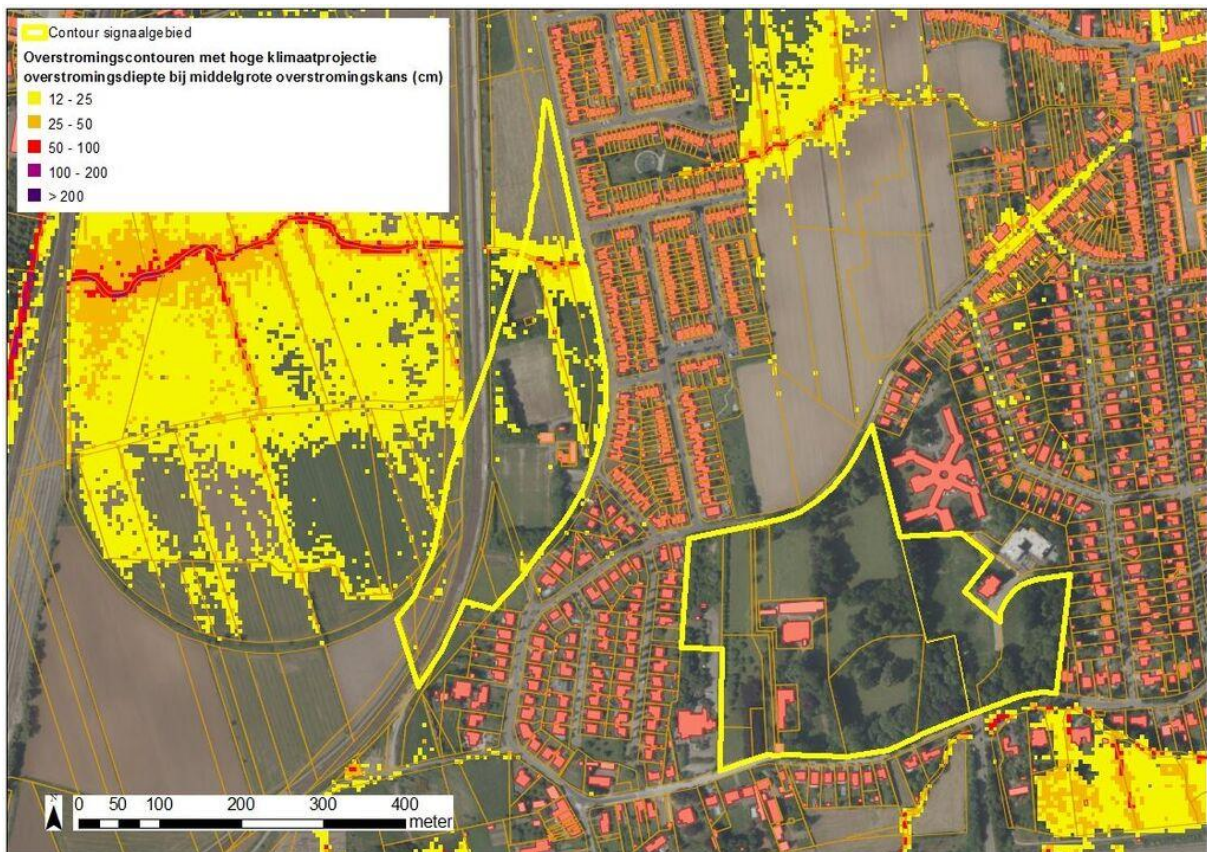
3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

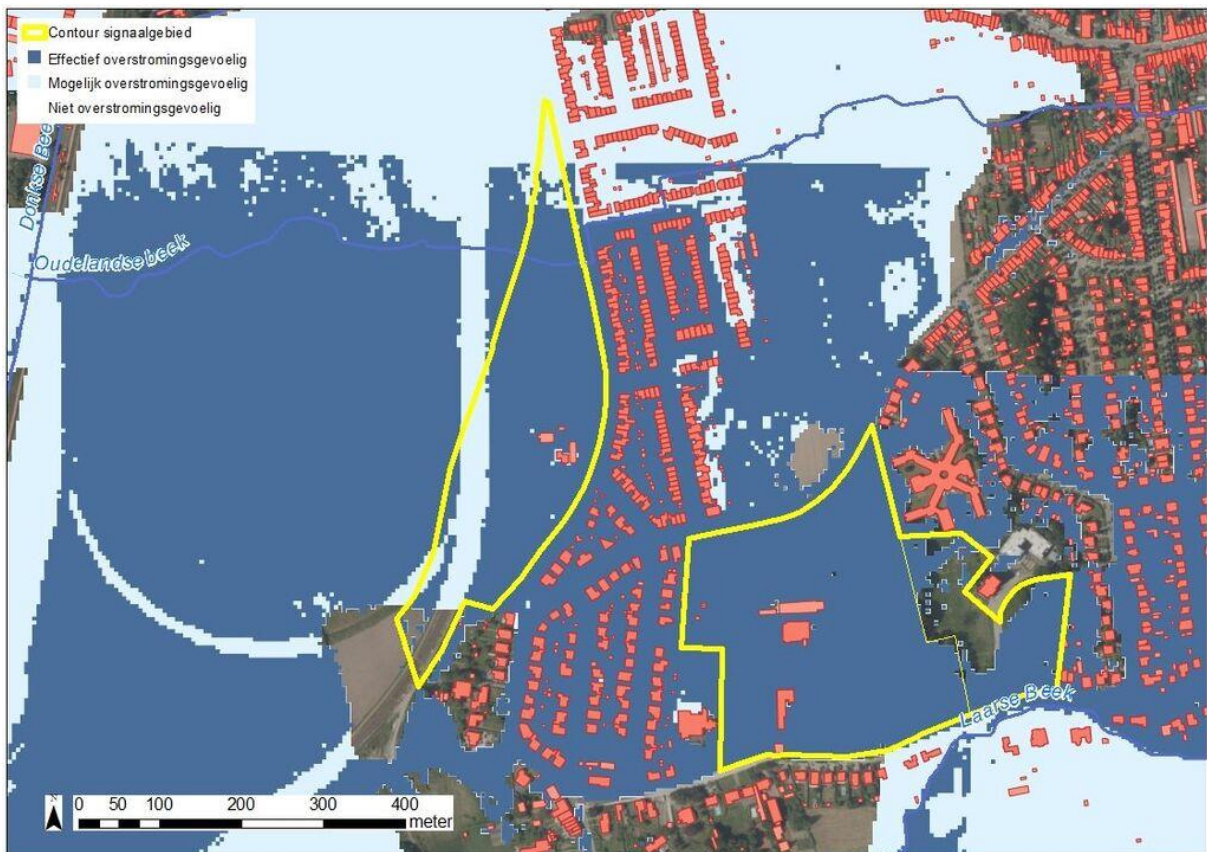

Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

Het ganze gebied is aangeduid als recent overstroomd gebied.

Door de geplande invulling van het gebied Hoekakker 1 (hier wordt de invulling gecompenseerd door ontwikkeling van berging) is de zoekzone waar in de toekomst extra berging voor overstromingswater vanuit de Oudelandse Beek kan gevonden worden (om het bebouwd gebied ten westen van Hoekakker 1, ten oosten van de Stadhouderslaan en de Keurelaan te vrijwaren) verminderd.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het hoofdstuk 'visie' van het bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken (deel van het stroomgebiedbeheerplan 2016-2021) geeft het volgende weer:

'De Cluster Schijn kende in het verleden op verschillende plaatsen overstromingen met grote overlast door de stedelijke ligging. De drietrapsstrategie vasthouden-bergen-afvoeren dient hier dan ook maximaal in de praktijk gebracht. Omwille van de infiltratiecapaciteit van de Kempische zandgronden zijn hier grote mogelijkheden, onder meer door het maximaal behouden en aanleggen van baangrachten bij de uitvoering van rioleringsprojecten.

Op plaatsen waar er potentieel conflict bestaat tussen harde gewestplanbestemmingen en het watersysteem, dient nieuwe bebouwing maximaal te worden vermeden. Om dergelijke conflicten proactief te screenen, worden signaalgebieden afgebakend. In de eerste generatie bekkenbeheerplannen werden voor het Schijnbekken enkele fiches uitgewerkt en goedgekeurd met focus op de vrijwaring van de nog resterende berging. De aanbevelingen uit deze fiches zullen in de volgende planperiode verder geconcretiseerd worden op het terrein.

Tot slot hebben studies aangetoond dat het creëren van extra waterbergingscapaciteit in sommige gebieden noodzakelijk is.'

Het gebied het Laar wordt beschouwd als het enige restgebied waar in de toekomst, rekening houdend met de klimaatsverandering, extra berging voor water kan gevonden worden, gezien bijkomende ontwikkelingen en verdere verhardingen in de omgeving van het signaalgebied.

In de oostelijke hoek van het deelgebied vinden we gronden die iets hoger gelegen zijn (zie bijlage 1).

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Deelgebieden het Laar en Oude Landen maken in het Strategisch Ruimtelijk Structuurplan Antwerpen deel uit van de zachte ruggengraat Noorderpark. Dit gebied moet het bebouwd perifeer landschap verbinden met de stad/Schelde, maar eveneens de ecologische waarden langs de Laarse Beek en Donkse Beek ontwikkelen en voorzien in voldoende recreatieve faciliteiten voor de omliggende wijken.

Het masterplan sportpark Oude Landen werd op 4 februari 2011 goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen. Het doel van het goedgekeurde masterplan is het maximaliseren van de beleving van het park als een autonoom en volwaardig landschapspark. De visie vertrekt vanuit volgende ruimtelijke principes:

- Spoorwegtalud als bindend element
- structurerend waternetwerk: De waterproblematiek in het gebied wordt aangepakt door het ontwikkelen van een fijnmazig structurerend netwerk van grachten tussen de sportvelden. Dit grachtennetwerk zorgt enerzijds voor een optimale drainage van de sportvelden en anderzijds voor de berging van overtollig water. Het brede profiel van het grachtensysteem zorgt voor ecologische verbindingen doorheen het park.
- Zonering in harde en zachte recreatie
- Bundeling van dienstgebouwen in één volume

Het gebied het Laar wordt beschouwd als het enige restgebied waar in de toekomst, rekening houdend met de klimaatsverandering, extra berging voor water kan gevonden worden, gezien bijkomende ontwikkelingen en verdere verhardingen in de omgeving van het signaalgebied (Woonontwikkeling Hoekakker, tweede spoorontsluiting Antwerpen: vertakking Ekeren – Oude Landen, masterplan Sportpark Oude Landen, mogelijke nieuwe verhardingen/ontwikkelingen op de percelen aan de oostzijde van het signaalgebied, overige toekomstige projecten). In de oostelijke hoek van het deelgebied vinden we gronden die iets hoger gelegen zijn (zie bijlage 1). Bijkomende bebouwing is hier nog mogelijk mits rekening gehouden wordt met het watersysteem.

4.3 Lopende initiatieven

Voor het gebied Oude Landen is een masterplan 'sportpark Oude Landen' opgemaakt. Hierin wordt rekening gehouden met de functie van dit gebied in het watersysteem. De gevels van de sporthal worden grotendeels ingewerkt in het spoorwegtalud. De grootste oppervlakte van het gebied wordt ingenomen door sportvelden (zie ook 'ruimtelijke visie').

Beslissing Vlaamse Regering (18 maart 2016): 'Met het oog op het rechtsherstel beslist de Vlaamse Regering de volledig verklaarde kennisgeving in de vorm van het goedgekeurde plan-MER bij het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Spoorweginfrastructuur en natuurpark Oude Landen in Ekeren' in openbaar onderzoek te brengen.' Dit openbaar onderzoek loopt tot 5 mei 2016.

In deelgebied Het Laar werden in 2004 onteigeningen gedaan in functie van de bouw van een jeugdinstantie. Deze is er o.a. omwille van de waterproblematiek niet gekomen.

Beslissing Vlaamse Regering (3 juli 2015): 'De Vlaamse Regering beschikt over een capaciteit van 340 plaatsen in de gemeenschapsinstellingen De Zande, De Kempen, De Grubbe en het Vlaams detentiecentrum De Wijngaard. In de beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2014-2019 werd aangekondigd de gesloten opvang verder uit te breiden door een meerjarenplan uit te werken. In dit kader stemt de Vlaamse Regering in met de planning op middellange termijn voor de (ver)nieuwbouwwerken op de campus De Grubbe in Everberg; met de start van de architectuurstudie voor de uitbouw van een meisjescampus in de gemeenschapsinstelling De Kempen; met de verkoop van de onroerende goederen in Ekeren en Wingene en met de voorgestelde doorschuif van beschikbare machtigingen tussen de begrotingsjaren 2015-2019.'

Het agentschap Jongerenwelzijn diende op 27/04/2016 een bezwaarschrift (bijlage 3) in tegen een eventuele goedkeuring van 'optie C' of 'optie B' voor de percelen van deelgebied Het Laar in eigendom van het Fonds Jongerenwelzijn in de fiche Hoekakker II (bijlage 4 geeft de ligging van deze percelen weer). In de mate dat het voorgestelde ontwikkelingsperspectief m.b.t. het terrein ter hoogte van Het Laar een impact heeft op de verkoopswaarde en het voorziene financieringsplan van de infrastructuur van de gemeenschapsinstellingen bijgevolg in het gedrang komt, dringt het agentschap aan op de bijstelling van het ontwikkelingsperspectief naar 'optie A: behoud van bestemming zonder randvoorwaarden'.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Gebiedsgericht en thematisch overleg_140828: Marcello Serrao (consulent water openbaar domein, Antwerpen), Karina Rooman (consulent stedenbouw, Antwerpen), Kathleen Wens (consulent stedenbouw, Antwerpen), Ludo Van Reusel (districtsschepen, Ekeren)

Gebiedsgericht en thematisch overleg: Marcello Serrao (consulent water openbaar domein, Antwerpen)

Overleg signaalgebied 06/02/2015: Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Jan Ronsyn (Provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid), Kathleen Maes (Ruimte Vlaanderen), Wendi Sturm (Provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid), Guido Janssen (Bekkensecretariaat), Ronny Van Looveren (IMDC), Gert Voets (Vooruitzicht), Ellen Steenwegen (BUUR), Johan Van Reeth (BUUR)

Overleg modellering 22/04/2015: Jan Ronsyn (Provincie Antwerpen), Ronny Van Looveren (IMDC), Ellen Steenwegen (BUUR)

Overleg signaalgebied op 18/05/2015: Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Jan Ronsyn (Provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid), Kathleen Maes (Ruimte Vlaanderen), Dominique De Witte (Provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid), Filip Smits (stad Antwerpen), Karina Rooman (stad Antwerpen), Marcello Serrao (stad Antwerpen SW/O&U), Els Liekens (Aquafin), Gert Voets (Vooruitzicht), Ellen Steenwegen (BUUR)

Gebiedsgericht en thematisch overleg _160125: Koen Palinckx (voorzitter districtcollege district Ekeren), Marcello Serrao (consulent water openbaar domein, Antwerpen), Karina Rooman (consulent Stedenbouw, Antwerpen), Hendrik Heiremans (kabinet schepen Van Campenhout, Antwerpen), Jan Ronsyn (dienst integraal waterbeleid Provincie Antwerpen), Els Stevens (dienst ruimtelijke planning provincie Antwerpen), Kathleen Maes (Ruimte Vlaanderen)

Overleg_20160415: Lies Buyschaert (agentschap Jongerenwelzijn), Kathleen Maes (Ruimte Vlaanderen)

Gebiedsgericht en thematisch overleg _160421: Greet Compeers (dienst Ruimtelijke Ordening Edegem), Marcello Serrao (consulent water openbaar domein, Antwerpen), Karina Rooman (consulent Stedenbouw, Antwerpen), Kathleen Wens (ruimtelijk planner, bedrijf Stadsontwikkeling, afdeling Ruimte, Antwerpen), Leon Goris (kabinet schepen Van de Velde, Antwerpen), Koen Palinckx (districtsburgemeester, district Ekeren), Kathleen Van Dorslaer (dienst integraal waterbeleid Provincie Antwerpen), Els Stevens (dienst ruimtelijke planning provincie Antwerpen), Kathleen Maes (Ruimte Vlaanderen)

Op 10/05/2016 heeft het districtcollege van Ekeren zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing. Op 23/05/2016 heeft de districtsraad van Ekeren zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing. Op 10/06/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen van Antwerpen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Hoekakker II (deelgebieden het Laar, Oude Landen) zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Het Laar: Het westelijk deel van het deelgebied (zie bijlage 2) wordt herbestemd naar een bestemming die compatibel is met het watersysteem en de natuurwaarden in het gebied.

B: maatregelen met behoud van bestemming

Het Laar: In het hoger gelegen meest oostelijk deel van het deelgebied (zie bijlage 2) is eventuele bijkomende bebouwing mogelijk, mits rekening gehouden wordt met de voorwaarden vanuit het watersysteem. Er dienen bijkomende maatregelen te worden genomen om de verloren ruimte voor water minstens te compenseren binnen het projectgebied.

Oude Landen: Voor het gebied Oude Landen is een masterplan 'sportpark Oude Landen' opgemaakt. Hierin wordt rekening gehouden met de functie van dit gebied in het watersysteem. De sporthal wordt grotendeels ingewerkt in de helling van het spoorwegtalud. De grootste oppervlakte van het gebied wordt ingenomen door sportvelden. Het gebied krijgt hiermee zijn definitieve invulling binnen zijn bestemming met functies die compatibel zijn met het watersysteem.

Een andere invulling van het gebied dan deze voorgesteld in het masterplan moet rekening houden met de voorwaarden vanuit het watersysteem. Bijkomende bebouwing is niet aangewezen. Er dienen in elk geval bijkomend maatregelen te worden genomen om de verloren ruimte voor water minstens te compenseren binnen het projectgebied.

A: watertoets

■

Instrument:

Het Laar (westelijk deel): RUP

Initiatiefnemer:

Het Laar (westelijk deel): stad Antwerpen

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het westelijk deel van het deelgebied Het Laar wordt herbestemd naar een bestemming die compatibel is met het watersysteem en de natuurwaarden in het gebied. In het -hoger gelegen oostelijk deel van het deelgebied is eventuele bijkomende bebouwing mogelijk, mits rekening gehouden wordt met de voorwaarden vanuit het watersysteem. Er dienen bijkomende maatregelen te worden genomen om de verloren ruimte voor water minstens te compenseren binnen het projectgebied. Het agentschap Jongerenwelzijn diende op 27/04/2016 een bezwaarschrift in tegen een eventuele goedkeuring van 'optie C' of 'optie B' voor de percelen van deelgebied Het Laar in eigendom van het Fonds Jongerenwelzijn, daarbij verwijzend naar de beslissing van de Vlaamse Regering (VR 2015 0307 DOC.0671/1TER en DOX.0671/2) over de verkoop van deze onroerende goederen en de doorschuif van de beschikbare machtigingen tussen de begrotingsjaren 2015-2019.

Voor het gebied Oude Landen is een masterplan 'sportpark Oude Landen' opgemaakt. Hierin wordt rekening gehouden met de functie van dit gebied in het watersysteem. De sporthal wordt grotendeels ingewerkt in de helling van het spoorwegtalud. De grootste oppervlakte van het gebied wordt ingenomen door sportvelden. Het gebied krijgt hiermee zijn definitieve invulling binnen zijn bestemming met functies die compatibel zijn met het watersysteem.

Een andere invulling van het gebied dan deze voorgesteld in het masterplan moet rekening houden met de voorwaarden vanuit het watersysteem. Bijkomende bebouwing is niet aangewezen. Er dienen in elk geval bijkomend maatregelen te worden genomen om de verloren ruimte voor water minstens te compenseren binnen het projectgebied.

Ter info:

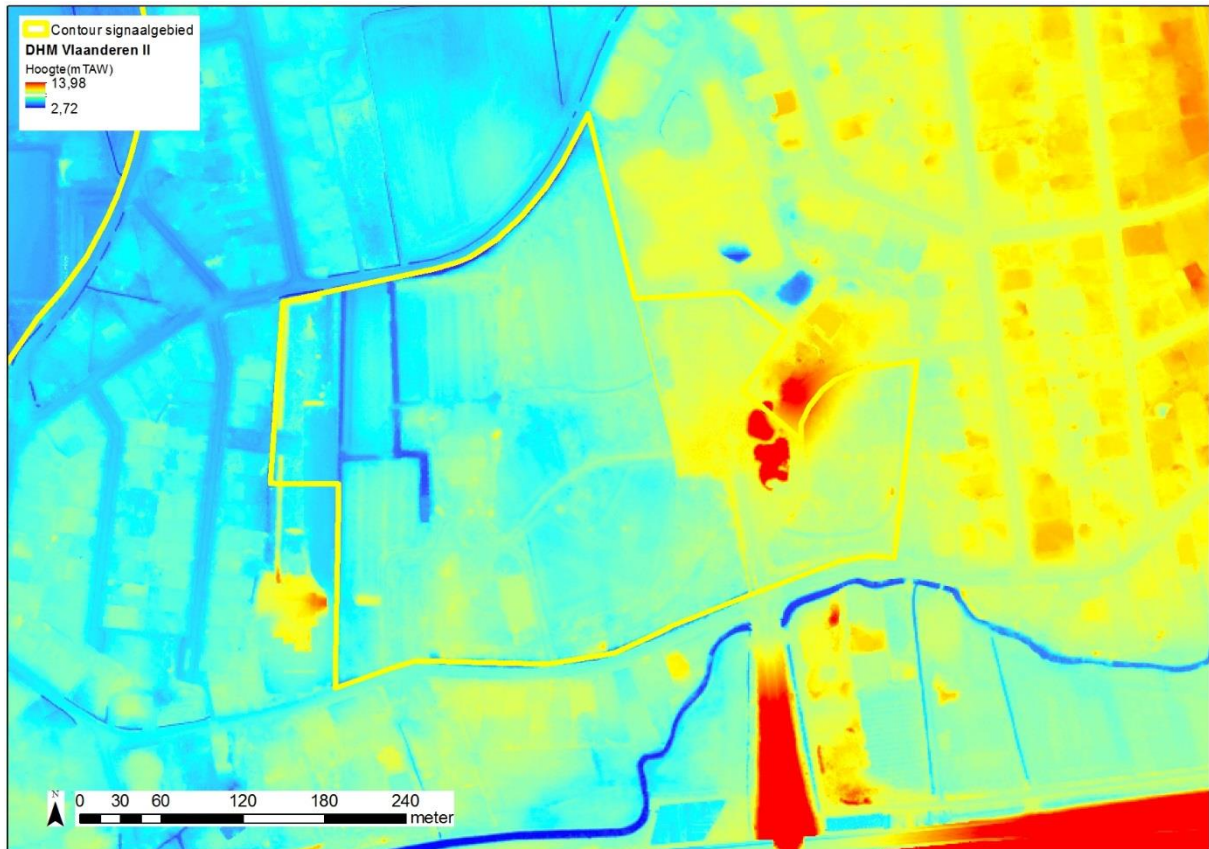
Beslissing Vlaamse Regering (3 juli 2015): 'De Vlaamse Regering beschikt over een capaciteit van 340 plaatsen in de gemeenschapsinstellingen De Zande, De Kempen, De Grubbe en het Vlaams detentiecentrum De Wijngaard. In de beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2014-2019 werd aangekondigd de gesloten opvang verder uit te breiden door een meerjarenplan uit te werken. In dit kader stemt de Vlaamse Regering in met de planning op middellange termijn voor de (ver)nieuwbouwwerken op de campus De Grubbe in Everberg; met de start van de architectuurstudie voor de uitbouw van een meisjescampus in de gemeenschapsinstelling De Kempen; met de verkoop van de onroerende goederen in Ekeren en Wingene en met de voorgestelde doorschuif van beschikbare machtigingen tussen de begrotingsjaren 2015-2019.'

De betreffende onroerende goederen in Ekeren bevinden zich in het deelgebied 'het Laar'

Het agentschap Jongerenwelzijn diende op 27/04/2016 een bezwaarschrift (bijlage 3) in tegen een eventuele goedkeuring van 'optie C' of 'optie B' voor de percelen van deelgebied Het Laar in eigendom van het Fonds Jongerenwelzijn in de fiche Hoekakker II (bijlage 4 geeft de ligging van deze percelen weer). In de mate dat het voorgestelde ontwikkelingsperspectief m.b.t. het terrein ter hoogte van Het Laar een impact heeft op de verkoopswaarde en het voorziene financieringsplan van de infrastructuur van de gemeenschapsinstellingen bijgevolg in het gedrang komt, dringt het agentschap aan op de bijstelling van het ontwikkelingsperspectief naar 'optie A: behoud van bestemming zonder randvoorwaarden'.

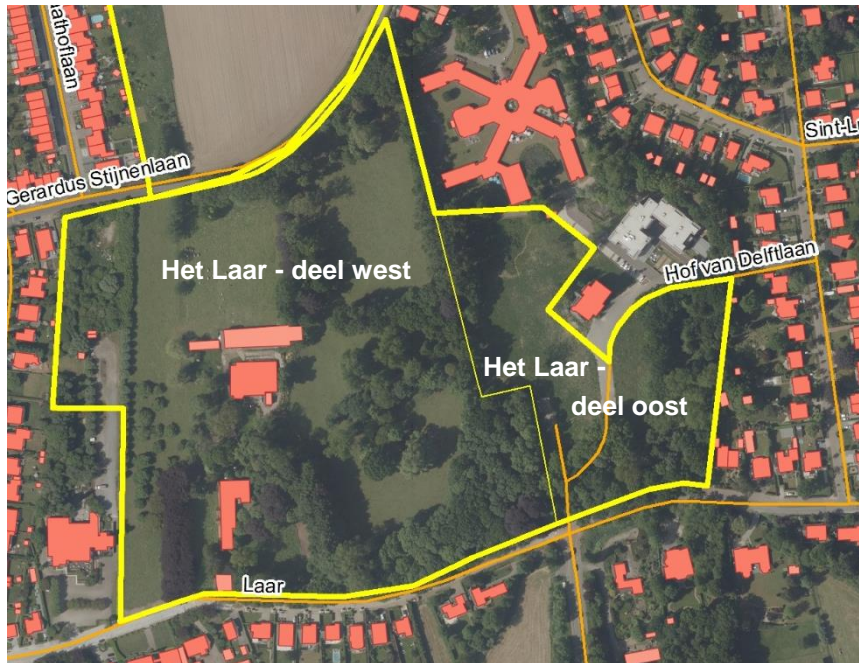
Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Bijlage 1

Digitaal hoogtemodel met aanduiding van het Laar – zone west en het Laar – zone oost.

Bijlage 2

Situering zones 'het Laar – deel west' en 'het Laar – deel oost'.

Bijlage 3: Bezwaarschrift agentschap Jongerenwelzijn

jongerenwelzijn

uw bericht van

t.a.v. mevr. Evelien De Vylder,
bekkencoördinator benedenscheidebekken
mevr. Kathleen Maes,
procesbeheerder Ruimte Vlaanderen,
afdeling participeren en adviseren lokaal

uw kenmerk mail van 11/4/2016
ons kenmerk
bijlagen
vragen naar Buyschaert Lies
telefoonnr 02/553 68 20
datum 25april 2016
e-mail lies.buyschaert@jongerenwelzijn.be

betreft signaalgebieden Antwerpen-Edegem, ontwerpliche Hoekakker

Geachte mevrouw De Vylder,

Geachte mevr. Maes,

Het agentschap Jongerenwelzijn werd door Ruimte Vlaanderen geïnformeerd over het plan van aanpak van de Vlaamse Regering om de signaalgebieden Antwerpen-Edegem te vrijwaren van een waterbergend vermogen. Een van de signaalgebieden betreft het onroerend goed dat gelegen is tussen Het Laar en de Gerard Stijnenlaan te Ekeren en in eigendom is van het Fonds Jongerenwelzijn (zie plan in bijlage).

Uit de informatievergadering van 15/4/2016 tussen Ruimte Vlaanderen, het Benedenscheidebekken en Jongerenwelzijn en het overleg van 21/4/2016 betreffende de startbeslissing tussen Ruimte Vlaanderen, de provincie Antwerpen en de Stad Antwerpen, blijkt dat de algemene bekkenvergadering voor het onroerend goed van Jongerenwelzijn een ontwikkelingsperspectief 'optie C: vrijwaren van bebouwing' ter goedkeuring zal voorleggen aan de Vlaamse Regering.

Ik verwijs hierbij naar de beslissing van de Vlaamse Regering van 3/7/2015 om met de verkoopopbrengsten van o.a. het onroerend goed te Ekeren de infrastructuur van de gemeenschapsinstellingen verder te realiseren.¹

¹ http://www.vlaanderen.be/nl/vlaamse-regering/bslissingenvlaamse-regering?search=Ekeren&publication_date=&publication_date_1%5Bmin%5D%5Bdate%5D=&publication_date_1%5Bmax%5D%5Bdate%5D=&competence=&delivery_channel=&delivery_channel_1=&=Zoeken

jongerenwelzijn

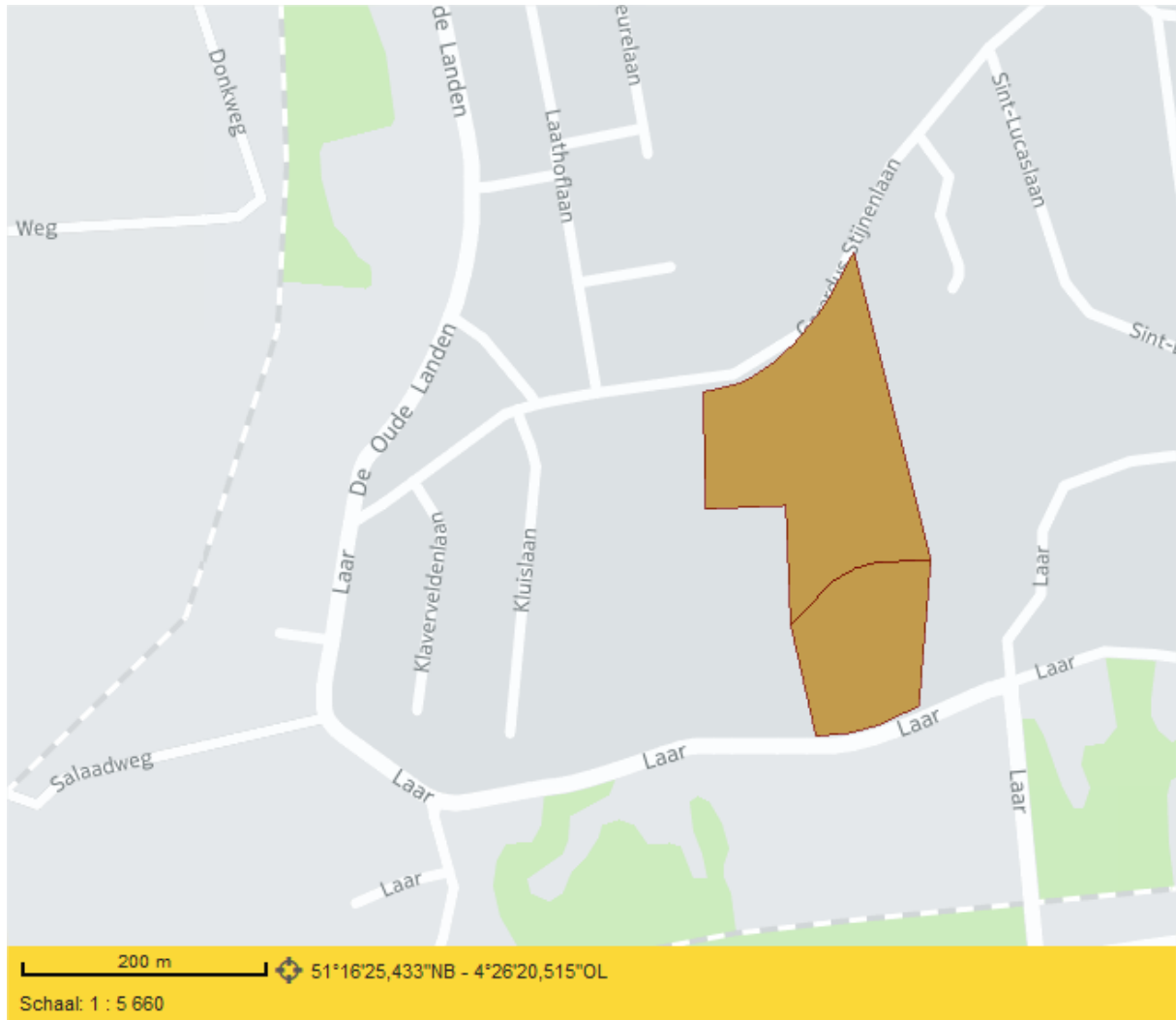
In de mate dat het voorgestelde ontwikkelingsperspectief m.b.t. het terrein ter hoogte van Het Laar een impact heeft op haar verkoopswaarde en het voorziene financieringsplan van de infrastructuur van de gemeenschapsinstellingen bijgevolg in het gedrang komt, dring ik aan op de bijstelling van het ontwikkelingsperspectief naar 'optie A: behoud van bestemming zonder randvoorwaarden'. Ik mag vragen dat u voorliggende nota als bezwaarschrift toevoegt aan de informatiefiche.

Met de meeste hoogachting,

Stelaan Van Mulders
Administrateur-generaal

Bijlage 4: aanduiding percelen in eigendom van agentschap Jongerenwelzijn

(bron: www.geopunt.be, 11/05/2016)

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

SCHOON SCHIJN - MARIABURG (SG_R3_BES_09)

KAPELLEN, ANTWERPEN (EKEREN)

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Schoon Schijn - Mariaburg” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Kapellen, Antwerpen (Ekeren)

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied is gelegen in de vallei van het Schoon Schijn, tussen de KMO-zone Vloeiende (Lieven Gevaertstraat, Kapellen) en de woonstraat Maria Theresialei (Antwerpen-Ekeren).

Bekken: BENEDENSCHELDEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Schoon Schijn (2e cat)

Oppervlakte: 1,65 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het westelijk blok in Kapellen is volgens het gewestplan gelegen in zone voor ambachtelijke bedrijven en KMO's en is verfiend met BPA "Vloeiende en omgeving" (BGM 18/10/1984). In dit BPA wordt dit blok voor ongeveer de helft voorzien als bufferstrook (zuidelijk deel tegen Schoon Schijn), en voor de andere helft als zone voor voortuinstroken en openbare wegen (noordelijke uitloper).

Het oostelijk perceel heeft de gewestplanbestemming zone voor ambachtelijke bedrijven en KMO's.

Globale beschrijving:

Het westelijk blok is een braakliggend terrein en deels bebost. Aan de westelijke rand is er een klein bedrijf actief, met toegang vanuit de Maria Theresialei in Antwerpen.

Het oostelijk perceel is bebost en fungeert als buffer tussen het woongebied en de KMO-zone.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHELDEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het is een groot aaneengesloten gebied. Nu reeds zijn er waterproblemen aan de zijde van Antwerpen, ontwikkeling van de bedrijfsperven in Kapellen kan dat nog versterken.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het volledige niet-ontwikkelde gebied met bestemming zone voor ambachtelijke bedrijven en KMO's wordt meegenomen in de afbakening. Een gobale visie voor het niet ontwikkelde deel is immers aangewezen.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

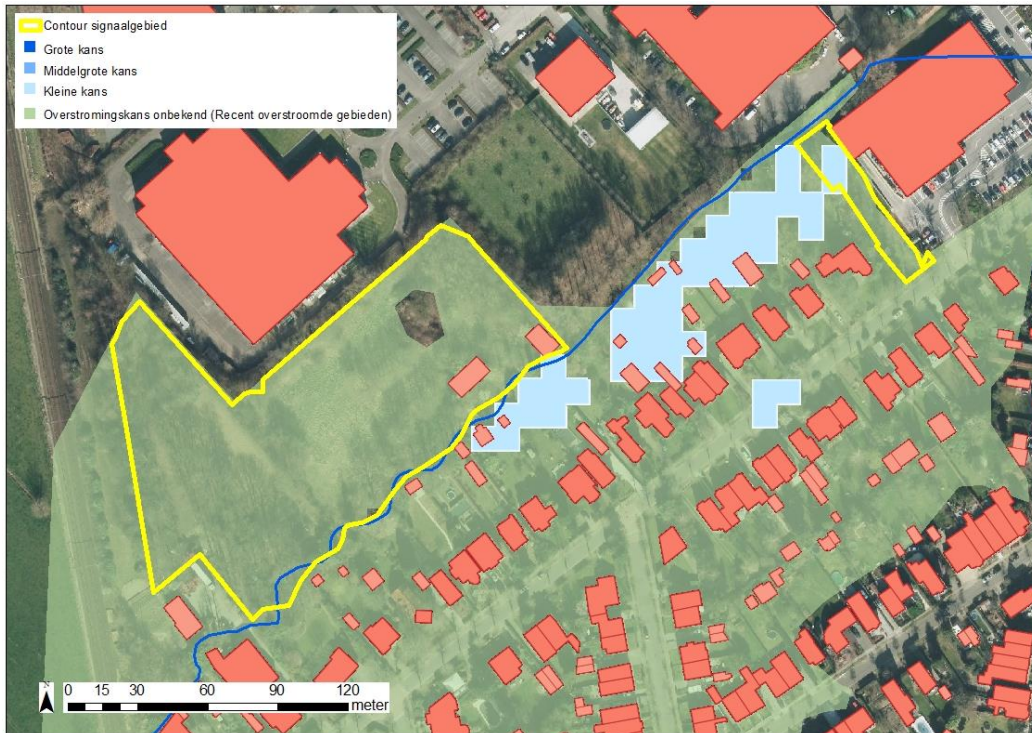
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

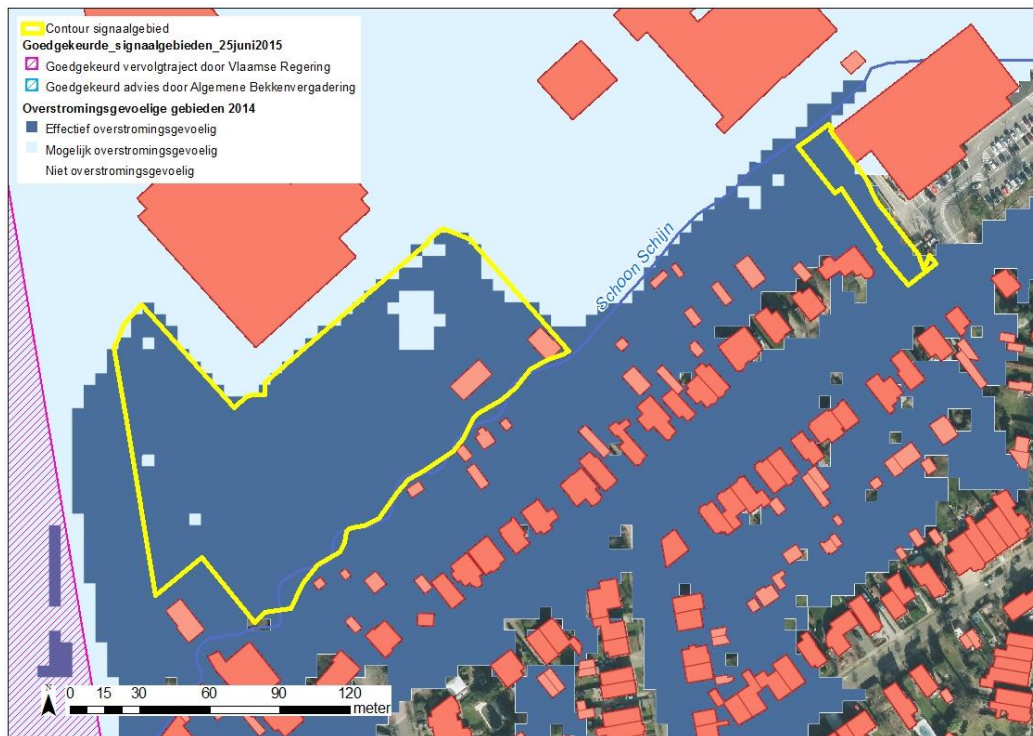
Er is geen klimaattoets beschikbaar voor de betrokken waterloop

3.2 Bespreking watersysteem

Het gebied is ingetekend als effectief overstromingsgevoelig gebied en dit op basis van de overstromingen in 1998 (Recent overstromd gebied).

Er komen wel vaak klachten dat een aantal tuinen in de Maria Theresiastraat onder water komen in Antwerpen.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De dienst Integraal Waterbeleid stelt dat het waterbergend vermogen van dit gebied behouden moet blijven.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het westelijk deel levert geen acuut probleem op, want het gebied is niet ontsloten, het is daarom voorlopig niet ontwikkelbaar. Er is ook geen vraag tot ontwikkeling voor het gebied bekend. Met het voor dit gebied geldende BPA is bebouwing overigens slechts in een smalle strook ervan mogelijk omdat het zuidelijk deel als bufferzone is ingetekend.

Over het oostelijk perceel is nog geen duidelijke visie, dit zal meegenomen worden in het proces voor de opmaak van het RUP Mariaburg.

4.3 Lopende initiatieven:

Er zijn geen vragen tot ontwikkeling vanuit Kapellen bekend.

In Antwerpen start de stad weldra met de opmaak van het gemeentelijk RUP Mariaburg.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Uitgebreid Bekkenbureau 7/07/2015: Cathy Berx (gouverneur), Jan Herthogs (vertegenwoordiger gemeenten), Michel Van Ombergen (Landbouwbeleid en Zeevisserij), Bram Van Ballaer (Ruimtelijke ordening), Johan Van Camp (Polders), Kathleen Van Dorlaer (Provincie Antwerpen), Siegi Absillis (VLM), Leon Goris (Stad Antwerpen kabinetsadviseur schepen Van de Velde), Hendrik Heiremans (Stad Antwerpen kabinetsadviseur schepen Van Campenhout), Koen Palinckx (District Ekeren, districtsvoorzitter), Pol Bruyninckx (District Ekeren, districtsschepen), Katlijn Van der Veken (Stad Antwerpen, Afdeling Ruimte), Marcello Serrao (Stad Antwerpen, consulent water), Sabine Van Dooren (Gemeente Kapellen, schepen), Ronny Denisse (Gemeente Kapellen, milieu-groen-openbare werken), Indra Mommen (Gemeente Kapellen, RO), Miranda Coppens (Provincie Antwerpen, Ruimtelijke planning), Evelien De Vylder (Bekkencoördinator), Guido Janssen (Planningsverantwoordelijke bekkensecretariaat)

Werkgroep Schoon Schijn 24/03/2015:

GO_140828_Marcello Serrao (consulent water openbaar domein, Antwerpen), Karina Rooman (consulent stedenbouw, Antwerpen), Kathleen Wens (consulent stedenbouw, Antwerpen), Ludo Van Reusel (districtsschepen, Ekeren)

GTO_140917_Marcello Serrao (consulent water openbaar domein, Antwerpen)

telef_141030_Ronny Denisse

Op 19/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Kapellen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

Op 23/11/2015 heeft het districtcollege van Ekeren zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing. Op 4/12/2015 hechtte het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen zijn goedkeuring aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Schoon Schijn - Mariaburg zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- De strook langs het Schoon Schijn in Kapellen heeft met het BPA Vloeiende reeds een bestemming bufferzone en kan dus niet ontwikkeld worden.
- Het stukje KMO-zone dat gelegen is in Antwerpen wordt mee opgenomen in het gemeentelijk RUP Mariaburg met als nieuwe bestemming groen / groene buffer – OF – met als functionele invulling groen en waterberging.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Het resterende deel in Kapellen (bestemming KMO-zone en openbare wegenis) levert geen acuut probleem op, want het is voorlopig niet ontwikkelbaar. Bij een concrete relevante vraag om het gebied te ontwikkelen zal een RUP worden opgemaakt, aangepast aan de waterbergende functie van het gebied (vb. geen ophogingen).

A: watertoets

- ///

Instrument:

Een RUP wordt door de gemeente Kapellen slechts opgemaakt bij een concrete relevante vraag om het gebied te ontwikkelen. In dat geval zal het RUP aangepast zijn aan de waterbergende functie van het gebied (vb. geen ophogingen).

In Antwerpen wordt dit stukje KMO-zone mee opgenomen worden in het gemeentelijk RUP Mariaburg.

Initiatiefnemer:

Gemeente Kapellen
Stad Antwerpen

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het gebied is ingetekend als effectief overstromingsgevoelig gebied en dit op basis van de overstromingen in 1998 (Recent overstroomd gebied). Behoud van de waterberging is hier essentieel, beperkte ontwikkeling die hier rekening mee houdt zou nog kunnen.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

SCHERPENBERG (SG_R3_BES_10)

MALLE

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Scherpenberg” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Malle

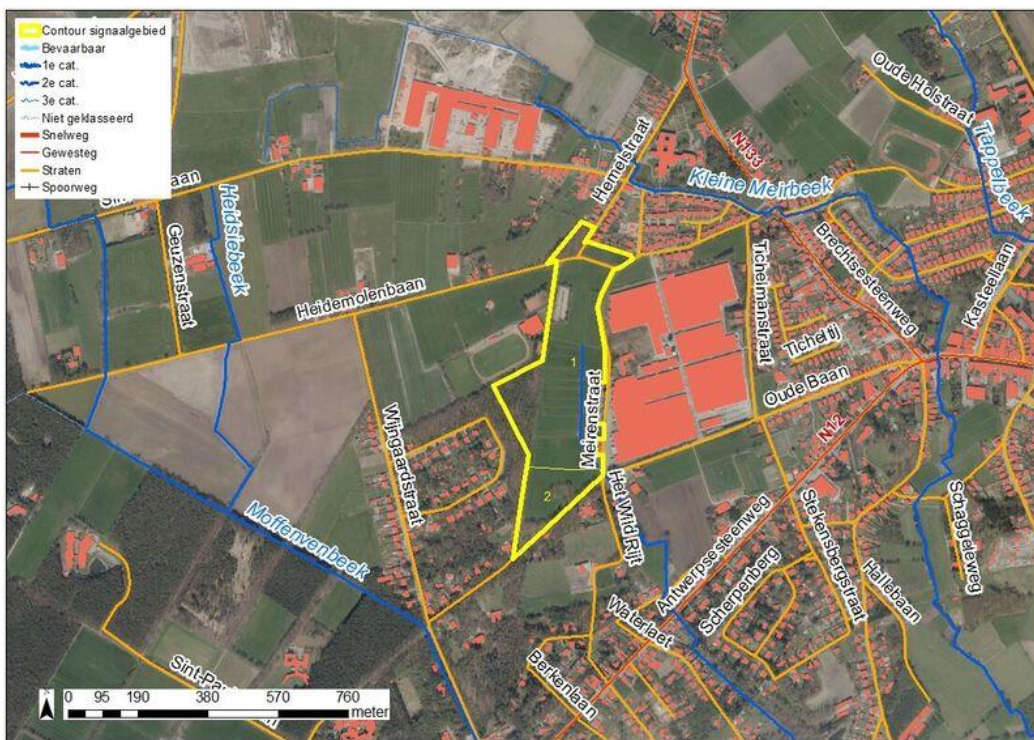
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied situeert zich langsheen de Meirenstraat, de Oude Baan, de Heidemolenbaan en Hemelstraat.

Bekken: BENEDENSCHELDEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Het signaalgebied bevindt zich ter hoogte van het brongebied van het Groot Schijn. Het noordelijk deel van het signaalgebied ligt in het Netebekken en maakt mee deel uit van het brongebied van de Tappelbeek (Kleine Meirbeek).

Oppervlakte: 14,5 ha

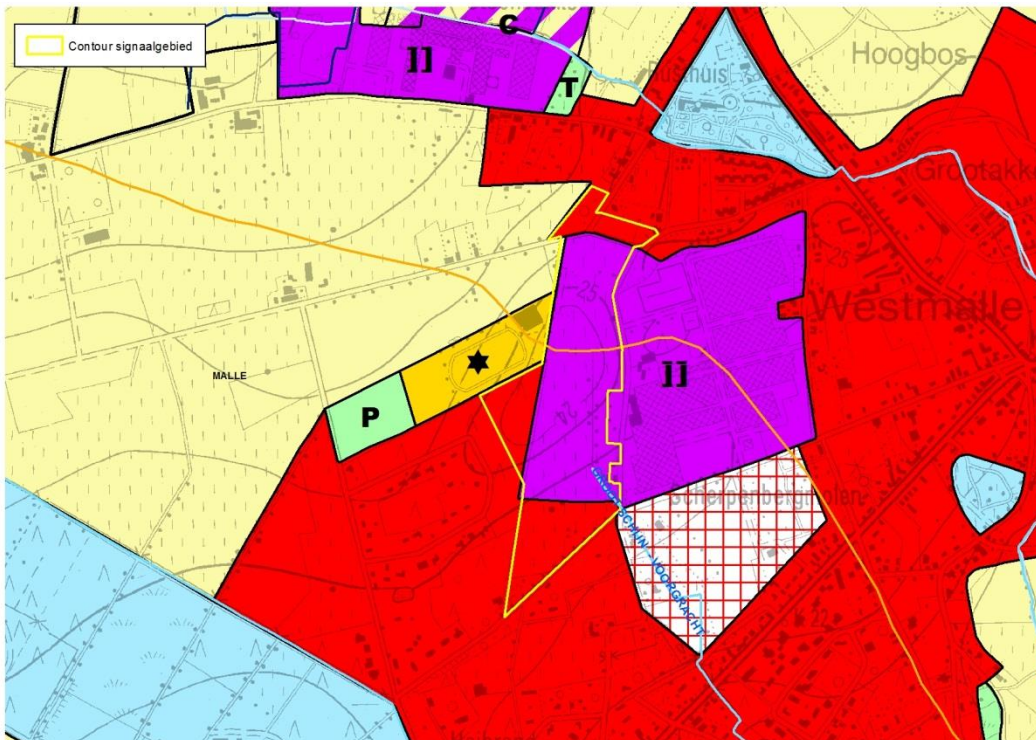
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft de bestemmingen industriegebied (centrale deel) en woongebied.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied heeft op heden invulling als weiland en lokaal als bos.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHELDEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

De bestemmingen industriegebied en het noordelijk gelegen woongebied zijn effectief overstromingsgevoelig.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Bij het afbakenen van de contour van het signaalgebied werd een iets ruimere perimeter aangehouden, zodat een visie ontwikkeld kan worden voor een ruimer gebied dan enkel het effectief overstromingsgevoelige deel. Hiertoe werden niet-aangesneden bestemmingen woongebied ten zuiden en ten westen van de oorspronkelijke contour mee geïntegreerd.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Het brongebied van het Groot Schijn werd niet gemodelleerd op de overstromingsgevaarkarten.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Het brongebied van het Groot Schijn maakt geen deel uit van de ORBP-studie.

3.2 Bespreking watersysteem

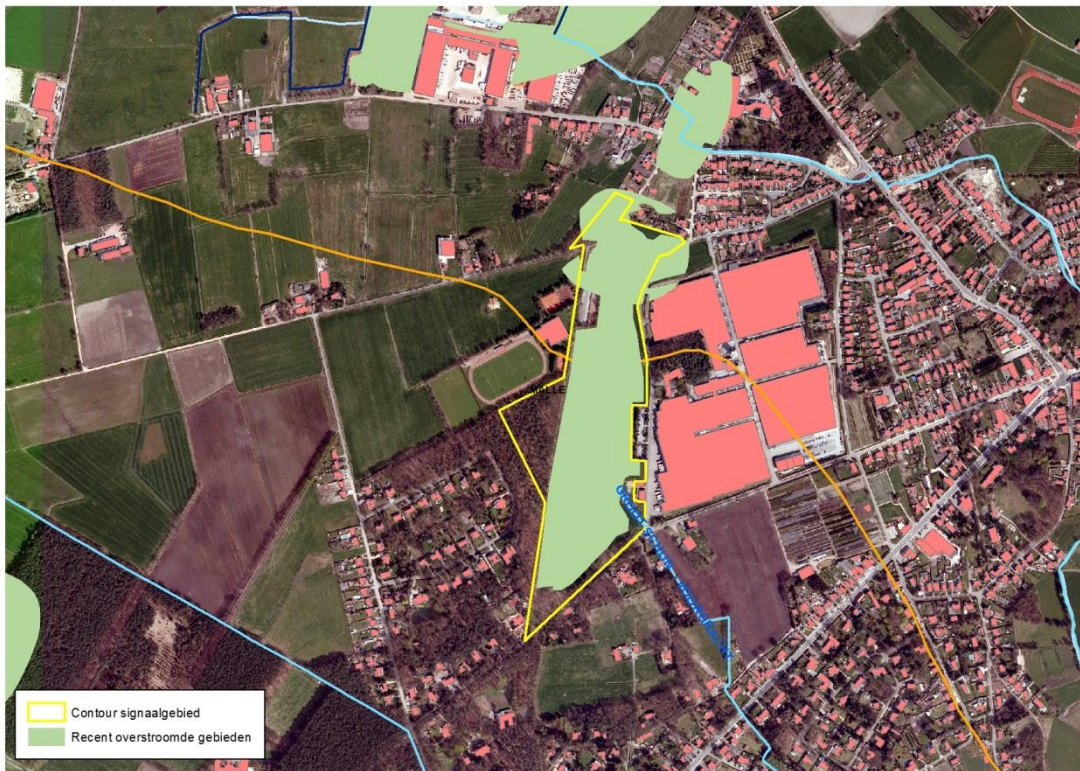
Er tekent zich een duidelijke overstromingscontour af ter hoogte van het industriegebied aan de Meirenstraat. Hier bevindt zich het brongebied van het Groot Schijn. Het signaalgebied heeft een ondiepe tertiaire kleilaag, wat resulteert in vochtige tot natte zandprofielen.

Opvallend is het reliëfverschil met de zone ten noordwesten van het signaalgebied. In het verleden waterden de bedrijfsterreinen van de steenbakkerij mee af naar het signaalgebied, wat lokaal aanleiding gaf tot wateroverlast. Inmiddels werd een oude kleiweg als buffer uitgerust en een pompsysteem voorzien om afstromen van de bedrijfsterreinen naar de omgeving te vermijden.

Het in het westen en zuiden aansluitende woongebied ligt iets hoger en wordt niet als overstromingsgevoelig weergegeven op de watertoetskaart.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

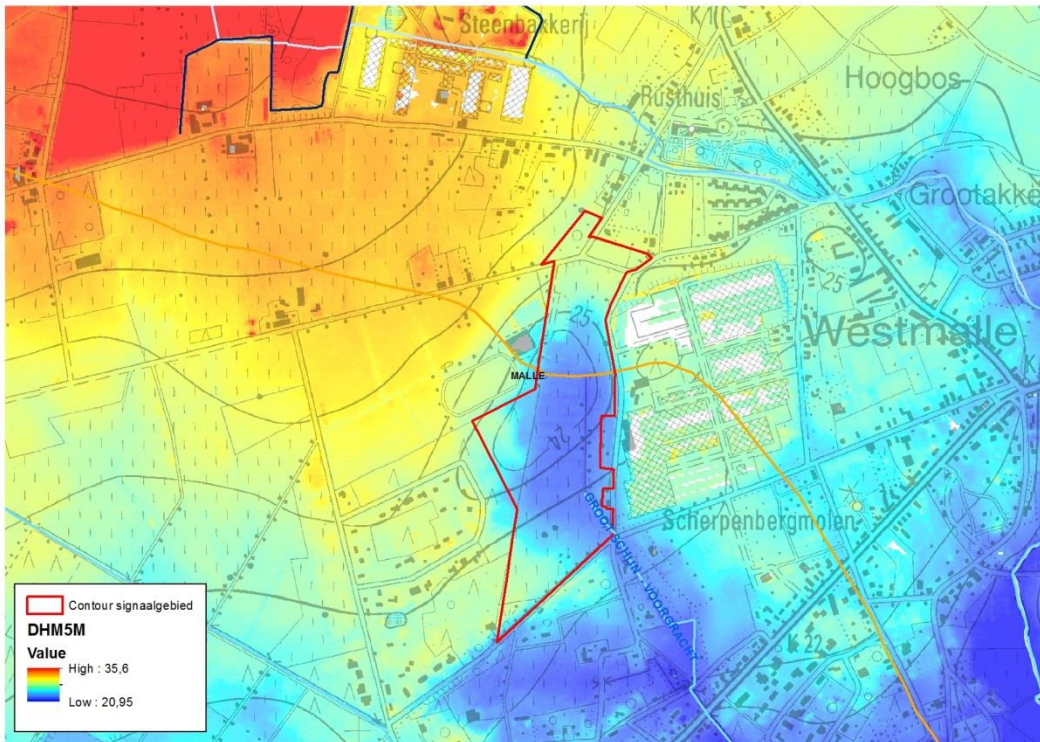
^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

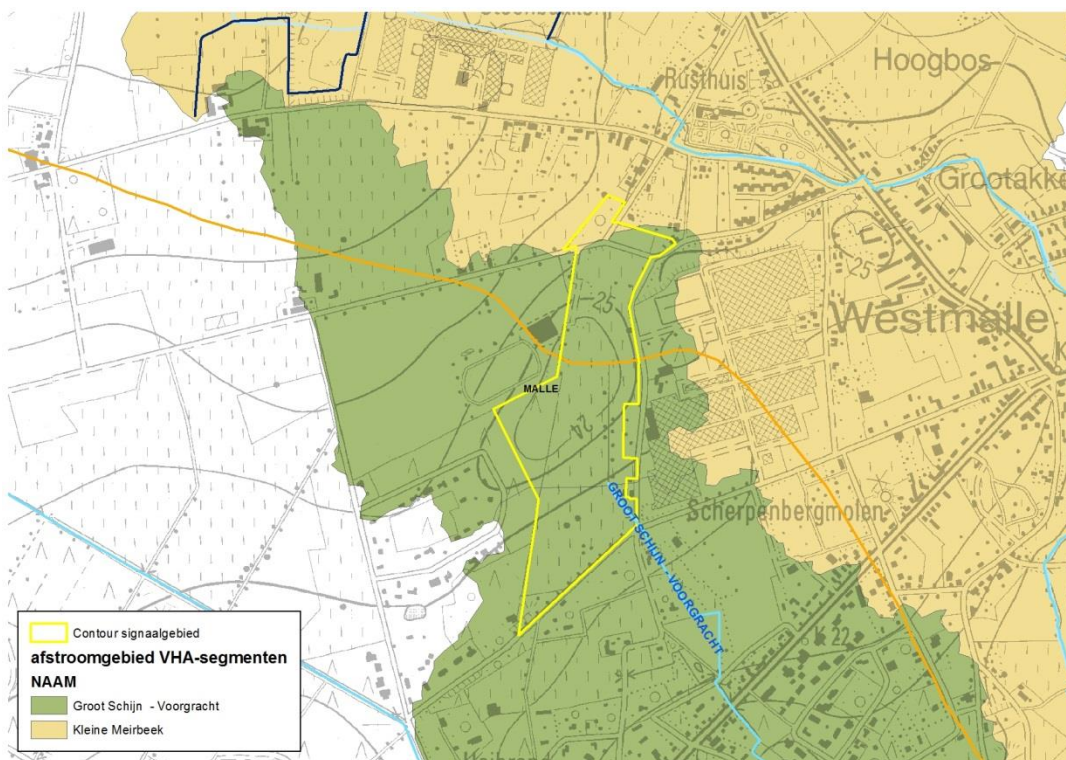
Figuur: Weergave van de recent overstromde gebieden (ROG) op recente orthofoto (medio 2015).

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Figuur: digitaal hoogtemodel van de ruimere omgeving van het signaalgebied op topografische kaart.

Figuur: afstroomgebieden volgens de VHA-zones op topografische kaart.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het centrale deel van het signaalgebied (bestemming industrie) is effectief overstromingsgevoelig en heeft een hoge grondwaterstand ten gevolge van een ondiepe tertiaire kleilaag. Gezien de situering in het brongebied van het Groot Schijn moet dit gebied van bebouwing gevrijwaard blijven.

Het woongebied in het noorden wordt op de watertoetskaart aangegeven als effectief overstromingsgevoelig. De aanleg van een buffer ter hoogte van de NW gelegen bedrijfsterreinen zorgt voor een beperktere afstroom naar het woongebied bij hevige regenval. Voor het woongebied wordt preventief ingezet op het behouden van infiltratie en waterberging ten opzichte van de reeds ontwikkelde verkaveling.

Het woongebied in het zuiden en westen, net als het meest noordelijke deel van het industriegebied, is niet overstromingsgevoelig en is hoger gelegen. Bebouwing mits inachtneming van een aantal randvoorwaarden is hier mogelijk.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het richtinggevend deel van het gemeentelijk structuurplan Malle geeft het niet ontsloten woongebied tussen de Druivenlaan en het industriegebied langsheen de Meirenstraat aan als reserve op lange termijn.

De landbouwimpactstudie van afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling geeft een matige impact van een gebiedsontwikkeling op de aangegeven landbouwpercelen voor de bijhorende bedrijven.

4.3 Lopende initiatieven

Er zijn geen lopende initiatieven gekend.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Een overleg gebiedsselecties vond plaats op 28/08/2014. Hierbij was Hans Van der Heyden (diensthoofd ruimtelijke ordening, stedenbouwkundig ambtenaar Malle) aanwezig. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 17/09/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Malle op 18/06/2015. Hierbij waren aanwezig: Hans Van der Heyden (gemeente Malle), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen), Kathleen Van Dorslaer (Dienst Integraal Waterbeleid provincie Antwerpen), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen – Bekkenssecretariaat), Sandra Franck (bekkenssecretariaat), Guido Janssen (bekkenssecretariaat). De contour, het watersysteem en de ruimtelijke visie mbt het signaalgebied werd besproken.

Een vervolgoverleg vond plaats op 03/05/2016 met Paul van Ham (schepen RO Malle), Hans Van der Heyden (GSA Malle), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen) en Sandra Franck (bekkenssecretariaat). De contour van de startbeslissing, alsook het ontwikkelingsperspectief en het in te zetten instrumentarium werden gefinaliseerd.

Op 17/05/2016 besliste het college van burgemeester en schepenen mbt de ontwerp-startbeslissing:

Artikel 1 - Slechts goedkeuring te geven aan de ontwerp-startbeslissing voor de signaalgebieden op het grondgebied van Malle indien:

- er meer recente gegevens worden gebruikt voor het in kaart brengen van de waterproblematieken in de geselecteerde signaalgebieden, voor zover deze de voorliggende gegevens in de ontwerp-startbeslissing niet tegenspreken of er niet fundamenteel van afwijken;
- de reeds genomen maatregelen op het terrein, in het kader van watergevoeligheid, en de effecten die deze teweeg brachten, in kaart worden gebracht voor alle signaalgebieden en op voorwaarde dat deze effecten de ontwerp-startbeslissing niet tegenspreken of er niet fundamenteel van afwijken.

Dit voor de signaalgebieden:

- Scherpenberg (SG_R3_BES_10) Malle;
 - mits uitsluiting van de noordelijke en zuidelijke zone, dewelke zijn gelegen in het woongebied, ingedeeld in categorie B;
 - mits herindeling van de centrale zone in het signaalgebied, deels gelegen in woongebied en industriegebied, van categorie C naar categorie B.

Artikel 2 - In geen geval een planschade te compenseren voor de in artikel 1 voorwaardelijk goedgekeurde signaalgebieden, gelet de financiële toestand van de gemeente. Alle eventuele kosten die vloeien uit het vervolgtraject, zullen niet door de gemeente worden gedragen. Wanneer er duidelijkheid bestaat over het kostenplaatje van het vervolgtraject, kunnen bovenstaande overwegingen met betrekking tot de ontwerp-startbeslissingen van de signaalgebieden opnieuw worden gemaakt.

Artikel 3 - Geen initiatieven te nemen voor de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan dat voor deze signaalgebieden een waterbergende bestemming combineert met andere (open ruimte-) bestemming, waardoor het gemeentebestuur niet dient te worden vermeldt als initiatiefnemer in de (ontwerp-) startbeslissing.

Artikel 4 - Een afschrift van dit besluit te bezorgen aan de afdeling Integraal Waterbeleid van de Vlaamse Milieumaatschappij en hen te verzoeken een raming te bezorgen van de planschade die resulteert uit de mogelijke inperking van de ontwikkelingsmogelijkheden per signaalgebied, zoals vooropgesteld in voorliggende ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het centrale deel van het signaalgebied (bestemming industrie) is effectief overstromingsgevoelig en heeft een hoge grondwaterstand. De huidige bestemming is niet compatibel met het watersysteem. Dit deel van het signaalgebied wordt herbestemd naar een openruimte functie.
- Het woongebied tussen het industriegebied en Druivenlaan wordt op basis van ruimtelijke motieven herbestemd naar een openruimtefunctie. Dit woongebied is op heden niet ontsloten en wordt in het GRS aangegeven als reserve op lange termijn.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- De bestemming woongebied kan, mits inachtnaam van een aantal randvoorwaarden, gerealiseerd worden ter hoogte van het woongebied langsheen de Heidemolenbaan en Hemelstraat en ten zuiden (Oude Baan) van het industriegebied. Belangrijk is dat de huidige functie van het gebied binnen het watersysteem maximaal gevrijwaard wordt. Infiltratie en buffering moeten gerealiseerd worden op de eigen percelen. Per perceel moet de grondbalans in evenwicht zijn. Voor de percelen langsheen de Hemelstraat en

Heidemolenbaan, welke op de watertoetskaart als effectief overstromingsgevoelig worden weergegeven, worden de woningen vanuit het voorzorgsprincipe voldoende hoog gebouwd.

A: watertoets

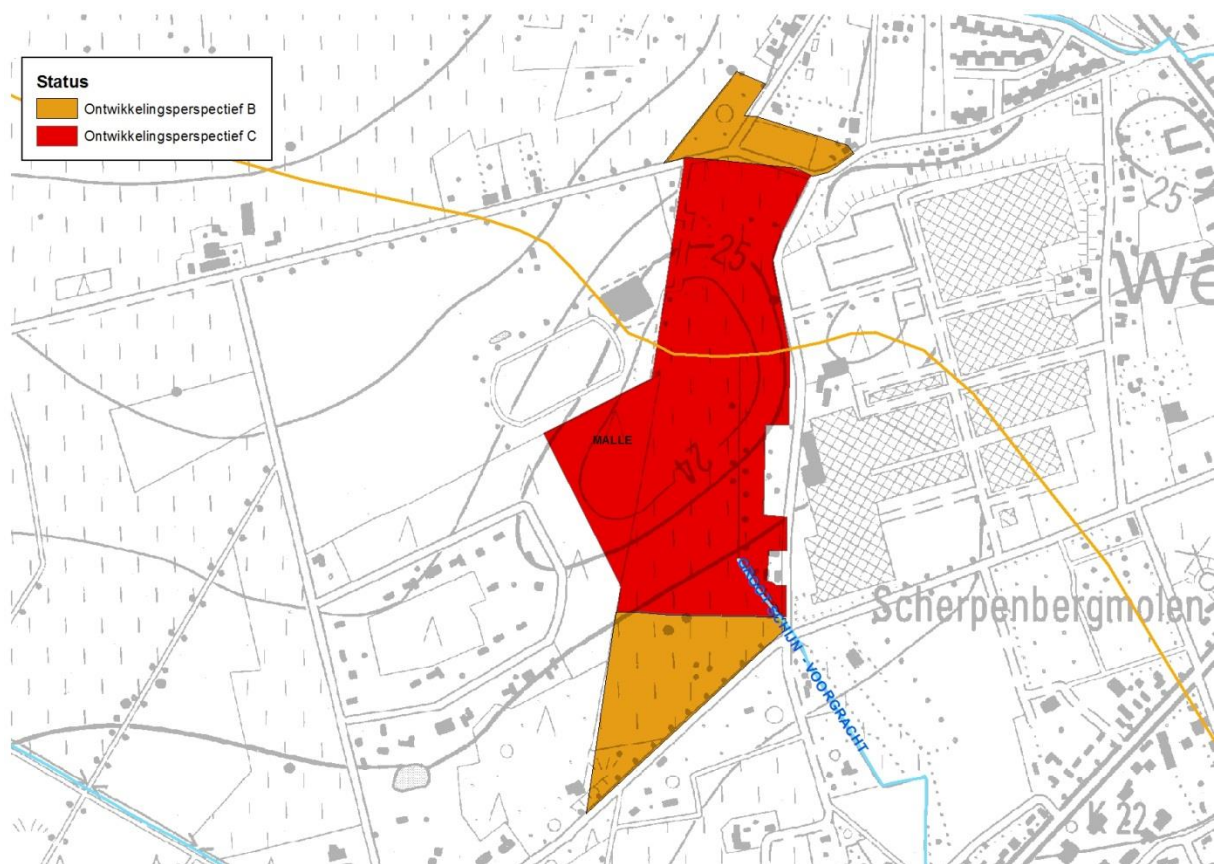
- n.v.t

Instrument:

opmaak RUP

Initiatiefnemer:

/

Figuur: Weergave van de ontwikkelingsperspectieven voor het signaalgebied op recente topografische kaart.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied bevindt zich ter hoogte van het brongebied van het Groot Schijn. Het noordelijk deel van het signaalgebied ligt in het Netebekken en maakt mee deel uit van het brongebied van de Tappelbeek (Kleine Meirbeek). Centraal is het gebied gelegen in industriegebied, met ten westen, ten noorden en ten zuiden een deel woongebied.

Het industriegebied is grotendeels effectief overstromingsgevoelig en wordt herbestemd naar een openruimte functie. Ook het ten westen aansluitende woongebied wordt herbestemd, vanuit ruimtelijke motieven.

De overige woongebieden kunnen ontwikkeld worden, mits een aantal randvoorwaarden naar het watersysteem worden nageleefd: Infiltratie en buffering moeten gerealiseerd worden op de eigen percelen. Per perceel moet de grondbalans in evenwicht zijn. Voor de percelen langsheen de Hemelstraat en Heidemolenbaan, welke op de watertoetskaart als effectief overstromingsgevoelig worden weergegeven, worden de woningen vanuit het voorzorgsprincipe voldoende hoog gebouwd.

Het ontwikkelingsperspectief wordt goedgekeurd door de algemene bekkenvergadering Benedenschelde d.d. 19/05/2016 met minderheidsstandpunt van de gemeente Malle.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

MOERBEEKLAAN-OSSEGOOR (SG_R3_BES_11)

MALLE

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Moerbeeklaan-Ossegoor” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Malle

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied bestaat uit 2 naastliggende blokken:

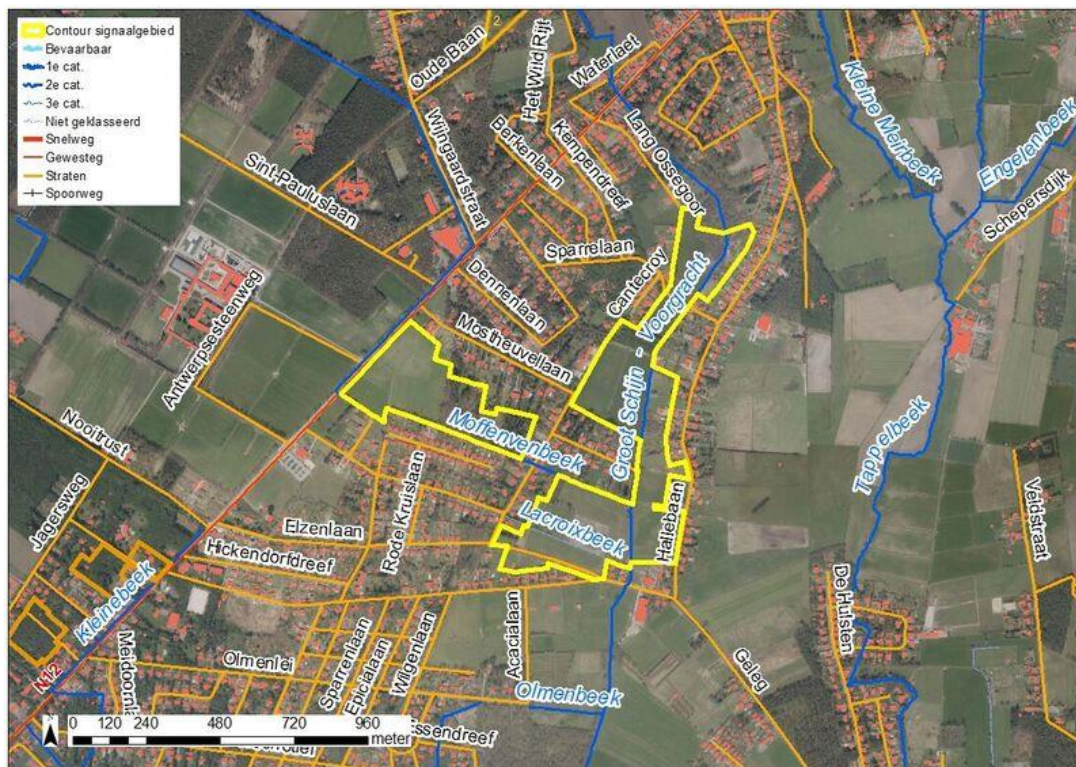
De westelijke blok ligt tussen Moerbeeklaan, Epicealaan, Mostheuvellaan en Antwerpsesteenweg.

De oostelijke blok wordt omsloten door Hallebaan, Rode kruislaan, Epicealaan en het in het noorden gelegen binnengebied begrensd door woonpercelen aansluitend op de Hallebaan en zijstraten van de Antwerpsesteenweg. De Sparrelaan doorsnijdt dit gebied.

Bekken: BENEDENSCHELDEBEKKEN

Betrokken waterlopen: De Moffenvenbeek en het Groot Schijn doorkruisen/begrenzen de verschillende blokken.

Oppervlakte: 40,5 ha

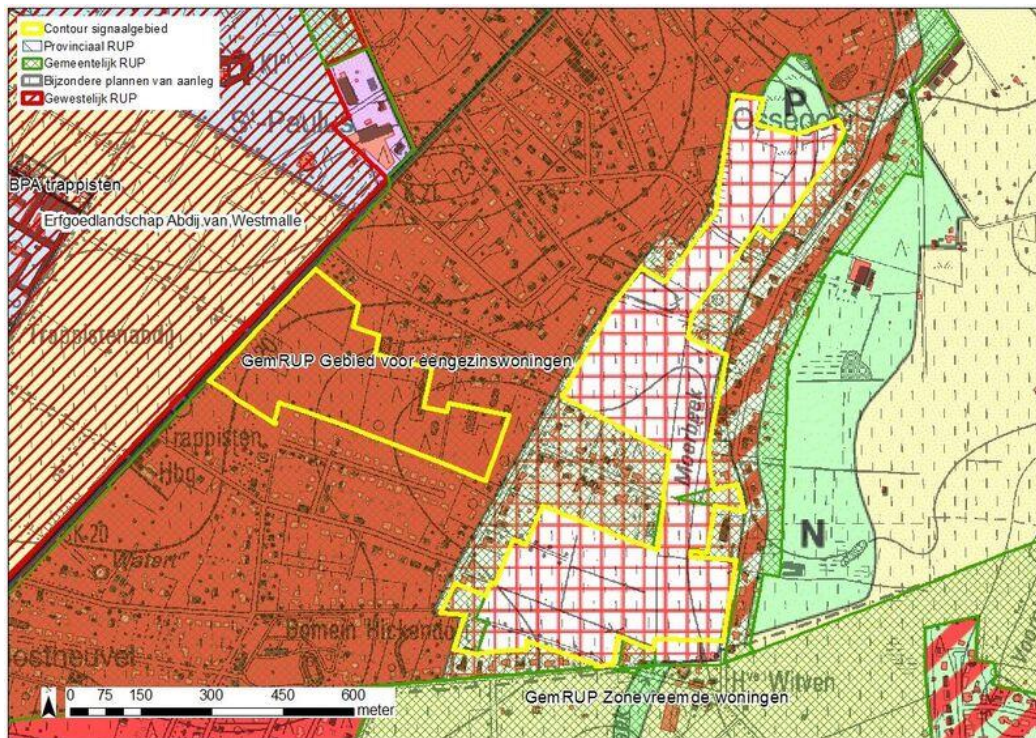
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft de bestemming woongebied (westelijke blok) en woonuitbreidingsgebied (oostelijke blok).

Globale beschrijving:

Het signaalgebied kent een invulling als akker, weiland en enkele beboste percelen.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHELDEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied maakt deel uit van het brongebied van het Groot Schijn (Moffenvenloop, Moerbeek). Lokaal effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart, natte laaggelegen bodems.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt afgebakend op de niet ontwikkelde harde gewestplanbestemmingen in de invloedssfeer van de Moffenvenloop en de Moerbeek.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

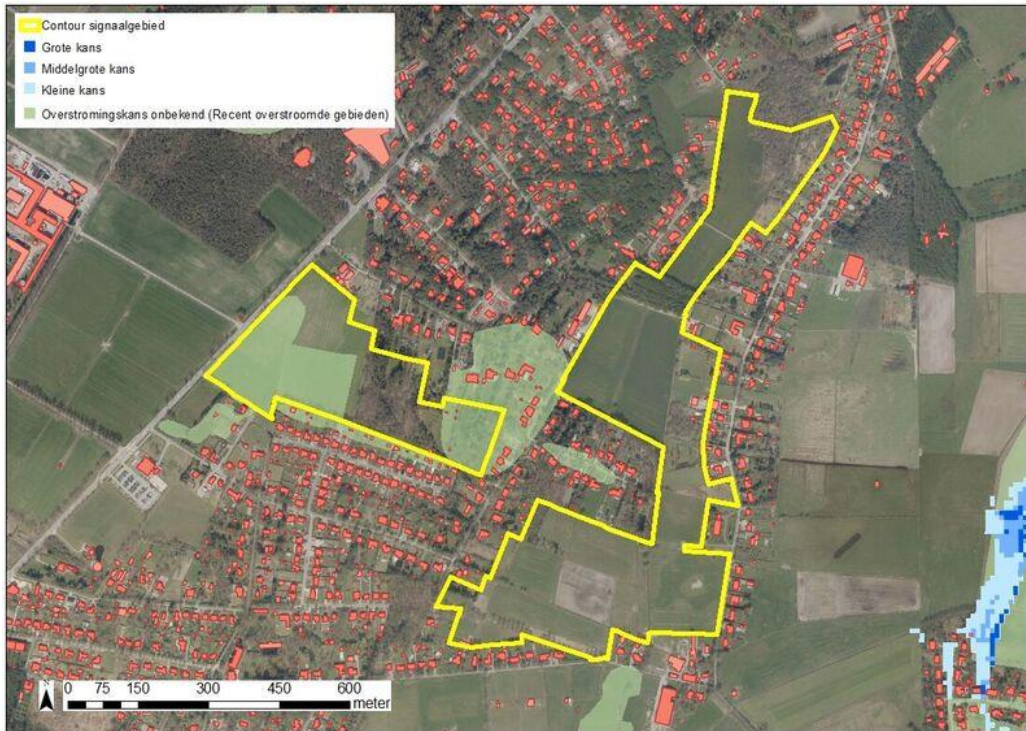
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn, wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het brongebied van het Groot Schijn werd niet gemodelleerd op de overstromingsgevaarkarten. Delen van het westelijk signaalgebied zijn opgenomen in de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Het brongebied van het Groot Schijn maakt geen deel uit van de ORBP-studie.

3.2 Bespreking watersysteem

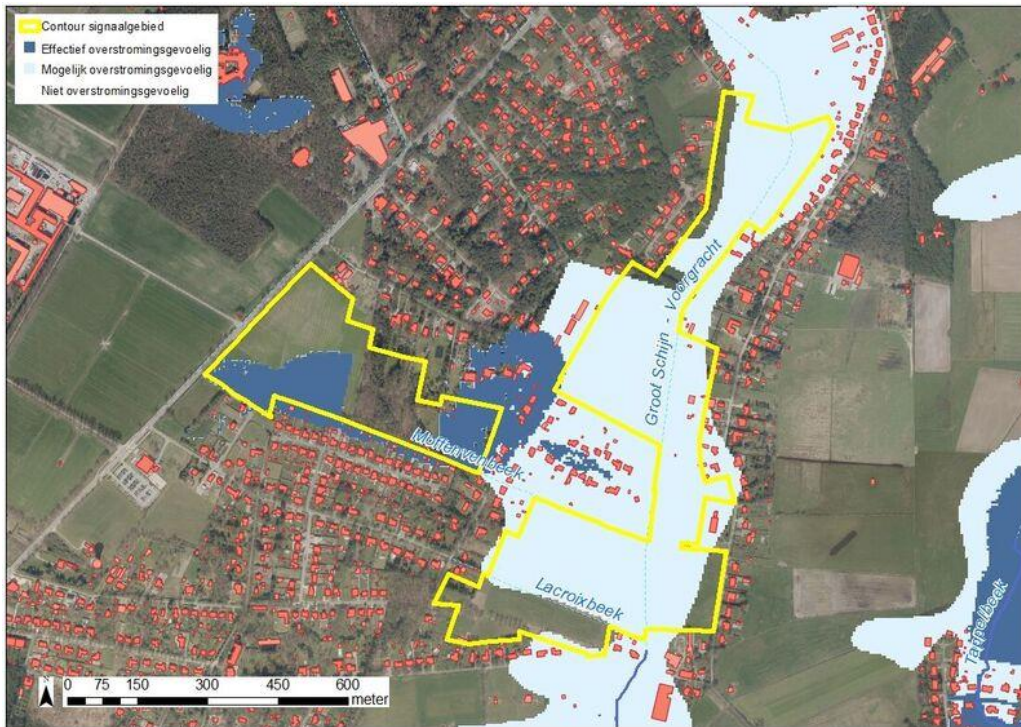
Westelijke blok: deels effectief, deels niet overstromingsgevoelig op de watertoetskaart. De gemeente heeft ten westen van het gebied -waar de Moffenvensbeek langsheen komt gelopen- een tussenschot gezet om de weilanden van de trappistenabdij te gebruiken als buffering. Daardoor zouden er in het woongebied geen overstromingen ter hoogte van de Antwerpsesteenweg meer zijn. Het blijven wel laag gelegen gronden met een bodemprofiel vochtig tot nat zand.

Oostelijke blok: mogelijk overstromingsgevoelig op de watertoetskaart. Het signaalgebied maakt duidelijk deel uit van de vallei van het Groot Schijn. Het zijn laag gelegen gronden met een natte zandige bodem.

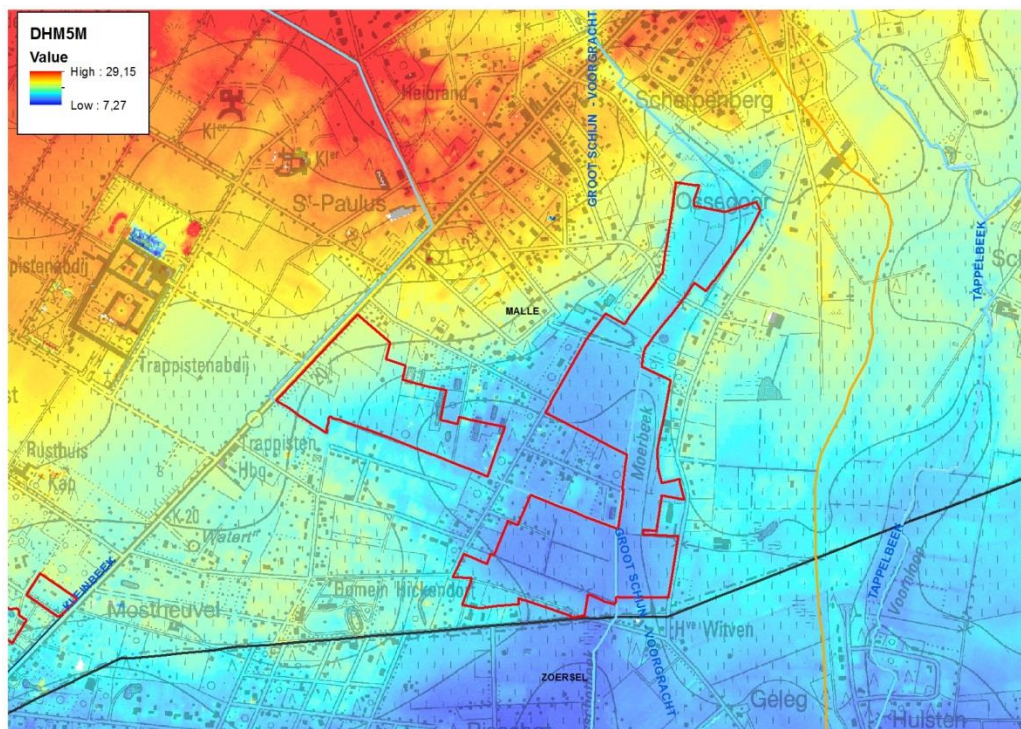
Dat delen van het signaalgebied wel degelijk gevoelig zijn voor overstromingen, blijkt ondermeer uit de recente wateroverlast op 15 januari 2016. Hierbij werd door de gemeente gemeld dat de afwatering van de Moerbeek (achterzijde Moerdreef) in de richting van Zoersel voor problemen zorgde. Door de

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

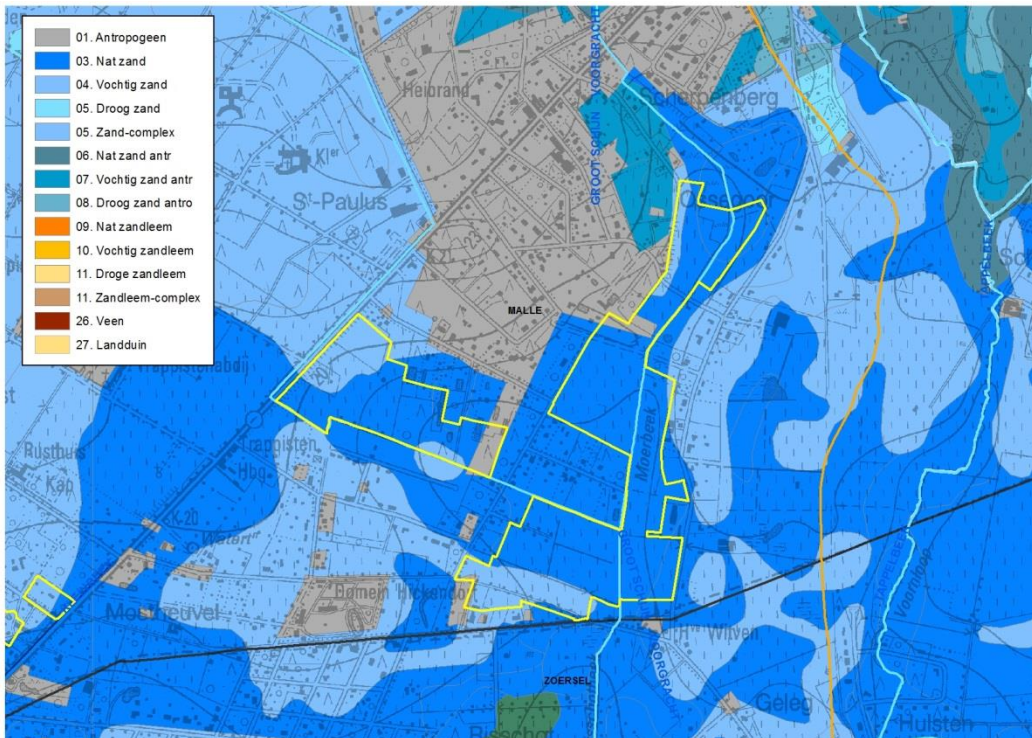
bepaalde afwatering, was er een hoge waterstand in baangrachten/waterlopen in de Moerdreef en Epicealaan.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Figuur: digitaal hoogtemodel van de ruimere omgeving van het signaalgebied op topografische kaart

Figuur: vereenvoudigde bodemkaart van het signaalgebied op topografische kaart

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het volledige signaalgebied bestaat uit natte, laaggelegen gronden in de onmiddellijke invloedssfeer van de Moffenvensloop en de Moerbeek. Deze gronden moeten maximaal hun natuurlijke rol kunnen vervullen als infiltratie/waterberging binnen het brongebied van het Groot Schijn.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Westelijke blok: De abdij koopt gronden in de ruimere omgeving aan met het oog op het vrijwaren van bebouwing. Hierdoor is de abdij vrijgesteld van een activeringsheffing binnen de gemeente omdat ze ruimte vrijwaart voor openbaar nut. Het lijkt dan ook logisch om dit verder planologisch te gaan verankeren, bv door omzetting naar een openruimte functie.

Oostelijke blok: wordt in de woonprogrammatie van het GRS aangegeven als reserve op lange termijn (verticale as langsheen het Groot Schijn) en niet te ontwikkelen (zuidelijk deel ten westen van Groot Schijn).

De landbouwimpactstudie van Afdeling Duurzame landbouwontwikkeling geeft een hoge tot zeer hoge impact van een gebiedsontwikkeling op de aangegeven landbouwpercelen voor de betrokken bedrijven voor zowel de westelijke als oostelijke blok.

4.3 Lopende initiatieven

In het Ossegoor is reeds in 1999 en 2006 een ongunstig advies afgeleverd door de Dienst Integraal Waterbeleid voor het verkavelen van dit laaggelegen gebied. Ook langs de Hallebaan zijn er gezien de waterproblematiek negatieve watertoetsen afgeleverd.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Een overleg gebiedsselecties vond plaats op 28/08/2014. Hierbij was Hans Van der Heyden (diensthoofd ruimtelijke ordening, stedenbouwkundig ambtenaar Malle) aanwezig. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 17/09/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Malle op 18/06/2015. Hierbij waren aanwezig: Hans Van der Heyden (gemeente Malle), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen), Kathleen Van Dorslaer (Dienst Integraal Waterbeleid provincie Antwerpen), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen – Bekkenssecretariaat), Sandra Franck (bekkenssecretariaat), Guido Janssen (bekkenssecretariaat). De contour, het watersysteem en de ruimtelijke visie mbt het signaalgebied werd besproken.

Een vervolgoverleg vond plaats op 03/05/2016 om de ontwerp-startbeslissing te finaliseren met Paul van Ham (schepen RO Malle), Hans Van der Heyden (GSA Malle), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen) en Sandra Franck (bekkenssecretariaat).

Op 17/05/2016 besliste het college van burgemeester en schepenen mbt de ontwerp-startbeslissing:

Artikel 1 - Slechts goedkeuring te geven aan de ontwerp-startbeslissing voor de signaalgebieden op het grondgebied van Malle indien:

- er meer recente gegevens worden gebruikt voor het in kaart brengen van de waterproblematieken in de geselecteerde signaalgebieden, voor zover deze de voorliggende gegevens in de ontwerp-startbeslissing niet tegenspreken of er niet fundamenteel van afwijken;
- de reeds genomen maatregelen op het terrein, in het kader van watergevoeligheid, en de effecten die deze teweeg brachten, in kaart worden gebracht voor alle signaalgebieden en op voorwaarde dat deze effecten de ontwerp-startbeslissing niet tegenspreken of er niet fundamenteel van afwijken.

Dit voor de signaalgebieden:

- Moerbeeklaan-Ossegoor (SG_R3_BES_11) Malle;
 - mits uitsluiting van de percelen gelegen in het woonuitbreidingsgebied, die rechtstreeks grenzen aan de Epicealaan.

Artikel 2 - In geen geval een planschade te compenseren voor de in artikel 1 voorwaardelijk goedgekeurde signaalgebieden, gelet de financiële toestand van de gemeente. Alle eventuele kosten die vloeien uit het vervolgtraject, zullen niet door de gemeente worden gedragen. Wanneer er duidelijkheid bestaat over het kostenplaatje van het vervolgtraject, kunnen bovenstaande overwegingen met betrekking tot de ontwerp-startbeslissingen van de signaalgebieden opnieuw worden gemaakt.

Artikel 3 - Geen initiatieven te nemen voor de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan dat voor deze signaalgebieden een waterbergende bestemming combineert met andere (open ruimte-) bestemming, waardoor het gemeentebestuur niet dient te worden vermeldt als initiatiefnemer in de (ontwerp-) startbeslissing.

Artikel 4 - Een afschrift van dit besluit te bezorgen aan de afdeling Integraal Waterbeleid van de Vlaamse Milieumaatschappij en hen te verzoeken een raming te bezorgen van de planschade die resulteert uit de mogelijke inperking van de ontwikkelingsmogelijkheden per signaalgebied, zoals vooropgesteld in voorliggende ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- De bestemming woongebied/woonuitbreidingsgebied is niet compatibel met het waterbergend vermogen. De onmiddellijke ligging langs de Moffenvenloop/Groot Schijn impliceert een reële overstromingskans bij extreme neerslag. Een nieuwe functionele invulling naar een openruimtebestemming is aangewezen.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

opmaak RUP

Initiatiefnemer:

/

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

De bestemming woongebied/woonuitbreidingsgebied is niet compatibel met het waterbergend vermogen. De onmiddellijke ligging langs de Moffenvenloop/Groot Schijn impliceert een reële overstromingskans bij extreme neerslag. Een nieuwe functionele invulling naar een openruimte bestemming is aangewezen. De abdij koopt gronden in de ruimere omgeving aan met het oog op het vrijwaren van bebouwing. Het lijkt dan ook logisch om dit verder planologisch te gaan verankeren, bv door omzetting naar een openruimte functie.

Het ontwikkelingsperspectief werd goedgekeurd op de algemene bekenvergadering Benedenshelde d.d. 19/05/2016 met minderheidsstandpunt van de gemeente Malle.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

ZEURT (SG_R3_BES_12)

SCHOTEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Zeurt” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “*Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden*” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Schoten

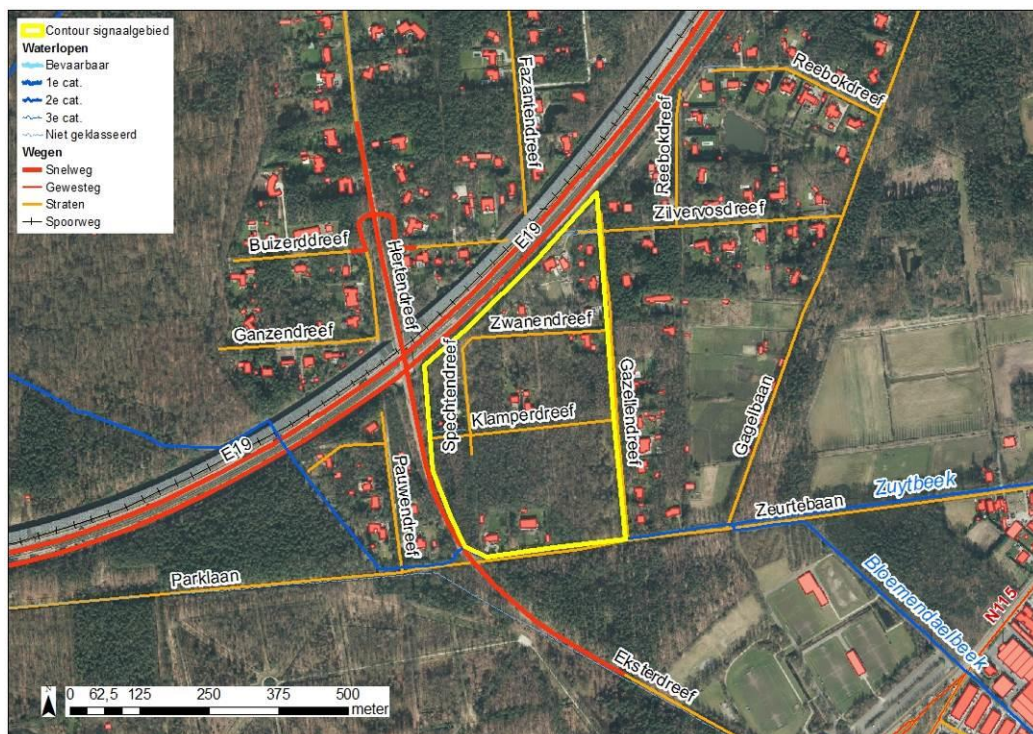
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied ligt tussen de E19, Gazellendreef, Zeurtebaan en Hertendreef te Schoten. De Zwanedreef, Klampendreef, Spechtendreef bevinden zich binnen het signaalgebied.

Bekken: BENEDENSCHELDEBEKKEN

Betrokken waterlopen: De Zuytbeek (Zeurtbeek) vormt de zuidelijke begrenzing van het signaalgebied. De Zeurtbeek mondt verder afwaarts uit in de Laarse beek.

Oppervlakte: 15,6 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft de bestemming woonpark.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is gedeeltelijk ontwikkeld (ongeveer 50%) met grote tuinen. Bestaande vergunde bebouwing wordt gevrijwaard.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHELDEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het gebied is reeds deels ontwikkeld. Wateraspecten kunnen in bouwaanvragen ondervangen worden (overstromingsveilig bouwen met behoud waterbergend vermogen)

Voor de verdere ontwikkeling zou een gemeentelijk RUP opgemaakt worden waarin voorwaarden zouden kunnen opgenomen worden en gedeeltelijke vrijwaring mogelijk is. Een startbeslissing kan hieraan richting geven en maakt ook de subsidiëring door het Rubiconfonds mogelijk.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt afgebakend tot aan de wegen Gazellendreef, Zeurtebaan, Eksterdreef (is de helling naar de brug) en E19.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

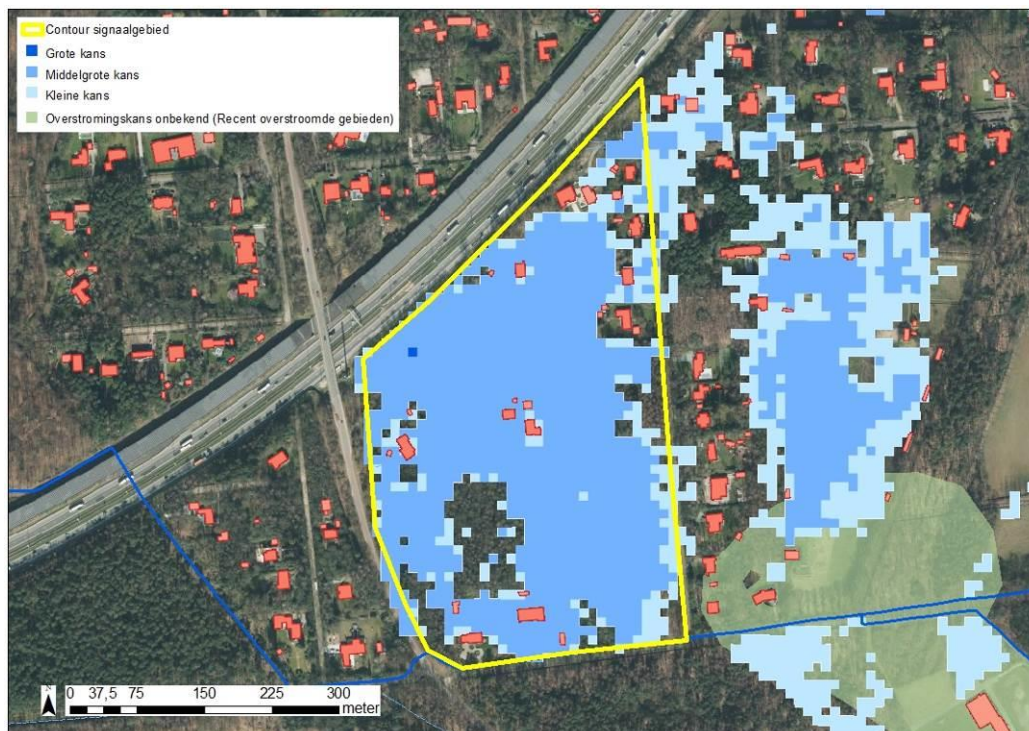
In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De Zeurtbeek wordt gemodelleerd met een middelgrote overstromingskans thv het signaalgebied.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

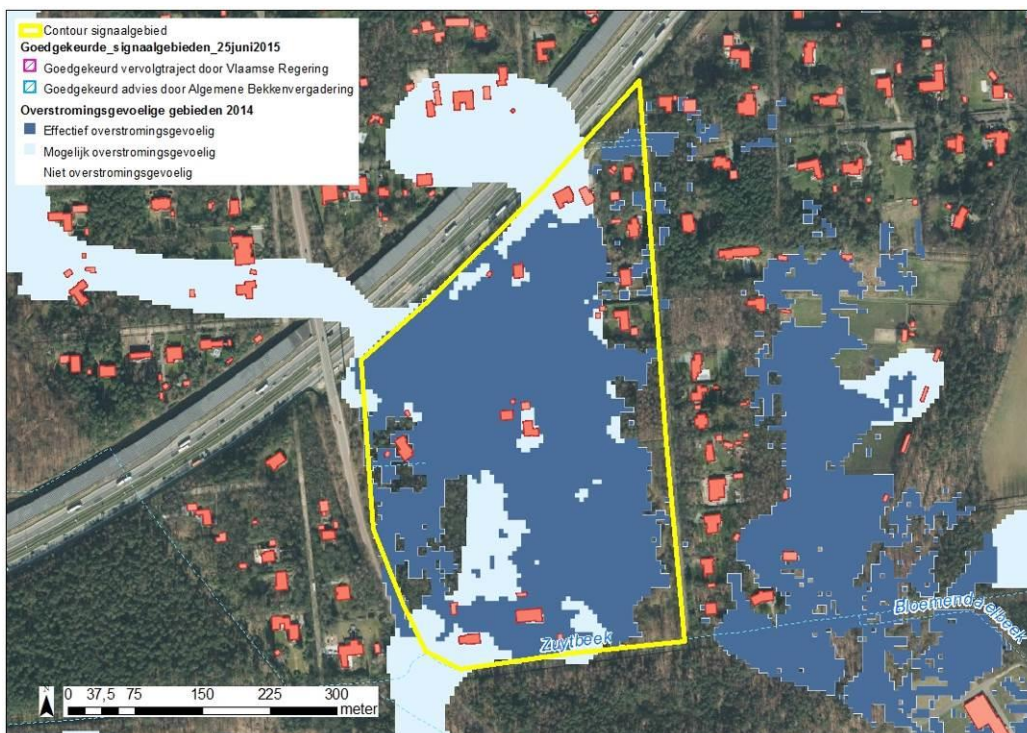
3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orpb-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Zeurtbeek maakt geen deel uit van de orpb-studie en werd niet gemodelleerd.

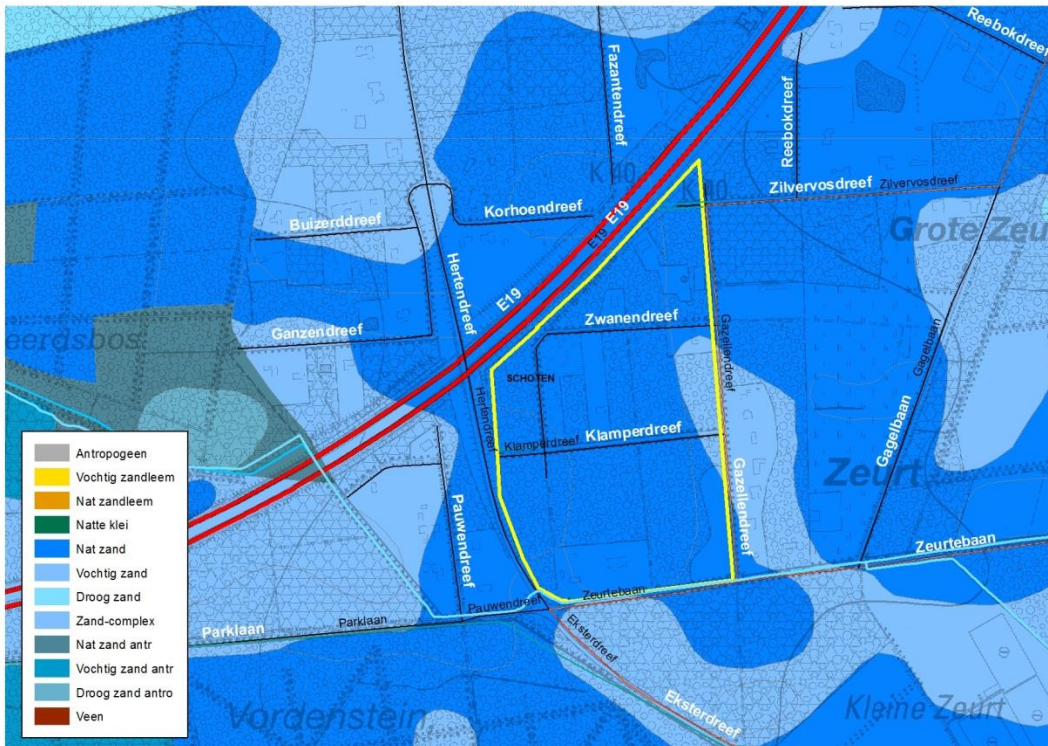
3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied heeft een middelgrote overstromingskans op de overstromingsgevaarkaart en is effectief overstromingsgevoelig volgens de watertoetskaart. Het signaalgebied is lager dan de omgeving gesitueerd volgens het digitaal hoogtemodel en bestaat uit natte zandbodems. De grondwatertafel schommelt tussen 20-40 en 40-80 cm onder het maaiveld.

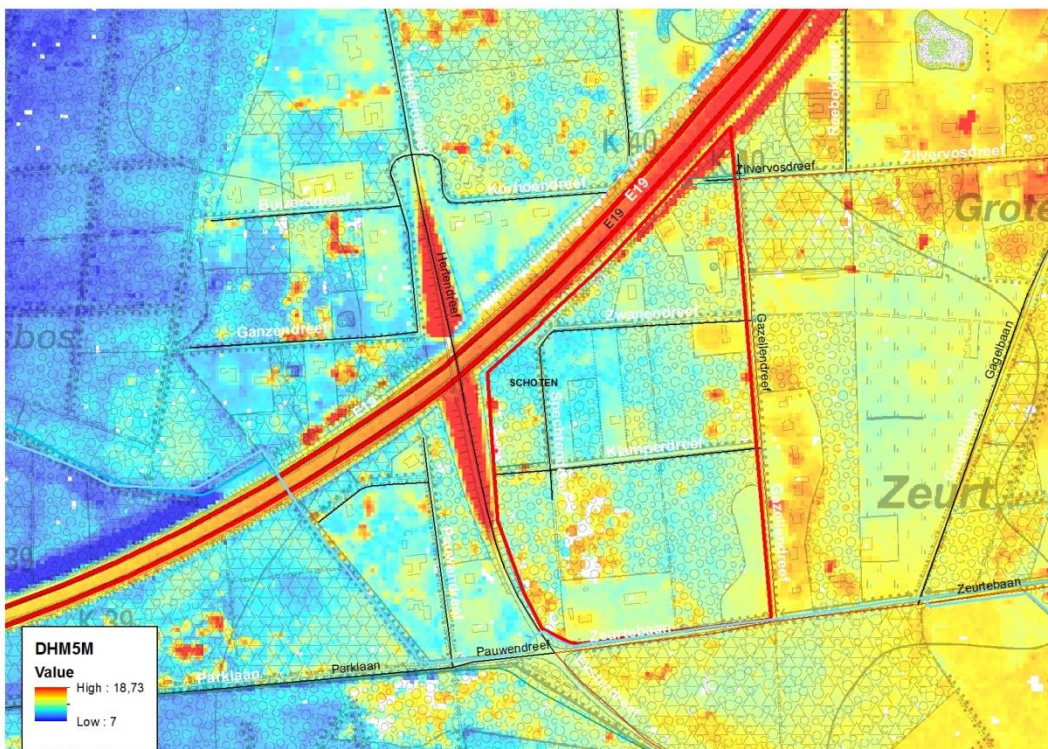

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: bodemkaart van het signaalgebied op recente topografische kaart.

Figuur: digitaal hoogtemodel van het signaalgebied op recente topografische kaart.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De Zeurtbeek is, evenals de Laarse beek, op heel wat locaties overstromingsgevoelig. Volgens de 3-trapsstrategie moet er maximaal ingezet worden op vasthouden en bufferen, met maximale ruimte voor de waterloop.

Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig. De bestemming woonpark is niet in overeenstemming met het waterbergend vermogen.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Visie opgenomen in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, goedgekeurd op // en in momenteel in procedure tot herziening (rode tekstgedeelten):

“HERSTRUCTUREREN VAN DE WOONPARKEN:

Hoewel woonparken bedoeld zijn om te wonen, worden ze toch opgenomen binnen de groengordel. De woonfunctie binnen de woonparken blijft naar de toekomst toe behouden maar het groenelement moet blijven overheersen in de vorm van grote tuinen, lanen, dreven, parken,... . De gemeente Schoten beschikt over twee woonparken, namelijk “De Zeurt” en “Schotenhof/Koningshof/Berkenrode”. De volgende opties worden genomen:

- Het niet verloren gaan van het typische karakter van beide woonparken – typerend voor de gemeente Schoten – is een absolute prioriteit.
- Binnen “De Zeurt” zal het aanwezige groen zwaarder doorwegen t.o.v. de woongelegenheden dan in het woonpark “Schotenhof / Koningshof”: bijvoorbeeld minimum kaveloppervlakte voor nieuwe bouwgronden in de “De Zeurt” – indien mogelijk – groter maken dan de nieuwe kavels in het woonpark “Schotenhof / Koningshof”.
- Een voorwaarde voor de herstructurering van de beide woonparken is dat er binnen de beide woonparken een groene dooradering behouden en/of gerealiseerd worden. Die groene dooradering houdt in dat er een aantal assen van “buiten uit” naar het centrum van Schoten toe worden getrokken waar er geen nieuwe woongelegenheden mogen gerealiseerd worden (as langsheen tuinen, kasteeldomeinen,...). Een gevolg hiervan is dat er bijvoorbeeld bepaalde grote bestaande kavels niet opgedeeld mogen worden. Bovendien worden daarbij ook die unieke grote historisch gegroeide kavels behouden.
- Wat voor de beide woonparken maximaal van toepassing moet zijn is de verwevenheid met andere – met het wonen aanvaardbare – functies: het gaat hier over bestaande (lokale) scholen, tennisbanen, restaurants,... . Deze elementen worden beschouwd als meerwaarden, verrijking van de woonparken: bestaande krijgen alle kansen (mits ze de draagkracht van de omgeving niet overschrijden). Nieuwe activiteiten worden niet toegelaten.”

“ONTWIKKELINGSPERSPECTIEVEN

Het woonpark de Zeurt behoort volgens de provinciale toolkit tot de categorie “woonparken in de open ruimte”. Hier gelden volgende ontwikkelingsperspectieven:

- Deze woonparken worden als woonomgeving in stand gehouden maar bijkomende dynamiek (bvb. door verdichting) is niet aangewezen.
- Het groene karakter van deze woonparken wordt omwille van hun ligging in het groen versterkt.
- Een betere landschappelijke en ecologische verweving met de omgevende open ruimte wordt nagestreefd.”

“INRICHTING:

Er wordt een duidelijke toegang tot dit woonpark vastgelegd, namelijk langsheen de Eksterdreef. De Gagellaan is één van de laatste onverharde wegen in Schoten waarbij fietsers en wandelaars de verbinding maken. Deze “trage weg” moet in zijn hoedanigheid bewaard blijven.

De basis van de groene dooradering ligt langsheen de autoweg A1/E19 – HSL-lijn. Van daaruit vertrekken er groene dooraderingen door de verschillende tuinen.

Er moet een verwevenheid zijn met andere – met het wonen aanvaardbare – functies. Deze elementen worden beschouwd als verrijking voor de woonparken. Het betreft hier enkel de bestaande functies, nieuwe activiteiten worden niet toegelaten.

De bestaande functies krijgen kansen met die beperking dat ze de draagkracht van de omgeving niet mogen overschrijden.

Voor de Zeurt wordt een minimum kaveloppervlakte van 5.000 m² voorgesteld.

Juridische voorraad wordt beperkt tot de onbebouwde loten van niet-ervallen verkavelingen.

Percelen die niet behoren tot een geldige verkaveling, die meer dan 50m van een voldoende uitgeruste weg zijn gelegen en die een oppervlakte van groter dan 5000m² hebben, blijven onbebouwd.

Recent overstroemde gebieden en van nature overstroombare gebieden dienen maximaal te worden gevrijwaard. De procesvoering omtrent de signaalgebieden is lopende.

De Habitatrictlijngebiedsgrens dient beschermd te worden.

Nieuwe bedrijven zijn niet gewenst binnen dit woonpark. Nieuwe bedrijven die volledig verenigbaar zijn met het woonparkgebied en ook bij uitbreiding niet hinderlijk zijn, zijn wel toegelaten.

Elke vorm van meergezinswoningen in de woonparken is nu onmogelijk. Zorgwonen behoort wel tot de mogelijkheden. Cohousing vormt echter wel een te onderzoeken alternatieve woonvorm die geschikt is voor het woonpark.

Het woonpark De Zeurt dient verder onderzocht te worden via de provinciale toolkit in functie van een maximale vrijwaring van de overstromingsgebieden en van de open groene ruimte. De gemeente wenst na te gaan of het inzetten van grondruil hier uitkomsten kan bieden. Ook verhandelbare bouwrechten (cfr. regeerakkoord 23/07/2014) vormt een mogelijke onderzoekspiste.”

“In het woonpark De Zeurt mogen enkel nog de onbebouwde loten in niet-ervallen verkavelingen worden bebouwd. Onbebouwde percelen van meer 5000 m² blijven bouwvrij via het instrument van grondruil en verhandelbare bouwrechten.”

In uitvoering van het structuurplan was de gemeente (los van het signaalgebied) van plan om een RUP op te maken omdat er veel druk bestaat:

- De grootte van de kavels moeten nu volgens het GRS min 5000 m² zijn
- Mensen willen kleinere kavels maar gemeente vindt in dit gebied kleine kavels niet wenselijk
- Dus is de opmaak van een RUP nodig om de kavelgrootte te behouden.

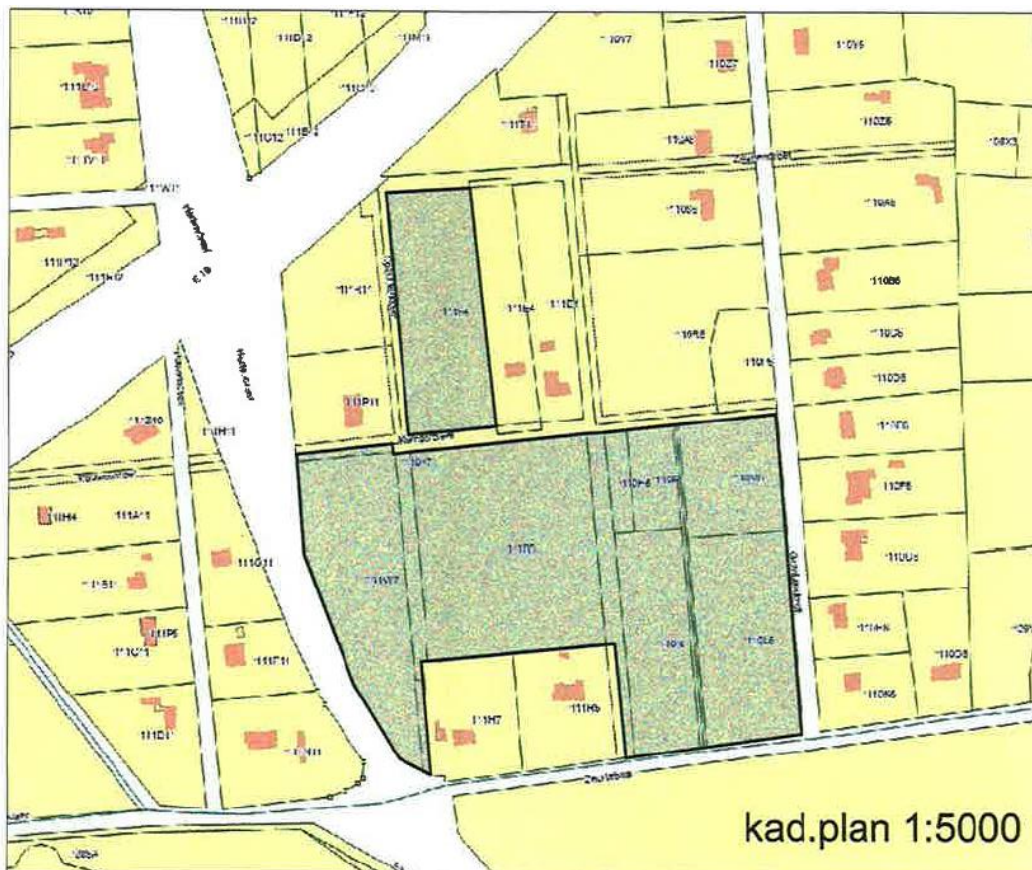
De gemeente overweegt nu de opmaak van een RUP naar een openruimtebestemming in overeenstemming met het waterbeleid en het ruimtelijk beleid zoals ook aangegeven in het GNOP.

De bestaande bebouwing wordt gevrijwaard. Hier worden eventueel voorschriften met betrekking tot het watersysteem geformuleerd.

4.3 Lopende initiatieven

Er loopt een verkavelingsdossier (dossiernr. 5.00/11040/1110287.2) voor 12 kavels van 5000 m² langs de Kamperdreef, Zeurtebaan en Hertendreef. Het dossier kreeg destijds een ongunstig advies van de milieudienst van Schoten. Hierbij wordt ondermeer verwezen naar de grondwaterstromingen en de Zeurtbeek als belangrijk element voor de waterhuishouding in domein Vordenstein. Het terrein is landschappelijk waardevol omwille van de waardevolle bomen, de belangrijke natuurverbindingfunctie en ecologische bufferfunctie. Het vormt een belangrijk onderdeel van de groene gordel rond Schoten als schakel tussen Vordenstein en domein Michielsens en het Molenbos.

Het dossier werd op 1 maart 2016 gepleit bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Voor de zomer van 2016 wordt een uitspraak verwacht.

Figuur: aanvraagdossier verkaveling binnen het signaalgebied

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Voor de selectie van de signaalgebieden werd een overleg gebiedsselecties georganiseerd op 28/08/2014. Vanuit de gemeente Schoten namen Dirk Vercammen (milieuambtenaar, Schoten) en Johan Hoskens (afdelingshoofd grondgebiedzaken, Schoten) deel aan dit overleg.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats te Schoten op 09/06/2015. Hierbij waren aanwezig: Dirk Vercammen (milieuambtenaar), Johan Hoskens (grondgebiedzaken) en Cynthia Steurs (stedenbouwkundig ambtenaar), Ilse Van Roey (Ruimte Vlaanderen), Kathleen Van Dorslaer (provincie Antwerpen – Dienst Integraal Waterbeleid), Sandra Franck (bekensecretariaat Benedenscheldebekken). De contour, geschiedenis, huidige stand van zaken mbt het signaalgebied werden besproken.

Overleg met VLM omtrent instrumentenkoffer decreet landinrichting op 1 oktober. Er werd gekeken of het mogelijk is om het signaalgebied planologisch te verruilen zodat dit een groene bestemming krijgt, en de bewoning dicht bij de kern wordt gesitueerd. Er wordt afgesproken dat de gemeente contact opneemt met de eigenaar om hem op de hoogte te brengen van het voortschrijdend beleid van de Vlaamse Overheid met betrekking tot het watersysteem en de afbakening als signaalgebied.

Op 17/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Ontwikkelingsperspectief B/C:

Vanuit een ruimtelijke visie, ondersteund vanuit het watersysteem, is een herbestemming naar een openruimtebestemming wenselijk.

Voor de bestaande goedgekeurde verkavelingen geldt:

- voldoende hoog vloerpeil voor de woningen, geen kelders
- behoud van het waterbergend vermogen per perceel, netto-grondbalans moet per perceel in evenwicht zijn, geen ophogingen thv de tuinpercelen.

Binnen het signaalgebied wordt gestreefd naar een maximale vrijwaring van het overstromingsgebied en de groene open ruimte. Bij de opmaak van een RUP zal gekeken worden of beperkte invulling als woonpark mogelijk is langsheen de randen/op hoger gelegen delen, voor zover deze in overeenstemming is met de randvoorwaarden gesteld vanuit het watersysteem.

A: watertoets

- Voor de bestaande bebouwing binnen de contour van het signaalgebied geldt de watertoets. Het waterbergend vermogen van de percelen dient gevrijwaard.

Instrument:

Opname van de maatregelen met behoud van bestemming binnen de watertoets voor de aanvraag van de stedenbouwkundige vergunningen.

Opmaak RUP

Initiatiefnemer:

gemeente Schoten

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied kent een middelgrote overstromingskans en is gelegen in woonpark. Binnen het signaalgebied wordt gestreefd naar een maximale vrijwaring van het overstromingsgebied en de groene open ruimte. Vanuit een ruimtelijke visie, ondersteund vanuit het watersysteem, is een herbestemming naar een openruimtebestemming wenselijk. Een beperkte invulling als woonpark is mogelijk langsheen de randen/op hoger gelegen delen, voor zover deze in overeenstemming is met de randvoorwaarden gesteld vanuit het watersysteem.

Voor de bestaande goedgekeurde verkavelingen geldt:

- voldoende hoog vloerpeil voor de woningen, geen kelders
- behoud van het waterbergend vermogen per perceel, netto-grondbalans moet per perceel in evenwicht zijn, geen ophogingen thv de tuinpercelen.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

LEPENBURG (SG_R3_BES_13)

SCHOTEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Iepenburg” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

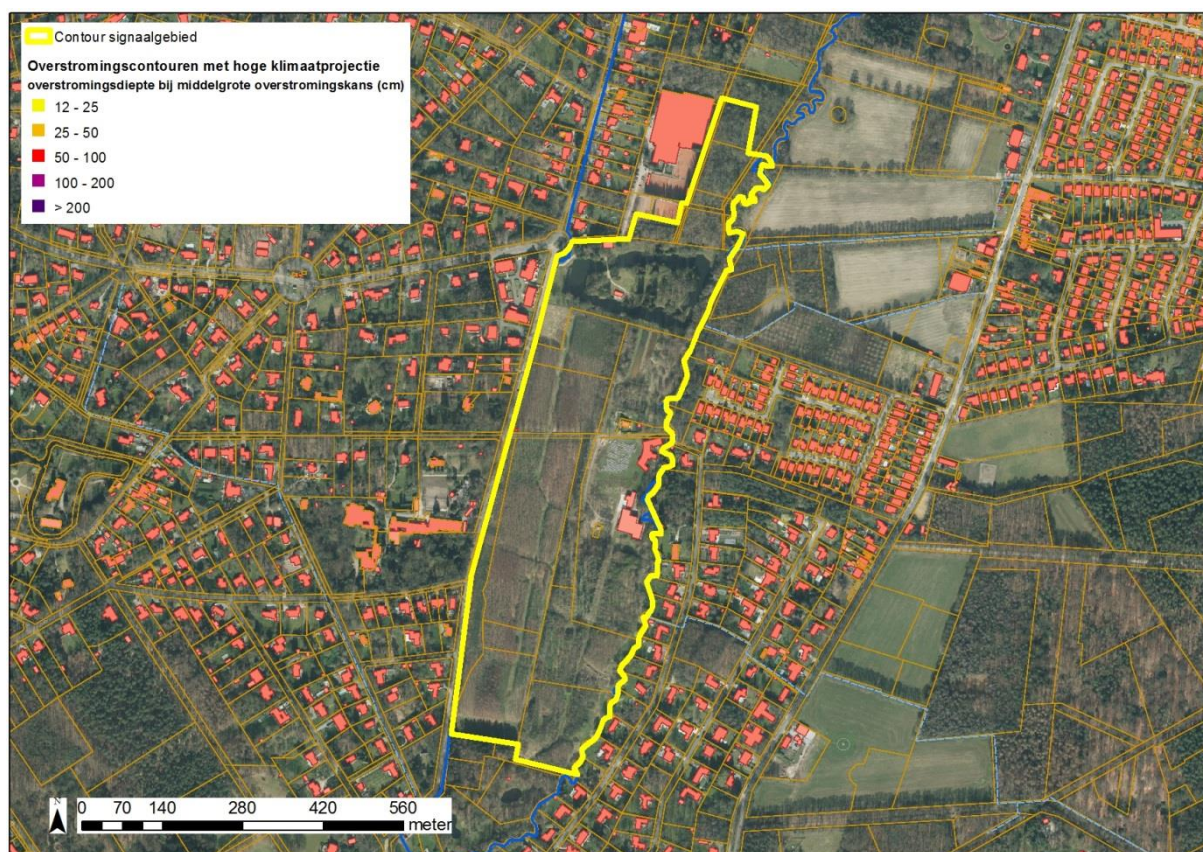
Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

- Gemeente(n):** Schoten
- Provincie(s):** Antwerpen
- Ligging:** Het signaalgebied ligt tussen de Kromvenbeek en het Klein Schijn, ter hoogte van de Victor Frislei.
- Bekken:** BENEDENSCHELDEBEKKEN
- Betrokken waterlopen:** Het signaalgebied bevindt zich tussen de Kromvenbeek als westelijke begrenzing en het Klein Schijn als oostelijke begrenzing.
- Oppervlakte:** 30,77 ha

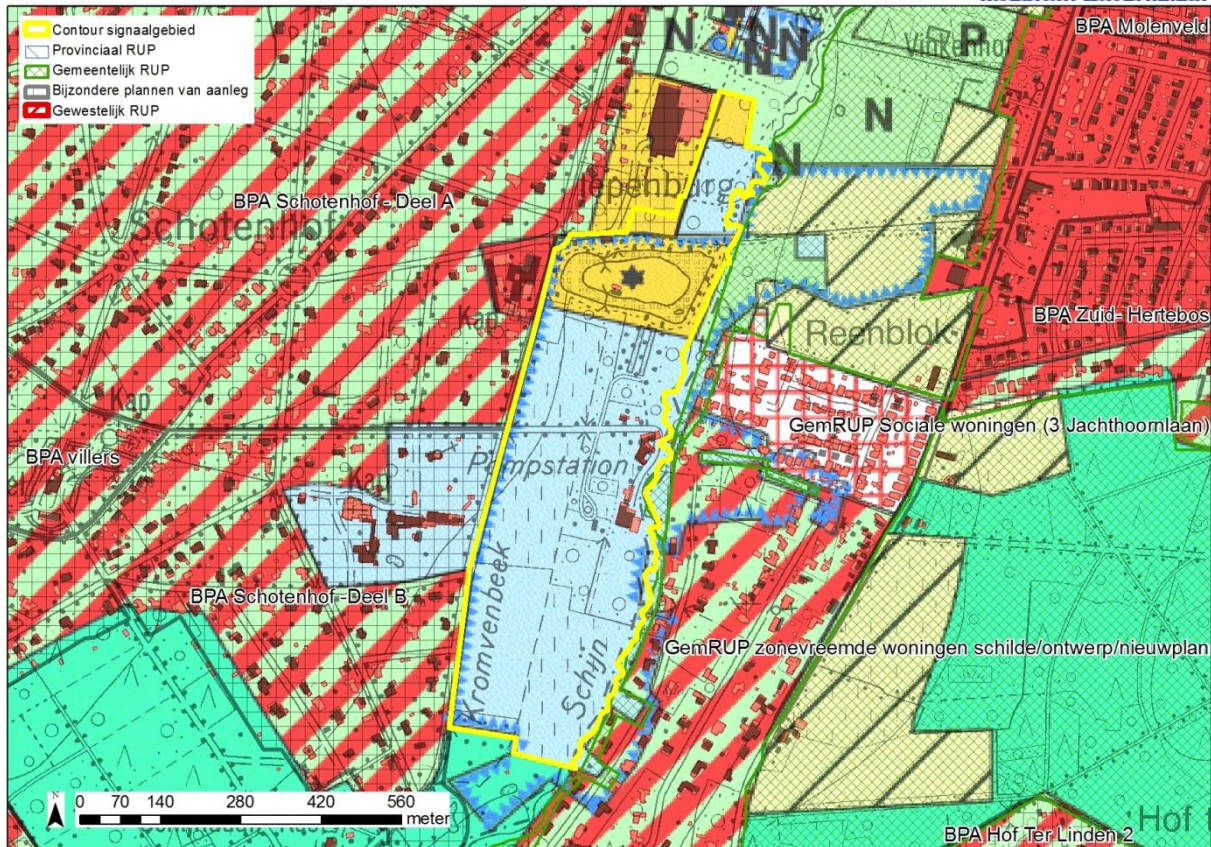
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft de bestemming dagrecreatie en zone voor openbaar nut (deels overdruk waterwingebied – beschermingszone type I). De bestemming woongebied en woonpark uit de oorspronkelijke GIS-contour is reeds grotendeels ingevuld en wordt niet verder behandeld binnen de startbeslissing.

Globale beschrijving:

De zone voor openbaar nut betreft een waterwinning van PIDPA en bestaat uit vochtige ruigten en beboste percelen. Het recreatiegebied is ingevuld als een park met vijver (Z). Het NO deel van het recreatiegebied betreft een klein bosperceel, dat werd aangekocht door PIDPA als buffer tussen het Klein Schijn en het sportcentrum.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHeldeBekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Duidelijke randvoorwaarden stellen voor toekomstige ontwikkelingen in de vallei van het Klein Schijn.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De oorspronkelijke contour van het signaalgebied is grotendeels reeds ingevuld (woongebied) of compatibel met het watersysteem (sportvelden, waterwinning). Een deel van het dagrecreatiegebied en de zone voor openbaar nut ten noorden van Alfons Servaisstraat (2 ha) is kwetsbaar (bos) en is wel degelijk een nat gebied in de vallei van het Klein Schijn. Het signaalgebied wordt afgebakend op de harde gewestplanbestemmingen ten oosten van de Victor Frislei (in functie van eventuele nabestemmingen). De sporthal met parking en tennisterreinen is reeds ontwikkeld en wordt uit de contour geknipt.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

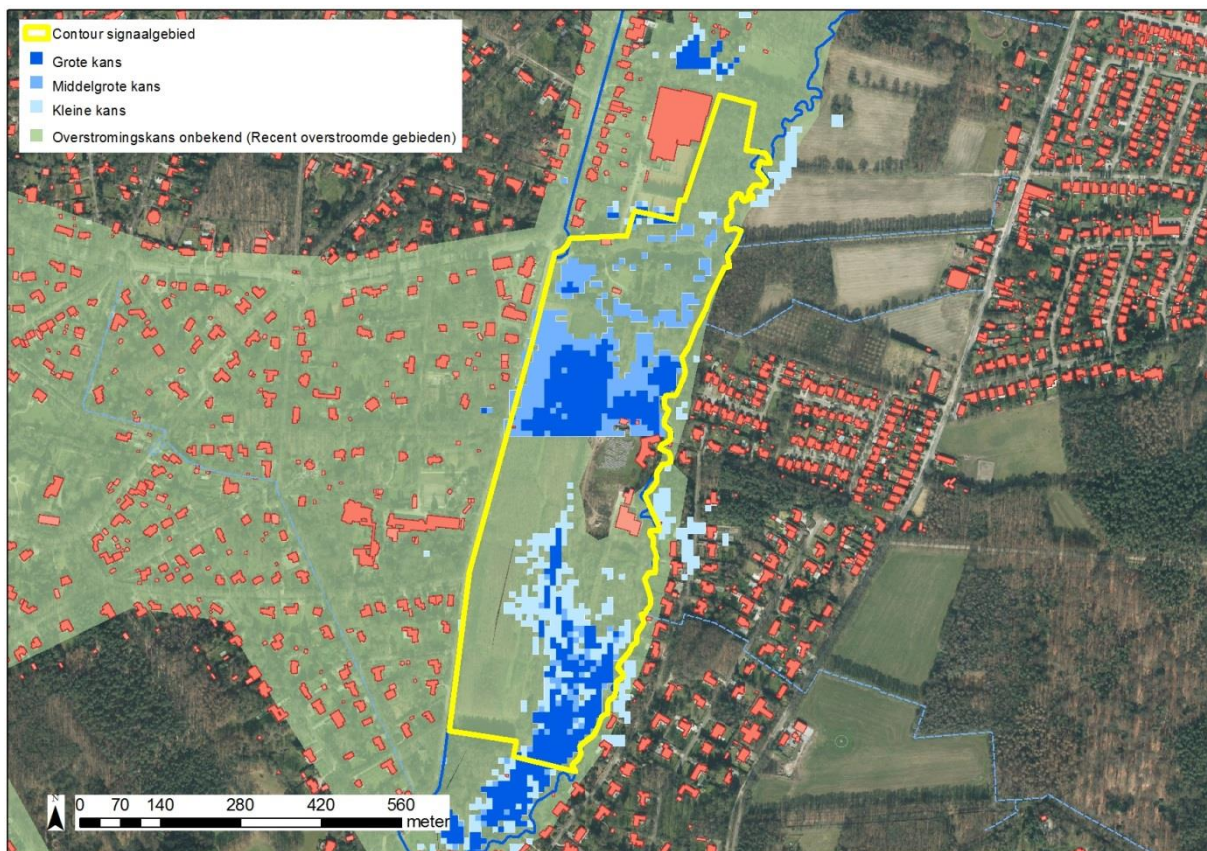
3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

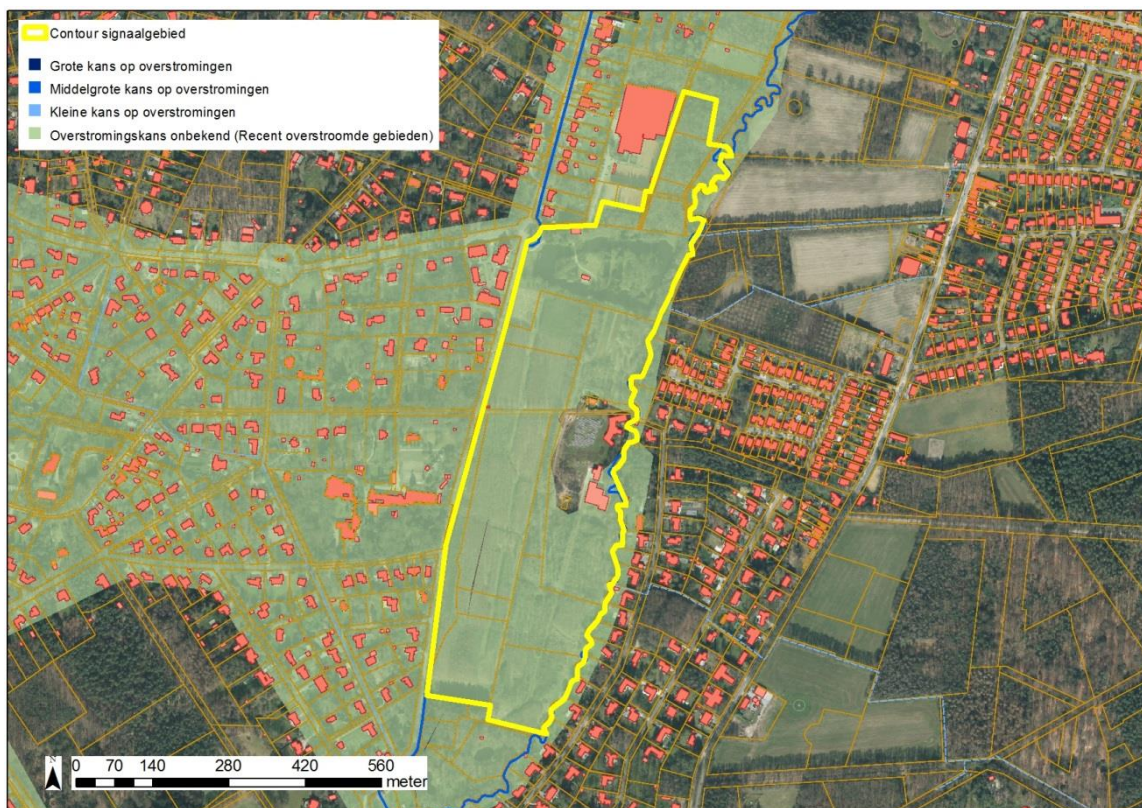

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromede gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

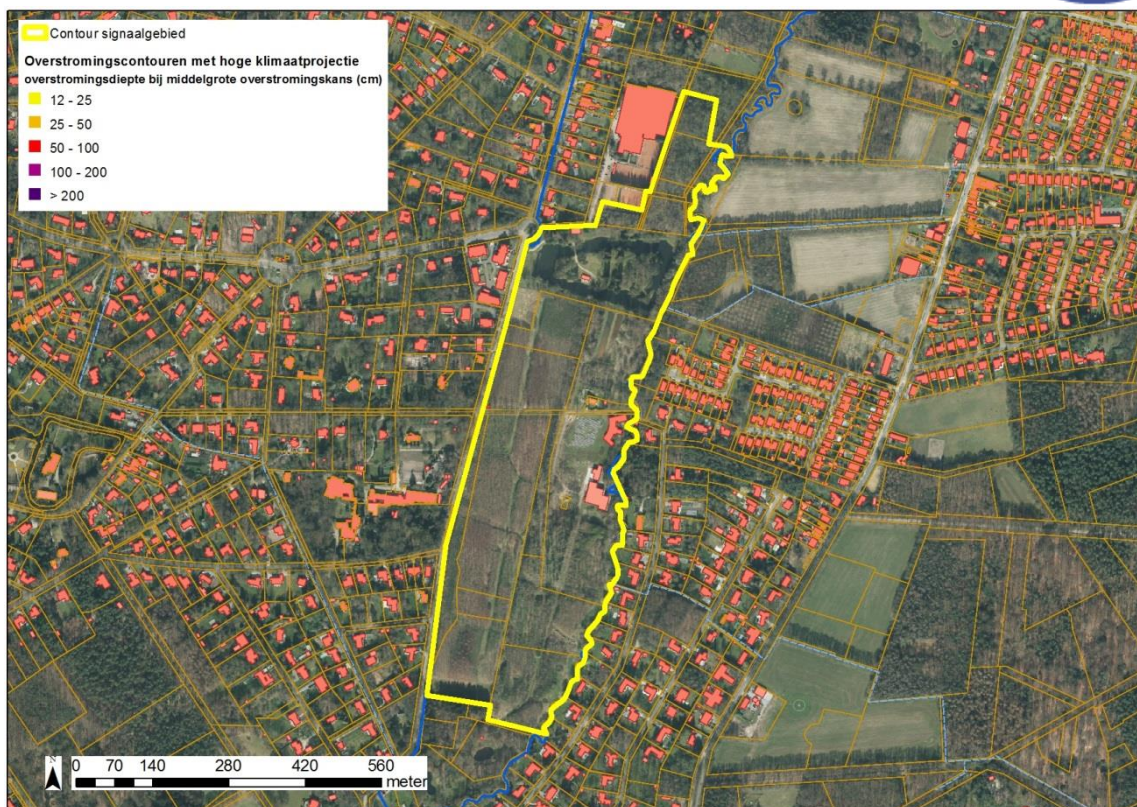
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Het Klein Schijn opwaarts het Albertkanaal maakt geen deel uit van de orbp-studie en werd niet gemodelleerd.

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromede gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

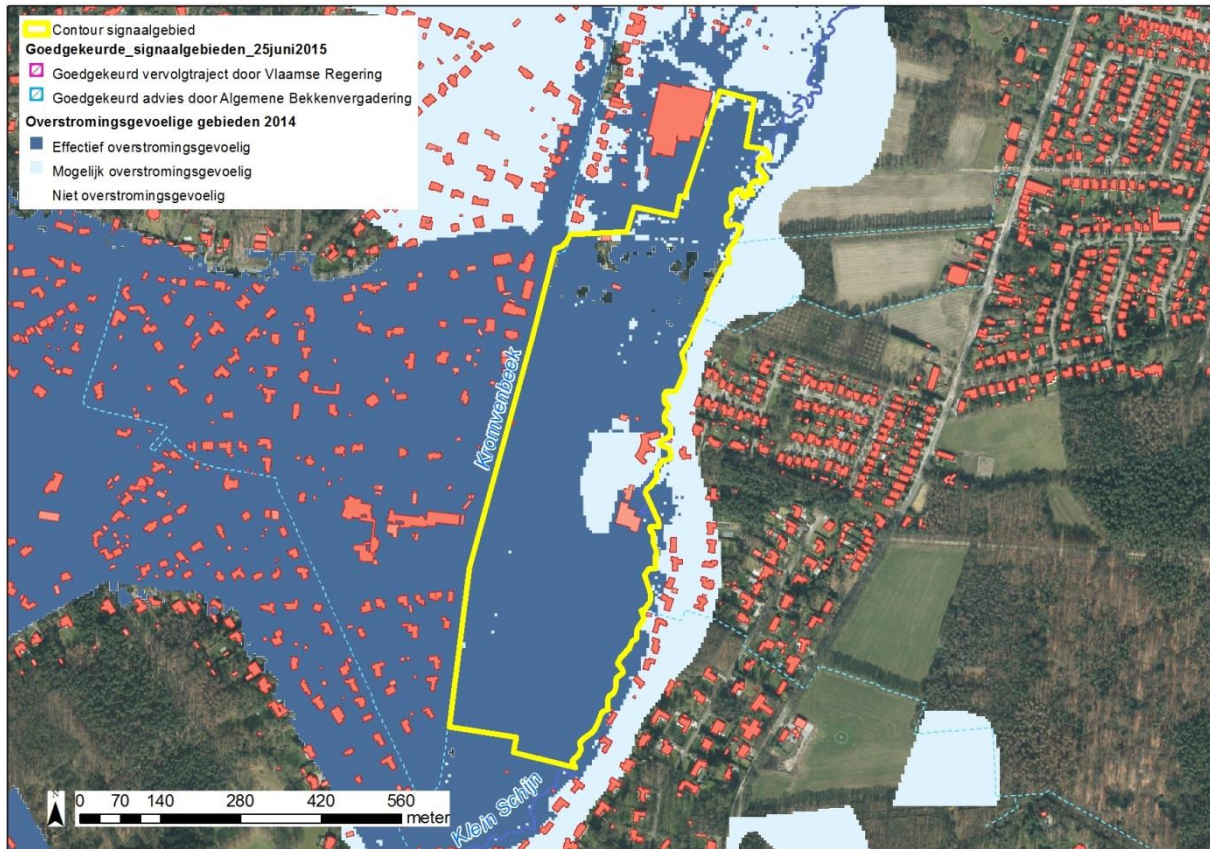

Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

Lokaal grote tot middelgrote kans op de overstromingsgevaarkaart. De gemeente meldt dat er ter hoogte van het recreatiegebied vaak problemen zijn door het ontstaan van een oeverwal op de linkeroever van het Klein Schijn. De situatie is wel verbeterd sinds de rechtstreekse lozing van het Klein Schijn in het Albertkanaal.

Het volledige signaalgebied wordt weergegeven als effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De vallei van het Klein Schijn moet maximaal gevrijwaard worden om zijn rol in waterberging te vervullen en zo Schotenhof te beschermen tegen wateroverlast.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De oorspronkelijke contour van het signaalgebied strekt zich uit over woongebied, woonparkgebied, zone voor openbaar nut en zone voor dagrecreatie. Het gedeelte woongebied /woonpark/sporthal (overlap met BPA Schotenhof) is grotendeels ontwikkeld. Hier zijn geen bijkomende voorwaarden nodig.

De opmaak van een RUP is nodig voor het gedeelte zone voor openbaar nut en zone voor dagrecreatie in functie van het opleggen van een bouwverbod.

4.3 Lopende initiatieven

De gemeente Schoten plant maatregelen tegen wateroverlast thv de sporthal (plaatsen van een keermuur) en wenst samen met oa de gemeente Schilde de oeverwal op de linkeroever van het Klein Schijn (thv het landbouwgebied) aan te pakken.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Voor de selectie van de signaalgebieden werd een overleg georganiseerd op 28/08/2014. Vanuit de gemeente namen volgende personen deel aan het overleg: Dirk Vercammen (milieuambtenaar, Schoten), Johan Hoskens (afdelingshoofd grondgebiedzaken, Schoten), Filip De Clercq (afdelingshoofd grondgebiedzaken, Schilde), Liesbet Michiel (stedenbouwkundig ambtenaar, Schilde).

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente op 09/06/2015. Aan dit overleg namen deel: Dirk Vercammen (milieuambtenaar), Johan Hoskens (grondgebiedzaken), Cynthia Steurs (stedenbouwkundig ambtenaar), Ilse Van Roey (Ruimte Vlaanderen), Kathleen Van Dorslaer (provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid) en Sandra Franck (bekkensecretaariaat).

Op 01/10/2015 werd de ontwerp-startbeslissing verder verfijnd in overleg met de gemeente, het bekkensecretaariaat, Ruimte Vlaanderen en de provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid.

Op 27/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- De huidige bestemmingen dagrecreatie en openbaar nut met gedeeltelijke overdruk waterwingebied zijn kwetsbaar naar functionele invulling. Bebouwing is hier niet wenselijk, maar wel mogelijk volgens de huidige gewestplanbestemmingen. Dit moet verder afgelijnd worden in een RUP. De gemeente wenst een blauwgroene (na)bestemming te realiseren binnen de vallei van het Klein Schijn.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

Opmaak RUP:

zone voor openbaar nut – waterwingebied PIDPA: nabestemming natuurgebied (ontwikkeling tot wetland, broekbos);

recreatiegebied en zone voor openbaar nut tussen Klein Schijn en sporthal: herbestemmen tot natuurgebied.

Initiatiefnemer:

gemeente Schoten

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is volledig gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied, delen hebben een middelgrote tot grote overstromingskans. De vallei van het Klein Schijn moet maximaal gevrijwaard als ruimte voor water. Het noordelijk deel van het signaalgebied (huidige bestemming recreatiegebied en zone voor openbaar nut) wordt herbestemd tot natuur. Het huidige waterwingebied van PIDPA (zone voor openbaar nut met overdruk waterwingebied) krijgt nabestemming natuur.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

KOTSBOS (SG_R3_BES_14)

SCHILDE

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Kotsbos” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Schilde

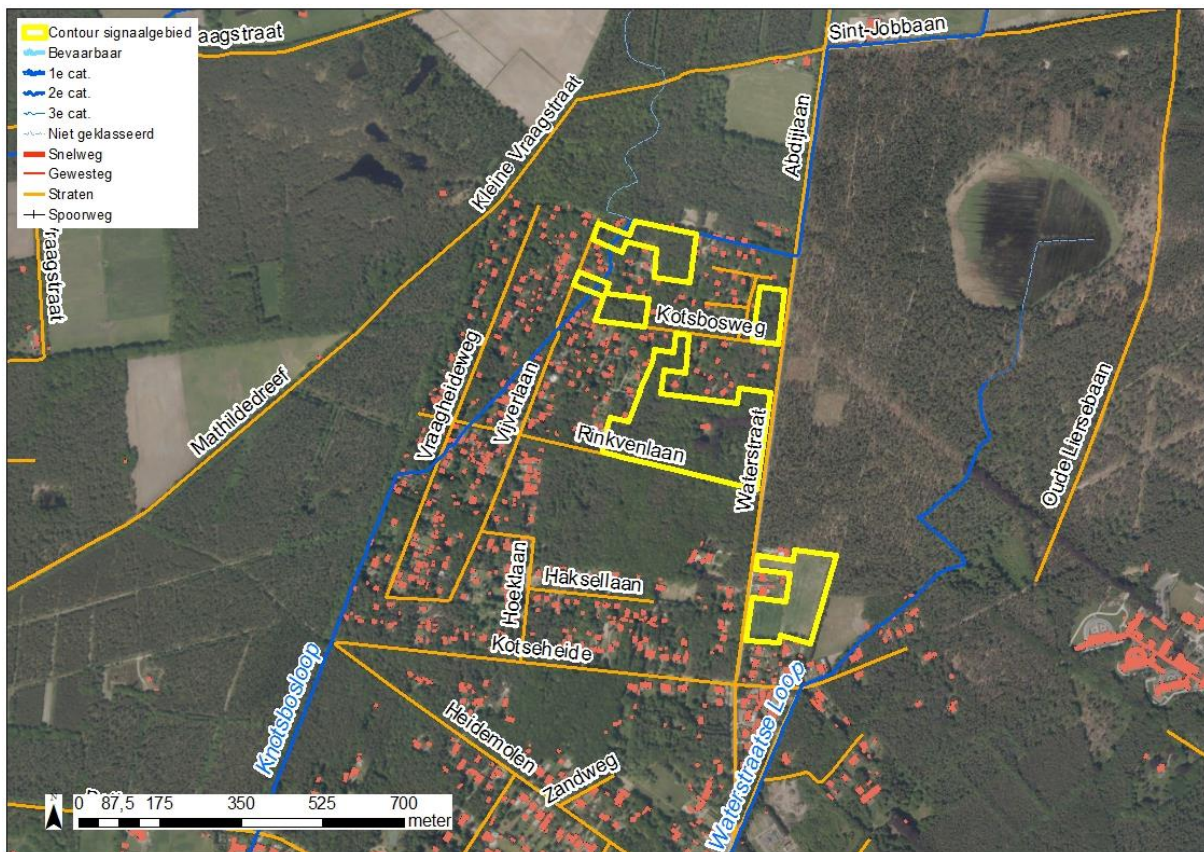
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied bestaat uit 2 deelgebieden: tussen gemeentegrens met Brecht, Waterstraat, Rinkvenlaan en Vijverlaan en tussen Waterstraat en gemeentegrens met Zoersel.

Bekken: BENEDENSCHELDEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Het signaalgebied bevindt zich in het brongebied van de Knotsbosloop (bovenloop van de Zwanebeek-Wezelsebeek) en de Waterstraatse loop (bovenloop van de Kleinebeek - Groot Schijn).

Oppervlakte: 11,1 ha

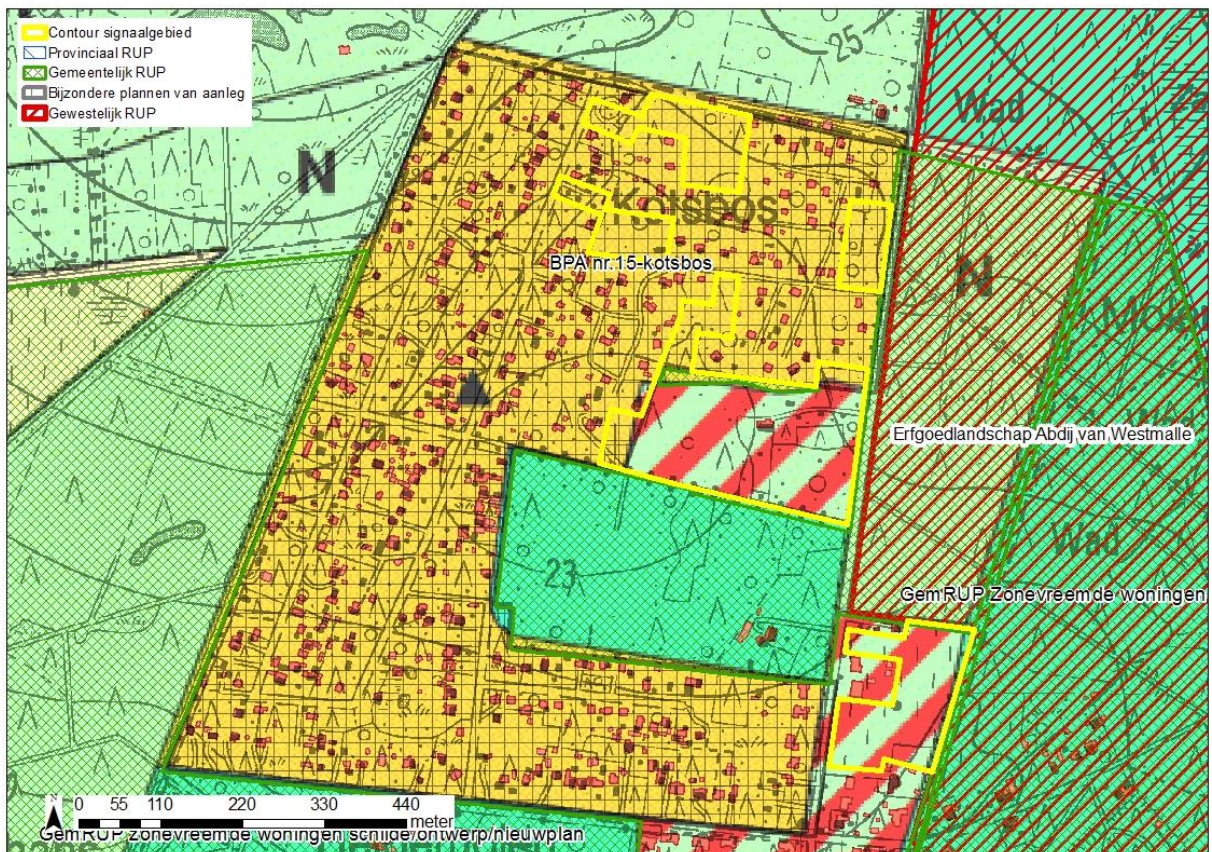
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft de bestemming woonpark (binnengebied tussen Waterstraat en Rinkvenlaan en zuidelijk deelgebied tussen Waterstraat en Waterstraatse loop) en zone voor verblijfsrecreatie (met BPA omgezet naar recreatiezone met beperkt woonrecht).

Globale beschrijving:

De noordelijke cluster heeft een invulling als bosgebied. De zuidelijke cluster is op heden weiland.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHLDEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het woonpark is effectief overstromingsgevoelig.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De focus ligt op het niet-aangesneden deel van het woonpark. Ook grotere blokken binnen de recreatiezone met beperkt woonrecht worden getoetst aan het watersysteem.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

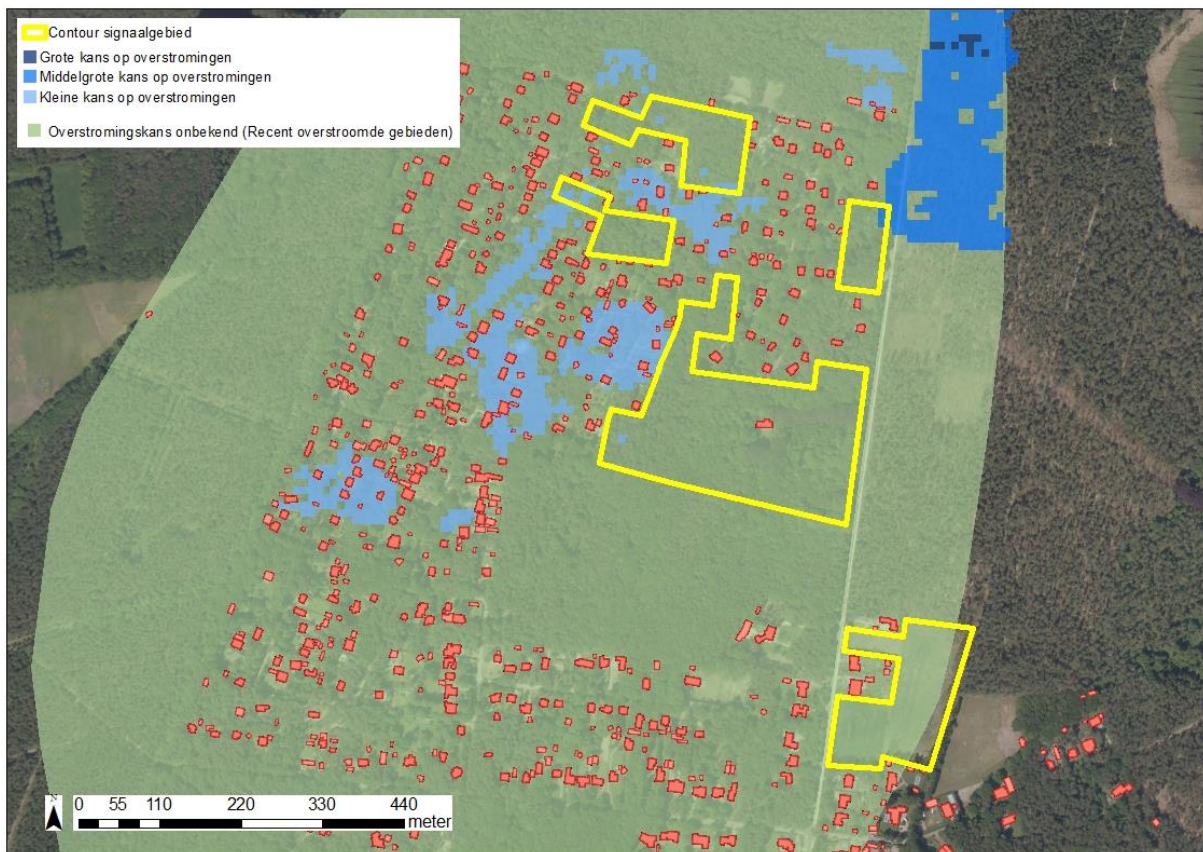
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De overstromingsgevaarkaarten geven een kleine overstromingskans voor de recreatiezone met beperkt woonrecht aansluitend op de Knotbosloop. Het signaalgebied valt nagenoeg volledig in Recent Overstroomd Gebied.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Waterstraatse loop en Knotsbosloop maken geen deel uit van het orbp-project en werden niet gemodelleerd.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart en overstromde in 2003 (zie figuren).

Onderstaande figuren geven de afstroomgebieden van de Knotsbosloop en de Waterstraatse loop ter hoogte van het signaalgebied weer.

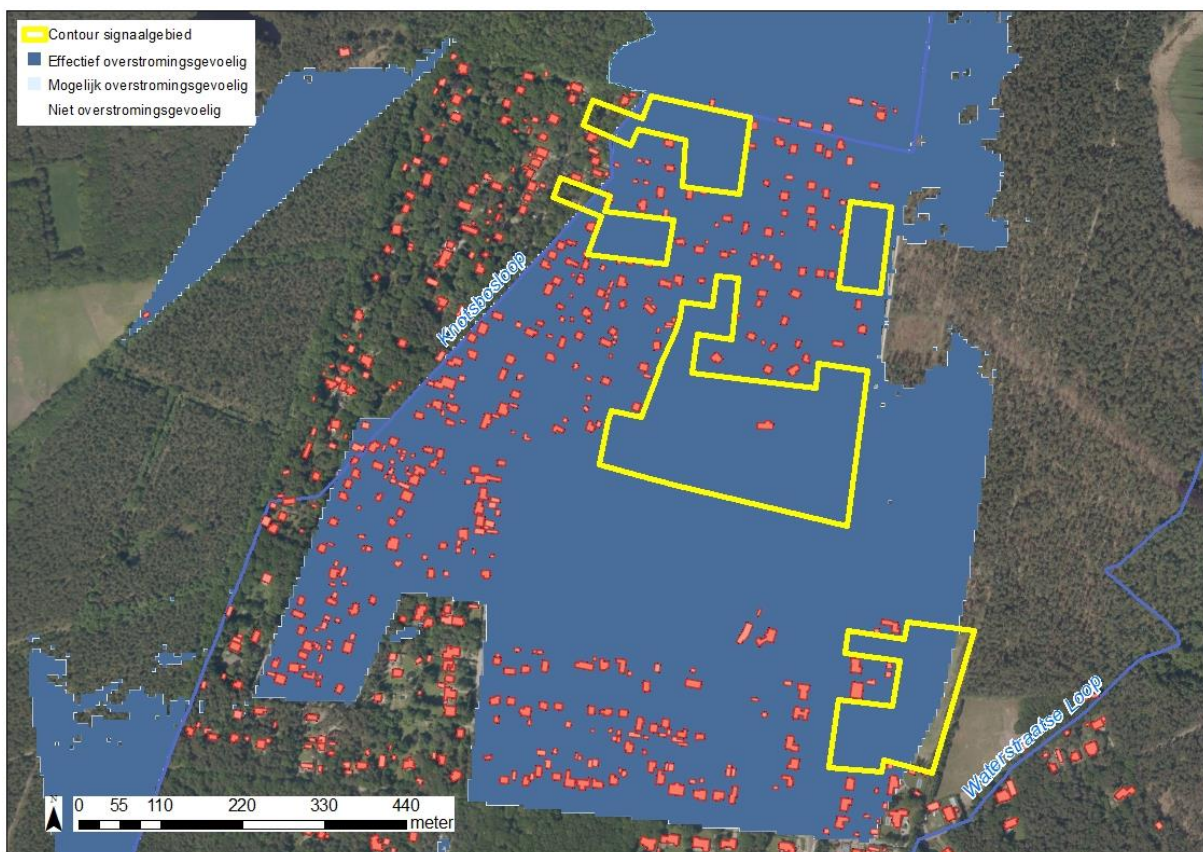
De Knotsbosloop sluit in het noorden en het westen aan op het gebied voor verblijfsrecreatie. De Knotbosloop is verder afwaarts tot aan de monding in de Zwanebeek-Wezelsebeek op meerdere plaatsen effectief overstromingsgevoelig.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

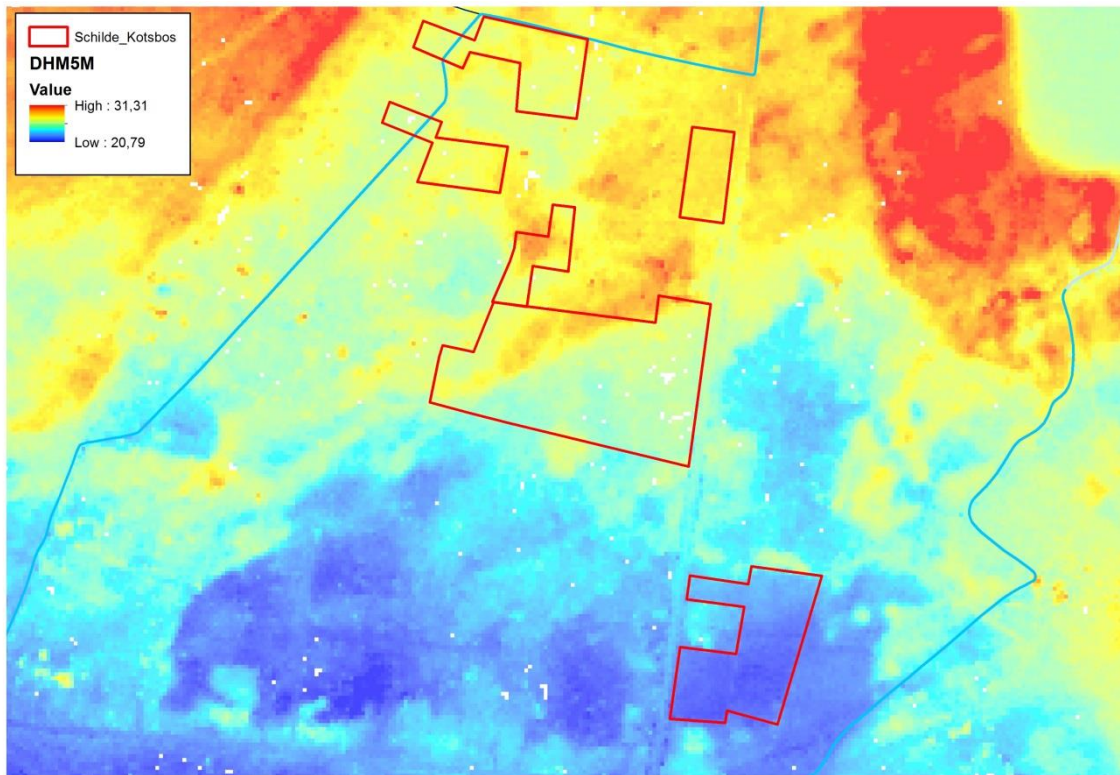
De Waterstraatse loop passeert ten zuidoosten van het signaalgebied. Ook de Waterstraatse loop is verder afwaarts lokaal (bv ter hoogte van de monding in de Kleinebeek) effectief overstromingsgevoelig. De provincie heeft een aantal aanpassingen doorgevoerd aan duikers ter hoogte van de Waterstraatse loop samensprekend met een rioleringsproject. De provincie Antwerpen geeft aan dat het hydraulisch model van de Waterstraatse loop ter hoogte van het signaalgebied niet in staat is om overstromingen correct weer te geven. Het model focust vooral op de meer stroomafwaartse delen (grofweg ten zuiden van de Bethaniënlei).

Het digitaal hoogtemodel (zie onderstaande figuren) geeft een duidelijk reliëfverschil weer binnen het signaalgebied. Vooral het zuidelijke woonpark is merkkelijk lager gelegen, onmiddellijk aansluitend bij het valleigebied van de Waterstraatse loop. Het noordelijk gelegen woonpark kent een oost-west structuur, welke de waterscheidingskam vormt tussen de Waterstraatse loop en de Knotsbosloop.

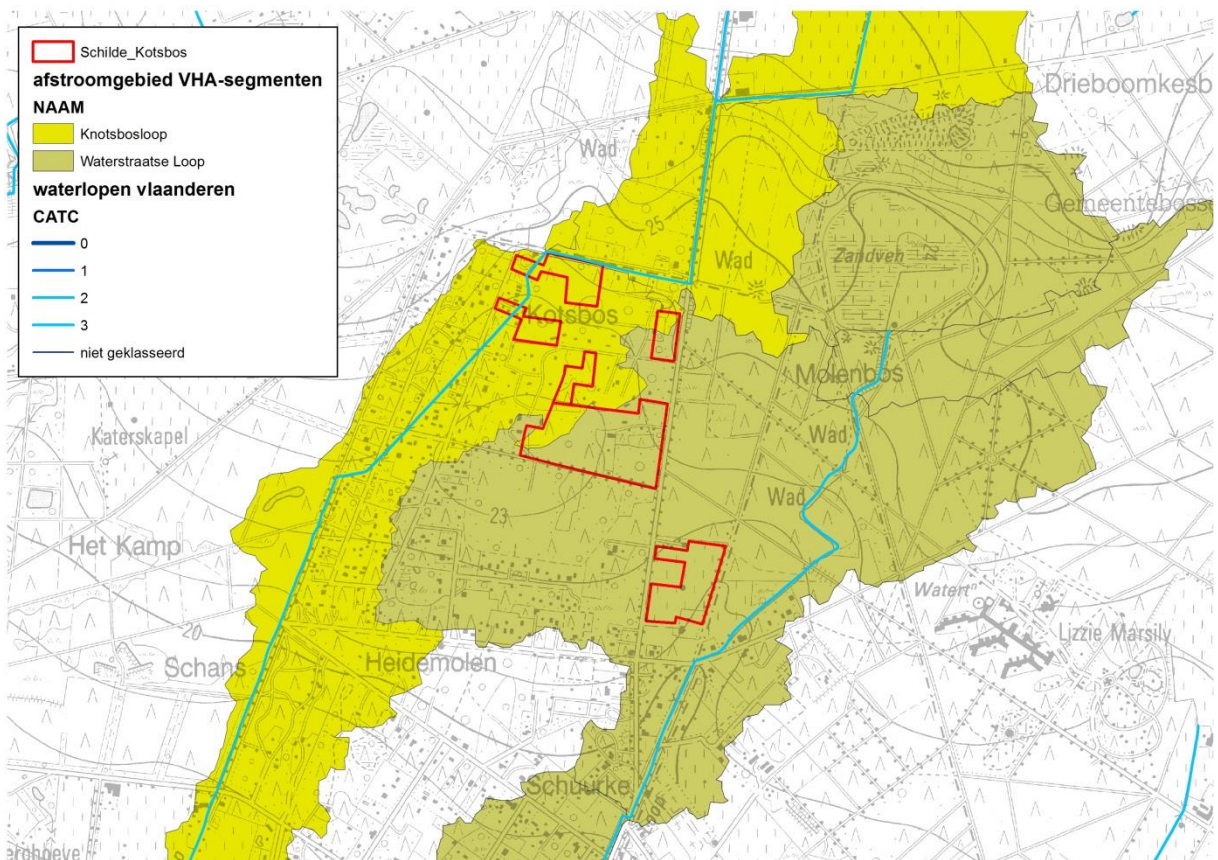
De recreatiezone langs de Waterstraat is hoger gelegen. Risico op wateroverlast vanuit de Knotsbosloop lijkt hier beperkt. De delen van de recreatiezone onmiddellijk aansluitend op de Knotsbosloop hebben wel een zeker risico op overstroming vanuit de waterloop (zoals in 2003). Bij de recente wateroverlast van 15 januari 2016 stond een gedeelte van de Vijverlaan ± 20cm onder water, doordat de Knotsbosloop buiten zijn oevers trad. De controleur van de provincie heeft een verstopping gevonden tussen twee percelen in privé-bezit. Enkele uren na het verwijderen van de verstopping, is het water volledig weggetrokken.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Figuur: digitaal hoogtemodel van het signaalgebied.

Figuur: afstroomgebieden Knotsbosloop en Waterstraatse loop op topografische kaart.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het signaalgebied maakt deel uit van het brongebied van de Wezelsebeek-Zwanebeek en Kleinebeek, zijlopen van het Groot Schijn. Het stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde benadrukt het belang van de drietrapsstrategie vasthouden-bergen-afvoeren, waarbij het brongebied een maximale rol moet spelen in bovenstroomse infiltratie en buffering en er voldoende ruimte voor de waterloop wordt voorzien.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De voorschriften uit het BPA Kotsbos zijn gericht op het verlenen van permanent woonrecht voor de aanwezige weekendhuisjes in het gebied. De aanduiding 'recreatiezone met beperkt woonrecht' uit zich in beperkingen op het vlak van de maximale bouwoppervlakte en maximale verhardingen.

In het BPA Kotsbos was de verlegging van de Knotsbosloop voorzien. Dit werd op heden niet uitgevoerd (en staat ook niet op de planning).

Het gedeelte woonpark werd in het GRS aangeduid als te bevriezen voor ontwikkeling van woonuitbreidingsgebied elders.

4.3 Lopende initiatieven

/

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Selectie signaalgebied:

Overleg gebiedsselecties op 28/08/2014: Filip De Clercq (afdelingshoofd grondgebiedzaken, Schilde) en Liesbet Michiel (stedenbouwkundig ambtenaar, Schilde) aanwezig.

Gebiedsgericht en thematisch overleg 17/09/2014: Filip De Clercq (afdelingshoofd grondgebiedzaken, Schilde) aanwezig.

Overleg opmaak startbeslissing:

07/05/2015 te Schilde. Aanwezig: Dirk Bauwens (burgemeester), Steven Dietvorst (schepen ruimtelijke ordening), Liesbeth Michiel (stedenbouwkundig ambtenaar), Filip De Clercq (beleidscoördinator grondgebiedzaken), Raïssa Bratkowski (extern medewerker dienst ruimte), Birgit Clippeleyr (themaconsulent ruimte/wonen), Yves Goossens (dienst Integraal Waterbeleid, provincie Antwerpen), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen, bekkensecretariaat) en Sandra Franck (bekkensecretariaat).

21/04/2016 te Schilde. Aanwezig: Dirk Bauwens (burgemeester), Liesbeth Michiel (stedenbouwkundig ambtenaar), Filip De Clercq (beleidscoördinator grondgebiedzaken), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen) en Sandra Franck (bekkensecretariaat). Bespreken van de ontwerp-startbeslissing.

Op 09/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

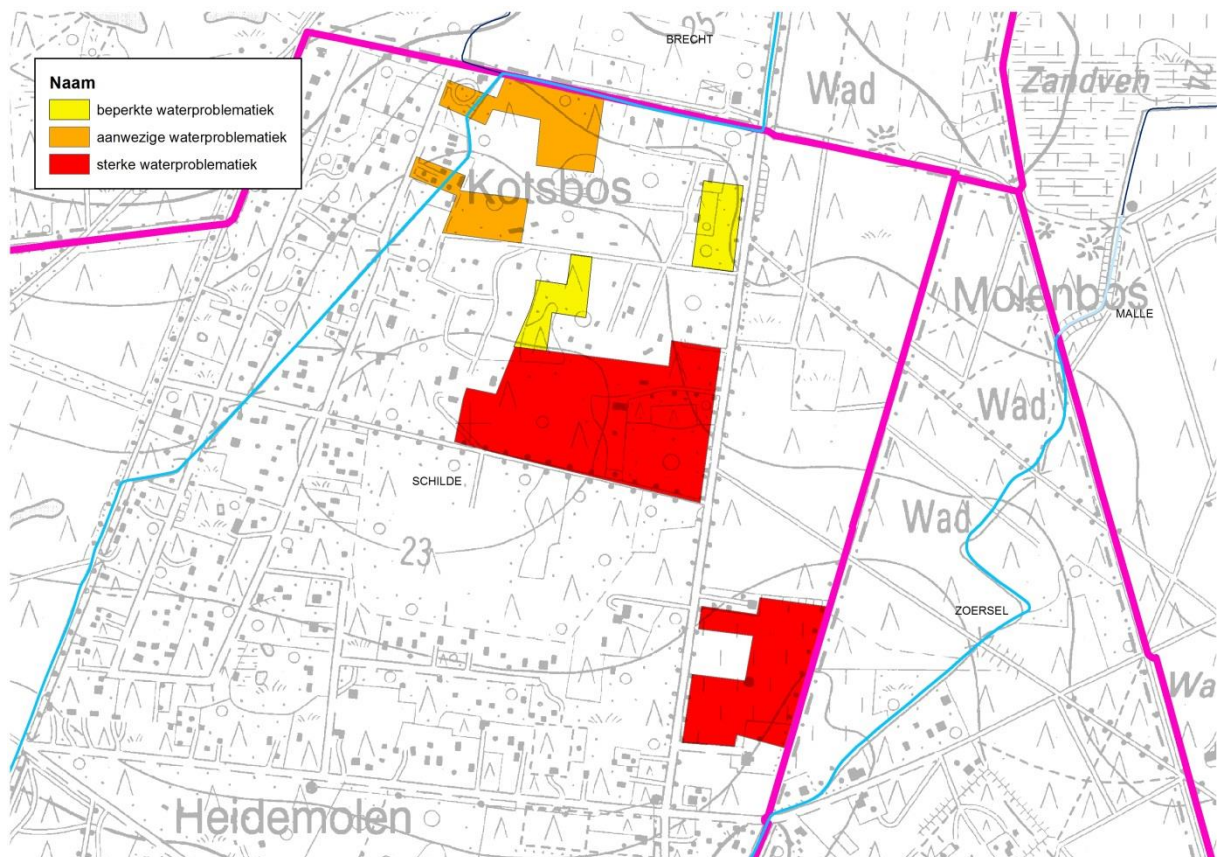
Het woonpark is effectief overstromingsgevoelig en bevindt zich in de onmiddellijke invloedssfeer van de Waterstraatse loop. Zowel vanuit het watersysteem als vanuit een ruimtelijke visie (gemeentelijk ruimtelijk structuurplan), is verdere bebouwing hier niet gewenst. Een omzetting naar een openruimtebestemming is wenselijk.

B: maatregelen met behoud van bestemming

Voor de lager gelegen percelen binnen het BPA recreatie in de onmiddellijke omgeving van de Knotsbosloop is een behoud van bestemming mogelijk, mits de nodige maatregelen ten aanzien van het watersysteem. De bestaande waterbergingscapaciteit ter hoogte van de beboste tuinpercelen moet maximaal gevrijwaard worden, om afschuiving van de wateroverlastproblematiek naar de bestaande buitenverblijven te vermijden. Ophogingen van tuinpercelen zijn verboden. Eventuele ophogingen thv de buitenverblijven moeten op het eigen terrein gecompenseerd worden.

A: watertoets

Voor de hoger gelegen percelen binnen het BPA (zie onderstaande figuur) geldt de watertoets.

Instrument:

Opmaak RUP

Initiatiefnemer:

Gemeente Schilde

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied wordt gedifferentieerd in 3 op kaart aangeduide zones op basis van de hoogteligging/waterproblematiek langsheen de Knotsbosloop en Waterstraatse loop. Het deel gelegen in woonpark wordt herbestemd naar een openruimtefunctie. Voor de lager gelegen percelen binnen het BPA recreatie in de onmiddellijke omgeving van de Knotsbosloop is een behoud van bestemming mogelijk, mits de nodige maatregelen ten aanzien van het watersysteem. De bestaande waterbergingscapaciteit ter hoogte van de beboste tuinpercelen moet maximaal gevrijwaard worden, om afschuiving van de wateroverlastproblematiek naar de bestaande buitenverblijven te vermijden. Ophogingen van tuinpercelen zijn verboden. Eventuele ophogingen thv de buitenverblijven moeten op het eigen terrein gecompenseerd worden..

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

SCHILDESTRAND (SG_R3_BES_15)

SCHILDE

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Schildestrand” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Schilde

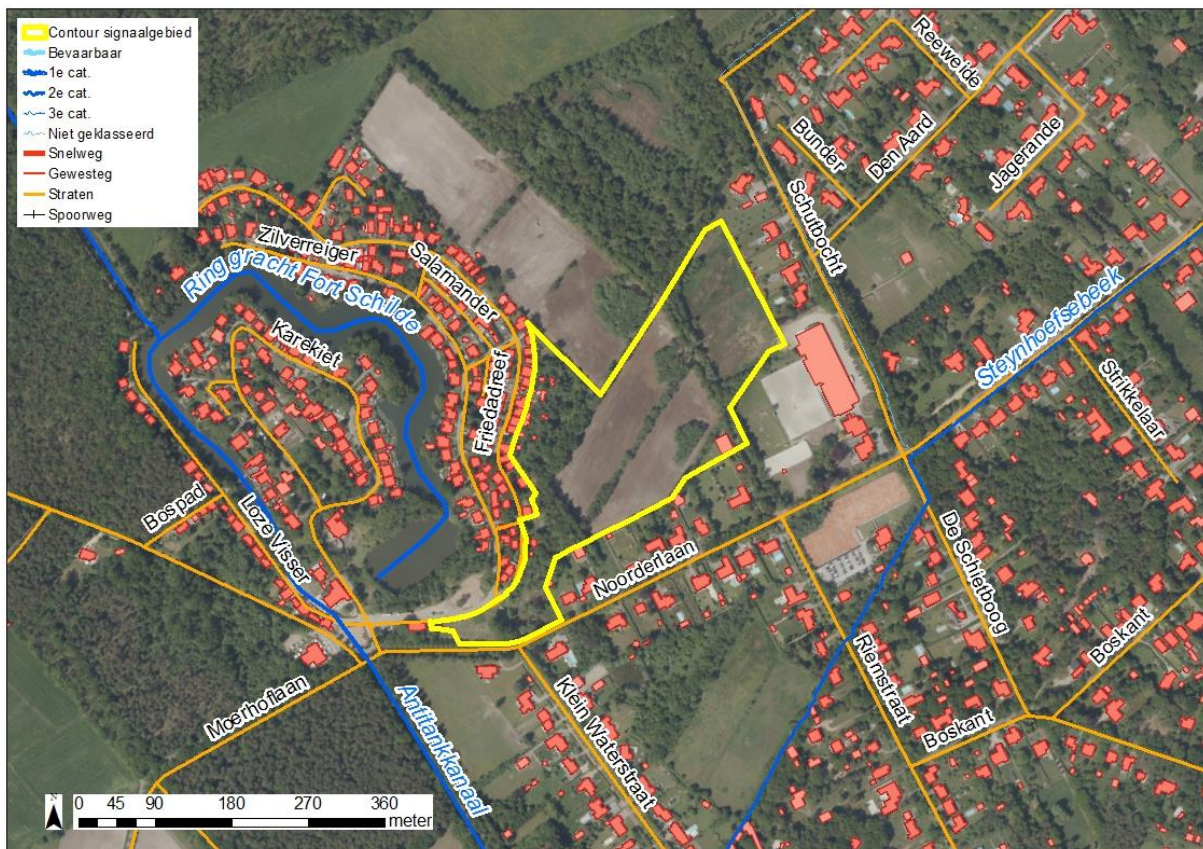
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied ligt ten noorden van de Noorderlaan, in het westen aansluitend op het Fort van 's Gravenwezel (Friedadreef).

Bekken: BENEDENSCHELDEBEKKEN

Betrokken waterlopen: De Steynhoefsebeek bevindt zich op minimaal 180m ten zuiden van het signaalgebied. Een niet-geklasseerde waterloop (VHAG 4137) bevindt zich op 135m ten oosten van het signaalgebied. De Zwanebeek passeert op 500m ten noorden van het signaalgebied. De Steynhoefsebeek mondt zo'n 2,5 km afwaarts van het signaalgebied uit in de Zwanebeek. De Ringgracht van het Fort wordt gevoed vanuit de Antitankgracht.

Oppervlakte: 6,9 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

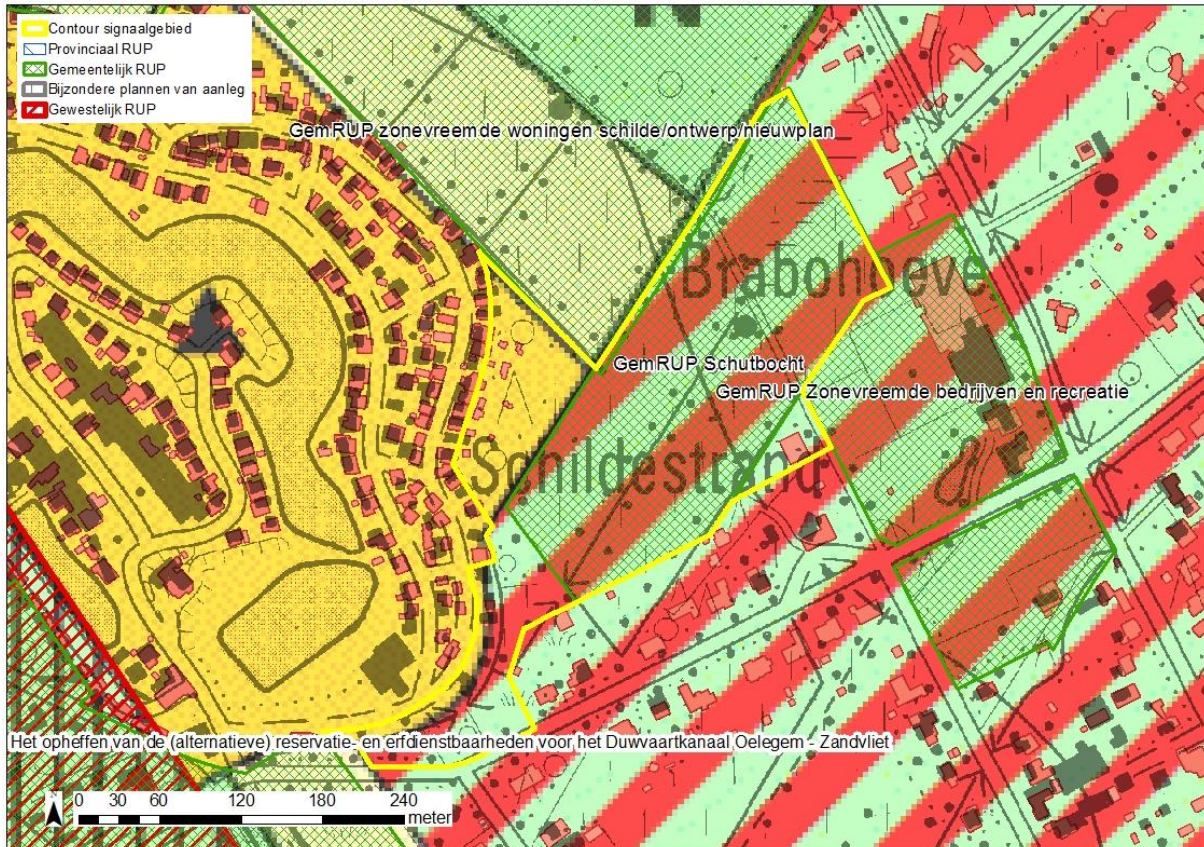
Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft de bestemming woonpark (langsheen Noorderlaan en aansluitend op woonpercelen langsheen Schutbocht) en verblijfsrecreatie (aansluitend op het Fort). Een deel van het woonpark maakt deel uit van het gemeentelijk RUP Schutbocht. Dit RUP kaderde in een breder onderzoek en definiëring van de ontwikkelbaarheid van de beschikbare woongebieden in de gemeente

(gevoerd in het kader van de opmaak van het GRS) en had als doelstelling de bebouwingmogelijkheden te bevrozen voor lange termijn. Deze bevrozing werd onder meer ingegeven door de vermoede hoge grondwaterstanden. Het RUP is echter blijven steken in fase openbaar onderzoek in 2009, werd nooit definitief vastgesteld en is dus vervallen.

Globale beschrijving:

Het gebied voor verblijfsrecreatie heeft een invulling als bos. Het woonpark bestaat uit weiland en akkers.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHeldeBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het deel recreatie is slechts aan de randen signaalgebied en dus grotendeels ontwikkeld.

Het deel woonpark is een voldoende groot aaneengesloten blok met gekende wateroverlast en is dus op te nemen in de selectie, inhoud af te stemmen met eventueel op te starten RUP.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

De betrokken waterlopen maken geen deel uit van de basiskaart hydrografisch netwerk en werden niet opgenomen in de overstromingsgevaar- en risicokaarten.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

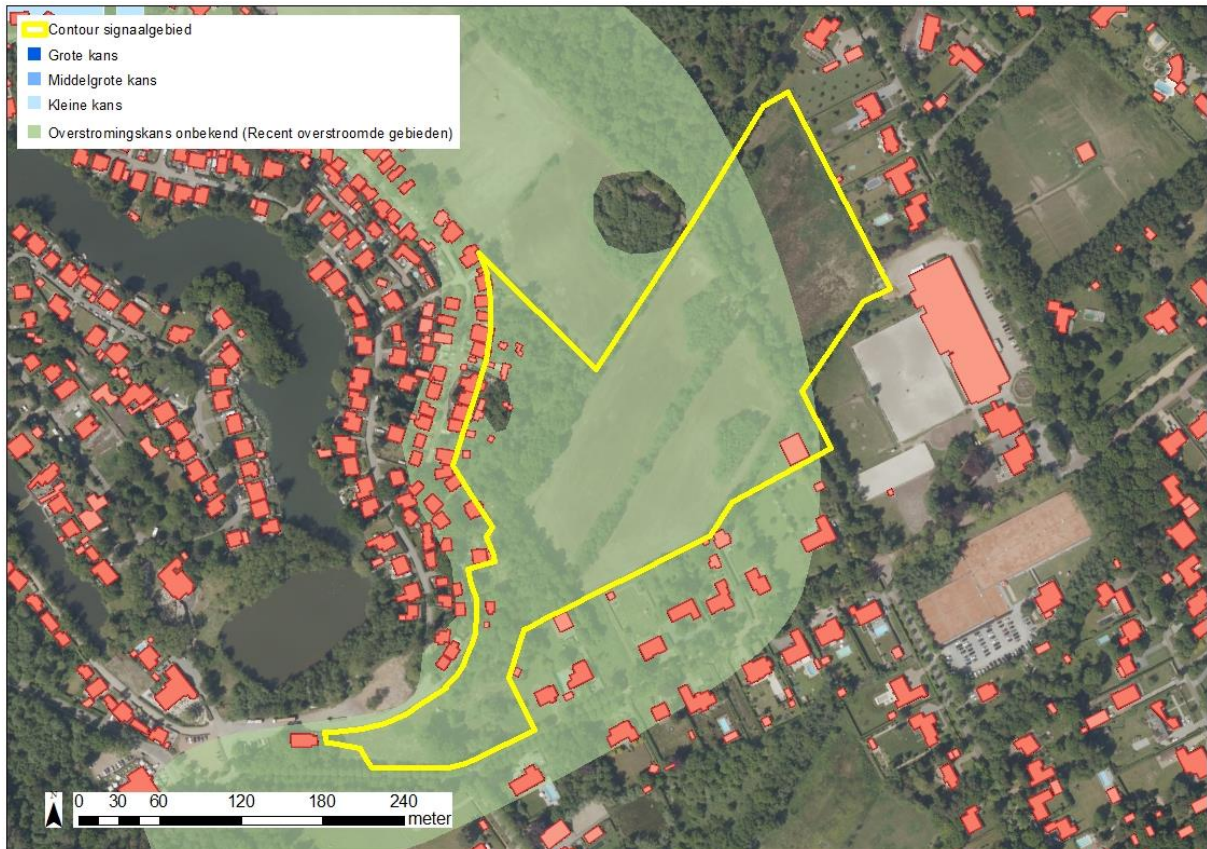
De betrokken waterlopen maken geen deel uit van de orbp-studie.

Het signaalgebied ligt binnen recent overstroomd gebied en werd als overstroomd geïnventariseerd in september 1998 en november 2013.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.2 Bespreking watersysteem

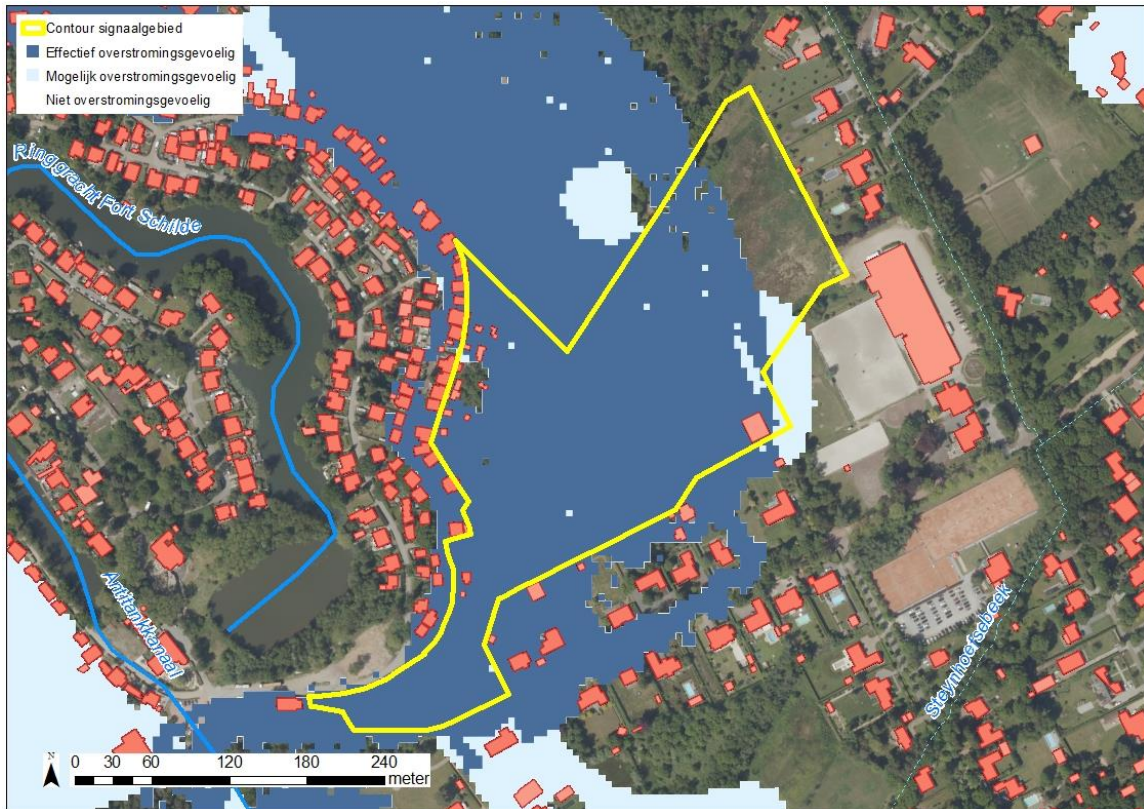
Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart.

Er zijn 3 mogelijke pistes wat betreft de wateroverlast op Schildstrand:

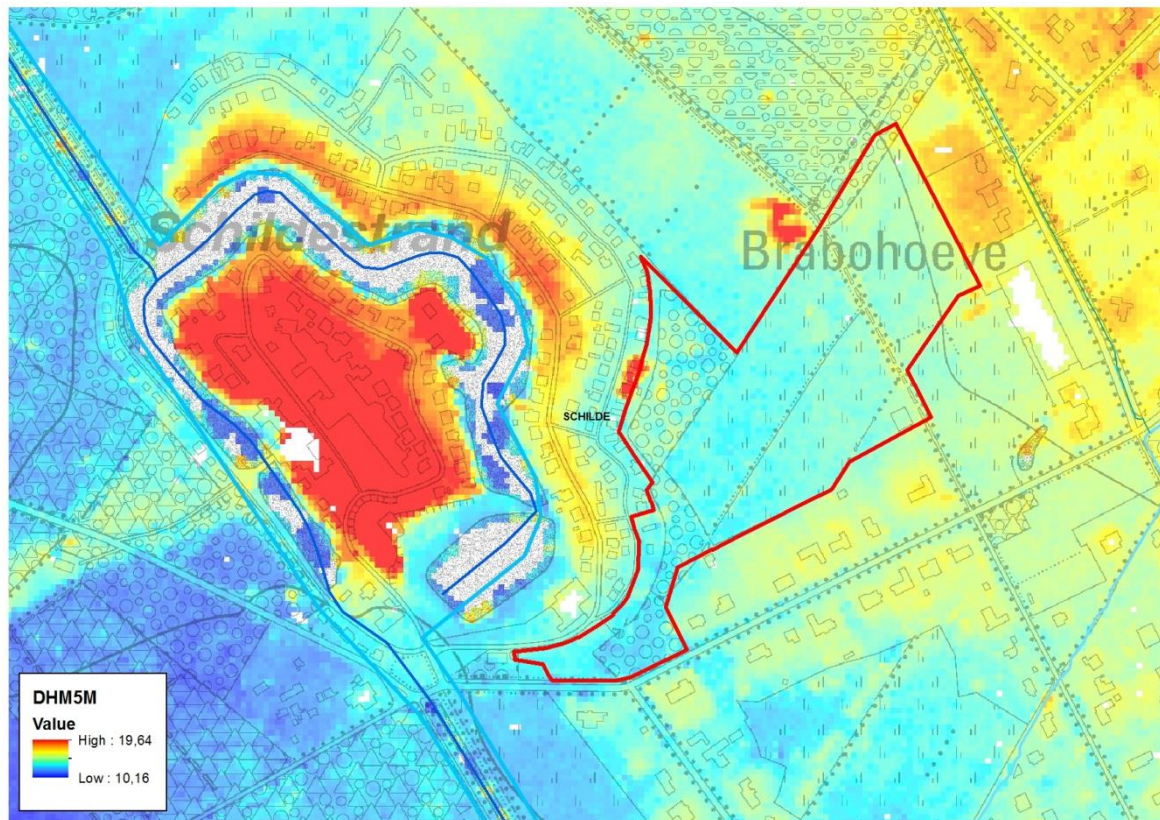
- Ten gevolge van overstroming van de Steynhoefsebeek/Wezelsebeek-Zwanebeek;
- De ligging van het gebied in een lokale depressie;
- Kwel.

Door het bemeten van de grondwatertafel (maandelijkse peilmetingen gedurende een jaar) en een infiltratieonderzoek van de bodem kunnen de ontwikkelingsmogelijkheden van het signaalgebied bepaald worden op basis van objectieve meetgegevens.

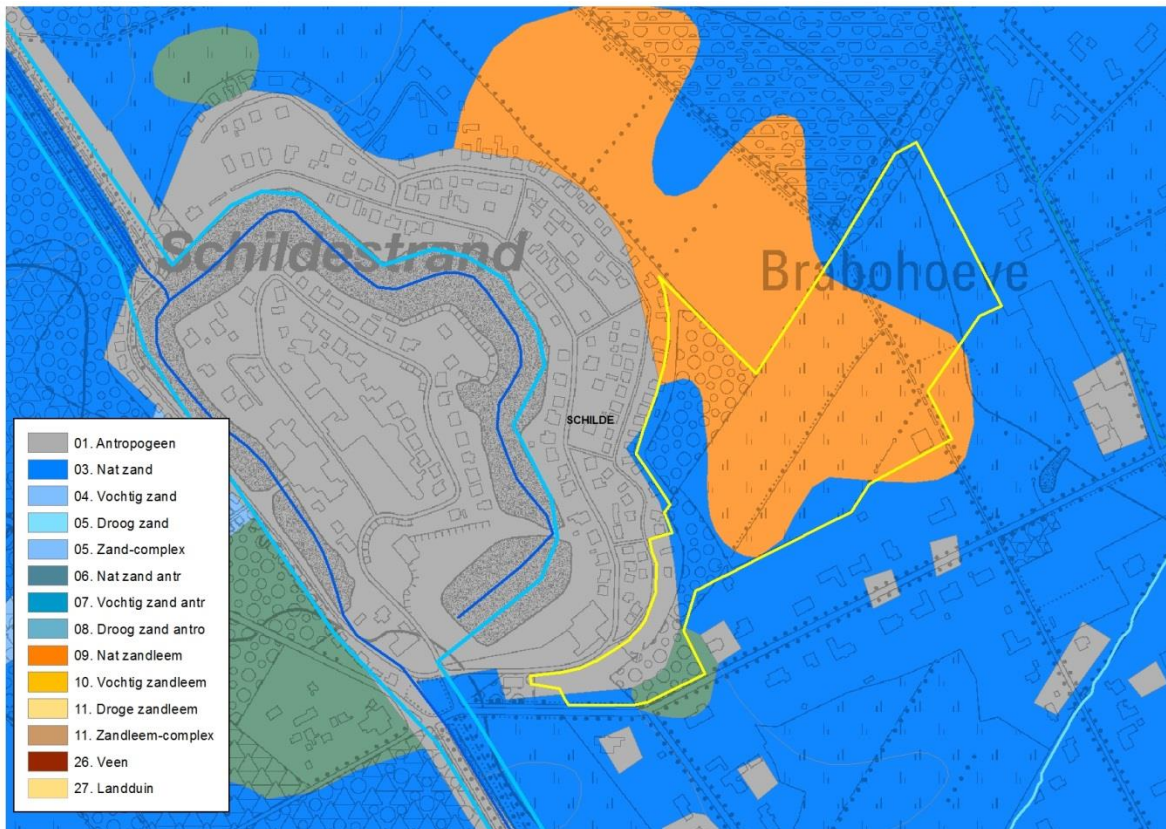
Onderstaande figuren geven het digitaal hoogtemodel en de bodemkaart ter hoogte van het signaalgebied weer.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Figuur: digitaal hoogtemodel op recente topografische kaart.

Figuur: bodemkaart op recente topografische kaart.

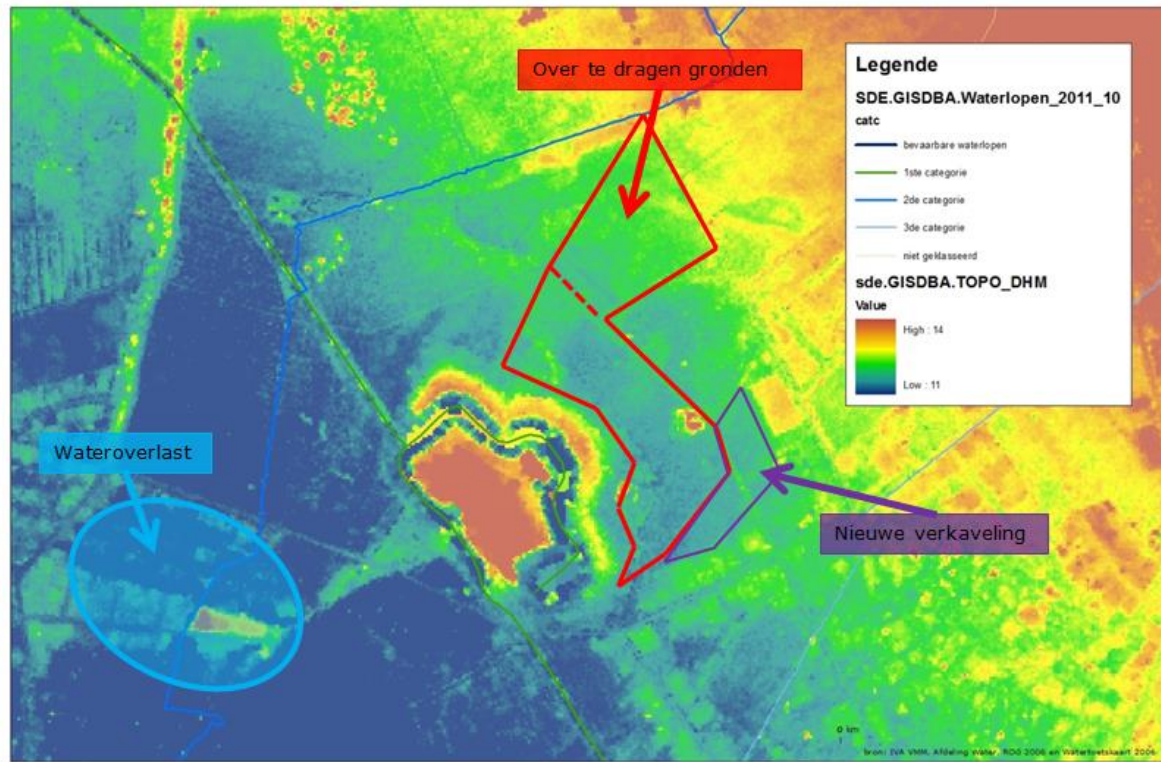
De provincie Antwerpen heeft in 2011 de impact/baten voor het watersysteem onderzocht voor een private verkaveling met een 20-tal kavels voor woningbouw gelegen aansluitend op Schutbocht en Noorderlaan. Enkel de effecten van verlies van overstromingsoppervlakte en overstromingsvolume werden bestudeerd. In het hydraulisch model werden twee scenario's uitgerekend:

- 1) Compensatie van het verlies aan bufferruimte en bufferoppervlakte om schade door de verkaveling te voorkomen
- 2) Aanleg getrapte buffering, om schade aan woonwijk Fortsteenweg en Groene Wandeling te voorkomen.

De conclusies hierbij waren:

- Op basis van het hydraulisch model kan aangetoond worden dat de negatieve impact van de nieuwe verkaveling makkelijk opgevangen kan worden door aanpassingen door te voeren op de over te dragen gronden. Er moet 1.520m³ bufferruimte voorzien worden en 13.775m² overstromingsoppervlakte, beide onder 11,70mTAW.
- Het is niet mogelijk om, zonder aanzienlijke investeringen, de problemen ter hoogte van de Fortsteenweg en Groene Wandeling op te lossen op de over te dragen gronden.

Deze berekeningen werden niet gekoppeld aan een gedetailleerd model voor de grondwatertafel.

Figuur: weergave digitaal hoogtemodel van het projectgebied, over te dragen gronden indicatief in rood omlijnd, verkaveling indicatief in paars omlijnd. Bron: Verkaveling KEM Grondinvest aan Noorderlaan/Schutbocht/Schildstrand, impact op het watersysteem – provincie Antwerpen dienst waterbeleid, 2011.

Vanuit de modellering van de Wezelsebeek-Zwanebeek, gekoppeld aan het model voor de Antitankgracht, wordt volgende oorzaak van de overstromingen weergegeven:

- Bij hoogwater staan de Antitankgracht en Zwanebeek ten noorden van de fortgracht op nagenoeg hetzelfde peil. Ten zuiden van de fortgracht worden op de Antitankgracht en de Steynhoefsebeek veel lagere peilen verwacht die een overstroming van het signaalgebied onmogelijk kunnen verklaren. Vanuit het noorden kan het signaalgebied overstroomd vanuit de Zwanebeek net afwaarts de 90°-bocht ter hoogte van Schutbocht.
- Een andere mogelijkheid is dat de Zwanebeek net opwaarts de Antitankgracht in die mate overstroomt dat de rug tussen de Zwanebeek en het signaalgebied alsnog wordt overtopt.

Deze overstromingen zouden zich met een eerder kleine kans voordoen ($T > 100$). VMM-AOW raadt aan om het vloerpeil boven de ROG zijnde $\pm 11.95\text{mTAW}$ te bouwen en de laagstgelegen zones in het zuidelijke deel te vrijwaren van bebouwing.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het signaalgebied maakt deel uit van het afstroomgebied van de Wezelsebeek-Zwanebeek, zijloop van het Groot Schijn. Het stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde benadrukt het belang van de drietrapsstrategie vasthouden-bergen-afvoeren, waarbij het opwaartse gebied een maximale rol moet spelen in bovenstroomse infiltratie en buffering en er voldoende ruimte voor de waterloop wordt voorzien.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan stelt dat het deel in woonpark bevroren wordt om de aansnijding van andere woonuitbreidingsgebieden mogelijk te maken. Het GRS maakt melding van problemen van ontwatering door te hoge grondwaterstanden (in de winter).

4.3 Lopende initiatieven

De gemeente Schilde gaat een RUP Schildestrand opmaken voor het recreatiegebied.

Er werd een aftoetsend overleg gehouden over de mogelijkheid om het woonparkgebied te ontwikkelen met deels sociale woningen en deels private woningen. Dit initiatief kadert in het zoeken naar een oplossing voor de recreatiezone Schildestrand, waar zich een permanente bewoningsproblematiek stelt. De gemeente streeft hierbij naar een scenario met optimale kwalitatieve invulling met een oplossing voor de onvergunde permanente bewoning. Deze piste wacht verder onderzoek af. Het gaat om door de gemeente bijkomend gevraagde peilbuismetingen en bijkomend onderzoek van het watersysteem.

De impact van het signaalgebied op het gebied dat wordt geselecteerd met een oplossing voor de onvergunde permanente bewoning op Schildestrand werd op 20 maart 2015 besproken met de provinciale dienst integraal waterbeleid en Ruimte Vlaanderen. De belangrijkste conclusie hierbij is, dat op basis van huidige gegevens de effectieve impact op de waterhuishouding van het signaalgebied niet af te leiden valt.

Op basis van huidige gegevens blijkt dat de inplanting van de zone voor sociale woningen net in het laagste deel is voorzien. Eventueel kan bekeken worden of er in het totale gebied geen andere zones zijn die beter geschikt zijn voor het inplanten van sociale woningen.

Op basis van het verdere onderzoek van het watersysteem zal bekeken worden welk gebied best gevrijwaard blijft en welke stukken bebouwd kunnen worden en kan het planningsproces verdergezet worden.

Op de gemeenteraad van februari 2017 werd een ontwerper aangeduid voor de opmaak van een RUP voor de ganse zone, inclusief het woonparkgebied.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Selectie signaalgebied:

Overleg gebiedsselecties op 28/08/2014: Filip De Clercq (afdelingshoofd grondgebiedzaken, Schilde) en Liesbet Michiel (stedenbouwkundig ambtenaar, Schilde) aanwezig.

Gebiedsgericht en thematisch overleg 17/09/2014: Filip De Clercq (afdelingshoofd grondgebiedzaken, Schilde) aanwezig.

Overleg opmaak startbeslissing:

Ontwerp startbeslissing signaalgebied
Schildestrand pg.9

07/05/2015 te Schilde. Aanwezig: Dirk Bauwens (burgemeester), Steven Dietvorst (schepen ruimtelijke ordening), Liesbeth Michiel (stedenbouwkundig ambtenaar), Filip De Clercq (beleidscoördinator grondgebiedzaken), Raïssa Bratkowski (extern medewerker dienst ruimte), Birgit Clippeleyr (themaconsulent ruimte/wonen), Yves Goossens (dienst Integraal Waterbeleid, provincie Antwerpen), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen, bekkensecretariaat) en Sandra Franck (bekkensecretariaat).

De gemeente wenst verduidelijking van de mogelijke impact van de afbakening als signaalgebied op het lopende initiatief aangaande Schildestrand. Zowel Ruimte Vlaanderen als de provincie geven aan dat onderzoek naar de grondwaterstand en infiltratiemogelijkheden niet enkel van belang is om een realistisch beeld te verkrijgen aangaande de effectieve mogelijkheden op het terrein, maar ook noodzakelijk zijn in functie van de procedures voor het RUP en de stedenbouwkundige vergunning.

21/04/2016 te Schilde. Aanwezig: Dirk Bauwens (burgemeester), Liesbeth Michiel (stedenbouwkundig ambtenaar), Filip De Clercq (beleidscoördinator grondgebiedzaken), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen) en Sandra Franck (bekkensecretariaat). Bespreken van de ontwerp-startbeslissing. De ontwerp-startbeslissing wordt gefinaliseerd in afwachting van de resultaten van de peilbuismetingen en het infiltratie-onderzoek van de bodem. Dit betekent dat er momenteel geen eenduidige uitspraak over het gebied kan genomen worden. Het signaalgebied krijgt het ontwikkelingsperspectief B/C.

Op 09/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

In afwachting van een gedetailleerde hydraulische studie voor het gebied met grondwaterpeilmetingen gedurende minstens één jaar en infiltratiemetingen van het bodemprofiel, wordt voor het signaalgebied op basis van de huidige kennis van het watersysteem/fysisch systeem volgend ontwikkelingsperspectief vooropgesteld (zie onderstaande figuur):

B: maatregelen met behoud van bestemming - C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Het gehele signaalgebied krijgt het ontwikkelingsperspectief B/C. De lager gelegen delen binnen het signaalgebied kunnen niet ontwikkeld worden, zolang er geen gedetailleerd zicht is op de jaarlijkse fluctuaties van de grondwatertafel en kwelstromen binnen het gebied. Dit gebied vervult in de huidige situatie een belangrijke rol als compensatiegebied voor de ruimere reeds ontwikkelde omgeving. De bestemming als woonpark/gebied voor verblijfsrecreatie is op basis van de huidige inzichten mbt het watersysteem niet compatibel met het watersysteem. Een omzetting naar een openruimtebestemming is wenselijk.

De hoger gelegen delen binnen het signaalgebied kunnen mogelijk wel ontwikkeld worden, indien voldoende compensatie van het verlies aan bufferruimte en bufferoppervlakte wordt voorzien. Deze compensaties moeten teruggekoppeld worden met de waterloopbeheerder (provincie Antwerpen- dienst Integraal waterbeleid). Het vloerpeil van eventuele toekomstige woningen moet voorzien worden boven de ROG zijnde $\pm 11.95\text{mTAW}$.

A: watertoets

n.v.t.

Instrument:

Opmaak RUP

Initiatiefnemer:
Gemeente Schilde

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied (woonpark) is bijna volledig gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied. In afwachting van een gedetailleerde hydraulische studie voor het gebied met grondwaterpeilmetingen gedurende minstens één jaar en infiltratiemetingen van het bodemprofiel, wordt voor het signaalgebied op basis van de huidige kennis van het watersysteem/fysisch systeem volgend ontwikkelingsperspectief vooropgesteld: de lager gelegen delen van het woonpark worden herbestemd naar een openruimtefunctie compatibel met het watersysteem en de noodzakelijke buffering. Hoger gelegen delen kunnen mogelijk wel ontwikkeld worden, mits voldoende compensatie van bufferruimte en buffervolume. Op basis van de resultaten van de gedetailleerde hydraulische studie kan dit ontwikkelingsperspectief in de toekomst evolueren in nauw overleg met de waterloopbeheerder.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

DE LEEUW (SG_R3_BES_16)

WIJNEGEM

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “De Leeuw” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van **XX** opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **XX** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Wijnegem

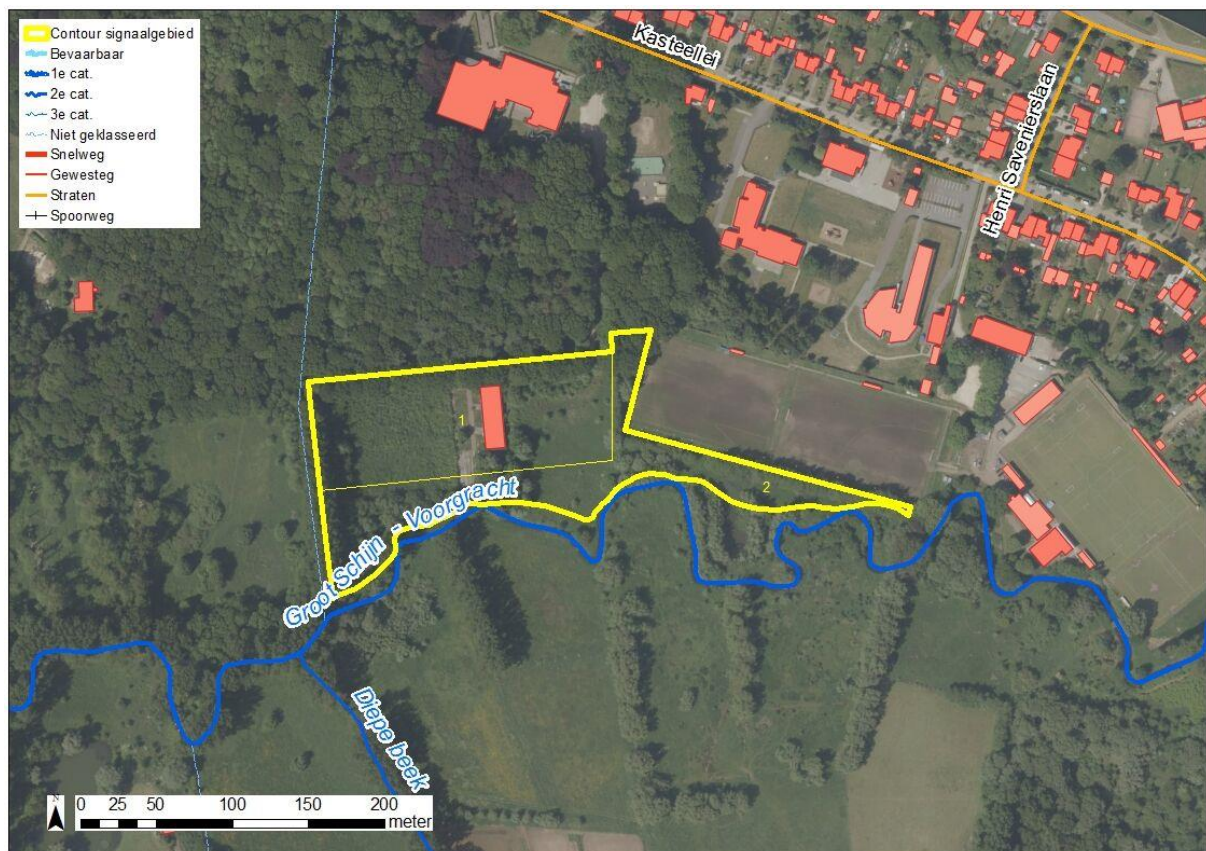
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Gebied ligt tussen de Kasteellei en het Groot Schijn, ten zuiden van het gemeentelijk sportcentrum

Bekken: Benedenscheldebekken

Betrokken waterlopen: Groot Schijn

Oppervlakte: 2,58 ha

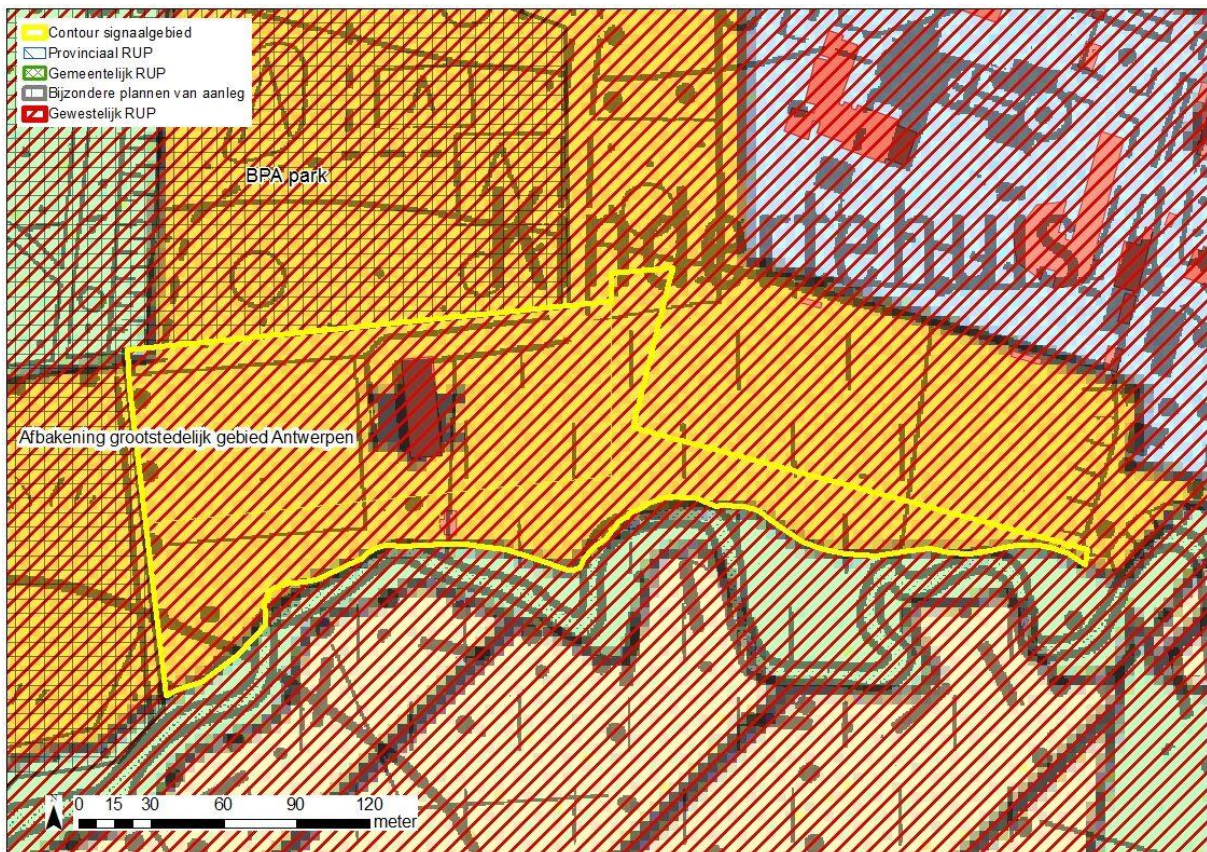
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Zone voor dagrecreatie

Globale beschrijving:

Deels verlaten tennisvelden, voormalige feestzaal 'De Leeuw'.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

- Verlaten recreatiegebied mee te nemen, gebied kwetsbaar door ontwikkelingsdruk pretpark
- Gemeente wenst gebied te behouden voor recreatie, waarbij aanleg lokalen rekening houdend met overstromingsrisico's.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg beschreven in rubriek 5 van deze ontwerp startbeslissing 'Historiek overleg lokale besturen' in 2016 besproken. Hieruit bleek dat de ontwikkelingsdruk 'pretpark' waarvan sprake bij de gehanteerde motivering op de Algemene Bekkenvergadering van 11/4/2014 een intentie van een potentiële ontwikkelaar was. Dergelijke ontwikkeling werd door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Wijnegem afgewezen.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

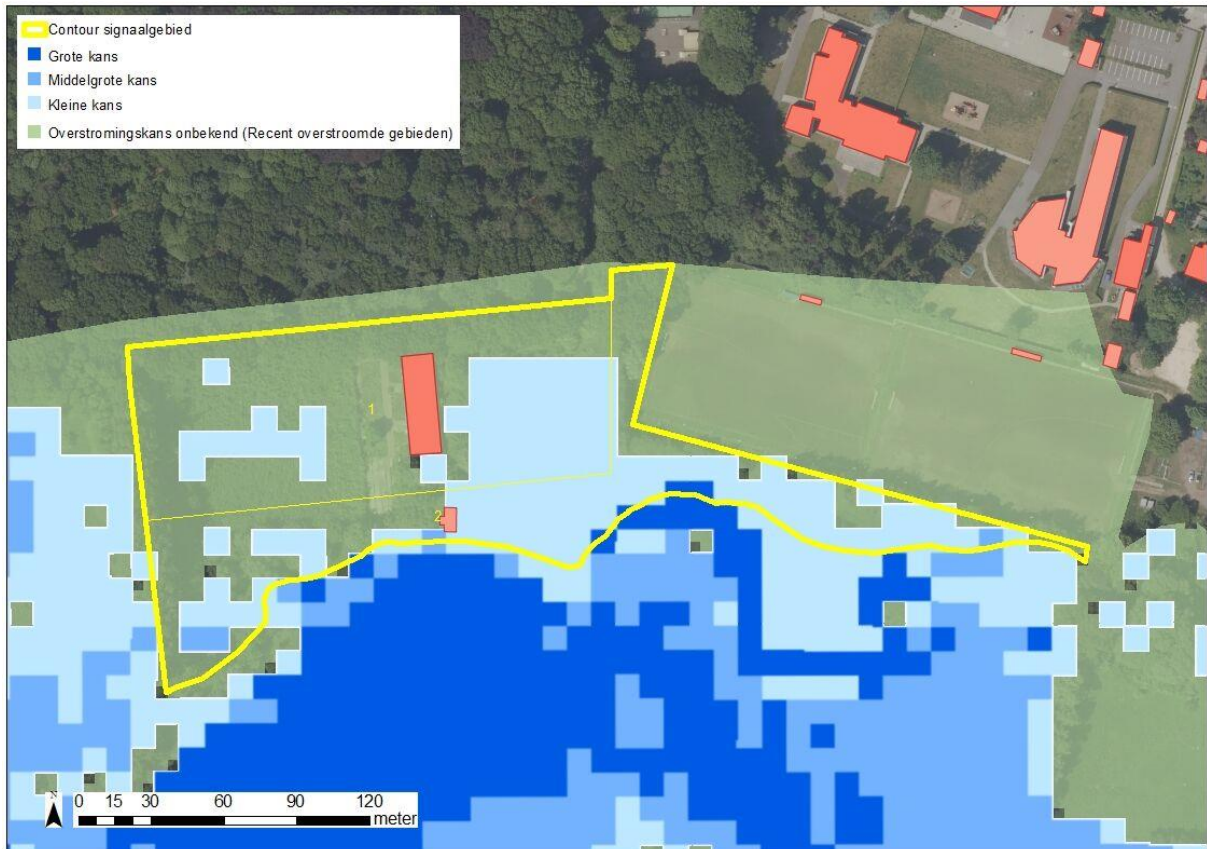
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

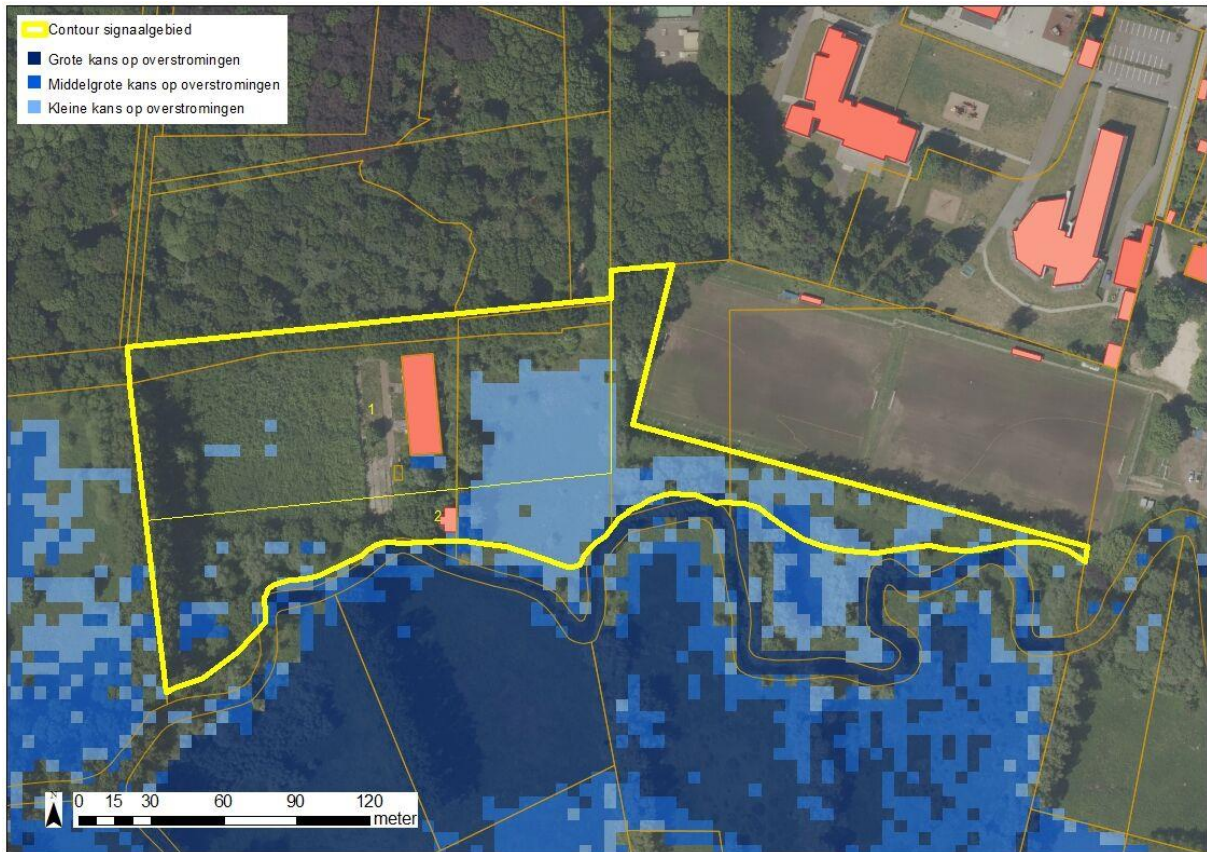
Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

Volgens de overstromingsgevaarkaart is de huidige overstromingskans in het gebied klein.

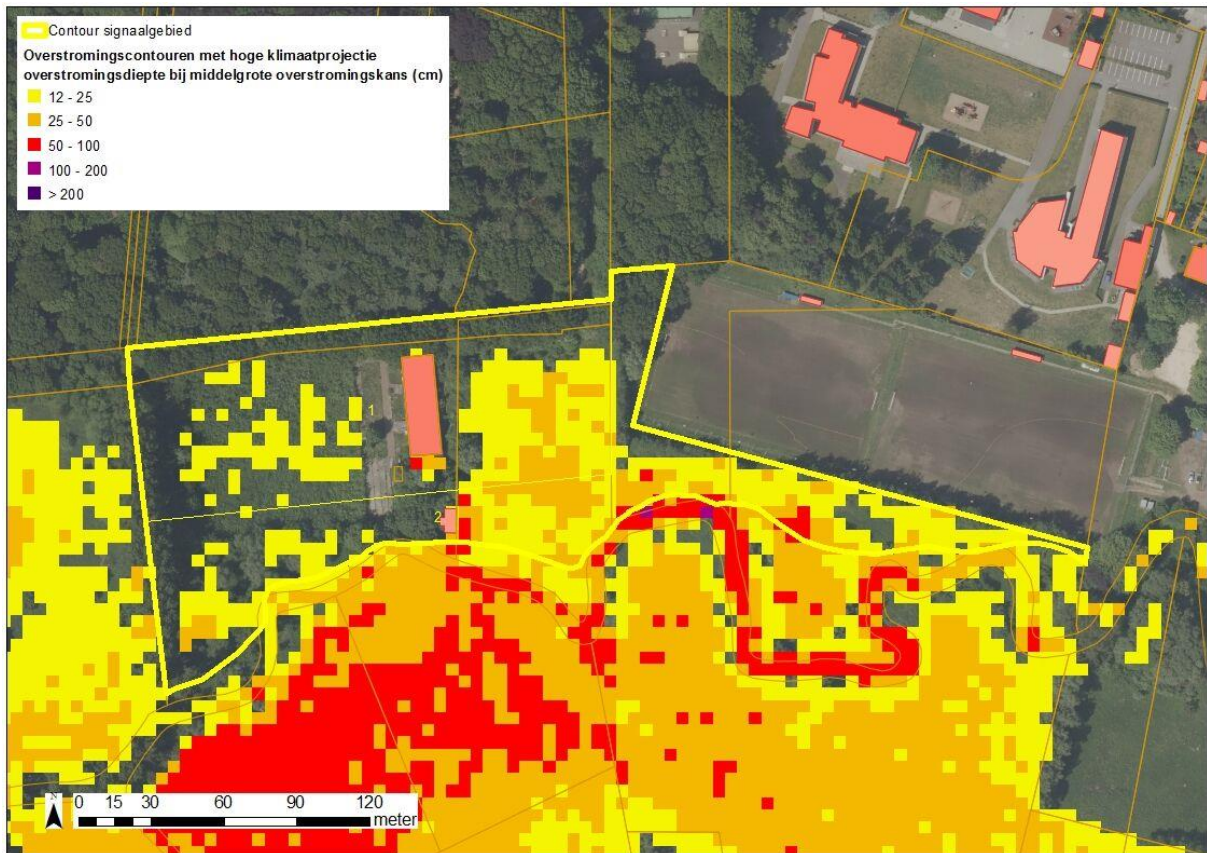
3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

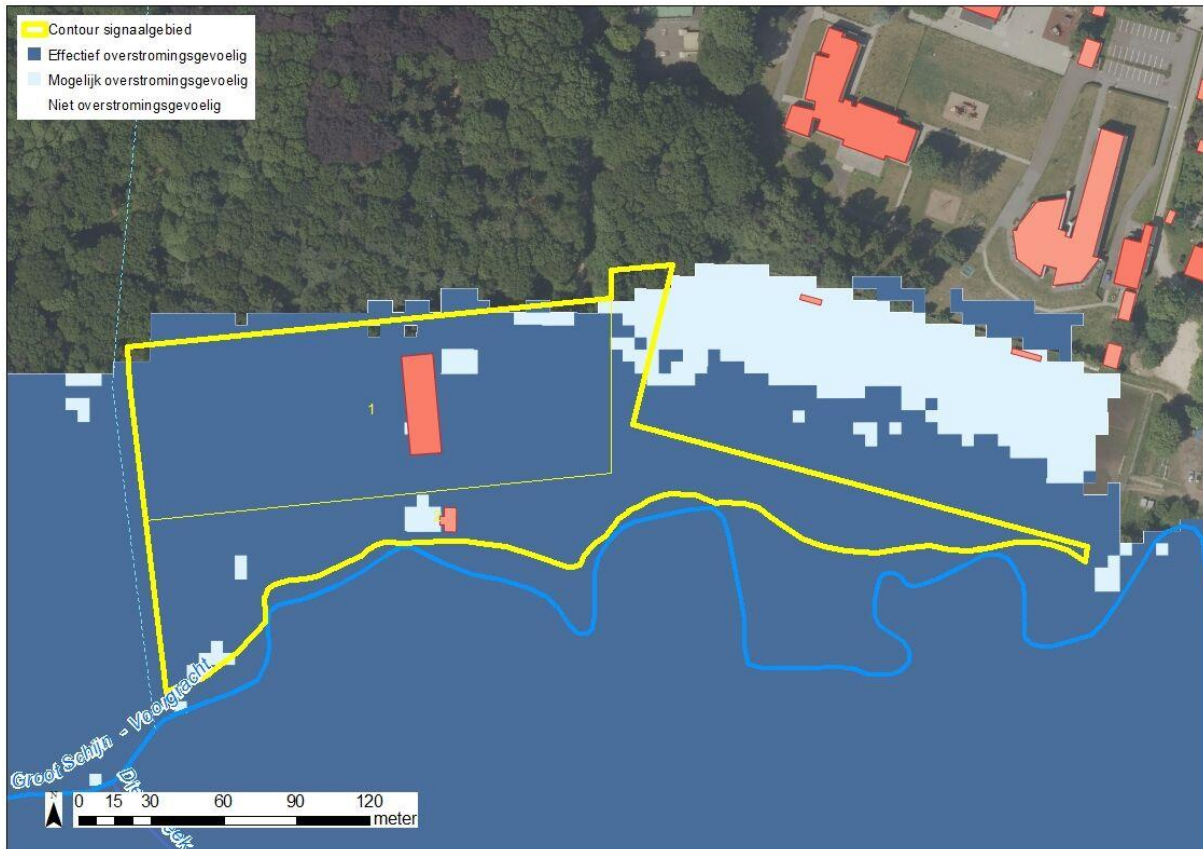

Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

Uit deze kaarten klimaattoets blijkt dat het overstromingsrisico het grootst is in de omgeving van de waterloop en ten oosten van de lokalen van 'de Leeuw'.

3.2 Bespreking watersysteem

Het volledige signaalgebied ligt binnen effectief overstromingsgevoelig gebied van de watertoetskaart. Deze aanduiding effectief overstromingsgevoelig gebeurde op basis van ingetekende waarnemingen waarbij het gehele /of delen van het gebied, overstroomde(n). De ROG kaart noteert overstromingen in 1998, 2002, 2003.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Toepassen van de meerlaagse waterveiligheid

Overstromingsrisico's worden gevormd door de combinatie van de kans op overstromingen en de schade die deze veroorzaken. Door het combineren van protectieve, preventieve en paraatheidsverhogende maatregelen (3P's) en het nastreven van een gedeelde verantwoordelijkheid bij de betrokkenen (waterbeheerder, ruimtelijke ordening, crisisdiensten, burger en verzekeringssector) ontstaat geleidelijk een meerlaagse waterveiligheid.

Preventieve maatregelen werken structureel in op de gevolgschade van overstromingen. Dit kan via het vrijwaren van bepaalde gebieden van bebouwing, door nieuwbouw overstromingsbestendig te ontwerpen of door de bestaande bebouwing overstromingsbestendig te verbouwen. Via het preventieve instrument van de watertoets worden schadelijke effecten van nieuwe plannen, programma's en vergunningen vermeden door het opleggen van gepaste maatregelen of het niet toestaan van nieuwe ontwikkelingen.

Belangrijk in dit verhaal zijn de signaalgebieden. Signaalgebieden zijn nog niet ontwikkelde gebieden waar een tegenstrijdigheid kan bestaan tussen de geldende bestemmingsvoorschriften en de belangen van het watersysteem. De Cluster Schijn kende in het verleden op verschillende plaatsen overstromingen met grote overlast door de stedelijke ligging. De drietrapsstrategie vasthouden-bergen-afvoeren dient hier dan ook maximaal in de praktijk gebracht. Omwille van de infiltratiecapaciteit van de Kempische zandgronden zijn hier grote mogelijkheden.

Op plaatsen waar er een potentieel conflict bestaat tussen harde gewestplanbestemmingen en het watersysteem, dient in de Cluster Schijn nieuwe bebouwing maximaal te worden vermeden. Om dergelijke conflicten proactief te screenen, worden signaalgebieden afgebakend. In de eerste

generatie bekkenbeheerplannen werden voor het Schijnbekken enkele fiches uitgewerkt en goedgekeurd met focus op de vrijwaring van de nog resterende berging. De aanbevelingen uit deze fiches zullen in de volgende planperiode verder geconcretiseerd worden op het terrein.

Voor een aantal waterlopen binnen het Schijnbekken werken meerdere instanties een integrale benadering uit. Hierbij wordt aandacht geschonken aan de beperking van de wateroverlast, de herwaardering van de waterloop als verbindingsstructuur en het meer toegankelijk maken van het valleigebied. In de volgende planperiode vinden de resulterende maatregelen verder concreet uitwerking op het terrein.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het structuurplan van Wijnegem werd goedgekeurd bij besluit van de Bestendige Deputatie van 2/03/2006. Er werden weinig concrete punten opgenomen betreffende het bestaande gemeentelijk recreatiegebied.

In de bindende bepalingen werden volgende bepalingen opgenomen:

Bij de gewenste ruimtelijk toeristische-recreatieve structuur werd binnen de elementen van gemeentelijk belang voor de gemeentelijke recreatiezone volgende ontwikkelingsperspectieven weergegeven:

- Verdere ontwikkeling tot gemeentelijk recreatiecentrum
- Aandacht voor de landschappelijke kwaliteit en ecologische functie langs het Groot Schijn.

Bij de gewenste ruimtelijke natuurlijke structuur werd binnen de elementen van provinciaal belang het Groot Schijn en het Anti-tankkanaal als een belangrijke natuurverbinding doorheen stedelijke bebouwing van Antwerpen opgenomen.

Bij de gewenste open ruimte en landschappelijke structuur werd op provinciaal niveau de vallei van het Groot Schijn opgenomen als open ruimte verbinding, een provinciale natuurverbinding.

Tot nu toe werden er op provinciaal niveau geen planningsinitiatieven genomen om dit gebied in zijn geheel aan te pakken. Het is wel duidelijk dat er een behoefte is om een accent te leggen op een natuurverbinding langs het Groot Schijn.

Ten noorden van het perceel bevindt zich een beschermd landschap "omgeving Jan Vlemincktoeren", beschermd bij besluit van 23/12/1977. De omschrijving van dit beschermd landschap is in onderstaand kaartje in groen met donkergroene omranding aangegeven.

Figuur beschermd dorpsgezicht omgeving Jan Vlemincktoeren

4.3 Lopende initiatieven:

De gemeente heeft het resterende recreatiegebied (tennisvelden) aangekocht. De gemeente wil in dit gebied, als het enige gebied voor dagrecreatie in de gemeente, al de (toekomstige) voorzieningen voor dagrecreatie clusteren. De plannen voor de bouw van een topsporthal en de aanleg van een speelplein (Robinson Crusoëspeelplein) zijn reeds ver gevorderd. De gemeente wenst bij de verdere inrichting van het gebied de groen-blauwe structuur te behouden/versterken, waarmee de belevingswaarde voor de gebruikers van de toekomstige infrastructuur in het gebied verhoogt. De gemeente stelt dat naar de toekomst toe de mogelijkheid moet open gehouden worden voor het oprichten van bijkomende gebouwen voor de jeugd, naast de topsporthal en het Robinson Crusoëspeelplein.

Voor de gemeente is de mogelijkheid behouden tot de realisatie van een wandelpad langs het Schijn (ev. opstap tot het wandelnetwerk) belangrijk.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd: Ruimtelijke planning provincie Antwerpen, Dienst Integraal waterbeleid provincie Antwerpen, Ruimte Vlaanderen, VMM, gemeente Wijnegem. Het overleg waarbij voor de lijst van signaalgebieden reeks 3 Wijnegem werd behandeld had plaats op 28/08/2014 in Schilde.

Voor de opmaak van de startbeslissing voor het signaalgebied Wijnegem 'De Leeuw' vond overleg plaats op 14/01/2016. Aan dit overleg namen deel: Ivo Wynants (burgemeester Wijnegem) Paul Van Dael (schepen Wijnegem), Luc Monsieur (schepen Wijnegem), Emiel Sysmans (Gemeentesecretaris Wijnegem), Filip Carpentier (grondgebiedzaken Wijnegem), Patrick Grimon (GSA Wijnegem), Ilse Van Roey (Ruimte Vlaanderen), Guido Janssen (bekkensecretariaat).

Op 11/04//2016 werd de ontwerp-startbeslissing verder verfijnd in overleg met Ivo Wynants (burgemeester Wijnegem) Paul Van Dael (schepen Wijnegem), Luc Monsieur (schepen Wijnegem), Emiel Sysmans (Gemeentesecretaris Wijnegem), Filip Carpentier (grondgebiedzaken Wijnegem), Patrick Grimon (GSA Wijnegem), Luc Van Craen (VMM), Ilse Van Roey (Ruimte Vlaanderen), Guido Janssen (bekkensecretariaat).

Op 2/5/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

B: maatregelen met behoud van bestemming

Het signaalgebied is in twee deelgebieden onderverdeeld. Op de plaats waar de begrenzing van deze twee deelgebieden het dichtst bij het Schijn is gesitueerd ligt ze, op 18 meter van het Schijn. De twee deelgebieden zijn in de figuren weergegeven een dunne gele lijn scheidt er de twee deelgebieden.

In het noord-westelijk deelgebied is bebouwing mogelijk. In het zuidelijk/oostelijk deelgebied zijn bebouwing en bijkomende verharding uitgesloten. Bestaande waterondoorlatende verharding wordt er verwijderd. Kleinschalige infrastructuur gericht op het gebruik van het gebied voor zachte recreatie (zoals een wandelpad in de vallei en de inrichting van het geplande Robinson Crusoëspeelplein) kan aangelegd worden. Deze kleinschalige infrastructuur bevindt zich buiten de 5m-zone van de waterloop het Schijn. Hiermee wordt in het signaalgebied een bouwvrije zone langs het Schijn afgebakend waardoor de vallei blijvend dienst kan doen als groen-blauwe natuurverbinding.

De actuele waterbergingscapaciteit in het signaalgebied moet minstens behouden blijven. Vooraleer of minstens gelijktijdig met eventuele inrichting, grondverzet (vb de inrichting van het Robinson Crusoëspeelplein) of de constructie van gebouwen of parking (in het noord-westelijk deelgebied) moet binnen het signaalgebied lokaal verlies aan waterbergingscapaciteit gecompenseerd worden. Opgetrokken constructies (ook de topsporthal) zijn er niet onderkelderde. Eventuele andere gebouwen worden er op palen gebouwd, parking wordt in waterdoorlatende materialen uitgevoerd. Zowel de

gebouwen als de verhardingen voor de brandweerweg en de parkeerplaatsen die noodzakelijk zijn in functie van de topsporthal, worden binnen het noordwestelijk deelgebied gesitueerd. De initiatiefnemer moet cijfermatig aantonen dat uit te voeren werken binnen het gebied geen verlies aan waterbergingscapaciteit in het signaalgebied zullen veroorzaken.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Het signaalgebied is in twee deelgebieden onderverdeeld. In het noord-westelijk deelgebied is bebouwing mogelijk. In het zuidelijk/oostelijk deelgebied zijn bebouwing en bijkomende verharding uitgesloten. Bestaande waterdoorlatende verharding wordt er verwijderd. Kleinschalige infrastructuur gericht op het gebruik van het gebied voor zachte recreatie (zoals een wandelpad in de vallei en de inrichting van het geplande Robinson Crusoëspeelplein) kan aangelegd worden. Deze kleinschalige infrastructuur bevindt zich buiten de 5m-zone van de waterloop het Schijn. Hiermee wordt in het signaalgebied een bouwvrije zone langs het Schijn afgebakend waardoor de vallei blijvend dienst kan doen als groen-blauwe natuurverbinding.

De actuele waterbergingscapaciteit in het signaalgebied moet minstens behouden blijven. Vooraleer of minstens gelijktijdig met de eventuele inrichting, grondverzet (vb de inrichting van het Robinson Crusoëspeelplein) of de constructie van gebouwen of een parking (in het noord-westelijk deelgebied) moet binnen het signaalgebied lokaal verlies aan waterbergingscapaciteit gecompenseerd worden. Opgetrokken constructies (ook de topsporthal) zijn er niet onderkelderde. Eventuele andere gebouwen worden er op palen gebouwd, parking wordt in waterdoorlatende materialen uitgevoerd. Zowel de gebouwen als de verhardingen voor de brandweerweg en de parkeerplaatsen die noodzakelijk zijn in functie van de topsporthal, worden binnen het noordwestelijk deelgebied gesitueerd. De initiatiefnemer moet cijfermatig aantonen dat uit te voeren werken binnen het gebied geen verlies aan waterbergingscapaciteit in het signaalgebied zullen veroorzaken.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

KROMSTRAAT (SG_R3_BES_17)

RANST

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Kromstraat” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “*Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden*” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Ranst

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied ligt ten zuidwesten van de Kromstraat (N116) tussen de zijstraten Profeetstraat en Kriekenstraat.

Bekken: BENEDENSCHELDEBEKKEN

Betrokken waterlopen: De Keerbeek en Peupeleersbeek doorsnijden het signaalgebied.

Oppervlakte: 6 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van straatnamen, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft de bestemming zone voor ambachtelijke bedrijven. Langsheen de Kromstraat bevinden zich 7 langgerekte percelen woongebied.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied bestaat uit weilanden en akkers.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHELDEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Inzoomen op huidige waterproblematiek in relatie tot ontwikkelen van de zone voor ambachtelijke bedrijven.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De restpercelen aan de overzijde van de Kromstraat worden niet meegenomen. Het signaalgebied wordt afgebakend op de niet ontwikkelde KMO-zone ten zuiden van de Kromstraat en de woonpercelen tussen deze KMO-zone en de Kromstraat.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

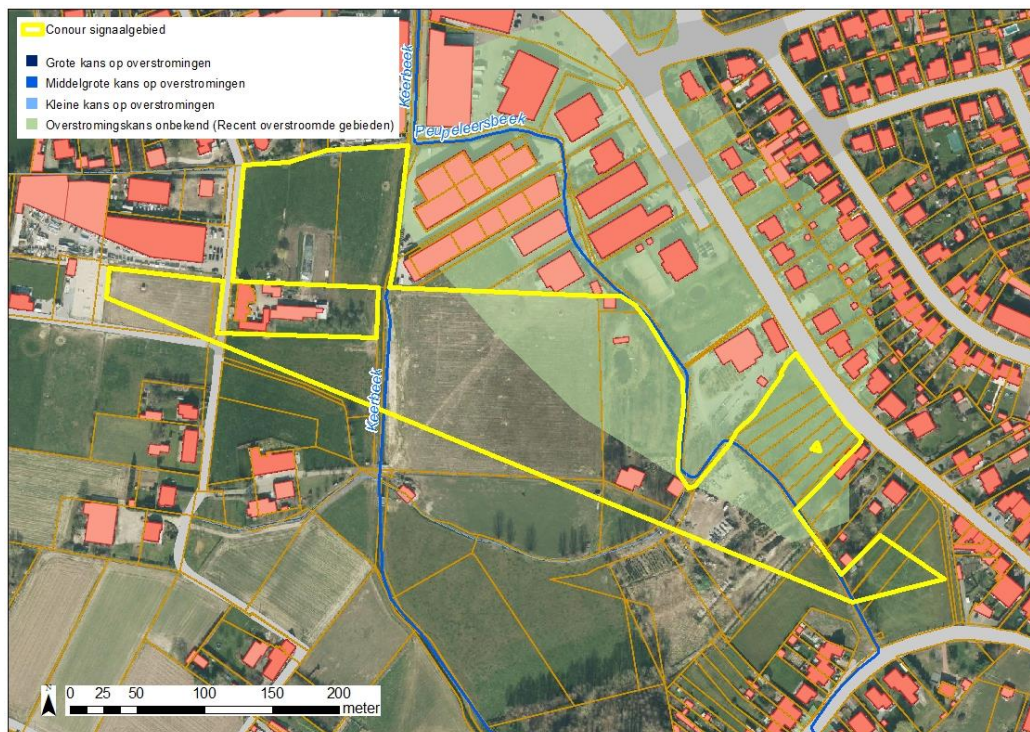
In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De Keerbeek te Ranst maakt geen deel uit van de Basiskaart Hydrografisch Netwerk en werd niet gemodelleerd.

Figuur: De weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bron: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-02-28), straten en waterlopen geven een situering van het signaalgebied. De blauwe

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is. **De groene gebied is Waterbeleid**

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Keerbeek te Ranst maakt geen deel uit van de orbp-studie en werd niet gemodelleerd.

3.2 Bespreking watersysteem

Een zone van ruim 100 meter langsheen de Kromstraat is effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart. Deze zone situeert zich thv het noordoostelijke deel van de KMO-zone en de woonpercelen langsheen de Kromstraat. De Peupeleersbeek is volledig ingebuisd thv de KMO-zone waardoor deze waterloop de nodige capaciteit ontbreekt en geregeld overstroomt.

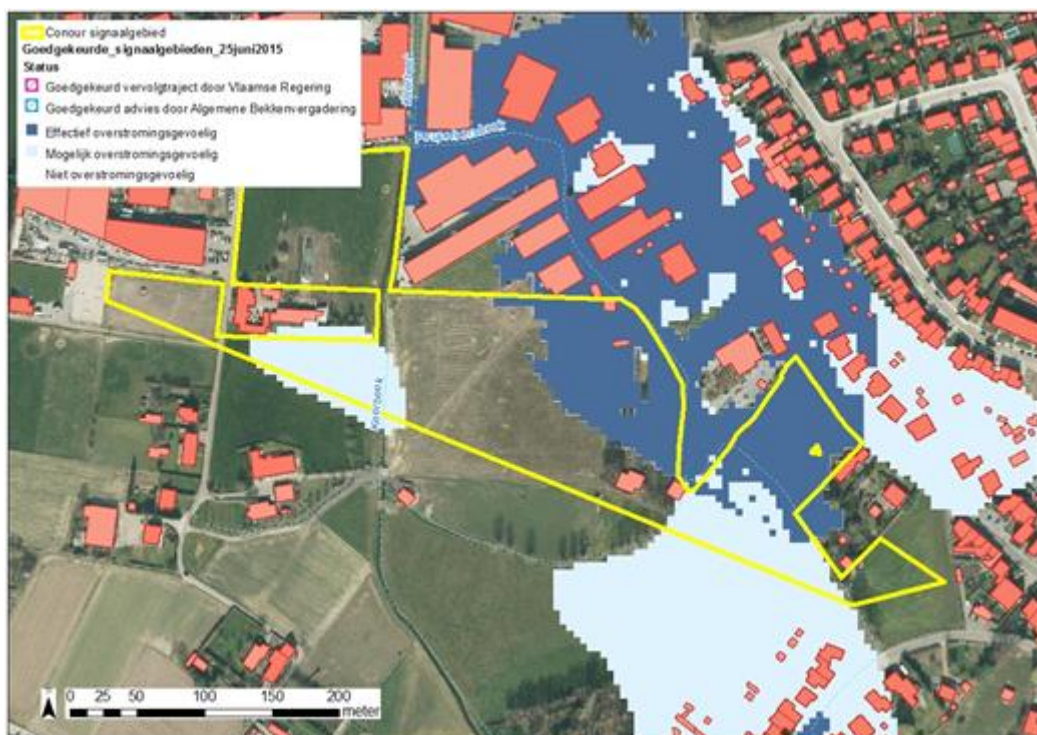
Bij herinrichting van de KMO-zone dient de waterloop herlegd in open bedding. De huidige koker blijft behouden als afwateringsgracht omwille van de bestaande aansluitingen voor RWA vanuit het bedrijventerrein. Gezien de belangrijke wateroverlast langsheen de Kromstraat in het verleden moet er voldoende waterberging voorzien worden bij de eigenlijke inrichting van de KMO-zone. Antea en de provincie Antwerpen hebben samen de nodige buffercapaciteit berekend.

De waterloop kan niet herlegd worden binnen de huidige reservatiestrook, gezien deze op vraag van het departement Mobiliteit en Openbare Werken dient weerhouden (zie ook 4.2).

Het remediëren van de wateroverlastproblematiek thv de KMO-zone heeft ook implicaties op de resterende bouwpercelen langsheen de Kromstraat, welke op de watertoetskaart als effectief overstromingsgevoelig zijn weergegeven.

Ten zuiden van het projectgebied bevindt zich herbevestigd agrarisch gebied. Het is de bedoeling om de problematiek van wateroverlast thv het bedrijventerrein binnen de eigen gewestplanbestemming te remediëren.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.

4 Gebiedsvisie

4.1 Beleidsvisie Integraal Waterbeleid

De Keerbeek is over de volledige lengte van haar tracé op meerdere locaties overstromingsgevoelig.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De reservatiestrook voor de zuidelijke omleidingsweg markeert de scheiding tussen KMO-zone en agrarisch gebied (herbevestigd agrarisch gebied). Het departement MOW geeft op 29/10/2015 aan dat de reservatiestrook voor de N116 behouden dient te blijven. Deze reservatiestrook kan enkel afgeschaft worden wanneer deze gekoppeld wordt aan de herziening van het gemeentelijk mobiliteitsplan.

4.3 Lopende initiatieven

Momenteel is een RUP in opmaak. Het RUP focust op de herinrichting van het bestaande bedrijventerrein. Tegelijk worden maatregelen met het oog op waterberging opgenomen. Ruimte Vlaanderen adviseert om vanuit het bestaande fysisch systeem (dus niet de bestaande juridische toestand) te komen tot een vernieuwend integraal ontwerp zonder de noden van de verschillende ruimtevragers (vooral KMO) uit het oog te verliezen. Binnen dit concept wordt ondermeer voorzien in een verleggen van de grachten, het inplanten van een groenzone en bufferbekken, een mooie landschappelijke invulling, meekoppelen van mobiliteit/recreatie,...

Een waterstudie ikv RUP Kromstraat Ranst werd opgemaakt door studiebureau Antegroup en wordt op 08/06/2016 besproken met de betrokken partijen (Ruimte Vlaanderen, provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid, Departement landbouw en visserij en het bekkensecretariaat) om een verdere afstemming tussen de waterproblematiek en het plangebied te bewaken.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. Hierbij was Jef Verhaegen (schepen) aanwezig vanuit de gemeente Ranst. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Ranst op 09/06/2015. Op dit overleg waren aanwezig: Liesbeth Luyckx (stedenbouwkundig ambtenaar), Herman Van Tendeloo (technische dienst), Jef Verhaegen, Fernand Bossaerts (schepen), Dominique De Witte (provincie Antwerpen, Dienst Integraal Waterbeleid), Sandra Franck (bekkensecretariaat Netebekken), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen/bekkensecretariaat), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen). Het lopende RUP Kromstraat werd besproken. Ruimte Vlaanderen vraagt om te streven naar een betere kavelstructuur binnen het bedrijventerrein, een mooi landschappelijk resultaat en een realiseren van de noodzakelijke buffernig voor water binnen de KMO-zone zelf.

Een tweede overleg over de signaalgebieden te Ranst vond plaats op 25 september 2015. Hierbij waren aanwezig: Liesbeth Luyckx (stedenbouwkundig ambtenaar), Herman Van Tendeloo (technische dienst), Jef Verhaegen, Fernand Bossaerts (schepen), Lieselotte Sorgeloos (provincie Antwerpen Dienst Integraal Waterbeleid), Guido Janssen (bekkensecretariaat), Sandra Franck (bekkensecretariaat Netebekken), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen). Hier wordt afgesproken dat het bekkensecretariaat een bijkomend overleg zal organiseren met alle betrokkenen voor een verdere concretisering van het RUP Kromstraat:

- VLM – ondersteuning in toepassing instrumentenkoffer decreet landinrichting;
- Departement landbouw en visserij – wisselwerking met achterliggend landbouwgebied (advies: herbevestigd agrarisch gebied kan niet gebruikt worden als waterberging);
- Provincie, dienst integraal waterbeleid – wateraspect binnen het RUP;
- Ruimte Vlaanderen – ruimtelijke aspecten;
- Gemeente.

Op 17/11/2015 geeft VLM een toelichting over de toepassingsmogelijkheden van de instrumentenkoffer van het nieuwe decreet landinrichting.

Op 19/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing, mits volgende opmerking:

Voor de Kromstraat lijkt het niet aangewezen om in deze nota al op te nemen dat de waterberging niet (deels) in het agrarisch gebied kan gebeuren. Een algemeen waterhuishoudingsprobleem kan best aangepakt worden zonder rekening te houden met bestemmingsgrenzen.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Voor de zone voor ambachtelijke bedrijven wordt een RUP opgemaakt dat beantwoordt aan de vereisten vanuit het watersysteem. De waterstudie ikv RUP Kromstraat geeft volgende randvoorwaarden:

De vereisten van de hemelwaterverordening kunnen beantwoord worden door de aanleg van een infiltratiebuffer met knijpconstructie met vertraagde afvoer naar de waterloop. De buffer kan parallel aan de verlegde waterloop worden aangelegd over een traject van ongeveer 440m. De buffer moet dan een breedte hebben van 9m.

Compensatie van inname van het natuurlijke overstromingsvolume is bovengronds mogelijk in een open bekken. Hiertoe moet ten zuiden van het plangebied een oppervlakte van 14.000 m² worden afgegraven over een hoogte van 31 cm. Hiervoor zal zo'n 4.321 m³ grond moeten worden afgegraven. Indien het niet gewenst is om de volledige oppervlakte landbouwgebied in te richten als overstromingsgebied, kan het opgelegde bergingsvolume van 4.321 m³ eveneens ondergronds voorzien worden onder één of meerdere gebouwen of onder de wegen in de industriezone.

B: maatregelen met behoud van bestemming

Indien het RUP voldoende ruimte voor water voorziet, kunnen de woonpercelen langsheen de Kromstraat ontwikkeld worden mits een aantal randvoorwaarden naar het watersysteem worden gerespecteerd. Er mag geen verlies aan waterberging zijn (geen netto-ophogingen thv de woonpercelen). De bouw van de woningen moet rekening houden met een eventuele overstromingskans (bv type overstroombare kruipkelder, vloerpeil voldoende hoog).

A: watertoets

n.v.t.

Instrument:

Opmaak van een RUP

Initiatiefnemer:

Gemeente Ranst

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied ligt grotendeels in de bestemming 'KMO-zone' en deels in effectief overstromingsgevoelig gebied. Er wordt een nieuwe functionele invulling voorzien, waarbij voldoende waterberging aanwezig is. De nodige ruimte voor water thv de zone voor ambachtelijke bedrijven moet binnen de huidige gewestplanbestemming gevonden worden en dus niet in het aanpalende agrarisch gebied. Daarnaast gelden de cijfermatige gegevens inzake de noodzakelijke en voorziene infiltratie en buffering uit de waterstudie RUP Kromstraat als randvoorwaarden.

De woonpercelen langsheen de Kromstraat kunnen ontwikkeld worden mits de randvoorwaarden naar het watersysteem gerespecteerd worden: geen netto-ophogingen thv de woonpercelen, de bouw van de woningen moet rekening houden met een eventuele overstromingskans.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

LAAR (SG_R3_BES_18)

RANST

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Laar” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “*Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden*” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Ranst

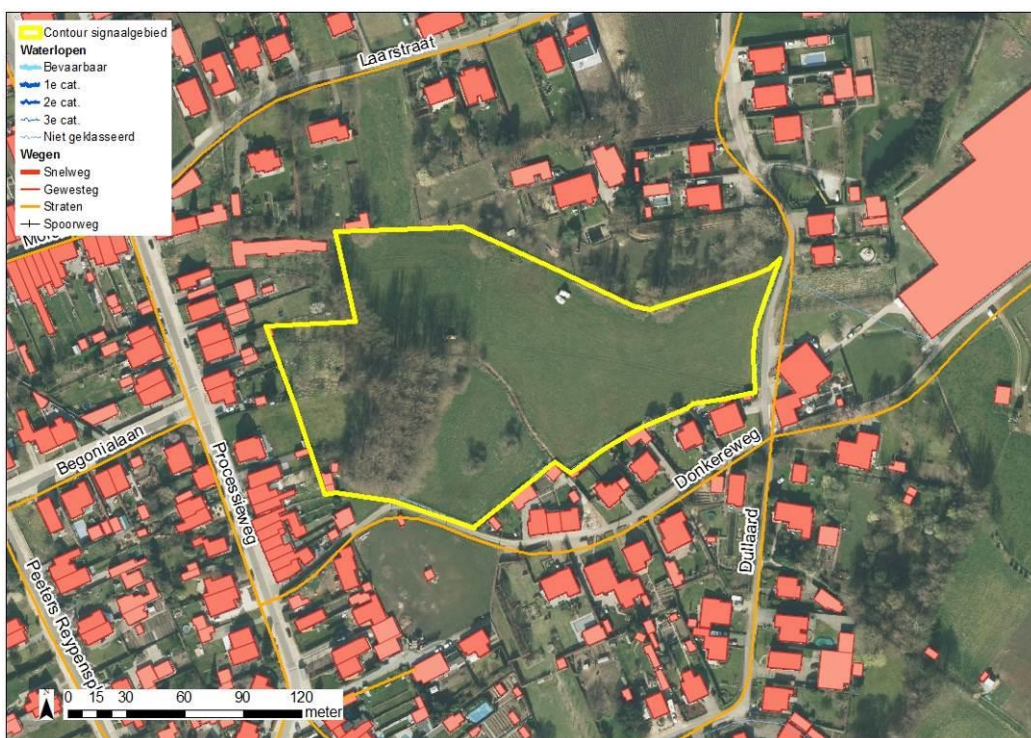
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied bestaat uit het binnengebied tussen Donkereweg, Dullaard, Laarstraat en Processieweg aansluitend op de kern van Ranst.

Bekken: BENEDENSCHELDEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Het signaalgebied watert via een waterloop zonder naam (nr. 21 op oude atlas) af naar de Grote Merriebeek.

Oppervlakte: 2,41 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft de bestemming woongebied, aansluitend op de kern van Ranst.

Globale beschrijving:

Momenteel heeft het signaalgebied een invulling als weiland.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHELDEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Middelgrote kans op overstromingen in een grote aaneengesloten blok woongebied.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Reeds bebouwde percelen worden niet mee beschouwd binnen de oefening signaalgebieden. Het signaalgebied wordt afgebakend op de laaggelegen aaneengesloten nog niet ontwikkelde bouwpercelen ter hoogte van het binnengebied Donkereweg, Dullaert, Laarstraat, Processieweg.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De

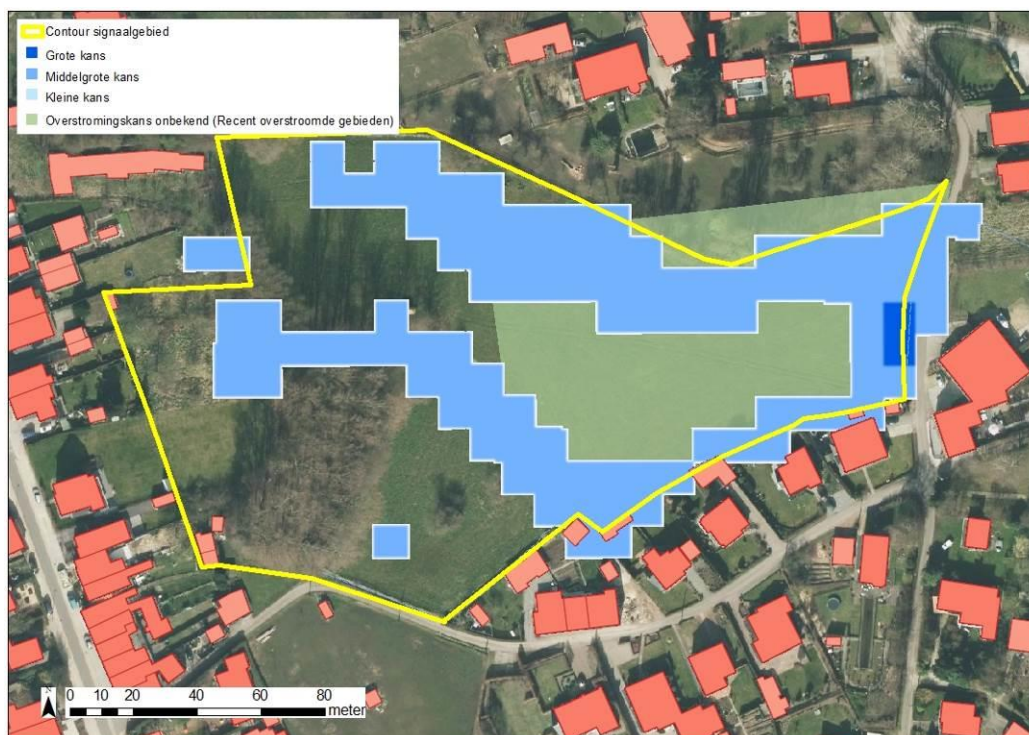
¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

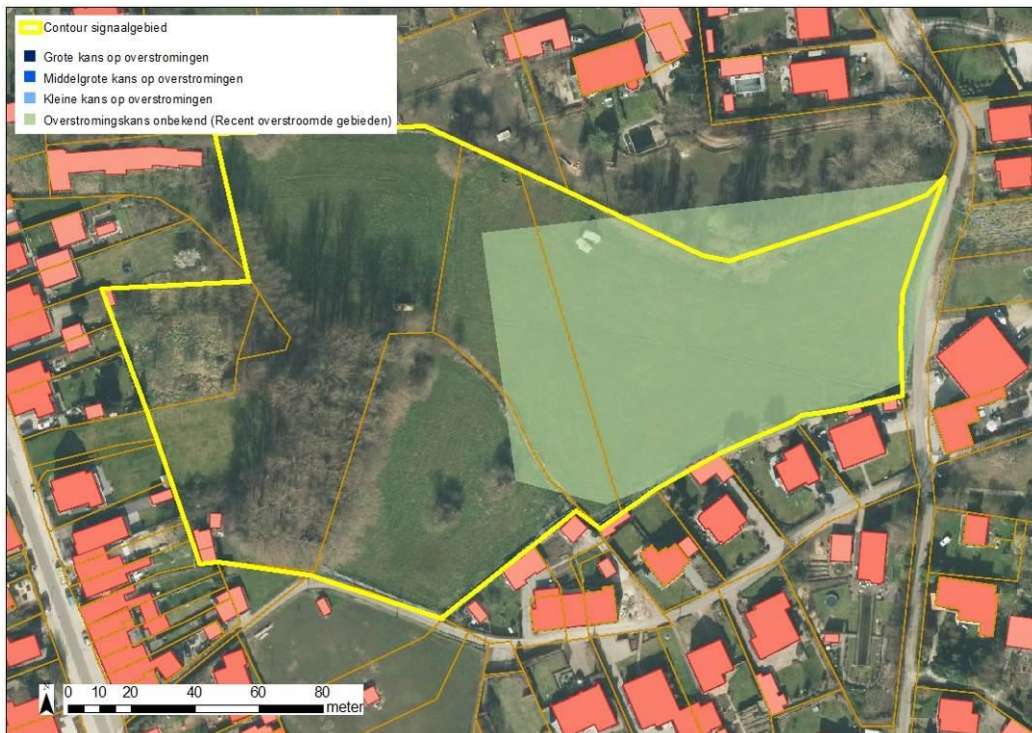
3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

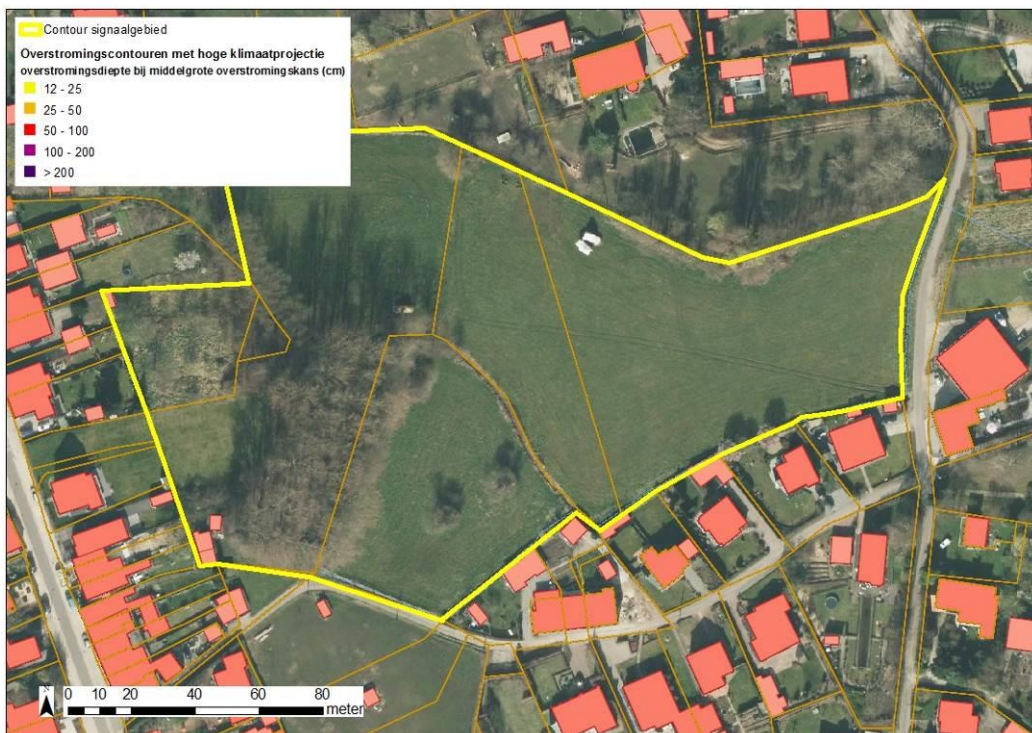
² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

De Grote Merriebeek te Ranst maakt geen deel uit van de orbp-studie en werd niet gemodelleerd.

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

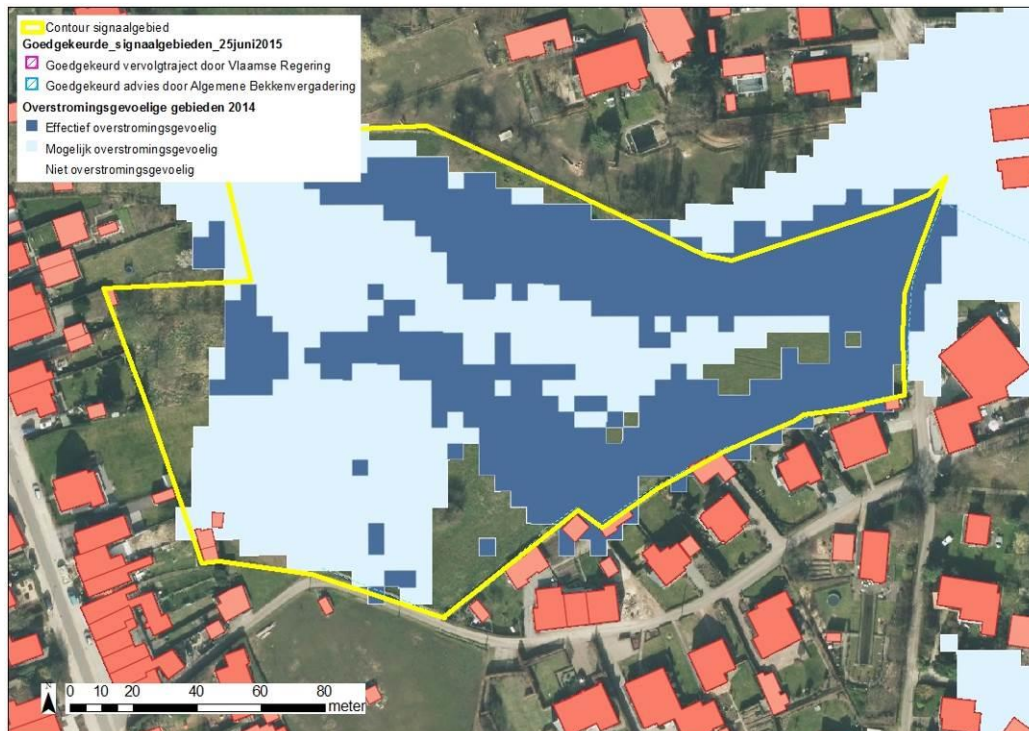
Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied betreft een waterprobleematisch gebied. Het gebied wordt aangegeven met een middelgrote overstromingskans op de overstromingsgevaarkaart en is effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart.

Het gebied vormt een lokale depressie. Het heeft een lage ligging op het digitaal hoogtemodel en wordt gekenmerkt door een natte zandleembodem.

De waterproblematiek is mogelijk ook deels gerelateerd aan rioleringen.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Bij eventuele ontwikkeling van dit woongebied, moet de huidige waterberging gevestigd worden om te verhinderen dat wateroverlast zou afgewenteld worden op de reeds bestaande woningen langs de Donkereweg, Dullaard, Laarstraat, Processieweg. Dit betekent dat ophogingen niet zijn toegestaan. Door de ligging in een depressie wordt het gebied gekenmerkt door een hoge grondwaterstand (natte zandleembodem), wat betekent dat de woningen gebouwd zouden moeten worden met overstroombare kruipkelders.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Ruimtelijk gezien sluit het signaalgebied onmiddellijk aan op de woonkern van Ranst.

Bebouwing wordt daarom niet a priori uitgesloten. Wel moet worden gekeken hoe dit kan gebeuren in harmonie met het watersysteem. Daarom is een integrale visie voor dit gebied nodig vooraleer sprake kan zijn van een ontwikkelingsinitiatief.

4.3 Lopende initiatieven

Verkavelingsdossier 5.00/11035/1010429

In de omgeving zijn rioleringswerken gepland (enkel afvoer afvalwater).

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. Hierbij was Jef Verhaegen (schepen) aanwezig vanuit de gemeente Ranst. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Ranst op 09/06/2015. Aan dit overleg namen volgende personen deel: Liesbeth Luyckx (stedenbouwkundig ambtenaar), Herman Van Tendeloo (technische dienst), Jef Verhaegen, Fernand Bossaerts (schepen), Dominique De Witte (provincie Antwerpen, dienst integraal waterbeleid), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen/bekkensecretariaat), Sandra Franck (bekkensecretariaat).

Op 25/09 werd de ontwerp-startbeslissing verder verfijnd in overleg met de gemeente, het bekkensecretariaat, Ruimte Vlaanderen en de provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid.

Op 15/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing. Het college van burgemeester en schepenen opteert niet voor de opmaak van een RUP maar via een verkavelingsplan en overleg met alle betrokken diensten.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- n.v.t.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Het gebied kent geen hoog overstromingsrisico, doordat het niet onmiddellijk naast de Grote Merriebeek ligt. De verdere ontwikkeling van het gebied heeft wel een negatieve impact op het watersysteem, doordat waterbergend vermogen temidden bestaande woningen verloren gaat. De enige mogelijke manier om het woongebied te realiseren, is het signaalgebied in zijn geheel te ontwikkelen, bv met de aanleg van een wadi op een centraal punt. Het is niet wenselijk dat het gebied perceel per perceel wordt aangesneden cfr de huidige eigendomsstructuur. Hierbij worden de problemen steeds afgewenteld op de resterende percelen en reeds bestaande woningen.

Heel concreet worden volgende randvoorwaarden voor ontwikkeling gesteld:

- o Enkel ontwikkeling mogelijk van het signaalgebied als geheel;
- o Geen netto-grondophoging – waterbalans in evenwicht;
- o Opmaak waterstudie welke duidelijk aantoont dat er geen impact is op reeds bestaande bebouwing in Donkereweg, Dullaard, Laarstraat en Processieweg.

- Preferentieel te bouwen op hoger gelegen delen (Type overstromingsvrij bouwen bij bebouwing op effectief overstromingsgevoelige delen – dit is maximaal te vermijden.)

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

opmaak inrichtingsplan met randvoorwaarden naar collectieve infiltratie/berging

Initiatiefnemer:

Gemeente voert een vergunningenbeleid waarbij enkel een verkavelingsvergunning met een inrichtingsstudie waarin bovenstaande randvoorwaarden verwerkt zijn, voor goedkeuring in aanmerking komt.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is gelegen in effectief en mogelijk overstromingsgevoelig gebied. Dit gebied kan verder ontwikkeld worden op voorwaarde dat er voorafgaand een inrichtingsstudie voor het hele gebied wordt opgemaakt. Dit inrichtingsplan vertrekt vanuit het watersysteem en beweegt zich binnen volgende randvoorwaarden:

- Enkel ontwikkeling mogelijk van het signaalgebied als geheel;
- Geen netto-grondophoging – waterbalans in evenwicht;
- Opmaak waterstudie welke duidelijk aantoont dat er geen impact is op reeds bestaande bebouwing in Donkereweg, Dullaard, Laarstraat en Processieweg;
- Preferentieel te bouwen op hoger gelegen delen (Type overstromingsvrij bouwen bij bebouwing op effectief overstromingsgevoelige delen – dit is maximaal te vermijden).

De gemeente voert een vergunningenbeleid waarbij enkel een verkavelingsvergunning met een inrichtingsstudie waarin bovenstaande randvoorwaarden verwerkt zijn, voor goedkeuring in aanmerking komt. De inrichtingsstudie/het plan dient vooraf voorgelegd aan de betrokken adviesinstanties waarna bij consensus wordt bekeken of deze voldoende rekening houdt met de waterproblematiek.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

SCHAAPSVONDER (SG_R3_BES_19)

RANST

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Schaapsvonder” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “*Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden*” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Ranst

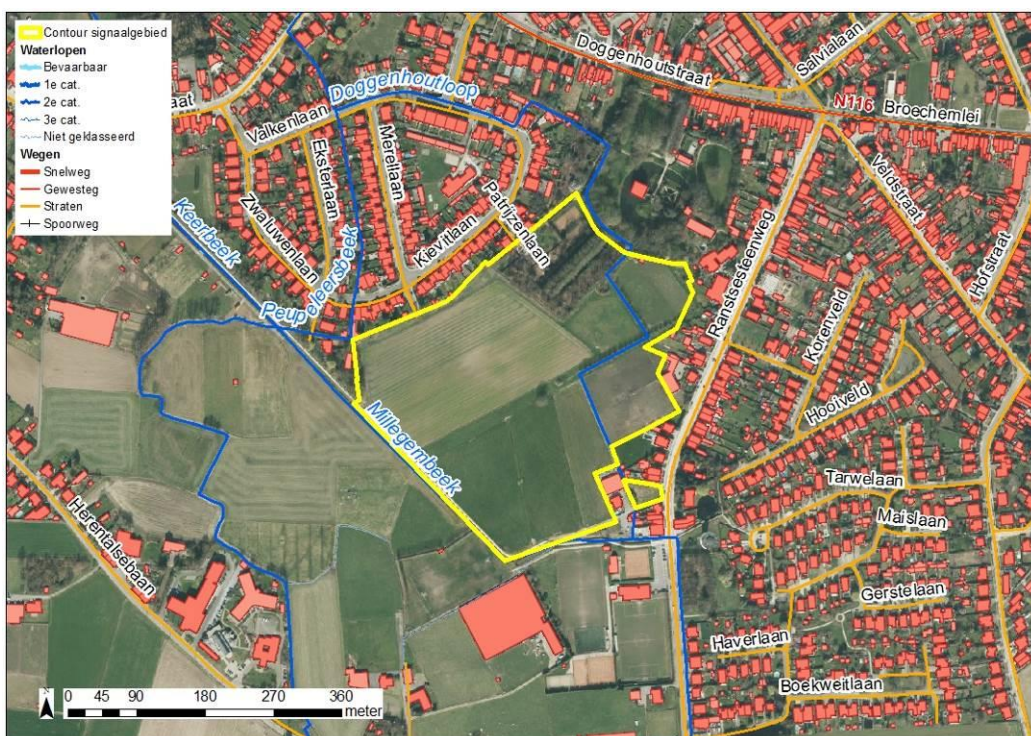
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied ligt langs de Ranstsesteenweg schuin tegenover de watertoren.

Bekken: BENEDENSCHELDEBEKKEN

Betrokken waterlopen: De Millegembeek werd omgelegd naar noordwestelijke richting (weg uit het signaalgebied). De voormalige waterloop is geklasseerd gebleven, maar vormt nu een bijna droge gracht. Afwaarts het signaalgebied mondt de Millegembeek uit in de Keerbeek.

Oppervlakte: 12,47 ha

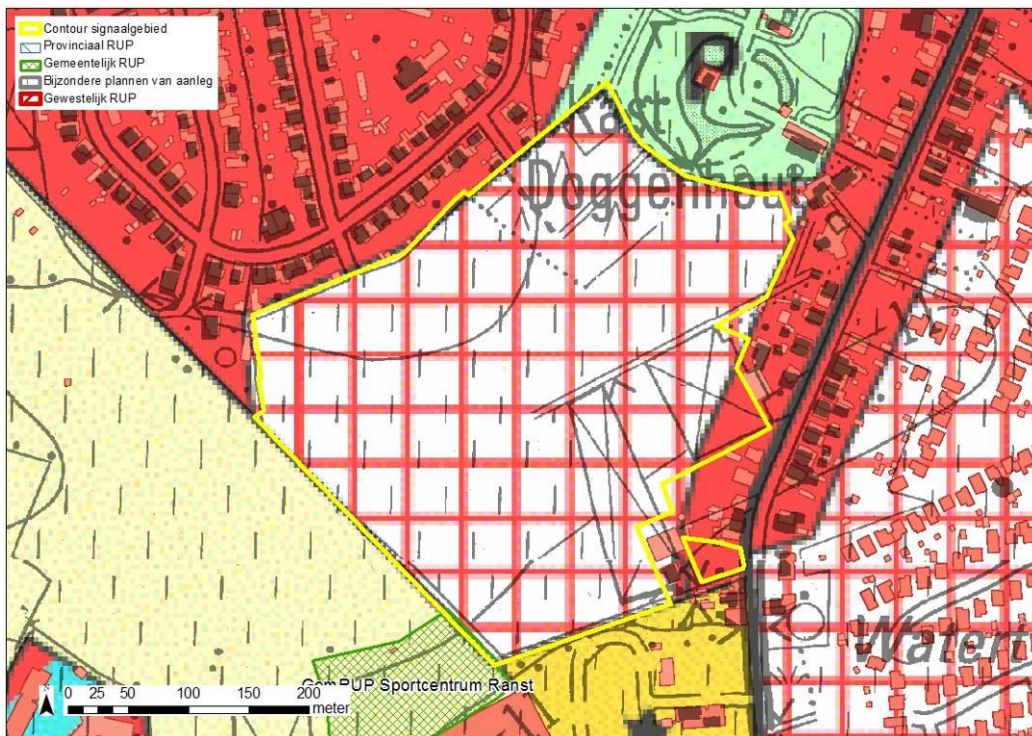
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

De nog niet ingevulde restpercelen langsheen de Ranstsesteenweg hebben de bestemming woongebied. De rest van het signaalgebied betreft niet aangesneden woonuitbreidingsgebied.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied wordt grotendeels ingevuld als weiland. In de noordelijke hoek is er een bebost perceel aanwezig, aansluitend op het noordelijker gelegen parkgebied.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHELDEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied is deels effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaarten en maakt deel uit van een depressie tussen de Millegembeek en de Keerbeek.

Verder afwaarts langs de Keerbeek bevindt zich het signaalgebied Kromstraat wat het belang van bovenstroomse berging aangeeft.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt afgebakend als het niet ontwikkelde woongebied en woonuitbreidingsgebied ten westen van de Ranstsesteenweg.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

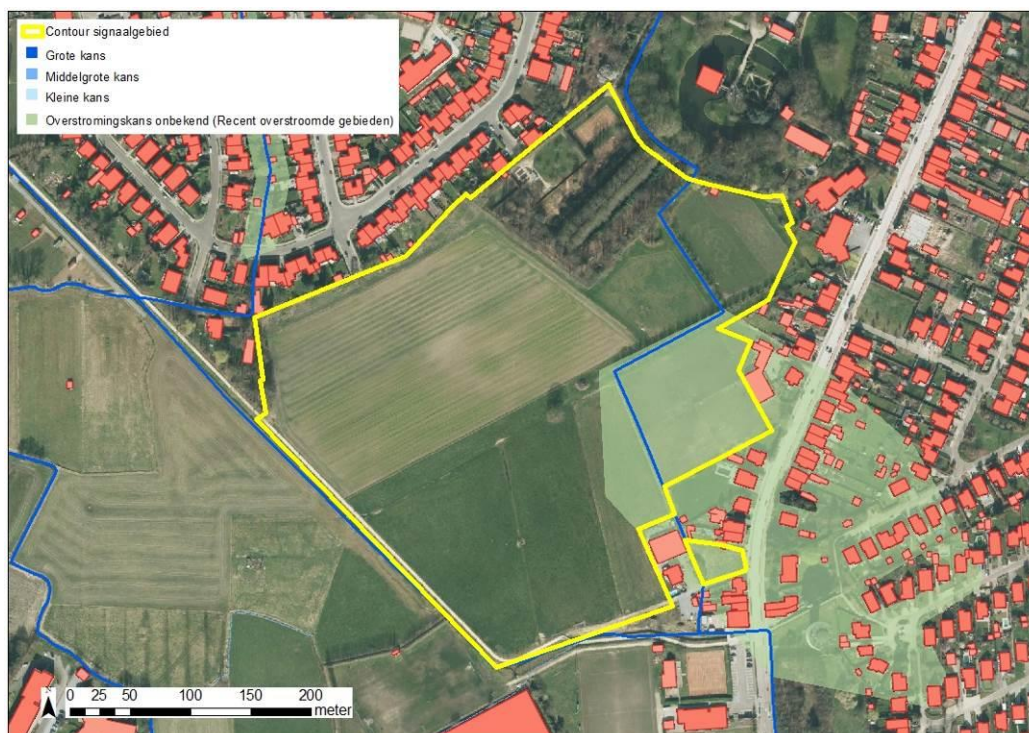
In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De betrokken waterlopen maken geen deel uit van de Basiskaart Hydrografisch Netwerk en werden niet gemodelleerd.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

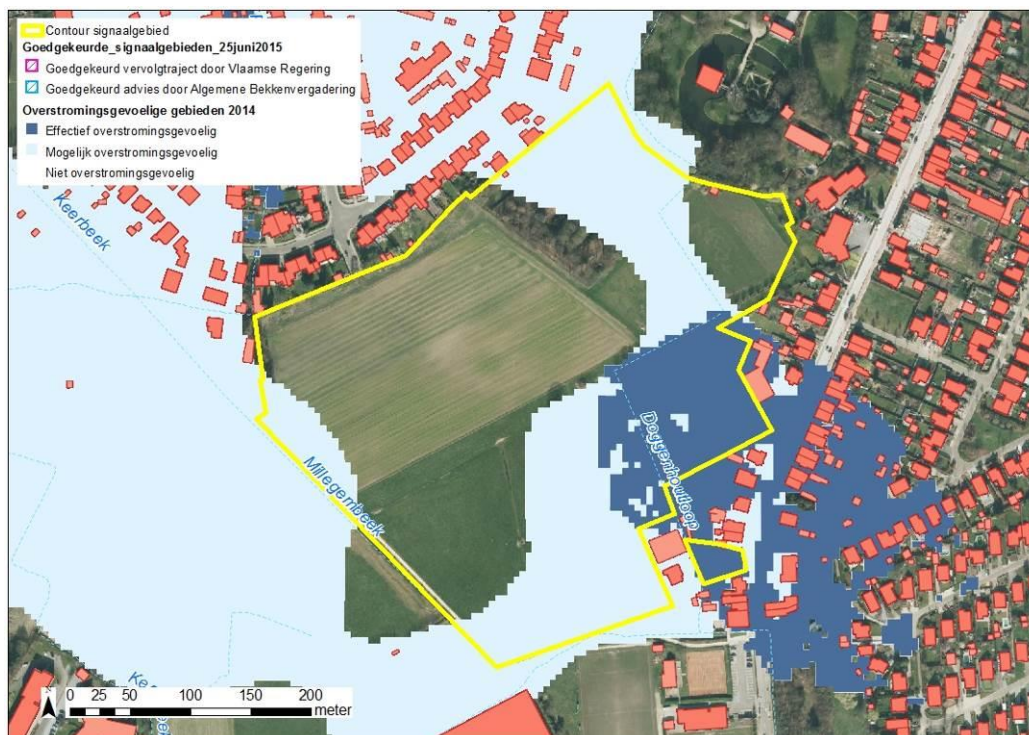
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De betrokken waterlopen maken geen deel uit van het orbp-project en werden niet gemodelleerd.

3.2 Bespreking watersysteem

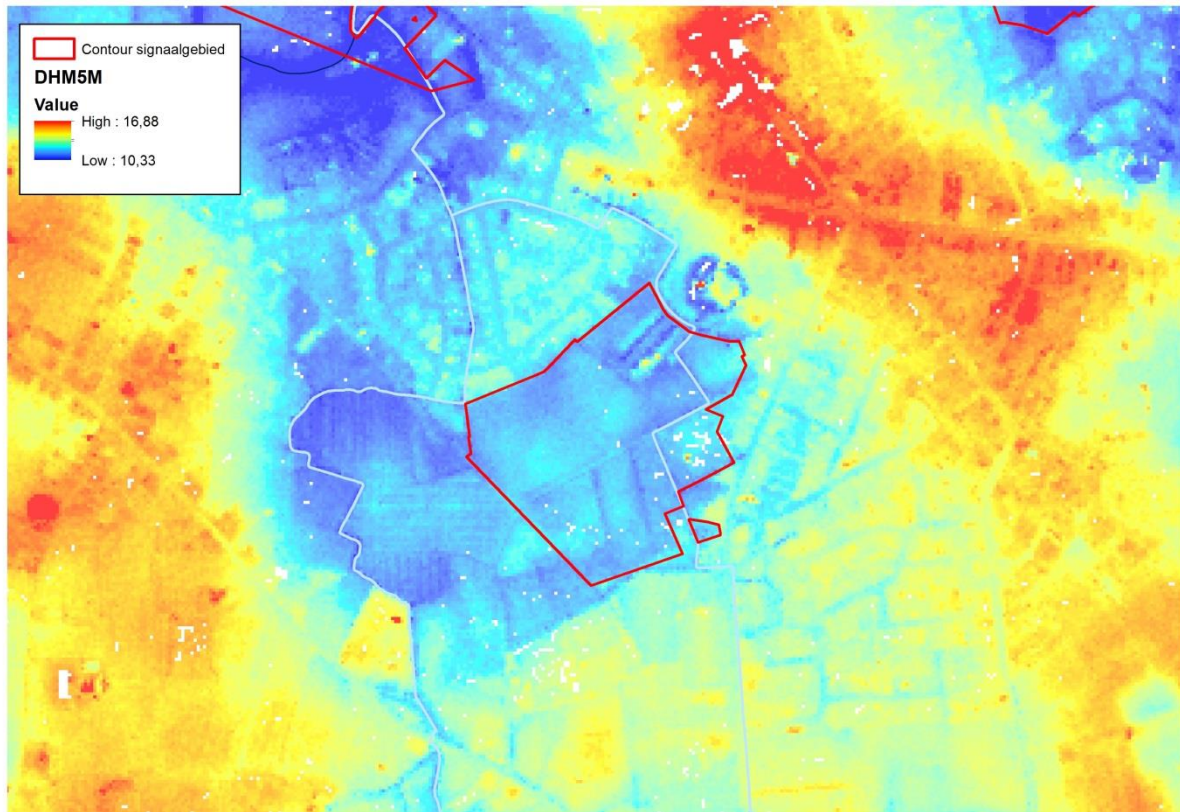
Het signaalgebied tussen de oude bedding van de Millegembeek en de Ranstsesteenweg is effectief overstromingsgevoelig. De oude bedding ontvangt nu geen rioolwater meer van de Ranstsesteenweg. Waarschijnlijk is de overstromingsgevoeligheid ter hoogte van het signaalgebied gedaald door de reeds gerealiseerde en nog te realiseren ingrepen.

Het ruimere signaalgebied heeft vochtig tot natte zandleembodemprofielen en wordt op de watertoetskaart lokaal aangegeven als mogelijk overstromingsgevoelig. Het ruimere signaalgebied maakt deel uit van een depressie tussen de Millegembeek en Keerbeek.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: digitaal hoogtemodel van de ruimere omgeving van het signaalgebied op recente topografische kaart

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Mogelijk is door de reeds gerealiseerde en nog te realiseren ingrepen de overstromingsgevoeligheid ter hoogte van het signaalgebied gedaald.

Toch blijft het signaalgebied een natte depressie gelegen tussen de Keerbeek en de (oude bedding van) de Millegembeek, welke bovenstrooms ligt ten aanzien van de kern van Ranst (en het signaalgebied Kromstraat). Het is dan ook belangrijk om hier maximaal ruimte voor water te vrijwaren.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Ruimtelijk gezien kan de bebouwing binnen woongebied langs de straat afgewerkt worden, mits rekening gehouden wordt met de overstromingsgevoeligheid van de percelen.

De gemeente Ranst heeft heel wat woonuitbreidingsgebieden op haar grondgebied. Enkele zullen op langere termijn moeten afgestoten worden. In het GRS is het woonuitbreidingsgebied niet als aansnijdbaar aangeduid tijdens de planperiode.

De landbouwimpactstudie van Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling geeft een matige tot hoge impact weer van een gebiedsontwikkeling op de aangegeven landbouwpercelen voor de bijhorende bedrijven.

4.3 Lopende initiatieven

De Millegembeek werd herlegd in functie van de afvoer in uitvoering van een Aquafin-project. Er zitten momenteel nog zware overstorten op de waterloop. Zo is de verkaveling Schaapsvonder nog een gemengd stelsel en moeten nog een aantal aansluitende Aquafin collectoren gerealiseerd worden.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. Hierbij was Jef Verhaegen (schepen) aanwezig vanuit de gemeente Ranst. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Ranst op 09/06/2015. Aan dit overleg namen volgende personen deel: Liesbeth Luyckx (stedenbouwkundig ambtenaar), Herman Van Tendeloo (technische dienst), Jef Verhaegen, Fernand Bossaerts (schepen), Dominique De Witte (provincie Antwerpen, dienst integraal waterbeleid), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen/bekkensecretariaat), Sandra Franck (bekkensecretariaat).

Op 25/09 werd de ontwerp-startbeslissing verder verfijnd in overleg met de gemeente, het bekkensecretariaat, Ruimte Vlaanderen en de provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid.

Op 15/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing. Het college kiest ervoor om de bestemming als woonuitbreidingsgebied te behouden met eventuele bijkomende maatregelen naar waterberging.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- n.v.t.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- De woonpercelen langsheen de Ranstsesteenweg kunnen ontwikkeld worden mits bijkomende maatregelen in acht genomen worden, zoals vrijwaren van het waterbergend vermogen. Dit betekent dat er geen ophogingen mogen plaatsvinden ter hoogte van de tuinpercelen en dat de globale waterbalans per perceel moet kloppen. De bouw van de woningen moet rekening houden met een eventuele overstromingskans (bv type overstroombare kruipkelder).
- Het woonuitbreidingsgebied in de depressie tussen de Keerbeek en (de oude bedding van) de Millegembeek kan vanuit het watersysteem in aanmerking komen voor verdere ontwikkeling mits hierbij rekening gehouden wordt met de randvoorwaarden beschreven in de fiche. Dit betekent bijkomende maatregelen, zoals het vrijwaren van het waterbergend vermogen en het niet ophogen van de gronden. Het voorstel vanuit het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan om het gebied te bevrozen, en dus niet te ontwikkelen, is voor het watersysteem de meest gunstige optie.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

Watertoets

Initiatiefnemer:

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is deels, tussen de oude bedding van de Millegembeek en de Ranstsesteenweg, gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied.

De woonpercelen langs de Ranstsesteenweg kunnen verder ingevuld worden, mits bijkomende maatregelen in acht genomen worden, zoals het vrijwaren van het waterbergend vermogen. Dit betekent dat er geen ophogingen mogen plaatsvinden ter hoogte van de tuinpercelen en dat de globale waterbalans per perceel moet kloppen. De bouw van de woningen moet rekening houden met een eventuele overstromingskans (bv type overstroombare kruipkelder).

Het woonuitbreidingsgebied in de depressie tussen de Keerbeek en (de oude bedding van) de Millegembeek kan vanuit het watersysteem in aanmerking komen voor verdere ontwikkeling mits hierbij rekening gehouden wordt met bijkomende maatregelen, zoals het vrijwaren van het waterbergend vermogen en het niet ophogen van de gronden. In het GRS is het woonuitbreidingsgebied niet als aansnijdbaar aangeduid tijdens de planperiode.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied
UNIVERSITEIT ANTWERPEN (SG_R3_BES_20)
ANTWERPEN, EDEGEM

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Universiteit Antwerpen” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van **XXX** opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **XXX** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Antwerpen, Edegem

Provincie(s): Antwerpen

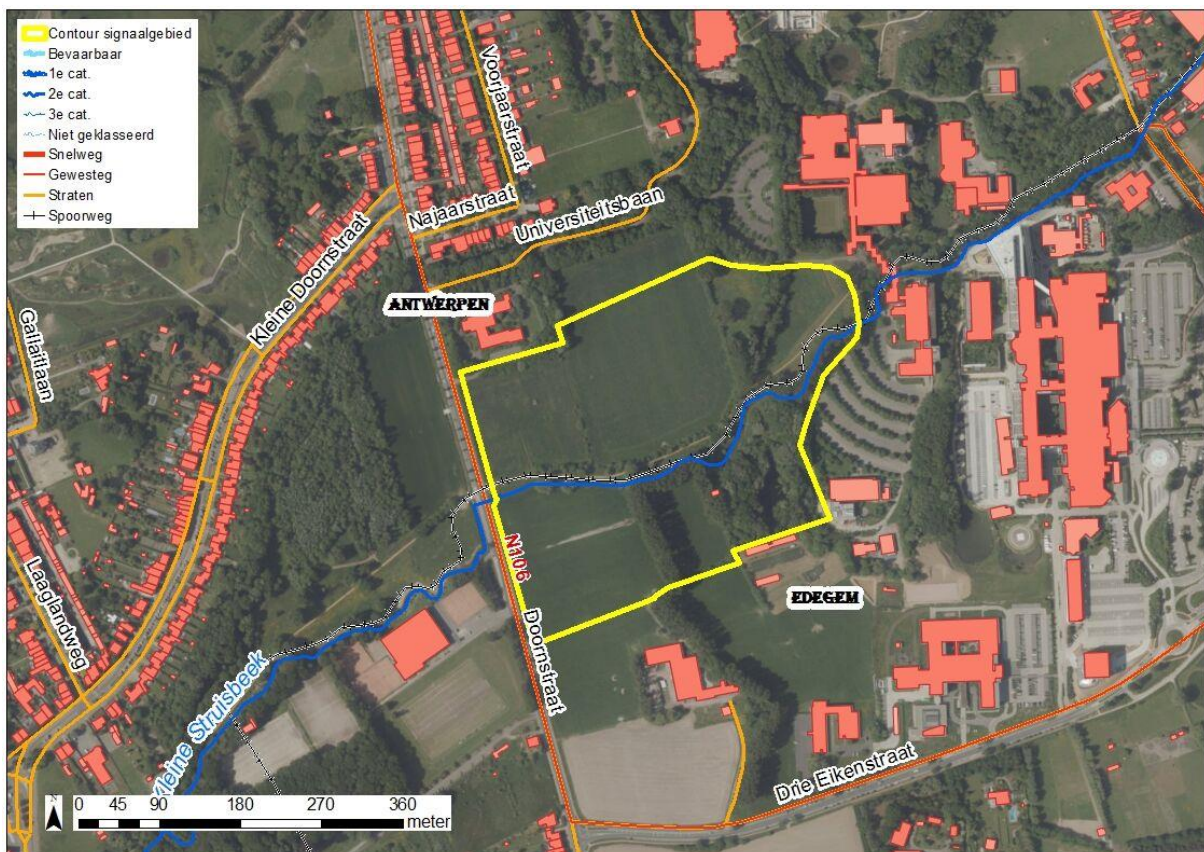
Ligging: Het signaalgebied is gelegen in de vallei van de Kleine Struisbeek tussen de Doornstraat (N106) en de campus Drie Eiken van de Universiteit Antwerpen.

De Kleine Struisbeek vormt ongeveer de grens tussen het grondgebied van Antwerpen in het noorden en Edegem in het zuiden.

Bekken: Benedenscheldebekken

Betrokken waterlopen: Kleine Struisbeek (2e cat.)

Oppervlakte: 12,10 ha

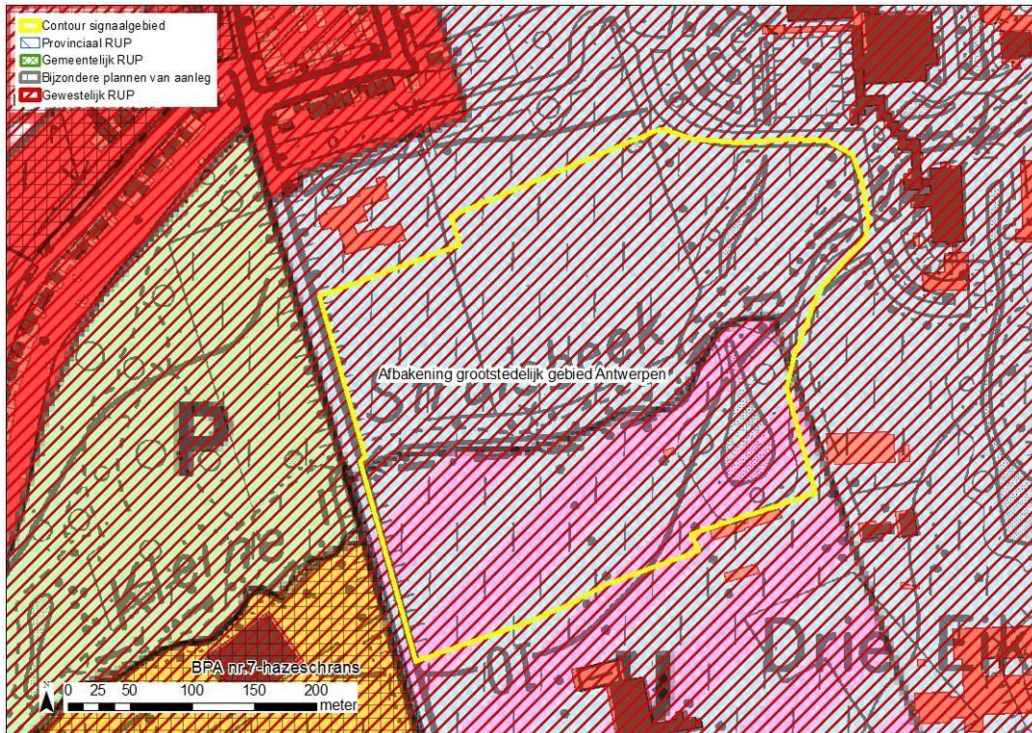
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

De bestemmingen van het gewestplan zijn nog van toepassing: openbaar nut (ten noorden van de beek) en universiteitspark (ten zuiden van de beek, gewestplanwijziging 7/7/2000)

Globale beschrijving:

Weilanden, bosjes, vijvers. Net ten zuiden van het signaalgebied bevindt zich nog een actieve landbouwzetel.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Deel openbaar nut en universiteitspark zijn kwetsbaar, onder meer doordat de overige terreinen van de Universiteit Antwerpen stilaan volgebouwd zijn, is er een hoge ontwikkelingsdruk. Hier is een grote tot middelgrote overstromingskans en de terreinen zijn gelegen in een valleengebied dat reeds ernstig te kampen heeft met wateroverlast.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken.

Het grote aaneengesloten gebied ten oosten van de Doornstraat aan weerszijden van de Kleine Struisbeek, met bijna voor het hele gebied grote, middelgrote of kleine kans op overstromingen, werd opgenomen in de contour.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

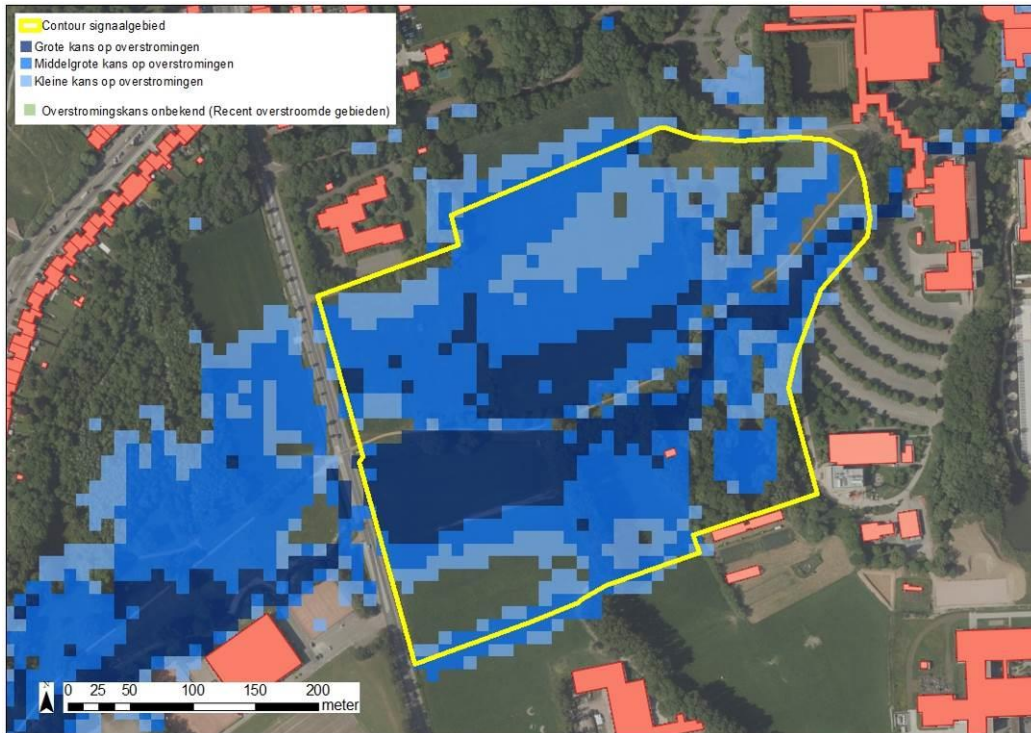
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De overstromingsgevaarkaart toont voor het grootste deel van gebied een middelgrote tot grote kans op overstromingen, voor het overige deel een kleine kans.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

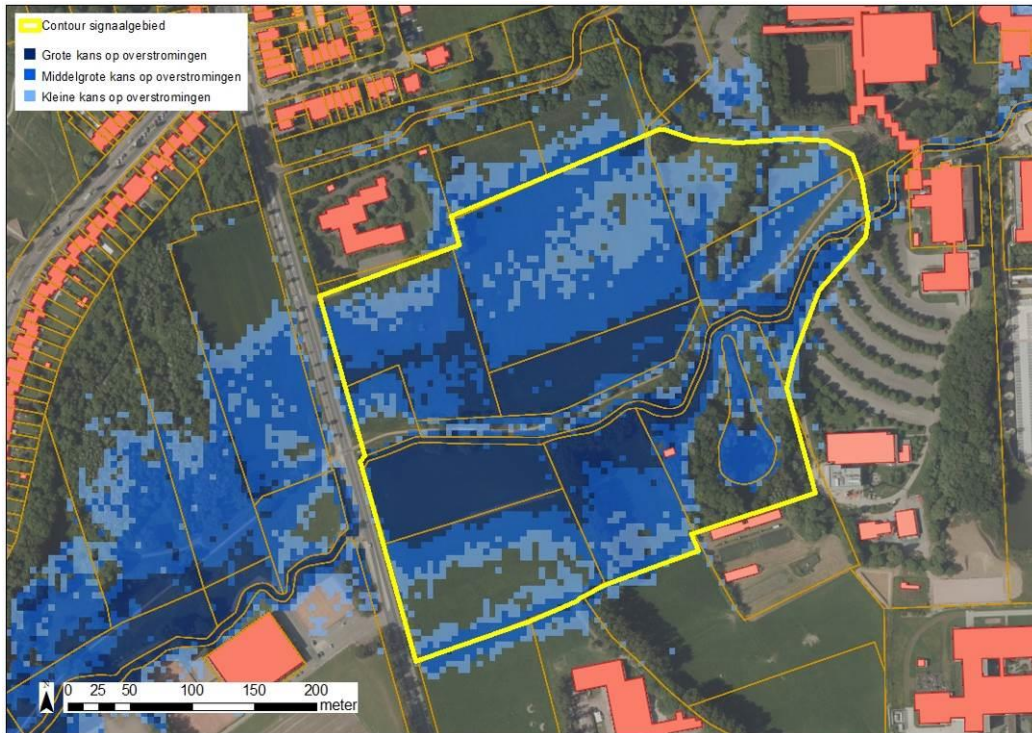
Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

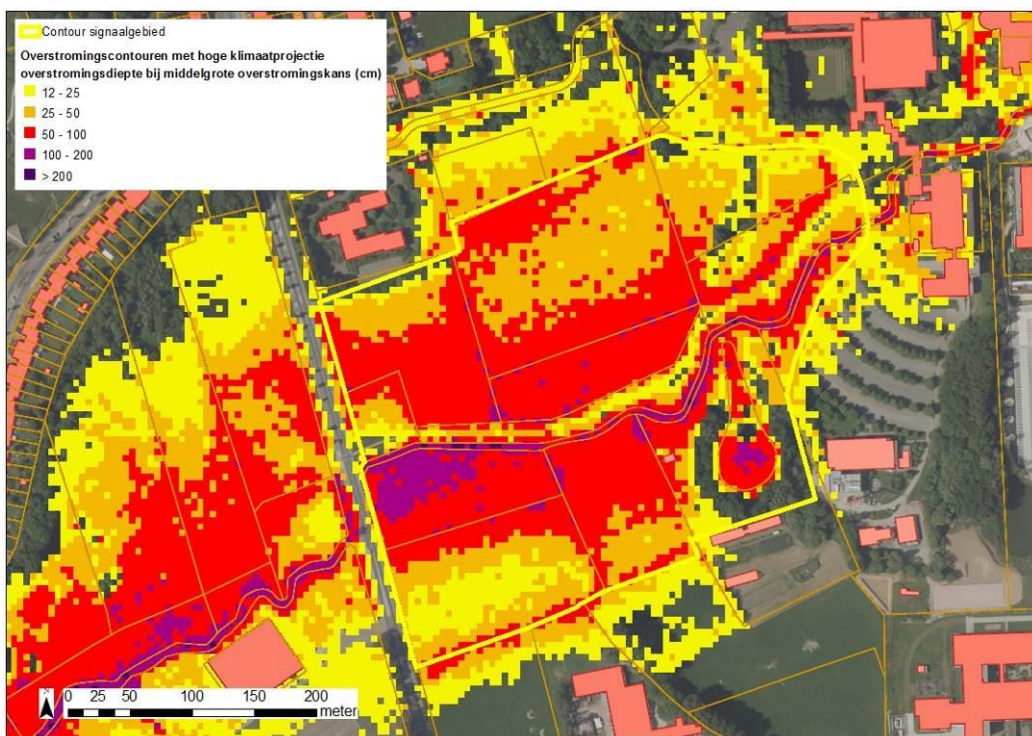
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Er zijn klimaattoetskaarten beschikbaar. De kaart met de overstromingskans bij gemiddelde klimaatprojectie geeft grotendeels hetzelfde beeld als de overstromingsgevaarkaart.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

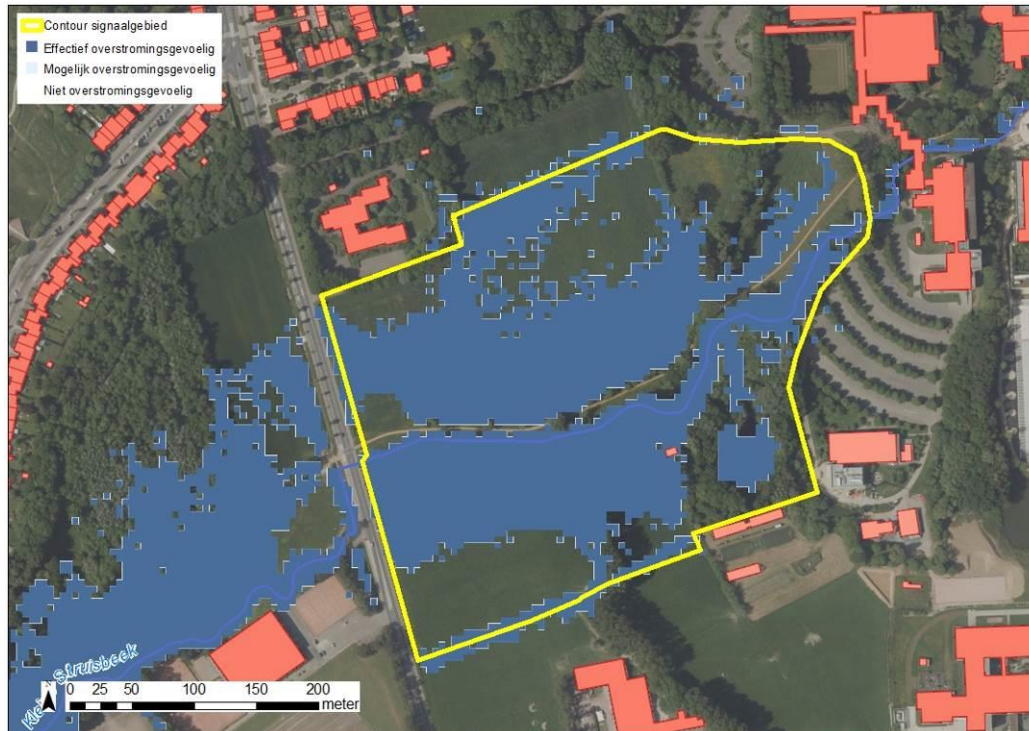
Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskansen met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskansen. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskansen gekend is.

Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

De contour op de kaart van de effectief overstromingsgevoelige gebieden valt grotendeels samen met de contour van de grote tot middelgrote kans op de overstromingsgevaarkaart.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het hoofdstuk 'visie' van het bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken (deel van het stroomgebiedbeheerplan 2016-2021) geeft het volgende weer:

'Voor het afstroomgebied van de hoofdwaterloop **Benedenvliet** is er een sterke koppeling tussen de waterkwantiteits- en de waterkwaliteitsproblematiek. Het afstroomgebied van de Benedenvliet heeft een hoge overstromingsdruk in een sterk verstedelijkt gebied. De saneringsgraad is hoog. Deze is wel verbonden aan een belangrijke verdunning met hieraan gekoppelde overstortingen naar waterlopen en een omgekeerd werkende overstort opwaarts de A12 bij hoge neerslag. Deze problematieken vereisen een geïntegreerde aanpak: afkoppelen van hemelwater en bijkomende berging, en remediëren van de omgekeerde overstortwerking.'

Het bijhorende actieprogramma vermeldt verschillende acties voor het realiseren van buffering op de Benedenvliet en zijn opwaartse beken, waaronder de Kleine Struisbeek. Het overleg rond buffering in dit gebied gebeurt via de werkgroep Benedenvliet.

Het signaalgebied vervult een belangrijke rol bergende functie binnen de vallei van de Kleine Struisbeek en de Benedenvliet.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De gemeente Edegem vroeg aandacht voor het behoud van de open ruimte in deze groene vinger. In het kader van de afbakening van het grootstedelijk gebied Antwerpen vroeg de gemeente naar '... een mogelijke (gedeeltelijke) bestemmingswijziging van de zone voor universiteitspark naar een open ruimte functie, met specifieke aandacht voor het aanreiken van een verbreed ontwikkelingsperspectief voor het aanwezige landbouwbedrijf ...'

De stad Antwerpen heeft in haar ruimtelijk structuurplan aangegeven dat dit gebied onderdeel uitmaakt van het programma Zuiderpark als groene vinger tot in het centrum van de stad. Onder andere wordt gesteld dat er met de noord-zuidrelatie met de regionale open ruimte vinger richting Edegem moet rekening gehouden worden bij verdere ontwikkeling. Bij de verdere ontwikkeling van het gebied moet maximaal rekening gehouden worden met de Struisbeek. Tevens maakt de vallei van de Kleine Struisbeek deel uit van de strategische projecten in de zachte ruggengraat.

Bij de opmaak van een RUP is het belangrijk om op een gebied ruimer dan de contour van het signaalgebied te focussen en de eventuele toekomstig gewenste ontwikkelingen van UA en UZA mee te bekijken.

4.3 Lopende initiatieven:

In het kader van de werkgroep Benedenvliet wordt gezocht naar mogelijkheden om waterberging in het stroomgebied van de Benedenvliet te verhogen, inclusief in de vallei van de Kleine Struisbeek.

Dienst integraal waterbeleid van de provincie Antwerpen heeft op het perceel net afwaarts van dit signaalgebied (afwaarts van de Doornstraat) plannen voor een beperkte verlegging van de beek en het verflauwen van de oevers en overweegt op die manier een meer natuurlijk tracé en een beperkte bijkomende berging voor de Kleine Struisbeek te creëren. Het perceel tussen de beek en het Geitepad werd hiervoor door de provincie aangekocht. De aanleg van een echt overstromingsgebied is hier niet aangewezen omwille van de kleine oppervlakte en de hoogteligging van het terrein. Deze maatregel situeert zich afwaarts van de Doornstraat en valt daarmee buiten het signaalgebied. Het perceel tussen de bebouwing van de Kleine Doornstraat en het Geitepad komt eveneens niet in aanmerking voor de aanleg van een overstromingsgebied. Er bevindt zich namelijk een kwelvijver, die de habitat vormt voor de kamsalamander.

De inrichting van de zone opwaarts van de Doornstraat als overstromingsgebied, het eigenlijke signaalgebied, is meer aangewezen gezien de terrehoogte en de ligging. Deze zone stond ook volledig onder water bij de wateroverlast van 15 januari 2016. Momenteel bestaat hiervoor nog geen concreet uitgewerkt ontwerp.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Gebiedsgericht en thematisch overleg_140828: Annik Somers (directeur omgeving, Edegem), Goedele Van der Spiegel (schepen voor waterbeleid, Edegem), Patrick Cuyvens (consulent openbaar domein, Wilrijk), Marcello Serrao (consulent water openbaar domein, Antwerpen), Karina Rooman (consulent stedenbouw, Antwerpen), Kathleen Wens (consulent stedenbouw, Antwerpen)

Gebiedsgericht en thematisch overleg_140917: Marcello Serrao (consulent water openbaar domein, Antwerpen)

Gebiedsgericht en thematisch overleg_160125: Goedele Van der Spiegel (schepen gemeente Edegem), Marcello Serrao (consulent water openbaar domein, Antwerpen), Karina Rooman (consulent Stedenbouw, Antwerpen), Hendrik Heiremans (kabinet schepen Van Campenhout,

Antwerpen), Jan Ronsyn (dienst integraal waterbeleid Provincie Antwerpen), Els Stevens (dienst ruimtelijke planning provincie Antwerpen), Kathleen Maes (Ruimte Vlaanderen)

Gebiedsgericht en thematisch overleg _160421: Greet Compeers (dienst Ruimtelijke Ordening Edegem), Marcello Serrao (consulent water openbaar domein, Antwerpen), Karina Rooman (consulent Stedenbouw, Antwerpen), Kathleen Wens (ruimtelijk planner, bedrijf Stadsontwikkeling, afdeling Ruimte, Antwerpen), Leon Goris (kabinet schepenen Van de Velde, Antwerpen), Koen Palinckx (districtsburgemeester, district Ekeren), Kathleen Van Dorslaer (dienst integraal waterbeleid Provincie Antwerpen), Els Stevens (dienst ruimtelijke planning provincie Antwerpen), Kathleen Maes (Ruimte Vlaanderen)

Op 23/05/2016 heeft het districtcollege van Wilrijk zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerpstartbeslissing. Op 02/06/2016 heeft de districtsraad van Wilrijk zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing. Op 17/06/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen van Antwerpen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerpstartbeslissing.

Op 18/07/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen van Edegem zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerpstartbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Universiteit Antwerpen zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Gezien het belang van het gebied voor het watersysteem is een herbestemming van het gebied naar een bestemming die compatibel is met het watersysteem aangewezen. Het volledige signaalgebied wordt herbestemd naar een bestemming met open ruimtiefunctie om de nodige waterberging te voorzien voor de Kleine Struisbeek.

B: maatregelen met behoud van bestemming

-

A: watertoets

-

Instrument (optioneel):

-

Initiatiefnemer (optioneel):

Er is geen consensus bereikt over de initiatiefnemer.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is grotendeels gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied waarvan deels met een hoge en middelhoge overstromingskans. Gezien het belang van het gebied voor het watersysteem is een herbestemming van het gebied naar een bestemming die compatibel is met het watersysteem aangewezen. Het volledige signaalgebied wordt herbestemd naar een bestemming met open ruimtelfunctie om de nodige waterberging te voorzien voor de Kleine Struisbeek.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied CLEYDAEL-KERKEINDE (SG_R3_BES_21) AARTSELAAR, HEMIKSEM

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Cleydael-Kerkeneinde” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “*Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden*” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Aartselaar, Hemiksem

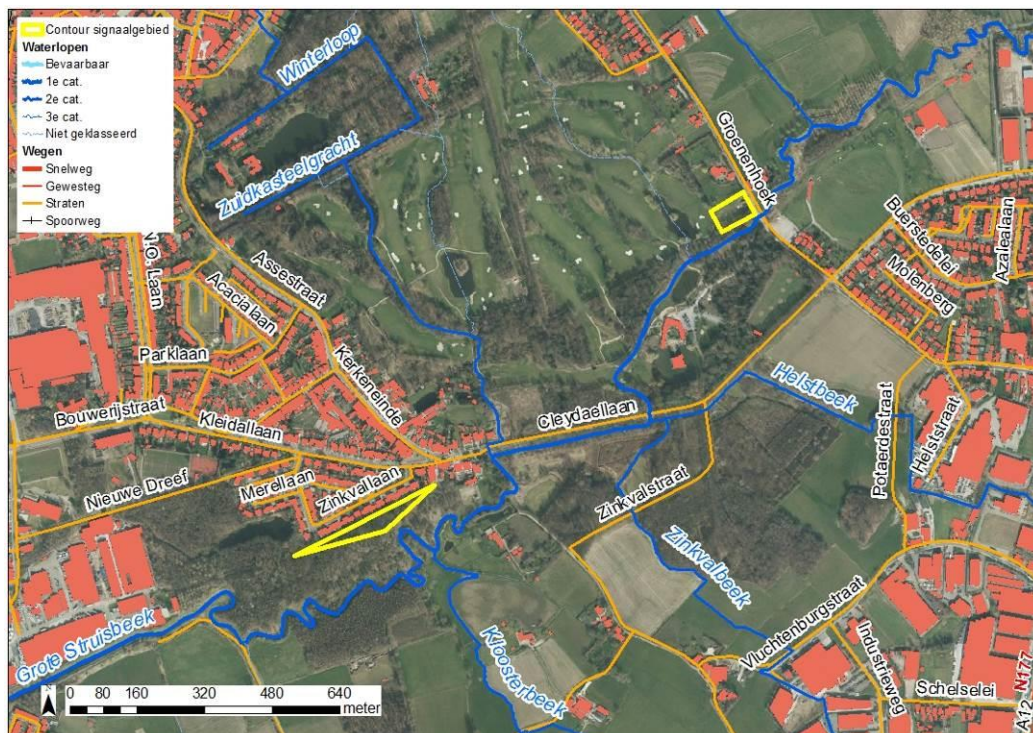
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied omvat een blok langs de Groenenhoek te Aartselaar en een tweede blok aansluitend op de woonpercelen van de Zinkvallaan te Hemiksem. Tusseliggend bevindt zich het golfterrein langsheen de Cleydaellaan.

Bekken: BENEDENSCHeldeBekken

Betrokken waterlopen: Beide blokken bevinden zich op de rechteroever van de Benedenvliet-Grote Struisbeek, op korte afstand van de oever.

Oppervlakte: 1,34 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Langs de Groenenhoek heeft het signaalgebied de bestemming gebied voor golfterrein met overdruk gebouwen en parkeerplaatsen (GRUP Afbakening grootstedelijk gebied Antwerpen). Te Hemiksem heeft het signaalgebied de bestemming woongebied.

Globale beschrijving:

Te Groenenhoek kent het signaalgebied een invulling als (tijdelijke stockageruimte voor zand van het) golfterrein.

Het woongebied te Hemiksem vormt een bos grenzend aan tuinpercelen. Dit bosgebied is in eigendom van het Agentschap voor Natuur en Bos.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHELDEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied werd geselecteerd vanwege de aanwezigheid van effectief overstromingsgevoelige gebieden ter hoogte van harde gewestplanbestemmingen en de ligging in de onmiddellijke nabijheid van de Benedenvliet.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt afgebakend op 2 deelgebieden: gebied voor golfterrein met overdruk gebouwen en parkeerplaatsen cfr gewestelijk RUP te Aartselaar (Cleydael) gezien de concrete plannen om hier een loods te plaatsen, en het aaneengesloten woongebied te Hemiksem (Kerkeneinde).

Binnen de oefening signaalgebieden is het niet de bedoeling om een uitspraak te doen over solitaire percelen. Deze worden niet opgenomen in de afbakeningscontour.

Het golfterrein is reeds ontwikkeld en is compatibel met overstromingen.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

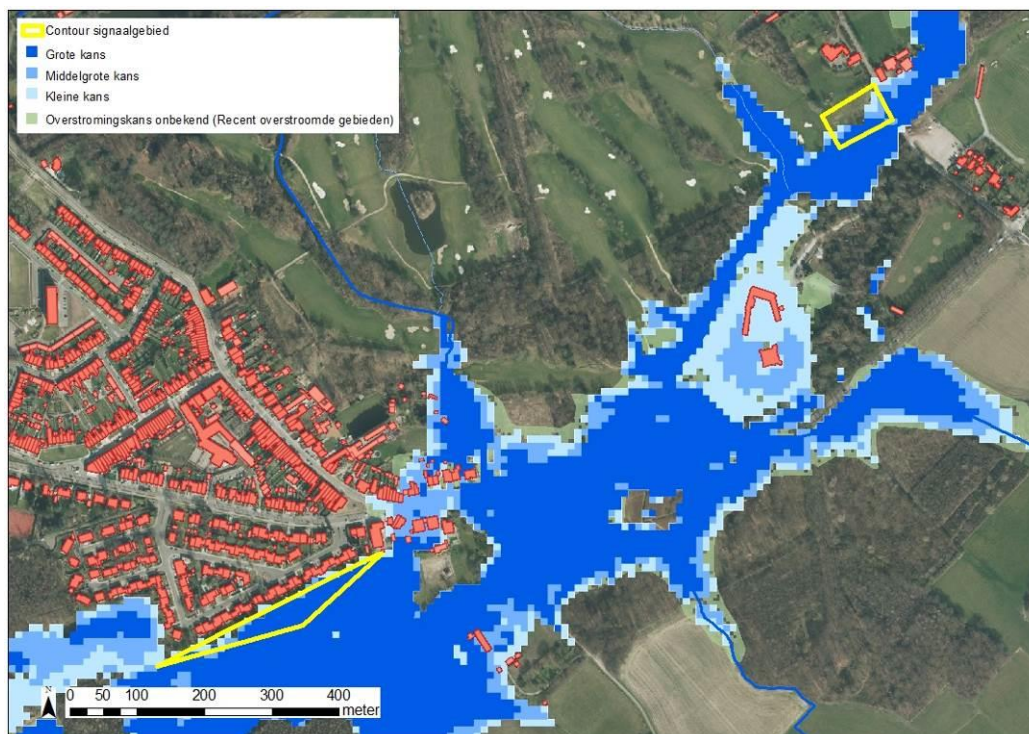
3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

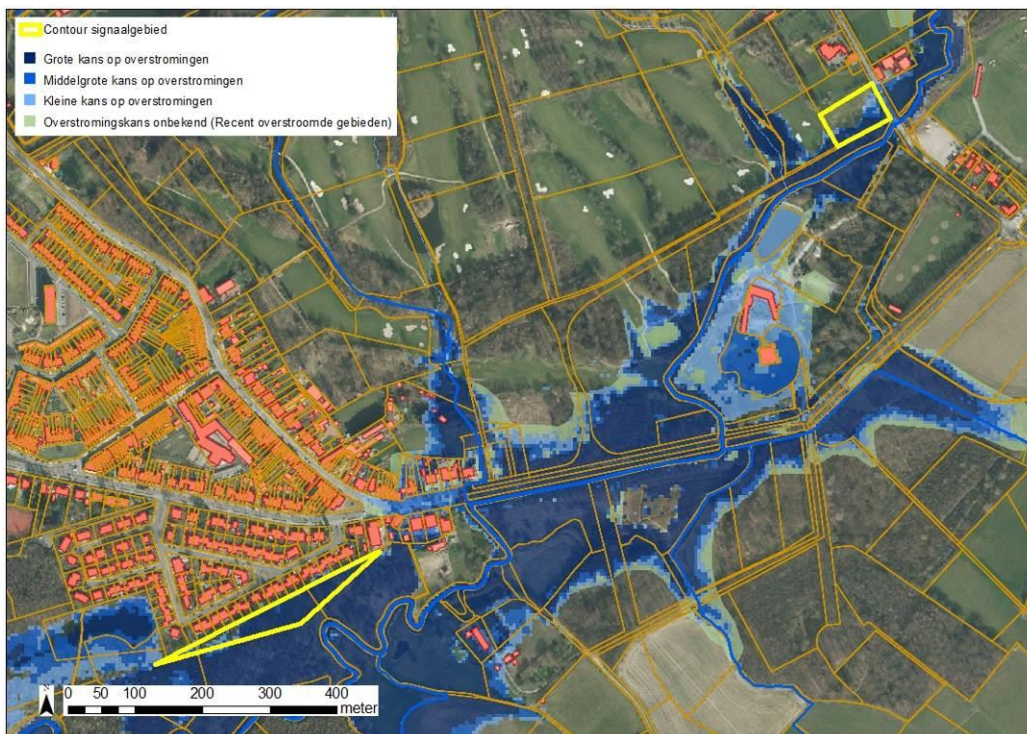
¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

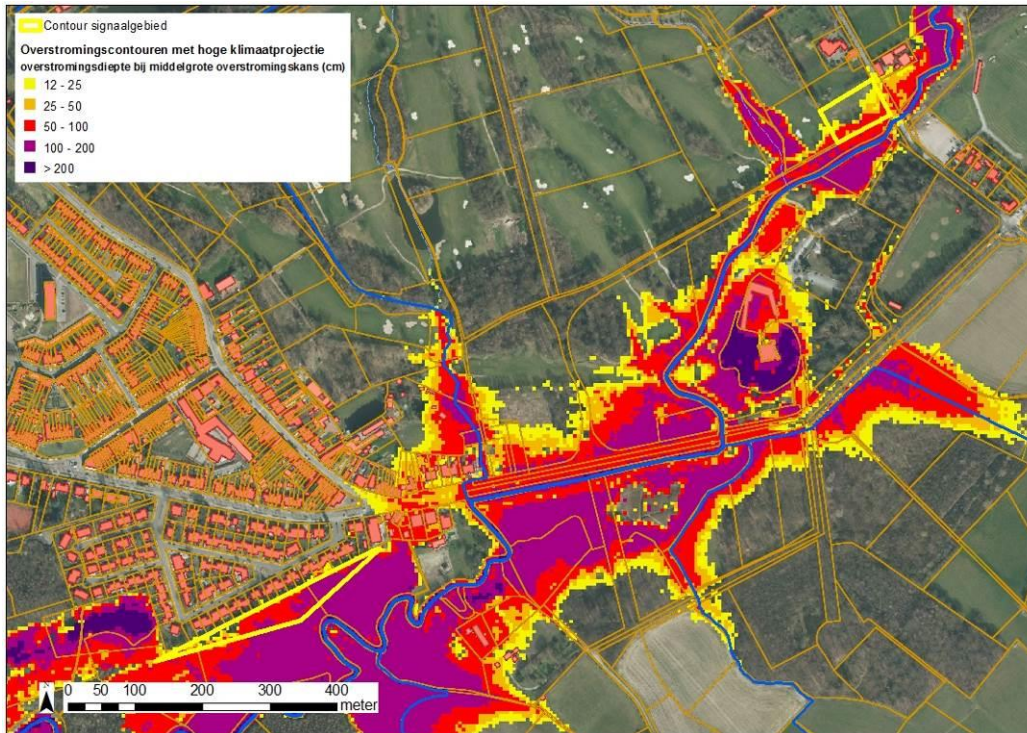
3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

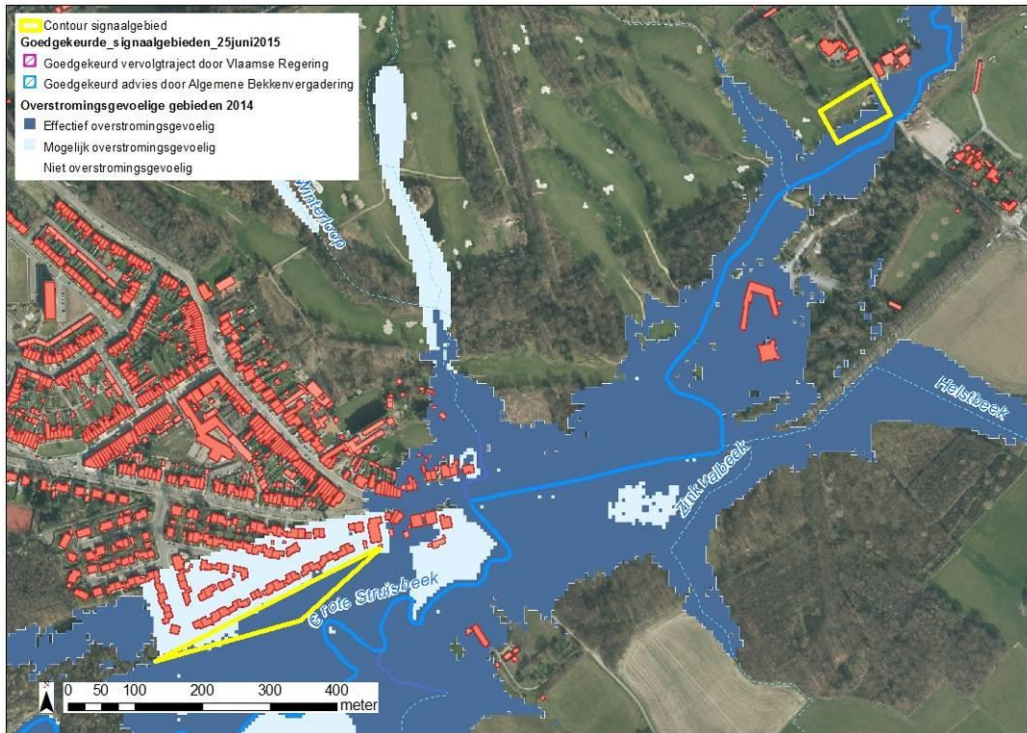
Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied te Aartselaar ligt grotendeels buiten het effectief overstromingsgevoelige deel op de watertoetskaart en ligt grotendeels buiten het natuurlijke overstromingsgebied van de Benedenvliet (hoger gelegen op DHM, bodemprofiel vochtig zandleem).

Het signaalgebied te Hemiksem is effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart en wordt gemodelleerd met een grote overstromingskans op de overstromingsgevaarkaarten. Het signaalgebied ligt binnen het natuurlijke overstromingsgebied van de Benedenvliet (laag gelegen op DHM, bodemprofiel nat zandleem).

De golfterreinen en de Cleydaellaan (verbindingsas Schelle/Hemiksem - Aartselaar) zijn effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart en overstromden bij de wateroverlast in 2003. Ze worden gemodelleerd met een grote kans op de overstromingsgevaarkaarten, behalve in de zone rond het kasteel waar een kleine kans wordt aangegeven.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De Benedenvliet kent een belangrijke overstromingsproblematiek, welke vanuit het bekkensecretariaat wordt opgevolgd in de werkgroep Benedenvliet in uitvoering van het stroomgebiedbeheerplan. Omvangrijk studiewerk heeft aangegeven dat enkel een combinatie van ingrepen (rioleringsstelsel, bovenstroomse buffering, lokale ingrepen) de wateroverlastproblematiek ter hoogte van het sterk verstedelijkte gebied kan indijken.

Het golfterrein is in de laatste jaren meermaals overstroomd (oa '98, 2003, 2010). Deze overstromingen zijn compatibel met de uitbating als golfterrein. De overstroming van de Cleydaellaan is wel problematisch. Het water van de Benedenvliet stijgt zeer snel door de hoge verstedelijkingsdruk waarbinnen het stroomgebied gesitueerd is.

Maximaal behoud van waterberging en indien mogelijk lokaal verhogen van het waterbergend vermogen zijn aangewezen.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het golfterrein valt binnen de begrenzing van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Afbakening grootstedelijk gebied Antwerpen', vastgesteld bij besluit van de Vlaamse regering van 19/06/2009. Het terrein valt binnen het deelplan 09 - Gebied voor golfterrein met overdruk natuurverweving Cleydael.

De volgende stedenbouwkundige voorschriften zijn van toepassing:

Artikel 7.1. Gebied voor golfterrein

Het gebied is bestemd voor aanleg en exploitatie van golfterreinen. Gebruik van het gebied voor andere sporten en laagdynamisch recreatief medegebruik is toegelaten voor zover dat de exploitatie van het golfterrein niet in het gedrang brengt.

Alle werken, handelingen en wijzigingen die nodig zijn of nuttig zijn voor de aanleg of exploitatie van golfterreinen en andere ermee verenigbare sporten zijn toegelaten, onverminderd de bepalingen over de zone in overdruk voor specifieke gebouwen en constructies.

Artikel 7.2. Gebied met overdruk natuurverweving

Het in overdruk aangeduide gebied is een natuurverwevingsgebied waarbij de functies natuurbehoud en recreatie nevensgeschikt zijn. Het oprichten van gebouwen en gelijkaardige constructies is niet toegelaten.

Artikel 7.3. Gebouwen en verharde parkeerplaatsen (in overdruk)

Gebouwen en verharde parkeerplaatsen voor de exploitatie van het golfterrein met overdruk natuurverweving die een vloeroppervlakte hebben groter dan 25 m², zijn alleen toegelaten in de zones, aangeduid in overdruk. De ruimtelijke, landschapsecologische en milieuhygiënische impact van die gebouwen en constructies op de omgeving wordt geminimaliseerd.

In de overdrukzone A moet de cultuurhistorische erfgoedwaarde van het kasteel Cleydael bewaard blijven. Bijkomende uitbreiding van de bebouwing buiten de bestaande bebouwde oppervlaktes is niet toegelaten.

In de overdrukzone B is het aantal bouwlagen beperkt tot één. Er kan enkel bebouwing of infrastructuur worden opgetrokken voor het stallen en onderhouden van golfvoertuigen en de realisatie van kleinschalige technische installaties zoals een kleinschalige waterzuivering, pompstation en een composteerinstallatie.

Het gemeentebestuur van Aartselaar heeft bevestigd dat de globaliteit van het golfterrein/infrastructuur geacht vergund is.

De golfclub wenst op korte termijn een stedenbouwkundige aanvraag in te dienen voor een nieuwe loods binnen de zone voor gebouwen (art. 7.3.) van het van kracht zijnde RUP. Zodra deze nieuwe loods in gebruik is, moet de oude loods op het grondgebied van gemeente Hemiksem verwijderd worden.

Het bosgebied achter de Zinkvallaan te Hemiksem maakt deel uit van een aankoopperimeter van ANB om een nat bosgebied in de vallei van de Benedenvliet te ontwikkelen.

4.3 Lopende initiatieven

Er zijn bij Cleydael golf plannen voor de bouw van een onderhoudsloods naast een bestaand bosperceel op de rechteroever van de Benedenvliet binnen de daartoe voorziene contour van het gewestelijk RUP. Cleydael golf engageert zich ertoe om de bestaande loods op grondgebied van Hemiksem te verwijderen zodra de nieuwe loods te Aartselaar in gebruik zal zijn.

Cleydael golf zal een volledige planologische opmeting met alle hoogten en laagten van green, tee's,... laten opmaken van haar terreinen.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een overleg gebiedsselecties georganiseerd op 09/09/2014. Tony Van Rompaye (milieuambtenaar Aartselaar) nam hieraan deel. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 17/09/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Aartselaar op 27/04/2015. Vanuit de gemeente namen volgende personen deel aan het overleg: René Lauwers (schepen Aartselaar), Tony Van Rompaye (milieuambtenaar Aartselaar), Bettina Wullaert (stedenbouwkundig ambtenaar Aartselaar), Kristof Boving (stedenbouwkundig ambtenaar Hemiksem). Op 28/05/2015 vond een aanvullend terreinbezoek plaats te Cleydael. Hierbij waren aanwezig vanuit de gemeente: René Lauwers, Tony Van Rompaye en Kristof Boving.

Op 28/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- De bestemming woongebied op grondgebied van de gemeente Hemiksem is niet compatibel met het watersysteem. Gezien de huidige invulling als bosgebied in eigendom van Agentschap voor Natuur en Bos, engageert ANB zich om dit perceel te vrijwaren van bebouwing.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Het golfterrein is reeds ontwikkeld en compatibel met overstromingen. Op lange termijn, bij herinrichtingsplannen, zullen mogelijkheden voor extra waterberging benut worden, gezien de centrale ligging van het golfterrein langsheen de Benedenvliet en de Cleydaellaan, zonder de uitbating als golfterrein in het gedrang te brengen. Op korte termijn kan een vijver gegraven worden tussen de Benedenvliet en het kasteel, rekening houdend met het beschermingsstatuut van het kasteel. Hiertoe worden de nodige vergunningen aangevraagd.

A: watertoets

- De bestemming gebied voor golfterrein met overdruk gebouwen en parkeerplaatsen cfr het gewestelijk RUP Afbakening grootstedelijk gebied Antwerpen is compatibel met het watersysteem. Bij de bouwaanvraag van de loods zal de watertoets eventuele randvoorwaarden ten aanzien van het watersysteem verduidelijken.

Instrument:

De bevoegde instanties vertalen de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door bij de toepassing van de watertoets. De meest watergevoelige en tevens beboste percelen zijn in eigendom van de Vlaamse Overheid (ANB) met als doelstelling om het bos te vrijwaren.

Initiatiefnemer:

Zie instrument

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied ligt deels in effectief overstromingsgevoelig gebied en maakt deel uit van de vallei van de Benedenvliet. Omvangrijk studiewerk heeft aangegeven dat enkel een combinatie van ingrepen (rioleringsstelsel, bovenstroomse buffering, lokale ingrepen) de wateroverlastproblematiek ter hoogte van het sterk verstedelijkte gebied kan indijken. Het signaalgebied zelf behoeft echter geen nieuwe functionele invulling.

Te Aartselaar worden de nieuwe loodsen buiten het watergevoelige gebied opgericht. Hieraan gekoppeld worden de bestaande loodsen te Hemiksem verwijderd.

Te Hemiksem worden de meest watergevoelige en tevens beboste percelen gevrijwaard, vermits deze in eigendom zijn van het Agentschap voor Natuur en Bos, dat zich engageert om de bossen op lange termijn te bestendigen.

Bij toekomstige herinrichting van het golfterrein vormt het verhogen van het waterbergend vermogen langs de Benedenvliet een bepalend element in de inrichting van het gebied.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

SOLHOF (SG_R3_BES_22)

AARTSELAAR

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Solhof” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Aartselaar

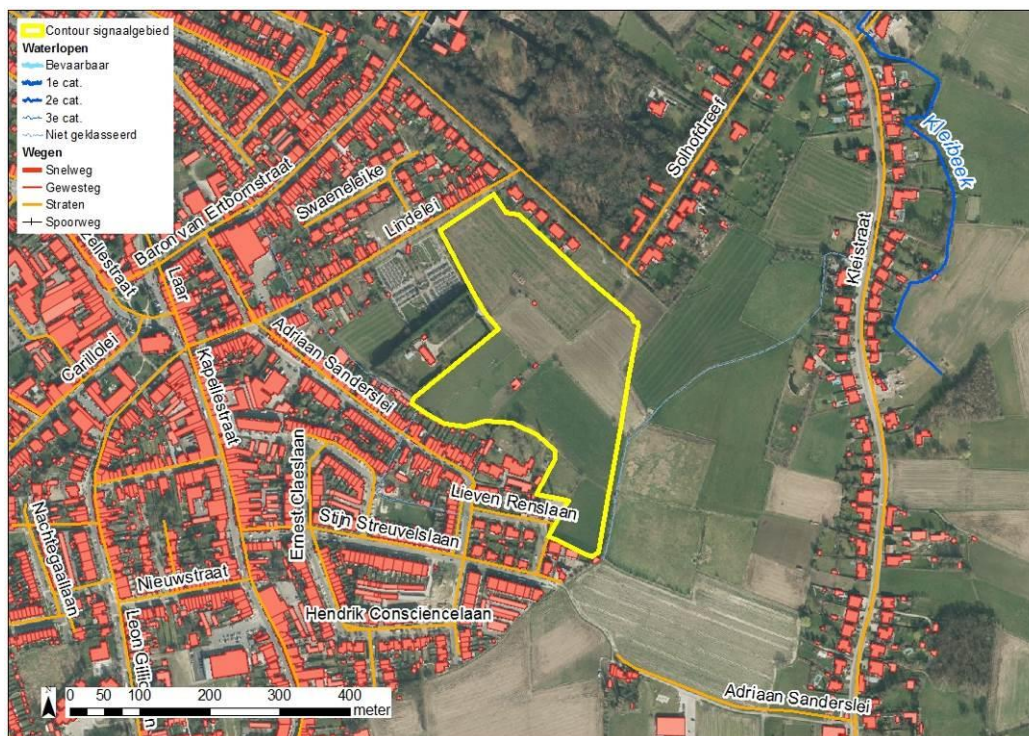
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied ligt in het binnengebied tussen de Lieve Renslaan, Adriaan Sanderslei, Lindelei en Solhofdreef.

Bekken: BENEDENSCHELDEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Het signaalgebied watert via lokale grachten af naar waterloop A.S.10.81, een zijloop van de Benedenvliet.

Oppervlakte: 7,84 ha

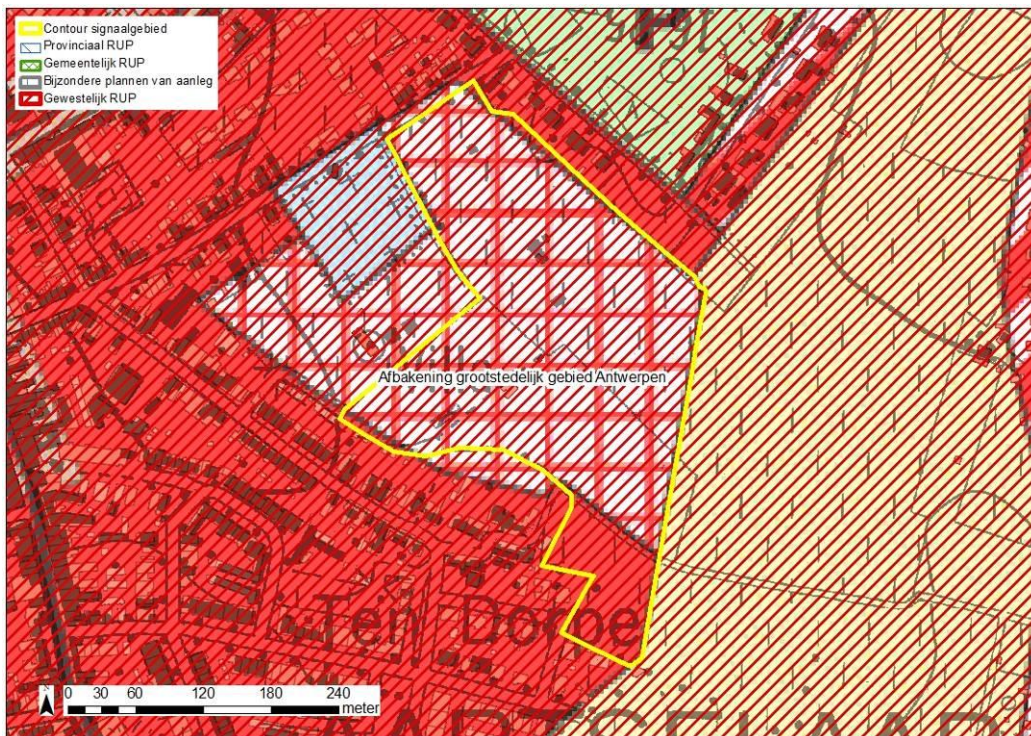
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het zuidelijk deel van het signaalgebied heeft de bestemming woongebied, het noordelijke deel de bestemming woonuitbreidingsgebied.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied heeft op heden een invulling als weiland (50 tot 80 cm lager dan pas van de L. Renslaan) en akker (tegen Lindelei aan).

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHELDEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Nat en laaggelegen aaneengesloten gebied van meer dan 2 ha waarvan de gemeente de intentie heeft om gedeeltelijk te herbestemmen naar agrarisch gebied.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt afgebakend op het niet-bebouwde deel van het woongebied en het niet aangesneden deel van het woonuitbreidingsgebied ten zuiden van het kerkhof en het kasteel.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Er is voor het gebied geen modellering beschikbaar op de overstromingsgevaarkartaart.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De lokale grachten en waterloop maken geen deel uit van het orbp-project en werden niet gemodelleerd.

3.2 Bespreking watersysteem

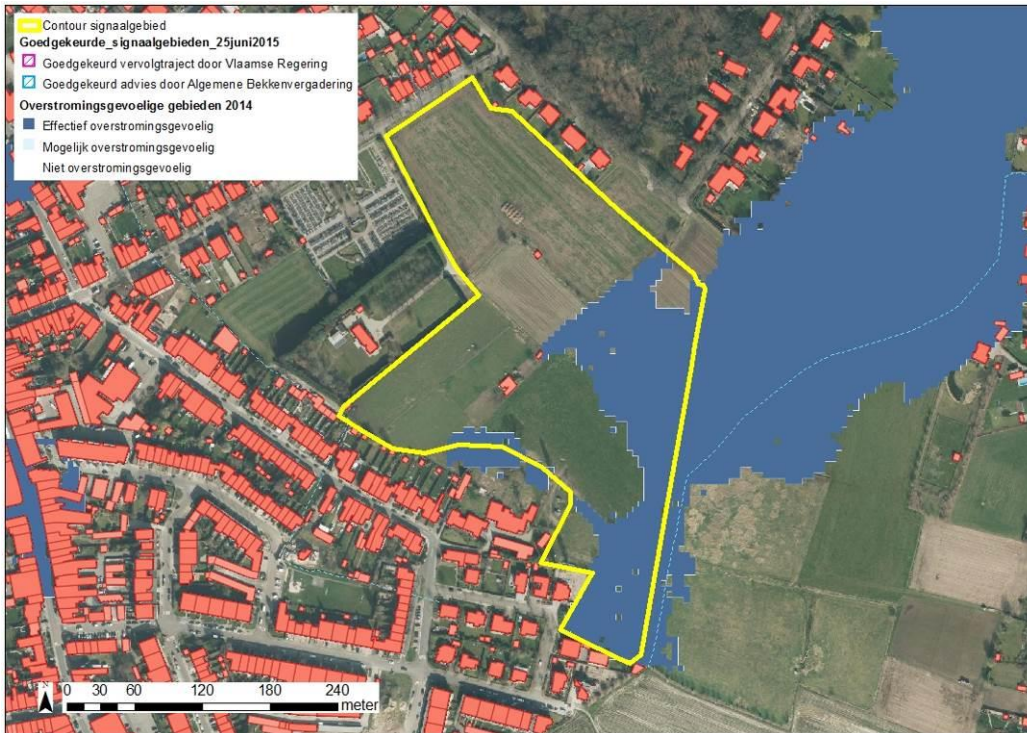
Het zuidelijk deel van het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig volgens de watertoetskaart. Dit deel is duidelijk lager gelegen op het digitaal hoogtemodel. Zo liggen de weilanden in het verlengde van de L. Renslaan 50 tot 80 cm lager dan het maaiveld van de straat. De bodemkaart geeft natte zandleemprofielen aan langsheen de oorspronkelijke waterloop die het gebied ontwaterde (A.S.10.81).

Op het digitaal hoogtemodel tekenen zich duidelijk lager gesitueerde zones af: langsheen de volledige oostflank van het signaalgebied en een west-oost as ter hoogte van het middendeel van het signaalgebied. De overige gronden liggen hoger in het landschap. De bodemkaart geeft hier vochtige zandleemprofielen.

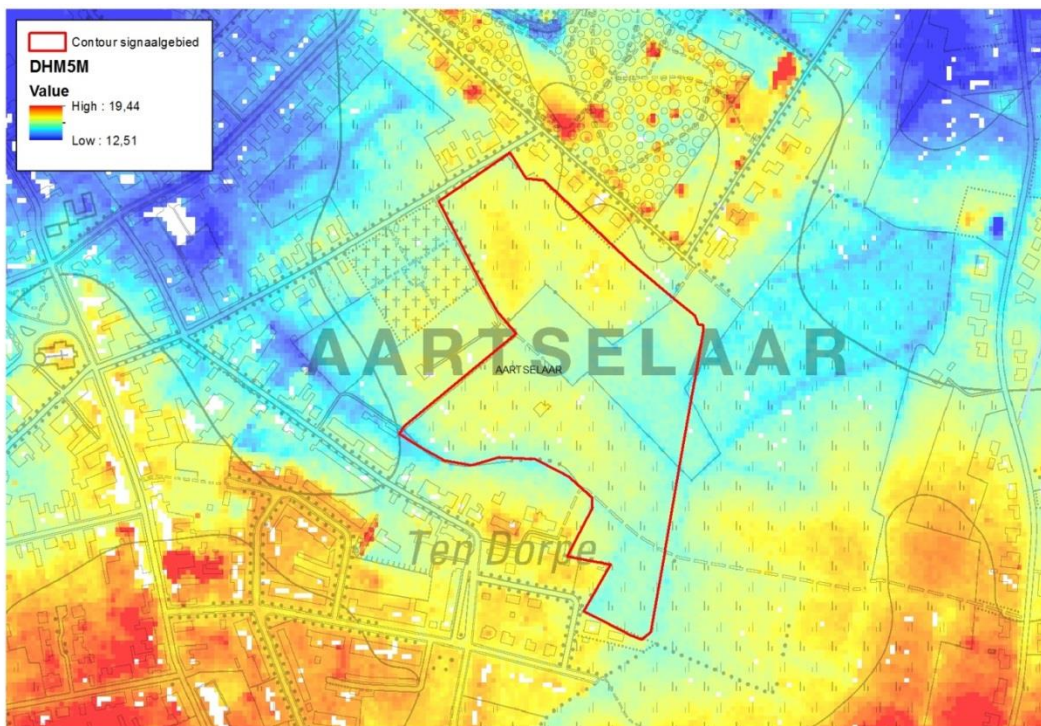
Bij langdurige regens fungeert het zuidelijk deel van het signaalgebied door zijn lage ligging als natuurlijke buffer.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

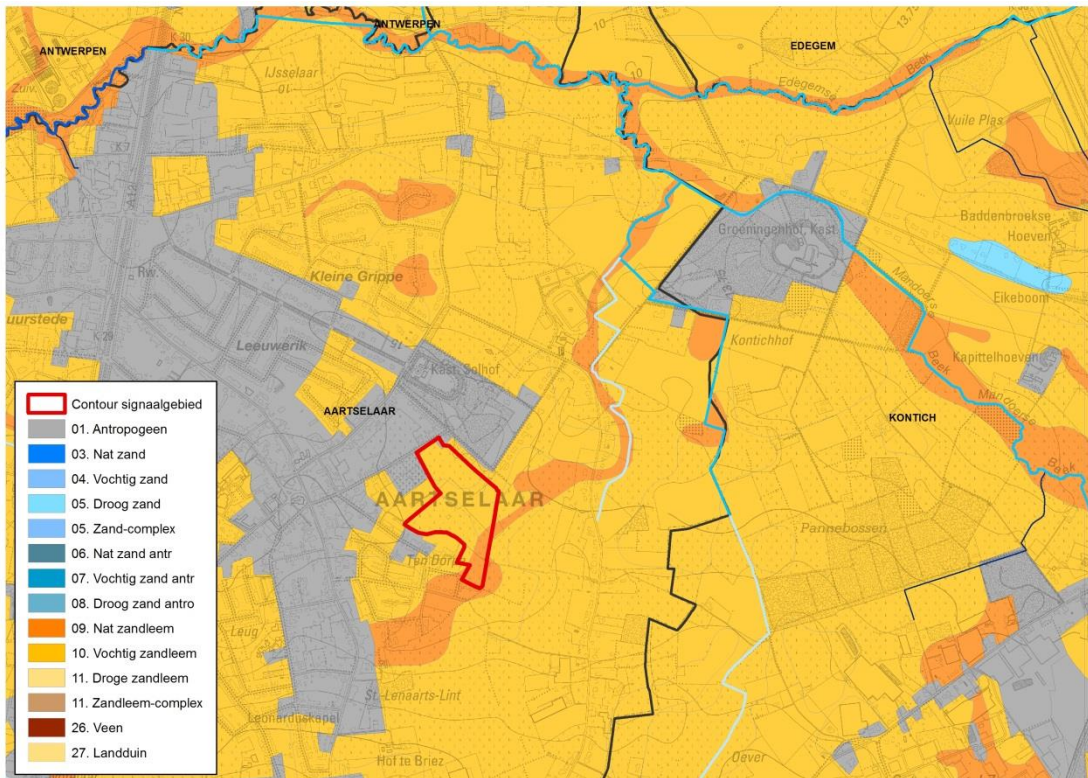
^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Figuur: digitaal hoogtemodel van de ruimere omgeving van het signaalgebied op topografische kaart.

Figuur: bodemkaart van de ruimere omgeving van het signaalgebied op topografische kaart.

Foto: weilanden gesitueerd in het verlengde van de L. Renslaan (gewestplanbestemming woongebied)

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Er zijn heel wat problemen met wateroverlast op de Benedenvliet opwaarts de A12. Uitgebreid studiewerk heeft aangewezen dat enkel een combinatie van ingrepen (rioleringsstelsel, bovenstroomse buffering, lokale ingrepen) de wateroverlastproblematiek kan indijken (zie ook stroomgebiedbeheerplan). De bestaande waterberging in de sterk verstedelijkte zuidrand van Antwerpen moet dan ook maximaal gevrijwaard worden.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het GRUP afbakening grootstedelijk gebied Antwerpen werd dit gebied herbestemd naar woongebied, maar omwille van doorschuiven van de watertoets nadien vernietigd door de Raad van State.

De gemeente Aartselaar wil een totaalvisie uitwerken voor het volledige woonuitbreidingsgebied, rekening houdend met het watersysteem. Hiervoor wordt samen met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) een visie voor het gebied uitgewerkt.

De landbouwimpactstudie van Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling geeft een hoge tot zeer hoge impact van een gebiedsontwikkeling op de aangegeven landbouwpercelen voor de bijhorende bedrijven (zie bijlage).

4.3 Lopende initiatieven

De gemeente wenst een voetweg aan te leggen van de L. Renslaan naar de Kleistraat. Deze voetweg zou dienen opgehoogd te worden (of aanleg van een vlonderpad), gezien de omliggende weilanden ruim een meter lager liggen dan het opgehoogde maaiveld thv de straat en in de wintermaanden onbegaanbaar zou zijn zonder ophoging.

De gemeente zoekt tevens een extra buffering voor het overbelaste rioleringsstelsel ter hoogte van de Kapellestraat. Hierbij wordt een afkoppeling naar open grachten en de nodige berging voorzien.

Afwaarts het signaalgebied wordt het rioleringsproject Kleistraat gerealiseerd. Hierbij wordt 9000 m³ gebufferd in combinatie met een gedeeltelijke verlegging van de Kleibeek.

Particulieren langs de Lieven Renslaan hebben reeds meerdere dossiers met bijhorende waterstudie en ontwerp van bufferbekken buiten het overstromingsgevoelige deel ingediend om woonpercelen te kunnen aansnijden.

Net buiten het signaalgebied is een verkavelingsaanvraag ingediend voor de woonpercelen langsheen de Solhofdreef.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een overleg gebiedsselecties georganiseerd op 09/09/2014. Tony Van Rompaye (milieuambtenaar Aartselaar) nam hieraan deel. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 17/09/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond verschillende keren overleg plaats met de gemeente Aartselaar:

- Overleg op 27/04/2015 te Aartselaar: Sandra Franck (bakkensecretariaat), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen – bakkensecretariaat) Kathleen Maes (Ruimte Vlaanderen), Kathleen Van Dorlaer (provincie Antwerpen – Dienst integraal waterbeleid, René Lauwers (schepen Aartselaar), Tony Van Rompaye (milieuambtenaar Aartselaar), Bettina Wullaert

(stedenbouwkundig ambtenaar Aartselaar). Afbakening van de contour van het signaalgebied, bespreking van het watersysteem.

- Vervolgoverleg te Aartselaar op 25/09/2015: Sandra Franck (bekkensecretariaat), Kathleen Maes (Ruimte Vlaanderen), Kathleen Van Dorslaer (provincie Antwerpen – Dienst integraal waterbeleid, René Lauwers (schepenen Aartselaar), Tony Van Rompaye (milieuambtenaar Aartselaar), Bettina Wullaert (stedenbouwkundig ambtenaar Aartselaar), Sophie De Wit (burgemeester). Verfijning ruimtelijke visie voor het signaalgebied, optie instrumentenkoffer decreet landinrichting.
- Overleg met VLM op 17/11/2015: Sandra Franck (bekkensecretariaat), Kathleen Maes (Ruimte Vlaanderen), René Lauwers (schepenen), Tony Van Rompaye (milieuambtenaar, Michel Van Ombergen (Departement Landbouw en Visserij), Mieke Belmans (strategisch project stadsregionale samenwerking), Els Abts (Vlaamse Landmaatschappij), Dominique De Witte (provincie Antwerpen – Dienst integraal waterbeleid), Veronique Kussé (provincie Antwerpen – Dienst integraal waterbeleid). Toelichting instrumentenkoffer decreet landinrichting.
- Terreinbezoek met VLM op 26/02/2016: uitwerken visie voor het signaalgebied.
- Overleg met VLM op 14/03/2016: ruimtelijke visie voor het signaalgebied, toelichting procedures toepassing instrumentenkoffer decreet landinrichting, afbakening contour RUP. Vanuit de kansen voor dit gebied wordt een RUP opgemaakt voor een ruimere contour. Volgende functies worden in dit gebied gerealiseerd: klimaatadaptatie/waterkwantiteit, open groene ruimte dichtbij de dorpskern, recreatie (oa voetwegen), voedselproductie/landbouw, duidelijke afbakening woongebied. Het watersysteem zal binnen de inrichtingsnota verder in detail geanalyseerd worden (oa lokaal grachtensysteem, koppeling met op- en afwaartse rioleringsprojecten).

Op 04/04/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het zuidelijk deel van het signaalgebied (zie onderstaande figuur) is effectief overstromingsgevoelig en ligt beduidend lager in het landschap. Vanuit het watersysteem is bebouwing niet toelaatbaar. Dit deel van het signaalgebied krijgt een nieuwe functionele invulling naar open ruimte (landbouw).
- Het noordelijk deel van het signaalgebied krijgt een herbestemming vanuit ruimtelijke motieven. Hiervoor wordt door de gemeente Aartselaar een totaalvisie voor het woonuitbreidingsgebied uitgewerkt.
- De percelen momenteel gelegen in woongebied volgens het gewestplan in het zuidelijk deel van het signaalgebied (ter hoogte van de Lieven Renslaan) worden ingepast binnen de totaalvisie voor het gebied, gebruik makend van de instrumentenkoffer van het decreet landinrichting.

B: maatregelen met behoud van bestemming

/

A: watertoets

/

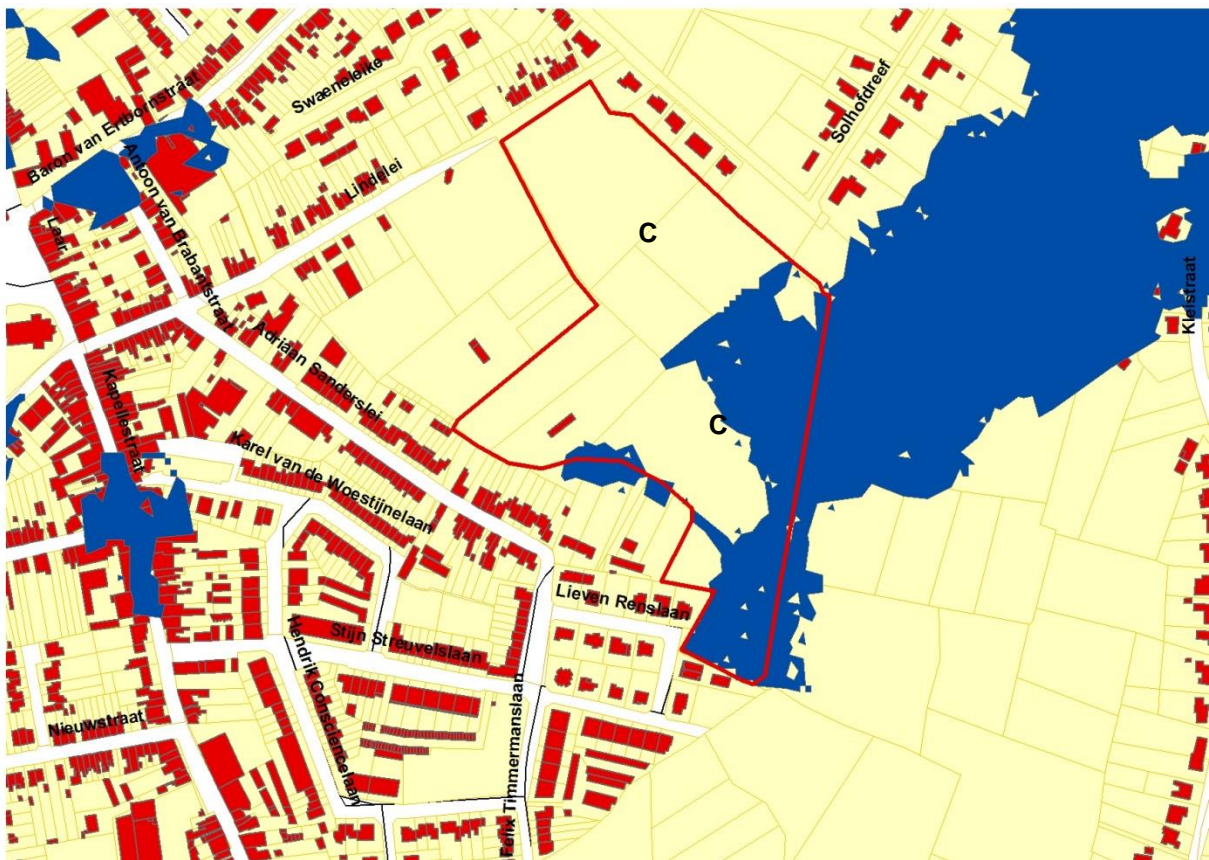
Instrument:

opmaak RUP

toepassing instrumentenkoffer decreet landinrichting (de toepassing van de concrete instrumenten wordt beslist binnen de inrichtingsnota).

Initiatiefnemer:

gemeente Aartselaar

Figuur: weergave van de ontwikkelingsperspectieven van het signaalgebied op het kadasterplan, met overlay van de watertoetskaart (donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig – Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014).

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Een nieuwe functionele invulling van het gebied wordt gerealiseerd om maximaal de open ruimte en het waterbergend vermogen te behouden in de sterk verstedelijkte zuidrand van Antwerpen. Een totaalvisie voor het gebied zal bepalen welke bebouwing gerealiseerd kan worden in het noordelijk deel van het signaalgebied. De functies klimaatadaptatie/waterkwantiteit, open groene ruimte dichtbij de dorpskern, recreatie en landbouw worden ingepast binnen de contour van het gebied.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

8 Bijlage: landbouwimpactstudie ADLO

Figuur 2. Landbouwimpactkaart

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

WULLEBEEK (SG_R3_BES_23)

NIEL, SCHELLE

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Wullebeek” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Niel, Schelle

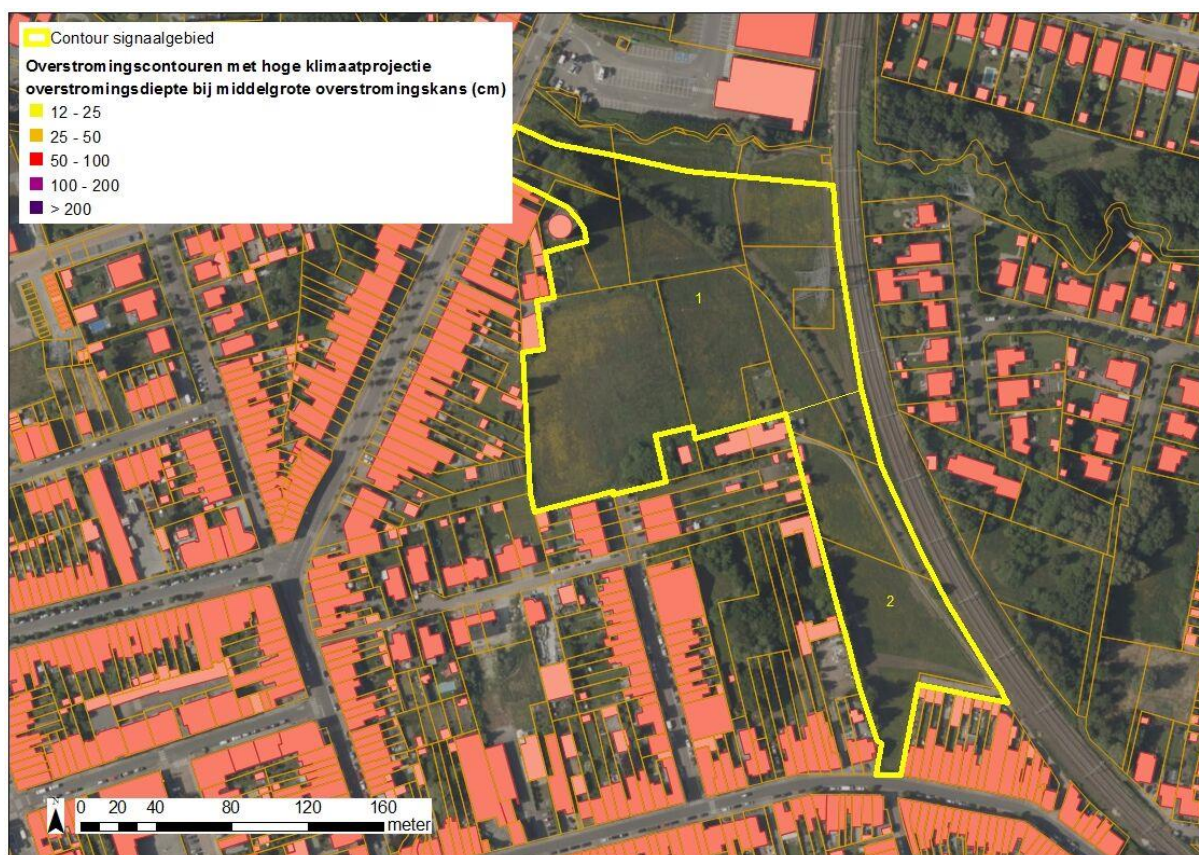
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Stationsstraat Antwerpsestraat Wipstraat gebied grenzend aan de Wullebeek Schelle aangrenzend aan het gebied, de Wullebeek is er min of meer de gemeentegrens.

Bekken: Benedenscheldebekken

Betrokken waterlopen: Wullebeek

Oppervlakte: 3,36 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

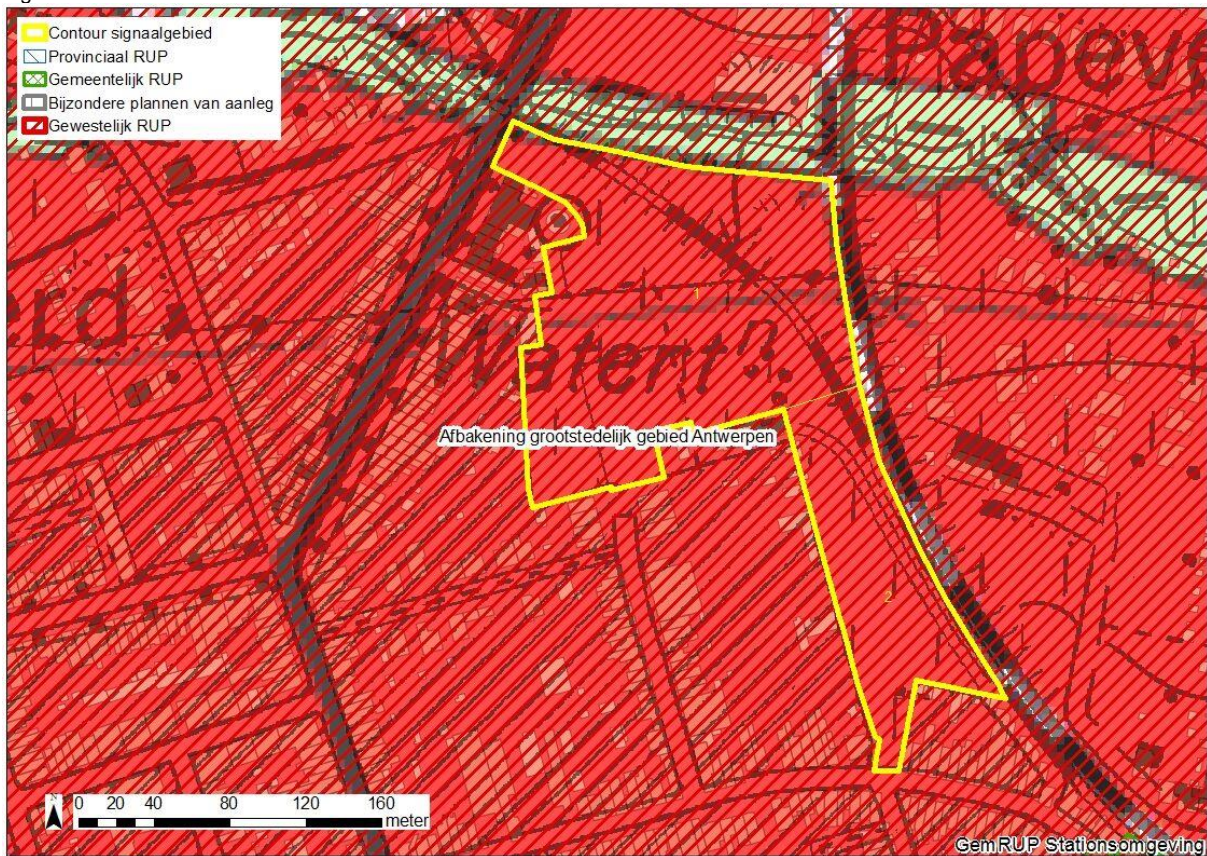
Woongebied

Globale beschrijving:

Open gebied in de Wullebeekvallei aan de linkeroever van de Wullebeek, tussen de spoorweg Hemiksem-Schelle-Niel-Boom en de Antwerpsestraat. Ten zuiden begrensd door bebouwing, woningen en garageboxen. Diagonaal door dit gebied (in noord-westelijke richting) is er het spoorwegtalud van het voormalige Electrabel-spoor.

Figuur:

situering

ing signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Grote kans op overstromingen niet verenigbaar met woongebied

Nog groter aaneengesloten blok (ongeveer 0,5 ha) tussen Wullebeek en spoorweg, onder hoogspanningsmast (= niet ontwikkelbaar) en delen aansluitend op bestemming natuurgebied

De afbakening van het signaalgebied en de opsplitsing in twee deelgebieden werd tijdens het gevoerde overleg besproken.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

In het noordelijk deel van dit het signaalgebied en begrensd door het spoorwegtalud van het Electrabelspoor geeft de Overstromingsgevaarkaart een grote kans op overstromingen aan..

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Vanuit de ORBP zijn er voor dit signaalgebied geen klimaat scenarioberekeningen beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

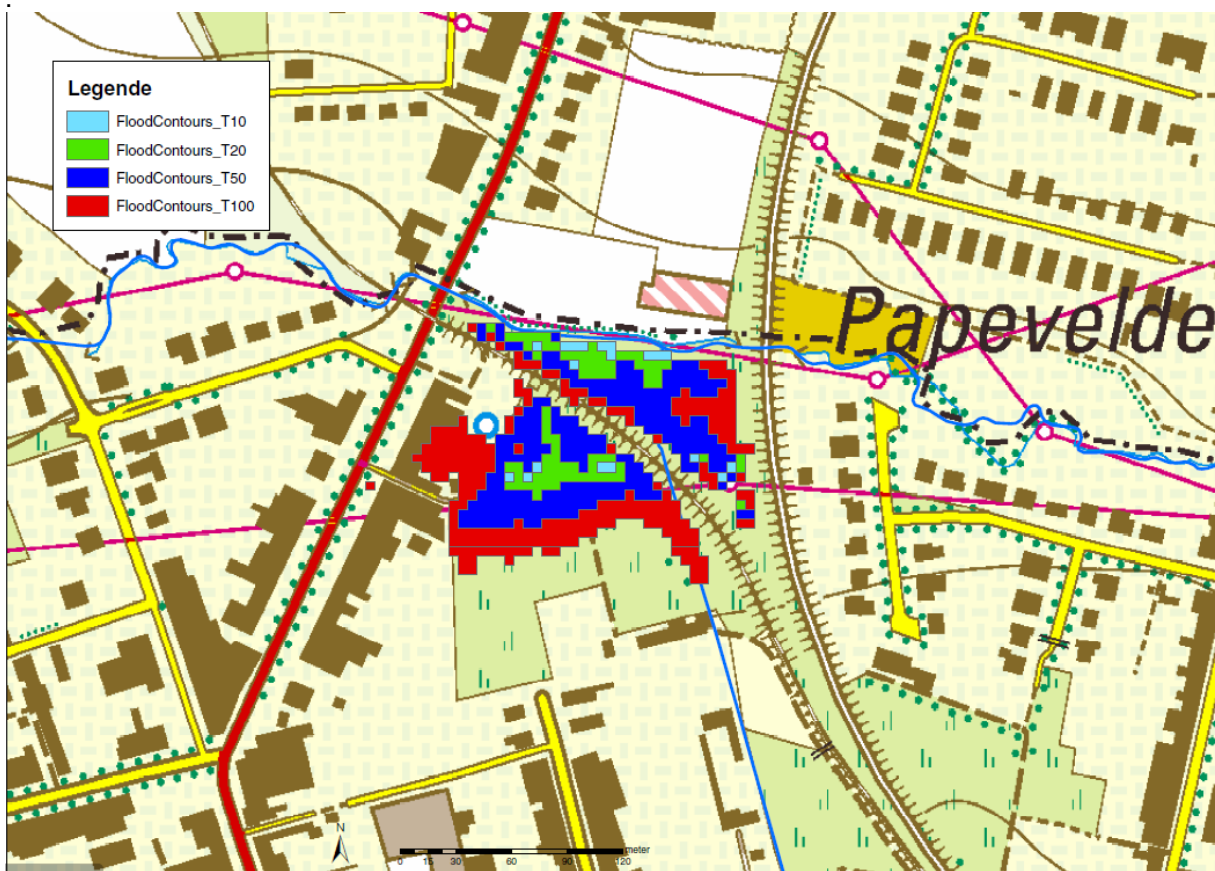

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

De Wullebeek is een overstromingsgevoelige beek. De vallei is zowel op de linkeroever als de rechteroever van de Wullebeek op vele plaatsen bebouwd. Bij stormen komen delen van de vallei onder water, overstroomden tuinen en worden woningen bedreigd. In het noordelijk deel van dit signaalgebied en begrensd door het spoorwegtalud van het Electrabelspoor geeft de overstromingsgevaarkaart een grote kans op overstromingen aan. Op de watertoetskaart is dit noordelijk deel aangeduid als effectief overstromingsgevoelig gebied.

In de actuele situatie wordt de potentiële waterbergingscapaciteit quasi gehalveerd door de berm van het Electrabelspoor. Indien in deze in onbruik geraakte voormalige spoorwegberm door grotere openingen overstroomend water vanuit de Wullebeek ongehinderd de laag gelegen gebieden ten zuiden van het Electrabelspoor kan bereiken wordt de bergingsruimte voor water van de Wullebeek er aanzienlijk groter.

Onderstaande figuur geeft voor deze veronderstelde situatie de hydraulisch doorgerekende overstromingscontour weer bij verschillende retourperiodes (Bron DIW Provincie Antwerpen. Hierbij blijft deze Electrabeltalud bestaan maar wordt er gesimuleerd met openingen in deze talud.

Figuur: Gemodelleerde contouren van overstromingen vanuit de Wullebeek voor stormen met verschillende retourperiodes bij veronderstelde voldoende grote openingen in het Electrabeltalud (zuidelijke spoorweg) (Bron DIW provincie Antwerpen)

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De visie van het Bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken van het stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde vermeldt voor de cluster Benedenvliet dat voor de Wullebeek wordt gestreefd naar een verdere ecologische inrichting gekoppeld aan bijkomende waterberging.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de gemeente Niel geeft in het richtinggevende gedeelte aan de vallei van Wullebeek maximaal te vrijwaren. Naast aandacht voor het opnieuw zichtbaar maken van de beekvallei en het inrichten van een meer natuurlijk karakter van het valleigebied waar mogelijk, richt de aandacht zich in hoofdzaak naar het herwaarderen van de beek in functie van de natuurlijke afvoer van het aanwezige oppervlaktewater.

Specifiek voor het deelgebied aan de zijde van de Wullebeek wordt beschreven dat dit gevrijwaard dient te worden van bebouwing. Naast mogelijkheden voor landschapsontwikkeling en waterberging dient de mogelijkheid voor het uitbouwen van recreatieve ontsluitingsassen hier te worden voorzien. Het voorzien in bijkomende parkeermogelijkheden kan hier worden onderzocht. Een herbestemming in functie van groenbuffer zal worden gerealiseerd door de opmaak van een RUP.

Verder houdt de visie volgens het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan in dat in het gebied tussen de Wipstraat / Ivo Cornelisstraat/ spoorweg de afwerking van de bestaande bebouwing langs de Ivo Cornelisstraat mogelijk is voor de oprichting van bijkomende woningen. De afwerking van het gebied houdt tevens in dat het deelgebied aan de zijde van de Wullebeek het gebied wordt gevrijwaard van

bebouwing in functie van het behoud van de open ruimte. Het bestaande rooilijnplan, voorzien voor het doortrekken van de Wipstraat richting Antwerpsestraat wordt niet gehandhaafd.

In het bindende gedeelte van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan is opgenomen dat de gemeente Niel een aantal woongebieden waarvan het aansnijden voor woningbouw niet wenselijk is, zal herbestemmen. Onder andere het gebied Wipstraat/ Ivo Cornelisstraat zal door middel van een ruimtelijk uitvoeringsplan herbestemd worden in functie van een groenverbinding of openruimte structuur.

4.3 Lopende initiatieven:

De gemeente Niel heeft de intentie om het niet bebouwde open woongebied tussen het NMBS-spoor, de Stationsstraat, de Wipstraat, de Ivo Cornelisstraat en de Antwerpsestraat, ruimtelijk als één geheel te bekijken en de aanpak van haar ontwikkeling, waterberging, groen, fietsinfrastructuur, parkeermogelijkheden in één project te laten ontwikkelen. Hierbij dienen volgende aspecten in overweging te worden genomen:

- Wateraspect incl. verruimde berging voor overstromingswater van de Wullebeek, ten zuiden van het Electrabelspoor;
- De fiets-o-strade langs het NMBS-spoor;
- Fietsverbinding langs het tracé van het Electrabelspoor;
- De verbeterde ontsluiting van de garages achter de woningen gesitueerd in de bocht van de Stationsstraat ;
- De hoogspanningsmast in en de hoogspanningskabels boven dit gebied;
- Parkeermogelijkheden, omgeving Stationsstraat;

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Voor de opmaak van de startbeslissing voor het signaalgebied Boom-Noeveren vond overleg plaats

- op 7 januari 2016. Aan dit overleg namen deel: Rob Mennes (burgemeester Schelle), Geert Rottiers (schepen Schelle), Thomas Verreth (schepen Schelle), Bart Sas (GSA/diensthoofd Omgeving gemeente Niel), Kathleen Van Dorslaer (DIW provincie Antwerpen), Els Stevens ruimtelijke planning provincie Antwerpen), Kathleen Maes (Ruimte Vlaanderen), Guido Janssen (bekkensecretariaat)
- op 26 april 2016. Aan dit overleg namen deel: Maritsa Moons (schepen Niel), Geert Rottiers (schepen Schelle), Bart Sas (GSA/diensthoofd Omgeving gemeente Niel), Deborah Van Buijnderen (Dienst Omgeving Niel), Jan Ronsyn (DIW provincie Antwerpen), Peter Gys (Openbare werken Schelle), Kathleen Maes (Ruimte Vlaanderen), Guido Janssen (bekkensecretariaat)

Op 07/06/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen van Niel zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Dit signaalgebied is in twee deelgebieden opgedeeld: deelgebied 1 (noordelijk) en deelgebied 2 (zuidelijk). Op de figuren van deze ontwerpstartbeslissing is de grens tussen beiden met een dunne gele lijn weergegeven.

C: nieuwe functionele invulling

De volledige contour van dit signaalgebied wordt omgezet tot open ruimte gebied, meerbepaald tot watergevoelig open ruimtegebied.

Natuurbehoud, bosbouw, landschapszorg, landbouw en recreatie kunnen nevensgeschikte functies zijn. Alle werken, handelingen en wijzigingen die nodig of nuttig zijn voor deze functies zijn toegelaten.

Voor zover de ruimtelijk-ecologische draagkracht en de waterbeheersfunctie van het gebied niet wordt overschreden, zijn, in uitzondering op het onbebouwde karakter van het gebied, de volgende werken, handelingen en wijzigingen toegelaten:

1° het aanleggen, herstellen, heraanleggen of verplaatsen van fiets- en voetverbindingen trage wegen, nutsleidingen. Nutsleidingen kunnen aangelegd of verplaatst worden voor zover dat noodzakelijk is voor de kwaliteit van het leefmilieu, het herstel en de ontwikkeling van de natuur en het natuurlijke milieu, de openbare veiligheid of de volksgezondheid;

2° werken, handelingen en wijzigingen die nodig of nuttig zijn voor het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast buiten de natuurlijke overstromingsgebieden.

Enkel in deelgebied 2 kunnen naast de hierboven vermelde werken, handelingen en wijzigingen ook parkeerplaatsen en eventueel de hieraan verbonden openbare toegangsweg naar de Stationsstraat aangelegd worden.

Voor het volledige signaalgebied moet de waterbergingscapaciteit minstens behouden blijven. Voor de bergingscapaciteit wordt de situatie beschouwd waarbij door grotere openingen in de berm van het Electrabelspoor overstromend water vanuit de Wullebeek ongehinderd de laag gelegen gebieden ten zuiden van het Electrabelspoor kan bereiken. Vooraleer of minstens gelijktijdig met eventuele inrichting, met grondverzet moet binnen het signaalgebied lokaal verlies aan waterbergingscapaciteit gecompenseerd worden. Vooraleer dergelijke ingrepen zouden gebeuren (zie 1° en 2° hierboven) moet cijfermatig aangetoond worden dat de uit te voeren werken binnen het gebied geen verlies aan waterbergingscapaciteit in het signaalgebied zullen veroorzaken.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Dit signaalgebied is in twee deelgebieden opgedeeld. De volledige contour van dit signaalgebied wordt omgezet tot open ruimte gebied. Enkel in deelgebied 2 kunnen ook (waterdoorlaatbare) parkeerplaatsen en eventueel de hieraan verbonden openbare toegangsweg naar de Stationsstraat aangelegd worden.

Voor het volledige signaalgebied moet de waterbergingscapaciteit minstens behouden blijven. Voor de bergingscapaciteit wordt de situatie beschouwd waarbij door grotere openingen in de berm van het Electrabelspoor overstromend water vanuit de Wullebeek ongehinderd de laag gelegen gebieden ten zuiden van het Electrabelspoor kan bereiken. Vooraleer of minstens gelijktijdig met eventuele inrichting, met grondverzet moet binnen het signaalgebied lokaal verlies aan waterbergingscapaciteit gecompenseerd worden. Vooraleer dergelijke ingrepen zouden gebeuren moet cijfermatig aangetoond worden dat de uit te voeren werken binnen het gebied geen verlies aan waterbergingscapaciteit in het signaalgebied zullen veroorzaken.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

NOEVEREN (SG_R3_BES_24)

BOOM

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Noeveren” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

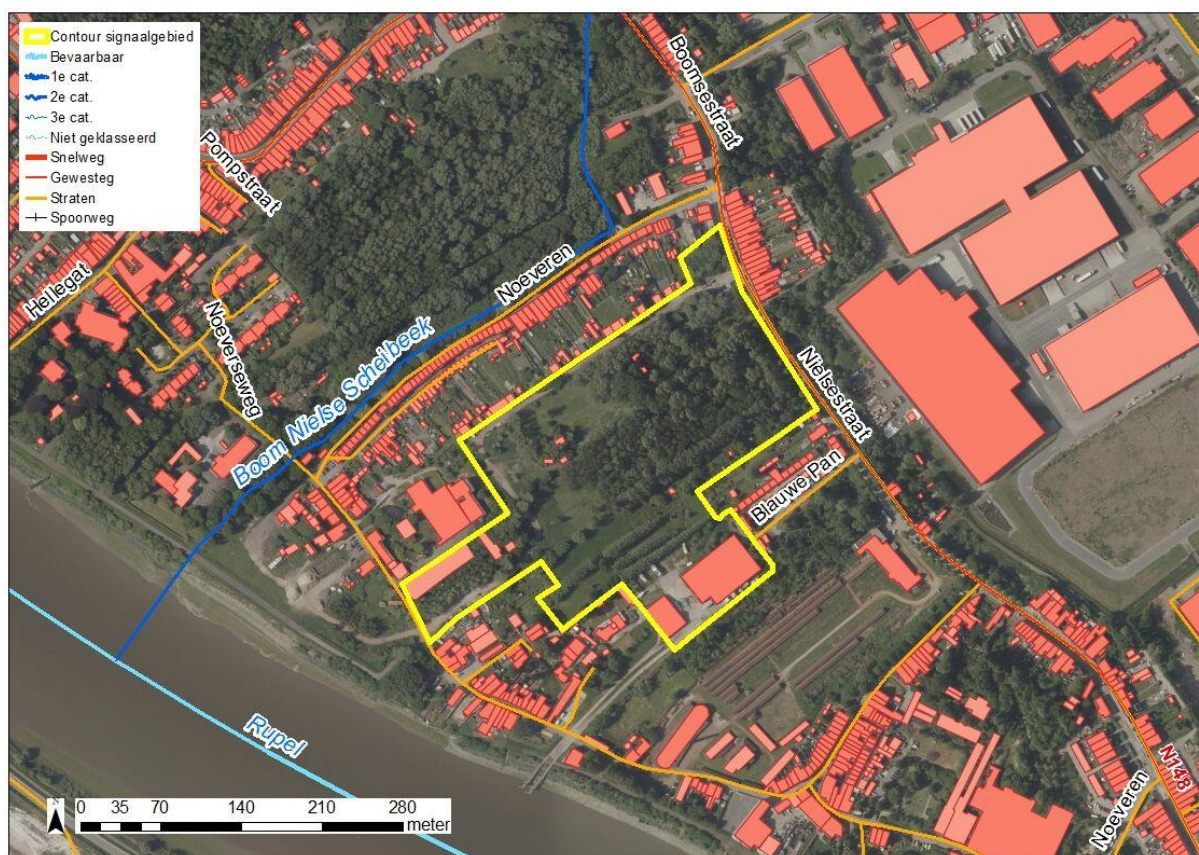
Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van **XX** opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **XX** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Boom
Provincie(s): Antwerpen
Ligging: Noeveren, Nielsestraat, Blauwe Pan
Bekken: Benedenscheldebekken
Betrokken waterlopen: Nielse en Boomse Beek
Oppervlakte: 6,18 ha

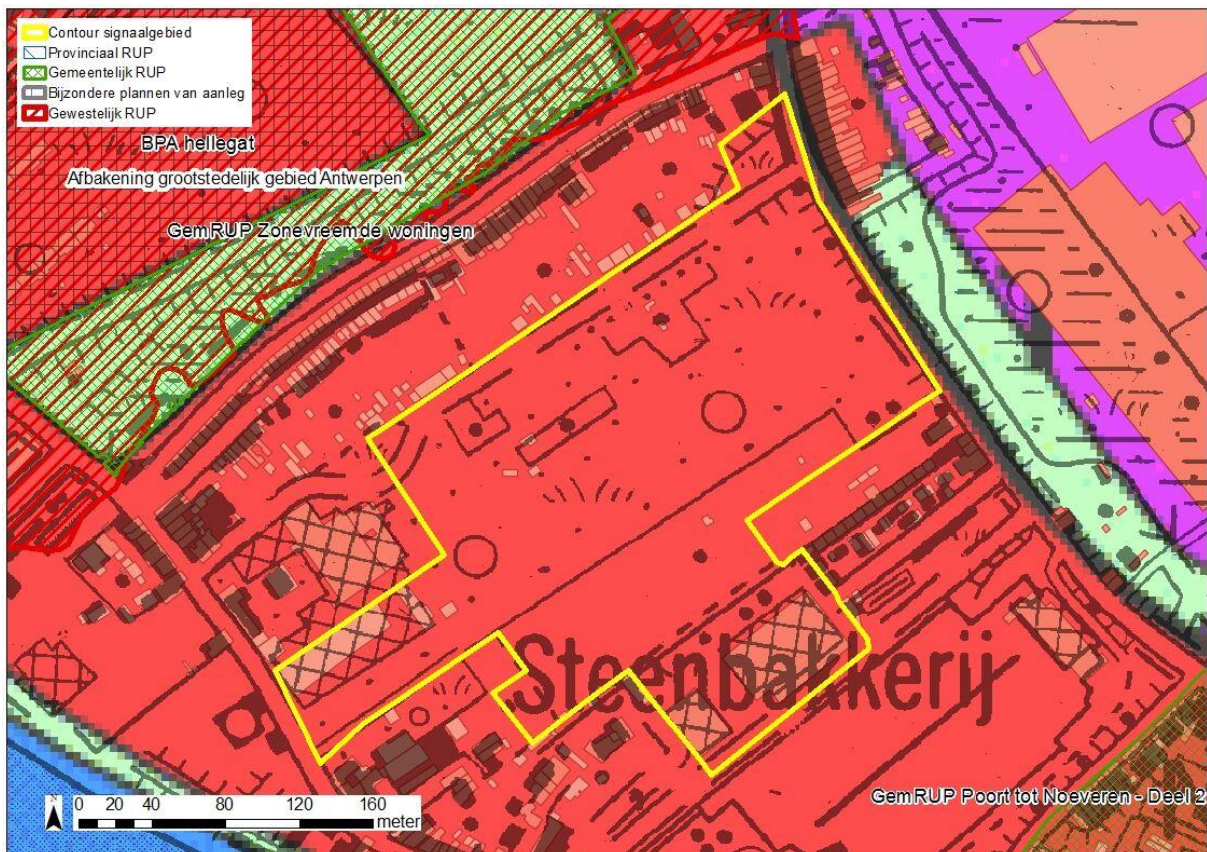
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Woongebied

Globale beschrijving:

Bos en weiland, oude kleiput, talud ten zuiden van de Nielsestraat.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Heeft belangrijke functie in het watersysteem door afvoerbepalingen omwille van getijdeafhankelijke Rupel

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Omdat voor dit gebied het oppervlaktewatersysteem niet gemodelleerd is, ontbreekt hier de watergevaarkaart.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Vanuit de ORBP zijn er voor dit signaalgebied geen klimaat-scenarioberekeningen beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

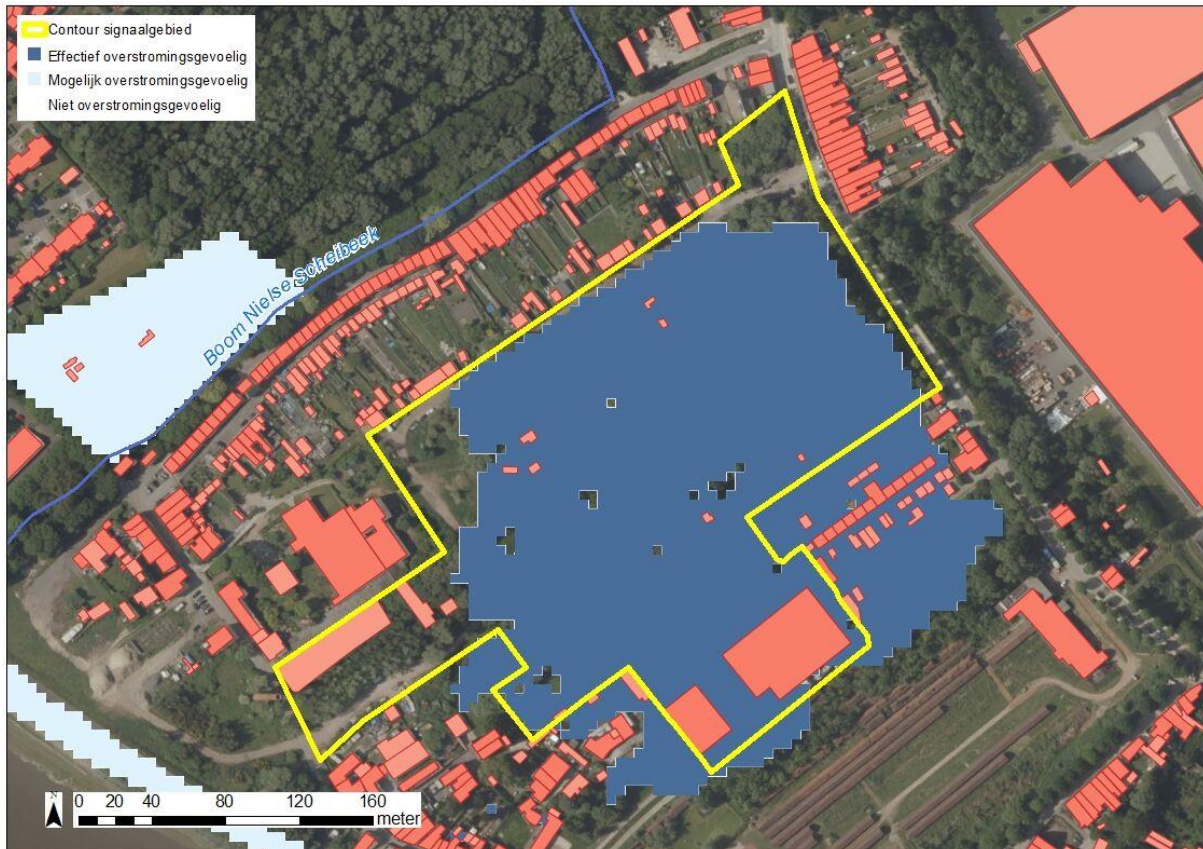
Het gebied is aangeduid als effectief overstromingsgebied. Omdat het gebied niet gemodelleerd is, zijn de watergevaarkaart en de klimaattoetskaarten niet beschikbaar.

Het gebied fungeert als bufferzone voor de aangrenzende woonwijk wanneer niet naar Rupel kan afgevoerd worden (tijafhankelijk)

In het gebied ligt een oude gemetselde 'riolering', in goede staat en met een groot buffervermogen. De terugslagklep op de uitwatering van deze riolering is gesloten bij hoog tij in de Rupel. Indien er binnen de periode dat die terugslagklep gesloten is een zware bui valt kan het buffervermogen van de 'riolering' volledig benut zijn en vult een groot deel van het signaalgebied zich met hemelwater, ook vanuit een deel van de hoger gesitueerde omgeving, de randen van het gebied.

In de omgeving van Noeveren werden in de voorbije jaren rioleringswerken fasen 1 en 2 uitgevoerd. Deze hebben de druk op het gebied vermindert. Zo lang niet duidelijk is of/waar/hoe/met welk debiet de RWA's van mogelijke nieuwe rioleringsprojecten in het gebied functioneel kunnen zijn en welke waterlopen hun debiet kunnen ontvangen, kan er niet van uit gegaan worden dat de waterdruk door bijkomende RWA-assen opgevangen wordt.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden
^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Bijna het volledige signaalgebied is aangeduid als effectief overstromingsgevoelig gebied.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

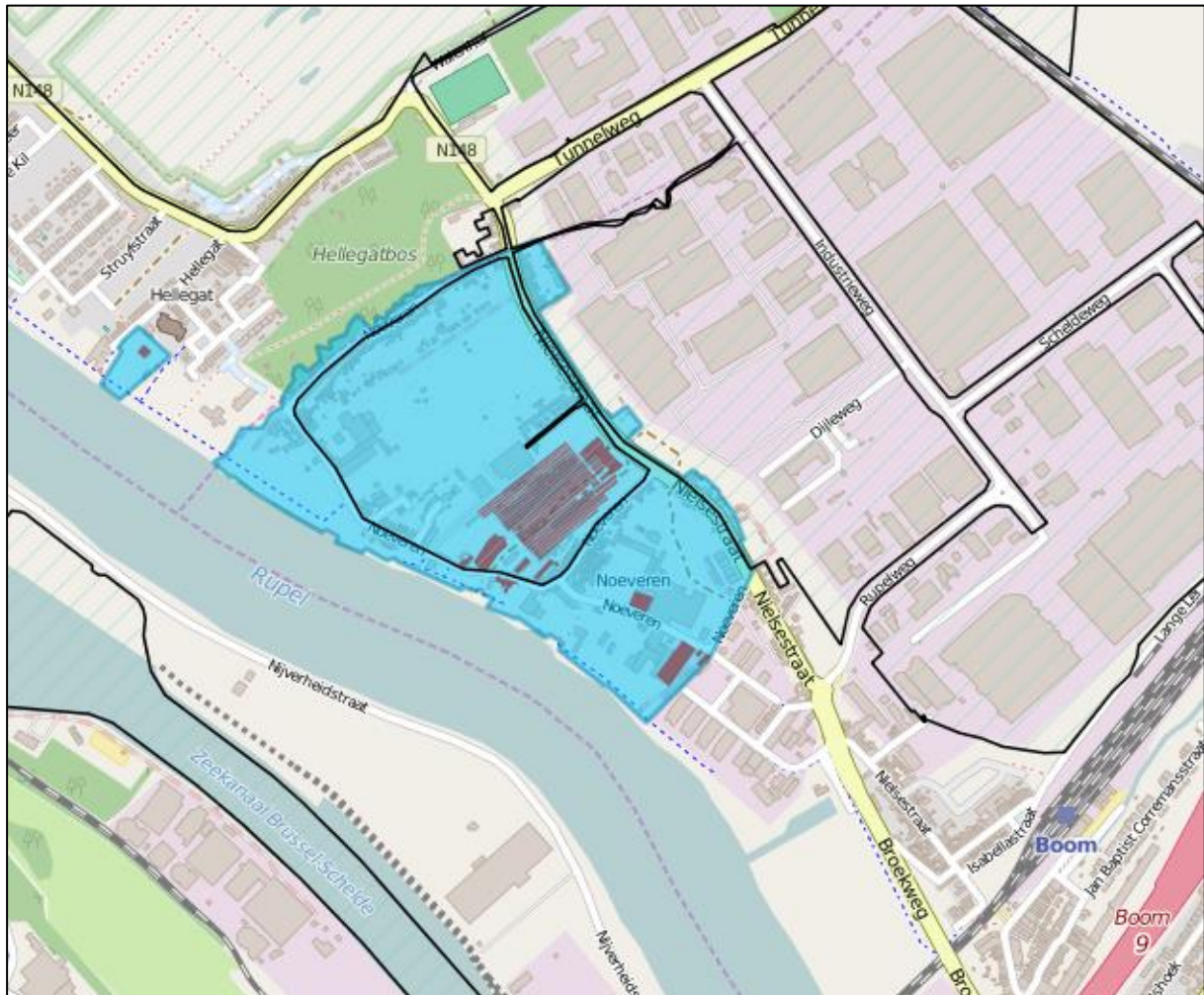
De visie van het bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken van het stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde vermeldt voor de cluster Benedenvliet (incl. aandachtsgebied Benedenvliet en aandachtsgebied Zeeschelde III + Rupel) dat 'voor de waterloop in de onmiddellijke omgeving van dit signaalgebied, de Boom-Nielse Scheibeeek, een optimalisatie van de huidige hydrologische situatie wordt vooropgesteld. Bij de aanleg van de verbinding N171-N1 wordt het opwaartse deel van de Boom-Nielse Scheibeeek gesifoneerd onder de A12 en opnieuw verbonden met haar afwaartse deel. Hierdoor wordt een belangrijke verdunning van de RWZI Niel gehaald. Ook het afstroomgebied ten westen van de A12 wordt geoptimaliseerd. Het water van de kleiputten wordt afgekoppeld van de RWZI Niel.' Dit betekent dat de Boom-Nielse Scheibeeek recent veel meer debiet (het afgekoppelde debiet van de verdunning van het rioleringswater van een groot gebied) moet verwerken.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het bindend gedeelte van het GRS Boom selecteert de open ruimte in Noeveren die staat aangeduid als beschermd dorpsgezicht, als stedelijk groengebied. Het beschermd dorpsgezicht 'wijk Noeveren' (blauwe zone op onderstaande kaart) wordt begrensd door de Nielsestraat, een deel van Noeveren (vroeger Noeverseweg en Bassinlei) en de Rupel. Voor dit dorpsgezicht werd een oriënteringsnota in het verleden opgemaakt waar bouwaanvragen en opties voor de wijk naast het beschermingsbesluit dienen aan getoetst te worden. Verder wordt de zone tussen de Rupel en de as Nielsestraat – Kapelstraat aangeduid als een historisch woon- en werkgebied waarbij de nodige buffers dienen worden aangelegd. Het beschermingsbesluit van het dorpsgezicht voorziet het behoud

van de groene zone tussen de Blauwe Pan en Noeveren (vroeger Bassinlei). Een beperkte inplanting van nieuwbouw is hier enkel mogelijk mits de nieuwbouw wordt ingeplant in het verlengde van de Blauwe Pan en het gedeelte van de Nielsestraat tussen de Blauwe Pan en Noeveren (Bassinlei ook bekend als de Averechtse root dit is het gedeelte van de straat Noeveren aan de westzijde van het signaalgebied) en terrasvormig naar de open ruimte wordt opgebouwd. Verder is er volgens het beschermd dorpsgezicht geen enkele bebouwing mogelijk.

Overeenkomstig het GRS en het beschermingsbesluit wenst de gemeente vanuit het dorpsgezicht het centrale deel van de site te behouden als groene open ruimte (vb. wadi-park) waarbij de randen bebouwd kunnen worden en waarbij voldoende buffering wordt gecreëerd.

Boom is geselecteerd als kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau. Het beleid in kleinstedelijke gebieden is erop gericht de bestaande stedelijke morfologische structuur en het stedelijk functioneren opnieuw voldoende economische, sociale en ruimtelijke draagkracht te geven. Dit is slechts mogelijk door enerzijds een doorgedreven kernversterkend gebied met alle prioriteit naar inbreiding en de valorisatie van de bestaande stedelijke potenties (bestaande natuurelementen, het historisch karakter, de sterke stedelijke voorzieningen) en anderzijds door een complementair beleid in de aangrenzende goed uitgeruste kernen van het buitengebied. Veel aandacht moet gaan naar de kwalitatieve verbetering van het woningpatrimonium, de stedelijke voorzieningen en de stedelijke economische structuur veeleer dan naar een ruimtelijke ontwikkeling met alleen een kwantitatieve uitbreiding die opnieuw de stedelijke kern beconcurrert.

De provincie heeft met de opmaak van het kaderplan 'kleinstedelijk gebied en ontginningsgebied Boom-Rumst' een concrete visie opgemaakt voor het kleinstedelijk gebied Boom-Rumst. Het signaalgebied Noeveren is gelegen binnen de afbakening van het kleinstedelijk gebied Boom-Rumst.

In het kaderplan worden een aantal voorstellen gedaan naar herontwikkeling/herwaardering aan de zone te Noeveren.

De provincie is momenteel bezig de afbakeningslijn verordenend vast te leggen.

4.3 Lopende initiatieven:

Boom is bezig aan een sanering van de afvoer van afvalwater met o.a. de aanleg gescheiden stelsel en pompen voor RWA en DWA om de wateroverlast in de omgeving Noeveren op te lossen.

De gemeente Boom wenst aan Noeveren een nieuwe dynamiek te geven door mogelijkheden voor residentieel wonen langs het water (site Lauwers) en bedrijfsontwikkeling in de omgeving van Scherpenhoek te bieden. Een belangrijk deel van het signaalgebied behoort tot het Beschermd dorpsgezicht Wijk Noeveren. Bij het concretiseren van de visie over het signaalgebied zal de gemeente Boom volgende aspecten bewaken:

- Waterafvoer: aandacht voor het risico voor wateroverlast en rekening houden met beperkte afvoercapaciteit van de waterlopen in de omgeving die, omdat ze uitwateren in een tijgevoelige rivier (de Rupel), ook de nodige buffercapaciteit moeten hebben;
- Afvoer afvalwater en afstromend hemelwater: uitbouw gescheiden stelsel met bij de RWA de nodige buffering en een afvoer in overeenstemming met de capaciteit van de ontvangende waterlopen;
- Mobiliteit;
- Erfgoedkundig patrimonium en Beschermd dorpsgezicht;
- Milieuhygiëne: het signaalgebied is een Brownfield.

Het deel van het gebied dat eigendom is van WenZ (bijna het volledige deel ten westen van de Blauwe Pan) wordt in erfpacht gegeven aan een ontwikkelaar. Een mogelijke ontwikkeling moet voldoen aan de wettelijke verplichtingen (o.a. randvoorwaarden vanuit het Beschermd dorpsgezicht, bodemsanering). In het centrale deel wordt geen bebouwing toegelaten. In het kader van deze ontwikkeling zullen vanuit de sanering ook de nodige werken worden uitgevoerd om te voldoen aan alle wettelijke en reglementaire normen inzake veiligheid en hygiëne.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Voor de opmaak van de startbeslissing voor het signaalgebied Boom-Noeveren vond overleg plaats

- op 21/01/2016. Aan dit overleg namen deel: Kris Van Hoeck (schepen Boom), Dany Bosteels (schepen Boom), Jean Loopmans (technische dienst Boom), Kathleen Van Dorslaer (DIW provincie Antwerpen), Lieselotte Van Egdome (W&Z), Ben De Bruyn (Provincie Antwerpen/ruimtelijke planning), Pamela Piters (GSA Boom), Heidi Nuyts (Milieudienst Boom), Ellen Van de Water (Ruimte Vlaanderen), Guido Janssen (bekkensecretariaat).;
- op 20/04/2016. Aan dit overleg namen deel: Kris Van Hoeck (schepen Boom), Dany Bosteels (schepen Boom), Francisco Sanchez (schepen Boom), Lieselotte Van Egdome (W&Z), Pamela Piters (GSA Boom), Heidi Nuyts (Milieudienst Boom), Ellen Van de Water (Ruimte Vlaanderen), Sofie Van Daele (Aquafin), Guido Janssen (bekkensecretariaat);

Op 9/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

B: maatregelen met behoud van bestemming: Eventuele bebouwing in het signaalgebied is beperkt tot de mogelijkheden voorzien in het Beschermd dorpsgezicht wijk Noeveren.

Daarenboven moet bebouwing overstromingsvrij gebeuren met behoud van de actuele bergingscapaciteit in het gebied. Vooraleer of minstens gelijktijdig met eventuele inrichting van het gebied, waar grondverzet aan verbonden is, moet per project lokaal verlies aan waterbergingscapaciteit gecompenseerd worden. De initiatiefnemer moet bovendien cijfermatig aantonen dat de uitgevoerde werken binnen het gebied geen verlies aan waterbergingscapaciteit zullen veroorzaken.

Omdat aan bijkomende bebouwing /verharding extra afstromend water wordt gegenereerd en de waterlopen in de omgeving een beperkte afvoercapaciteit hebben moet elk project in het gebied kunnen aangeven waar de nodige extra waterbuffering gesitueerd zal worden.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Voor dit signaalgebied geldt ontwikkelingsperspectief B: maatregelen met behoud van bestemming. Eventuele bebouwing in het signaalgebied is beperkt tot de mogelijkheden voorzien in het Beschermd Dorpsgezicht Noeveren (zoals beschreven wordt in het beschermingsbesluit en de oriëntatienota over het Beschermd Dorpsgezicht Noeveren). Daarenboven moet bebouwing overstromingsvrij gebeuren met behoud van de actuele bergingscapaciteit in het gebied. Vooraleer of minstens gelijktijdig met eventuele inrichting van het gebied, waar grondverzet aan verbonden is, moet per project lokaal verlies aan waterbergingscapaciteit gecompenseerd worden. De initiatiefnemer moet bovendien cijfermatig aantonen dat de uitgevoerde werken binnen het gebied geen verlies aan waterbergingscapaciteit zullen veroorzaken.

Omdat aan bijkomende bebouwing/verharding extra afstromend water wordt gegenereerd en de waterlopen in de omgeving een beperkte afvoercapaciteit hebben, moet elk project in het gebied kunnen aangeven waar de nodige extra waterbuffering gesitueerd zal worden.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

WINKELVELD I (SG_R3_BES_25)

PUURS

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Winkelveld I” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

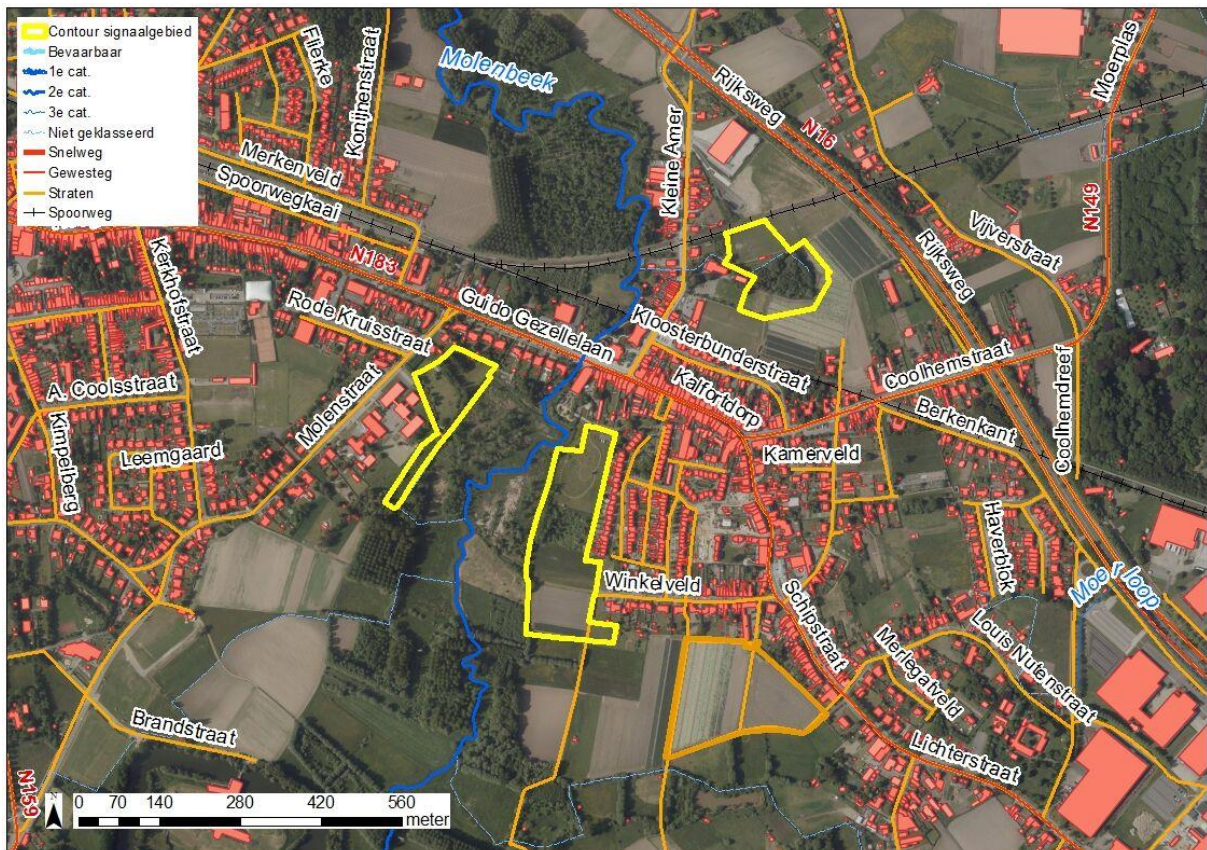
Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n):	Puurs
Provincie(s):	Antwerpen
Ligging:	Guido Gezellelaan, Molenstraat, Brandstraat
Bekken:	Benedenscheldebekken
Betrokken waterlopen:	Molenbeek-Zijp
Oppervlakte:	7.19 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Het signaalgebied Winkelveld 1 wordt opgesplitst in twee deelgebieden: deelgebied 1 ten zuiden van de spoorweg en deelgebied 2 ten noorden van de spoorweg. Het deelgebied 1 bestaat op zijn beurt uit een, t.o.v. de kleine Molenbeek, linkeroever- en rechteroevergedeelte.

Huidige planologische bestemming:

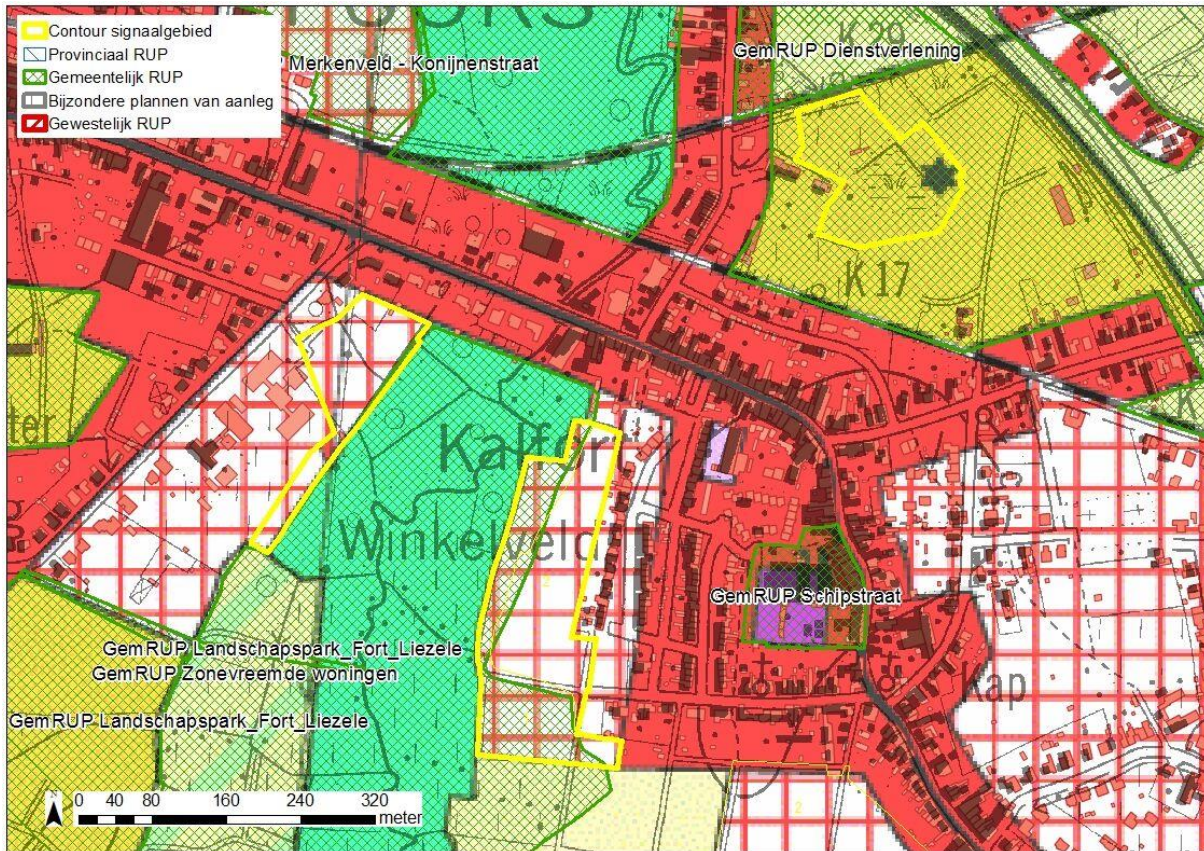
Deelgebied 1: WUG,

Deelgebied 2: recreatie, dagrecreatie

Globale beschrijving:

Deelgebied 1: niet ontwikkeld en parkje

Deelgebied 2: bos + perceelsranden, sportvelden

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Voor de lopende RUP's kan het Rubiconfonds gebruikt worden.

Het WUG aan de westzijde heeft grote tot middelgrote kans op overstromingen, herziening van de bestemming dient overwogen te worden.

Voor het recreatiegebied speelt in hoeverre het huidige gebruik (voetbalvelden) behouden blijft.

Het geheel van deze cluster dus meenemen voor een startbeslissing.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

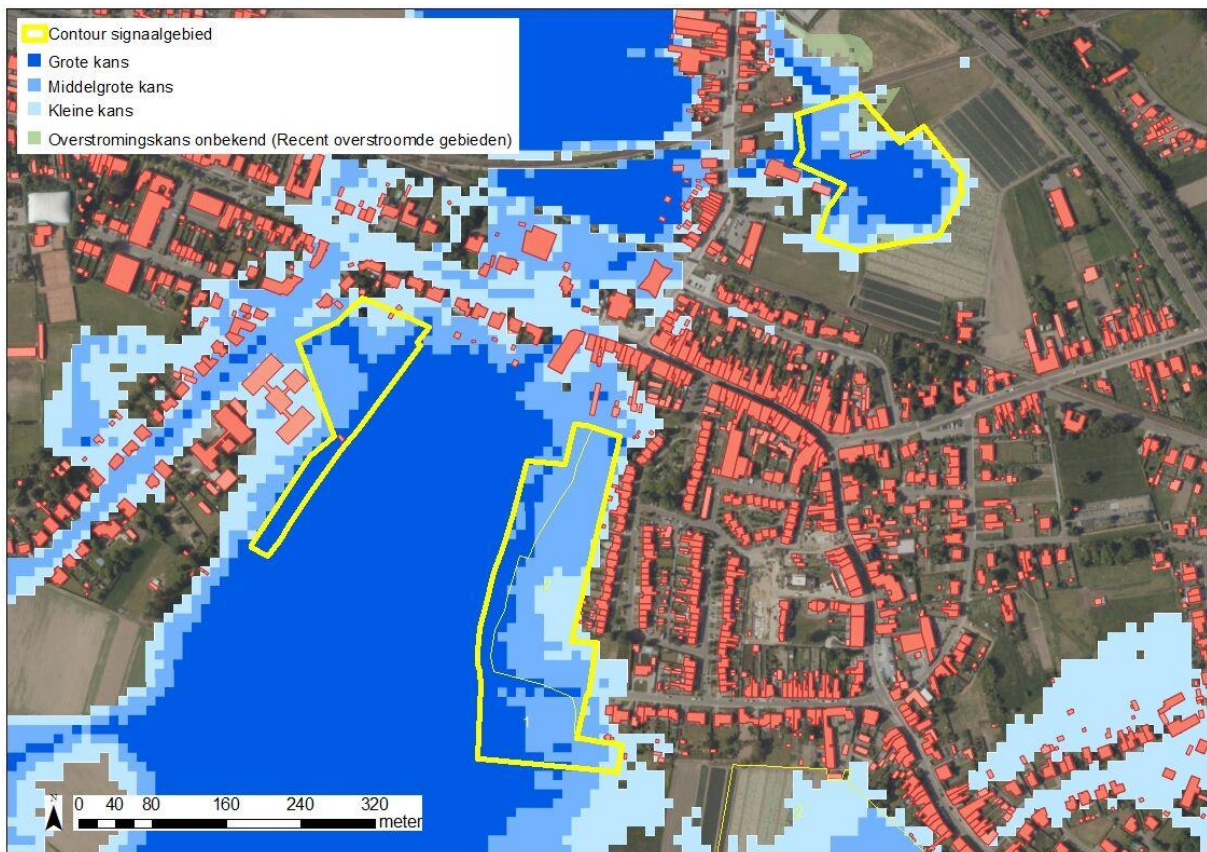
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

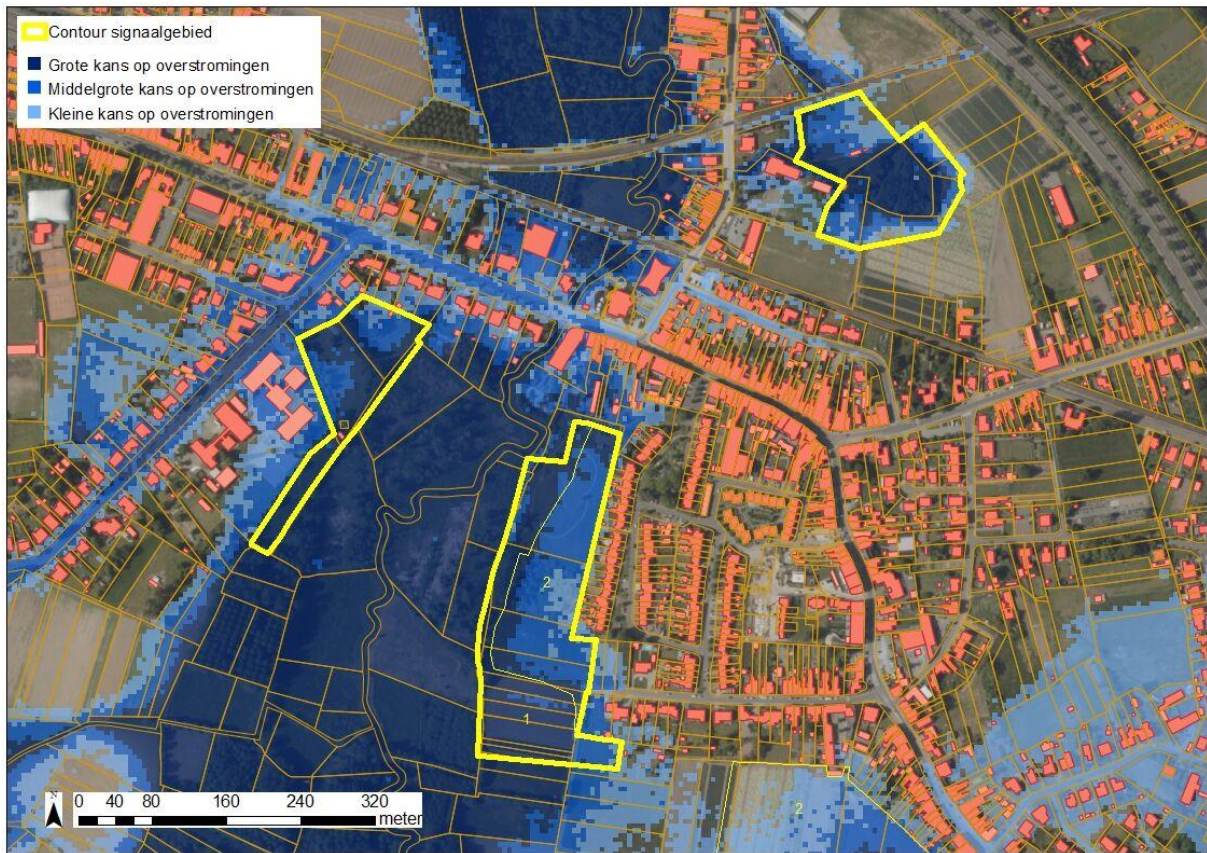
Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

De watergevaarkaart geeft voor een belangrijk deel van het signaalgebied een grote kans voor overstromingen aan. Voor een beperkt deel van het gebied is de kans voor overstromingen klein.

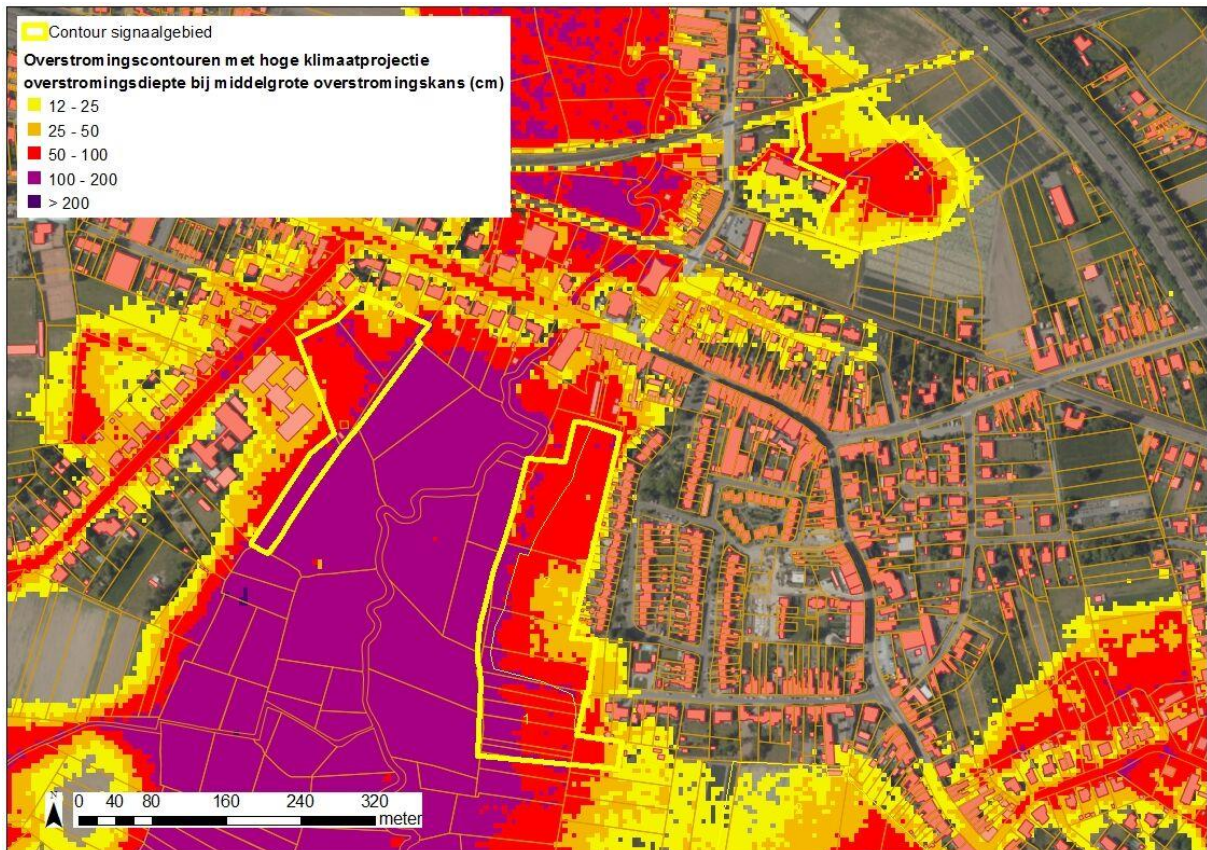
3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

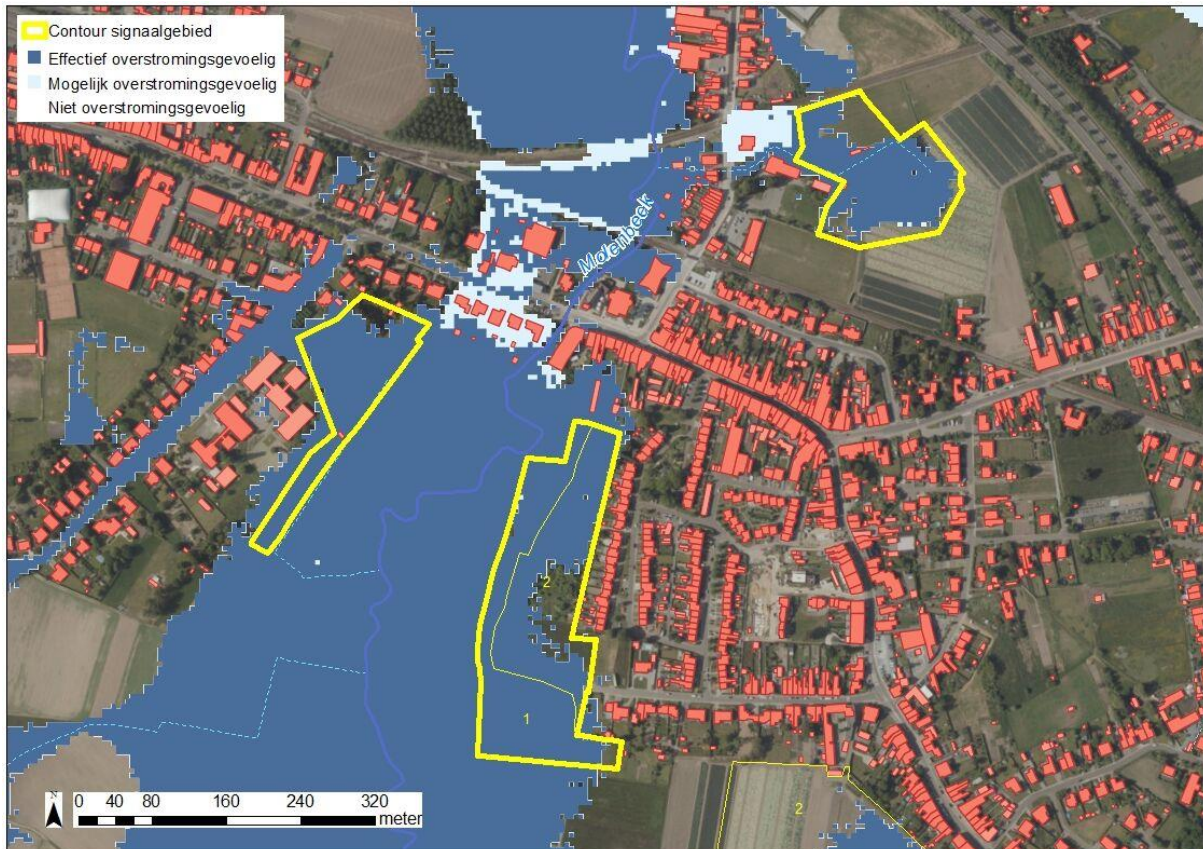
Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

In deelgebied 1 en 2 is bij matige klimaatprojectie het grootste deel ingekleurd als gebied met grote of matige kans op overstromingen. Bij extreme klimaatprojectie worden in het grootste deel van de twee deelgebieden waterdieptes tussen 50 cm en 100 cm genoteerd. Lokaal worden bij dezelfde extreme klimaatprojectie waterdieptes tussen 100 cm en 200 cm genoteerd.

3.2 Bespreking watersysteem

Het stroomgebied van de Vliet (met als hoofdtakken de Grote en de Kleine Molenbeek) is overstromingsgevoelig. Naast de klassieke parameters die bij storm de ernst van wateroverlast bepalen zoals het neerslagvolume, en de neerslagintensiteit, het aandeel van de verharde oppervlakte zijn, voor de specifieke omgeving van de Kleine Molenbeek, ook volgende elementen belangrijk:

- Het debiet van laterale waterstromen tussen Vliet en Kleine Molenbeek (stroomopwaarts de Malderse steenweg)
- Het functioneren van de overstromingsgebieden (het feit of ze al dan niet volledig gevuld geraken).
- De aansturing van de lossluis van de Schemelbertmolen

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Deelgebied 1 ligt nagenoeg volledig in effectief overstromingsgevoelig gebied. Het grootste deel van deelgebied 2 ligt in effectief overstromingsgevoelig gebied.

3.3 Visie Integraal Waterbeleid

De bijzondere overstromingsgevoeligheid en verdrogingsgevoeligheid van het stroomgebied van de Vliet moet worden teruggedrongen.

De cluster Vliet en Zielbeek heeft drie grote waterassen die min of meer parallel in noordoostelijke richting stromen. De Grote Molenbeek en de Kleine Molenbeek, die op hun punt van samenvloeiing de Vliet vormen, en de Zielbeek. Het gebied is erg overstromingsgevoelig. Daar liggen verschillende natuurlijke redenen voor aan de basis. Omdat de waterlopen ter hoogte van Merchtem en Londerzeel, bij de overgang van Midden- naar Laag-België, van waterlopen met relatief groot verval overgaan naar beken met weinig verval, ontstaan aan de voet van dit talud frequent overstromingen. Omdat het bovenstrooms deel van het stroomgebied een intensief landbouwgebruik kent en tevens erosiegevoelig is, bezinkt relatief veel bodemmateriaal afwaarts dit talud. Vermits de Grote en de Kleine Molenbeek in één en dezelfde grote vallei liggen, zijn ze niet door een echt interfluvium van elkaar gescheiden. Doordat de Grote Molenbeek iets hoger ligt dan de Kleine Molenbeek, ontstaan bij grote debieten laterale oppervlaktewaterstromen die delen van de brede vallei onder water kunnen zetten. Daarnaast zijn grote gebieden ook verhard en zijn bergingsgebieden ingenomen door bewoning of opgehoogd.

In de planperiode zullen voor de Grote Molenbeek en haar zijbeken Stambeek, Puttenbeek en Puttengracht, en voor de Kleine Molenbeek bijkomende gebieden voor waterberging worden ingericht. Gestreefd wordt om in deze planperiode in meer segmenten een vrij meanderende waterloop te hebben met een natuurlijke relatie tussen de waterloop en zijn vallei. Zowel voor hoog- als laagwaterscenario's moet de modellering uitwijzen hoe de Koevoetbeek, die de Grote Molenbeek en

Kleine Molenbeek verbindt, terug functioneel kan worden gemaakt om de respectievelijk overstromingsdruk en verdroging te verminderen. Een goede waterkwaliteit van de Grote Molenbeek vormt een randvoorwaarde voor het opnieuw watervoerend maken van de Koevoetbeek.

In dit aandachtsgebied werd een fiche goedgekeurd voor het signaalgebied Kleine Molenbeek Hof ter Bollen. Door de Vlaamse Regering werd als vervolgtraject beslist hiervoor de gemeente te mandateren om de nieuwe functionele invulling te realiseren via een aangepast verkavelingsvoorstel. Voor de twee zuidelijke percelen is de instelling van een erfdiensbaarheid, die bebouwing onmogelijk maakt, wenselijk. In afwachting van de inwerkingtreding van de verkavelingsvergunning en de erfdiensbaarheid moet elke ontwikkeling van het gehele gebied geweerd worden (cfr. omzendbrief).

3.4 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het GRS 2003 (blz 70) is als kwaliteit van de landschappelijke structuur opgenomen dat de aanwezigheid van de Vliet- en de Molenbeekvallei zorgen voor een landschappelijke ruggengraat in de gemeente. De valleien zijn vaak gelinkt aan lager gelegen poldergebieden gekenmerkt door bebouwing (de Moeren, polder van Ruisbroek, Tekbroek...)

In de herziening GRS 2012 (blz 79) wordt dit nog sterker benadrukt: “De onmiddellijke nabijheid van de open ruimte t.o.v. de compacte kernen van Puurs en Kalfort vormt een enorme kwaliteit. De beekvalleien vormen de basis en ruggengraat van de Groene Ring.” Als kans wordt aangehaald dat “Er is nog ruimte aanwezig in de kernen van de gemeente, er kan verder verdicht worden. De klemtoon ligt vooral op de verdichting in de hoofdkern Puurs-Kalfort.

In het GRS 2003 en herziening 2012 is volgende opgenomen over deelgebied 1 – rechteroever:

In het GRS 2003 werden in overeenstemming met de vooropgestelde taakstelling een aantal woon- en woonuitbreidingsgebieden geselecteerd voor ontwikkeling op korte termijn (planhorizon 2008), te reserveren (te bekijken bij herziening GRS, na planhorizon 2008) en te herbestemmen. (blz. 43-44-45). Voor het woonuitbreidingsgebied Fabiolapark wordt een deel (3,6ha) aangeduid om te reserveren en de rand van het woonuitbreidingsgebied te herbestemmen (1,76ha).

Het herbestemmen van het deel van het woonuitbreidingsgebied gelegen langs de Molenbeekvallei, sluit aan bij de visie om de beekvalleien te beschermen en te versterken door verdere versnippering en bebouwing nabij de oevers tegen te gaan. (blz. 76 + kaart 14).

Bij de herziening GRS 2012 werd opnieuw een woonprogrammatie opgemaakt met planhorizon 2012. Het woonuitbreidingsgebied Fabiolapark wordt geanalyseerd in het informatieve deel (blz. 102 en 104). Hierin wordt vermeld dat het gebied deels effectief overstromingsgevoelig is. De conclusie voor dit gebied wordt als volgt gemotiveerd: “vlakbij het hoofddorp Puurs en mooi aansluitend op hoofddorp Kalfort; al grotendeels ingenomen, afwerking woonwijk Fabiolapark en afwerking open ruimte naar Molenbeekvallei toe; potentie 60 woningen”.

Om tegemoet te komen aan de vooropgestelde taakstelling inzake wonen, werd in 2012 opnieuw de evaluatie gemaakt welke woon-/woonuitbreidingsgebieden ruimtelijk het meest opportuun waren om aan te snijden. Hierbij wordt geopteerd om een aantal woonuitbreidingsgebieden die dichterbij het hoofddorp liggen en goed aansluiten op de bebouwde omgeving, eerst aan te snijden, zij het in een aantal gevallen slechts gedeeltelijk ten behoeve van de afwerking naar de open ruimte (Fabiolapark en Merkenveld op de overgang naar de Molenbeekvallei). In tabel 30 (blz. 144) worden de woonuitbreidingsgebieden opgesomd die prioritair te ontwikkelen zijn voor de planperiode 2007-2012...” (blz. 144 + kaart 31)

Het Fabiolapark wordt vervolgens uitvoering besproken als volgt: “... Omdat een groot deel van het studiegebied deel uitmaakt van de reliczone ‘Vallei van de Vliet en zijbeken, de Molenbeken te Klein-Brabant en haar kastelen’, en ditzelfde gebied effectief overstromingsgevoelig is, wordt het westelijk deel van het studiegebied behouden als groene ruimte. ... Doordat een groot deel van het studiegebied gevrijwaard wordt van bebouwing, wordt het andere deel van het projectgebied compact en efficiënt ingevuld.” (blz. 149 + kaart 35)

In het bindende gedeelte zijn volgende actie opgenomen (blz. 186) :

- actie e “De gemeente maakt RUP’s op voor volgende woonuitbreidingsgebieden en overige bestemmingen met het oog op het kwalitatief ontwikkelen van deze gebieden op korte termijn oa. woonuitbreidingsgebied Fabiolapark
- actie f “De gemeente maakt RUP’s op voor volgende woonuitbreidingsgebieden naar een open ruimtebestemming. De precieze afbakening van deze zones zal gebeuren in de ruimtelijke uitvoeringsplannen evenals de bepaling van de open ruimte functie oa. rand van het WUG Fabiolapark”

In het GRS 2003 en herziening GRS 2012 is geen uitdrukkelijke passage toegevoegd over deelgebied 1 linkeroever.

In de herziening GRS 2012 wordt volgende toekomstvisie opgenomen over deelgebied2:
Het recreatiegebied Kalfort wordt geselecteerd als een te behouden recreatiegebied (blz. 157)..

3.5 Lopende initiatieven:

Deelgebied 1 oostelijke oevergedeelte. Een gemeentelijk RUP (Fabioladorp) was in opmaak, waarbij de MER-screening vrijwel afgerond was. Dit RUP is momenteel on hold gezet.

Het westeljkoevergedeelte van deelgebied 2 komt vaak onder water te staan. Er is een 20-tal jaar geleden een verkavelingsaanvraag voor ingediend. Voorlopig zijn hier geen verdere plannen.

Deel 2: is in gebruik voor jeugd en voor sport (voetbalterrein). Aangezien er een sportpark wordt gerealiseerd elders in de gemeente, zullen voetbalvelden er misschien wegtrekken.

4 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Gebiedsgericht en thematisch overleg_140903_Peter Oosterlinck (expert riolerings- en waterlopenbeheer, technische dienst – Puurs), Martine Dhollander (dienst ruimtelijke planning – Puurs)

Gebiedsgericht en thematisch overleg _140917_Peter Oosterlinck

Voor de opmaak van de startbeslissing vond een overleg plaats op 25 januari 2016. Aan dit overleg namen deel: Koen Van den Heuvel (burgemeester Puurs), Peter Oosterlinck (technische dienst Puurs), Martine Dhollander (RO Puurs), Jozef Stevens (dijkgraaf Polder Vliet en Zielbeek), Ben De Bruyn (Ruimtelijke Planning provincie Antwerpen), Ellen Van de Water (ruimte Vlaanderen), Guido Janssen (Bekkensecretariaat Benedenscheldebekken), Sandra Franck (Bekkensecretariaat Benedenscheldebekken).

Voor de opmaak van de startbeslissing vond een vervolgoverleg met de gemeente plaats op 11 mei 2016. Aan dit overleg namen deel: Koen Van den Heuvel (burgemeester Puurs), Alex Goethals, (schepenen, Puurs), Peter Oosterlinck (technische dienst Puurs), Martine Dhollander (RO Puurs), Jozef Stevens (dijkgraaf Polder Vliet en Zielbeek), Guido Janssen (Bekkensecretariaat Benedenscheldebekken),

Het college van burgemeester en schepenen geeft zijn goedkeuring aan de ontwerpstartbeslissing van Winkelveld I (BES 25) mits

- in hoofdstuk 5, Deelgebied 1, rechteroevergedeelte optie 1 weerhouden wordt,
- het aanhechten van de ‘oplegnota ontwerp startbeslissing signaalgebied Winkelveld I’.

Op 17/5/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen de ontwerp-startbeslissing behandeld. De gemeente vroeg hierbij om voor het deelgebied 1, rechteroevergedeelte, optie 1 te weerhouden (fiche versie voor agendering college en ABV). Deze optie werd weerhouden in de algemene bekkervergadering. Het college gaat akkoord met de in de ABV voorgestelde wijziging voor

het linkeroevergedeelte (optie C ipv B). Het college van burgemeester en schepenen gaat akkoord met de ontwerp startbeslissing voor deelgebied 2.

5 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Ter info: De bekkenbesturen houden rekening met het beoordelingskader van de omzendbrief LNE/2015/1 betreffende 'richtlijnen voor het toepassen van de watertoets voor de vrijwaring van het waterbergend vermogen in signaalgebieden en effectief overstromingsgevoelige gebieden' bij het bepalen van het ontwikkelingsperspectief in de signaalgebieden reeks 3. Zones met een grote overstromingskans (T10) moeten op basis van dit beoordelingskader steeds gevrijwaard worden.

Dit signaalgebied is opgesplitst in de deelgebieden 1 en 2. Deelgebied 1 ligt ten zuiden van de Guido Gezellelaan en Kalfortdorp. Deelgebied 2 ligt ten noorden van deze straten. Deelgebied 1 is op zijn beurt opgesplitst in een linker- en een rechteroevergedeelte. Het rechteroevergedeelte is verder opgesplitst in subdeelgebied 1 en subdeelgebied 2.

Deelgebied 1

Recheroevergedeelte

Subdeelgebied 1

C: nieuwe functionele invulling

In dit gebied heeft het gemeentelijk beleid niet de intentie om ontwikkeling toe te staan. Deze zone van het rechteroevergedeelte van deelgebied 1 is bouwvrij.

Subdeelgebied 2.

B: maatregelen met behoud van bestemming

Overstromingsvrij bouwen. De actuele waterbergingscapaciteit in het gebied moet minstens behouden blijven. Vooraleer of minstens gelijktijdig met eventuele inrichting waar grondverzet aan verbonden is moet binnen het gebied lokaal verlies aan waterbergingscapaciteit gecompenseerd worden.

Een overstroombare kelder is mogelijk mits er rekening wordt gehouden met het veilig aanleggen van nutsleidingen en uitwerken van de nutsfuncties (liften, R&W,...) in geval van overstroming.

Linkeroevergedeelte

C: Nieuwe functionele invulling

De bestaande hoogspanningskabel die over het noordelijk deel van het gebied loopt met de daarbij horende maatregelen en de moeilijke ontsluitbaarheid van de smalle strook in het zuiden van dit linkeroevergedeelte maakt het onmogelijk om dit gebied te ontwikkelen. De gemeente heeft hier niet de intentie om in dit deelgebied ontwikkeling toe te laten.

Deelgebied 2

B: maatregelen met behoud van bestemming

Het optrekken van nieuwe gebouwen is verboden, dit is immers niet in overeenstemming met het watersysteem. Het actuele gebruik kan worden verdergezet. De actuele waterbergingscapaciteit in het gebied moet minstens behouden blijven. Vooraleer of minstens gelijktijdig met eventuele inrichting

waar grondverzet aan verbonden is moet binnen het gebied lokaal verlies aan waterbergingscapaciteit gecompenseerd worden.

6 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Dit signaalgebied is opgesplitst in 2 deelgebieden. Deelgebied 1 is woonuitbreidingsgebied, grotendeels effectief overstromingsgevoelig en wordt dwars doorsneden door de vallei van de Molenbeek. In het linkeroevergedeelte maakt de bestaande hoogspanningskabel die over het noordelijk deel van het gebied loopt met de daarbij horende maatregelen en de moeilijke ontsluitbaarheid van de smalle strook in het zuiden van dit linkeroevergedeelte het onmogelijk om dit gebied te ontwikkelen. De gemeente heeft hier niet de intentie om in dit deelgebied ontwikkeling toe te laten. In het rechteroevergedeelte voorziet het GRS nog een beperkte ontwikkeling binnen een op kaart aangeduide zone; binnen deze zone geldende volgende randvoorwaarden:

- Overstromingsvrij bouwen;
- De actuele waterbergingscapaciteit in het gebied moet minstens behouden blijven;
- Vooraleer of minstens gelijktijdig met een eventuele inrichting waar grondverzet aan verbonden is, moet binnen het gebied lokaal verlies aan waterbergingscapaciteit gecompenseerd worden.
- Een overstroombare kelder is mogelijk mits er rekening wordt gehouden met het veilig aanleggen van nutsleidingen en uitwerken van de nutsfuncties (liften, R&W,...) in geval van overstroming.

Het linkeroevergedeelte blijft bouwvrij.

Deelgebied 2 is een gebied voor dagrecreatie. Het optrekken van nieuwe gebouwen is verboden, dit is immers niet in overeenstemming met het watersysteem. Het actuele gebruik kan worden verdergezet. De actuele waterbergingscapaciteit in het gebied moet minstens behouden blijven. Vooraleer of minstens gelijktijdig met een eventuele inrichting waar grondverzet aan verbonden is moet binnen het gebied lokaal verlies aan waterbergingscapaciteit gecompenseerd worden.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

HEINDONK (SG_R3_BES_26)

WILLEBROEK

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Heindonk” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

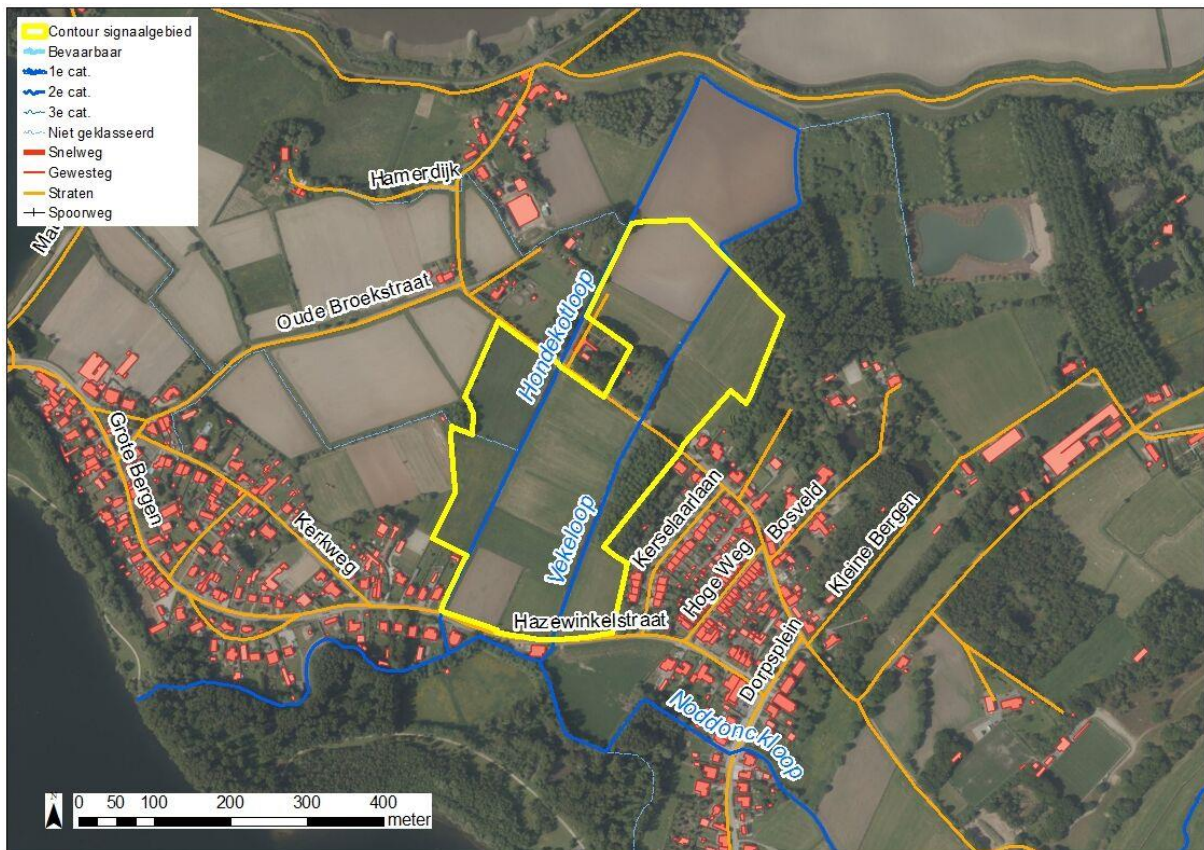
Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van **XX** opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **XX** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Willebroek
Provincie(s): Antwerpen
Ligging: Edmond Verheydenstraat, Hazewinkelstraat
Bekken: Benedenscheldebekken
Betrokken waterlopen: Hondekotloop, Vekeloop
Oppervlakte: 12,96 ha

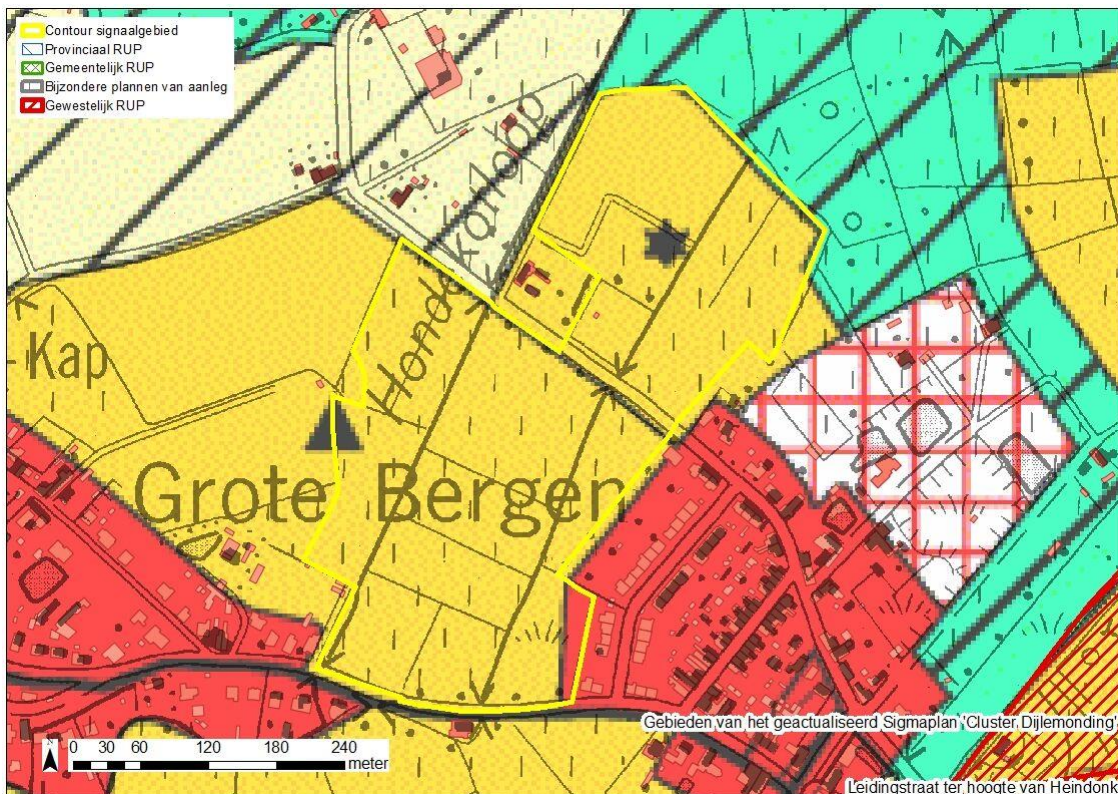
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Gebied voor dagrecreatie en gebied voor verblijfsrecreatie.

Globale beschrijving:

Recreatiegebied aan Hondekotloop: niet ontwikkeld, weilanden. Het ligt in de onmiddellijke omgeving ten noorden van de Hazewinkelpas, een watersportbaan en ten oosten van 'De Bocht' een zeilvijver.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Deel aan Hondekotloop is niet ontwikkeld verblijfs- en dagrecreatiegebied met grote kans voor overstromingen op de OverstromingsGevaarKaart (OGK) en komt in aanmerking voor selectie.

Afstroomproblematiek door wijziging stroomrichting na aanleg Sigmadijk aan Bovenzanden.

De sportvijvers hebben een functie die compatibel is met het waterbergend.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

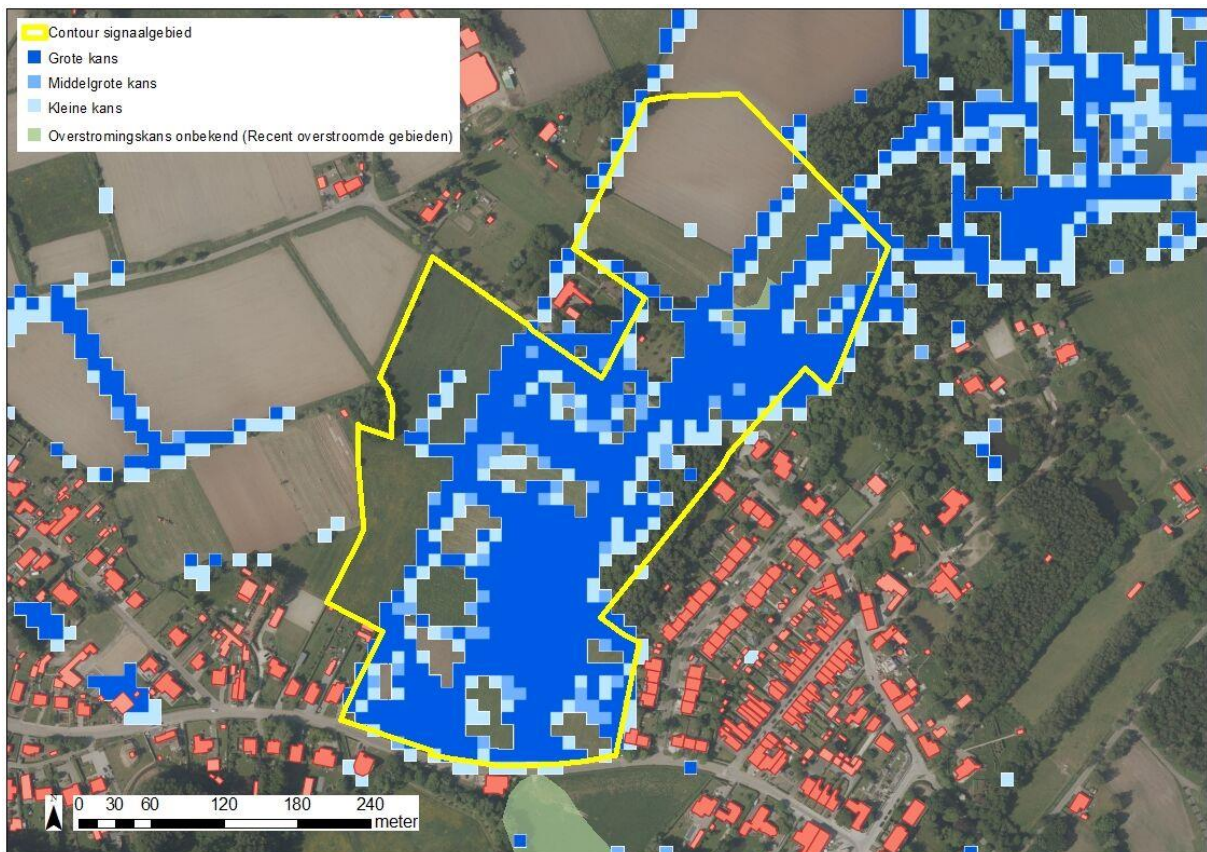
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe vlakken geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene vlakken geven de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

In de bovenstaande watergevaarkaart is een groot deel van het signaalgebied aangeduid als zone met een grote overstromingskans.

3.1.2 KLIMAATTOETS

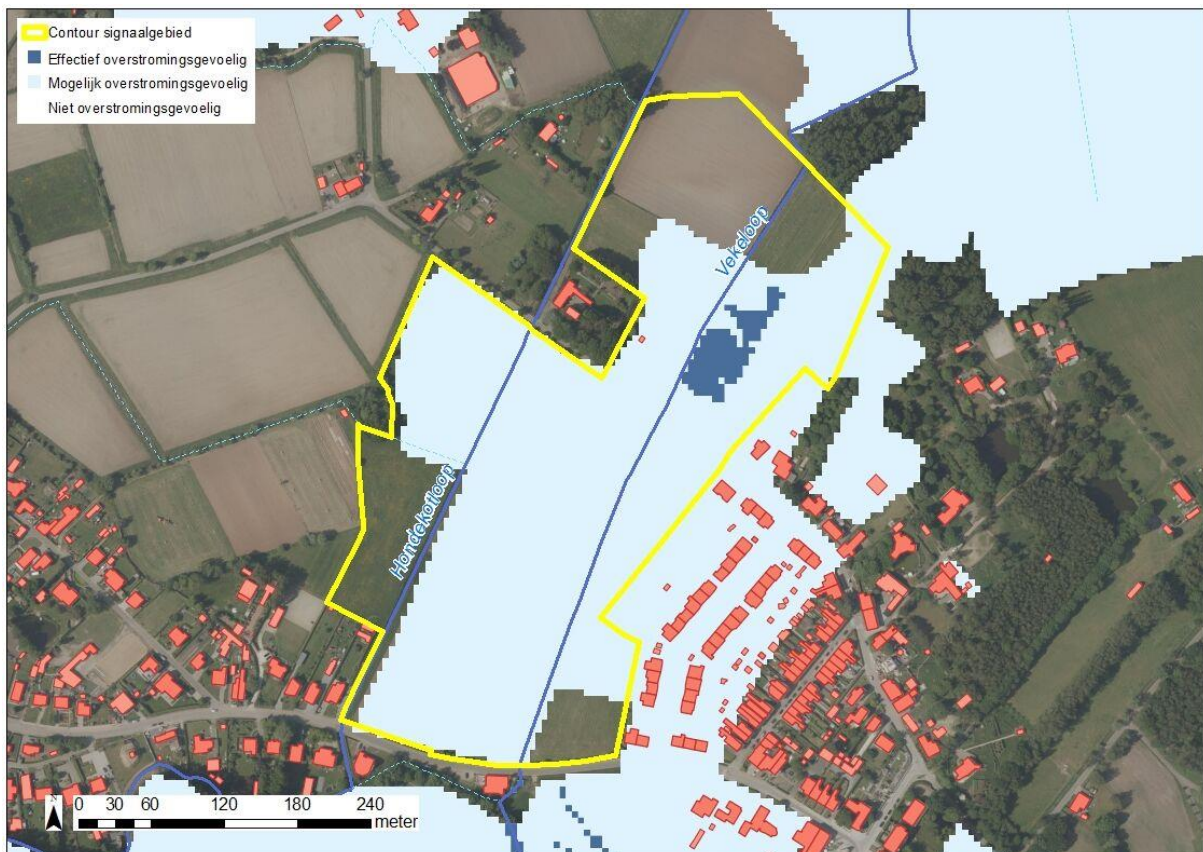
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Kaarten met klimaatprojecties werden opgemaakt in kader van de ORBP-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Vanuit de ORBP zijn er voor dit signaalgebied geen klimaat scenarioberekeningen beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

Op de overstromingsgevaarkaart is voor grote delen van dit gebied een grote kans voor overstromingen aangegeven. Op het geoloket van waterinfo.be zijn bij de gevaarkaart, met dezelfde grote kans (T10), waterdieptes aangegeven: voor grote delen van het gebied dieptes van 0 tot 25 cm, langs de greppels en grachten waterdieptes tussen 25 en 50 cm. In dit laag gelegen vlak gebied ligt de Hondekotloop. Door het opwerpen van de SIGMA-dijk ter hoogte van het overstromingsgebied Bovenzanden kon de Hondekotloop niet meer rechtstreeks, via de vroegere Hondekotsluis, in de Rupel uitwateren. Van de Hondekotloop werd de stroomzin omgekeerd om in de Zwarte Beek uit te monden. Hierdoor moet het water van de Hondekotloop nu een veel langere weg afleggen om in de Rupel terecht te komen. Het signaalgebied ten oosten van de Hondekotloop is niet infiltratiegevoelig en een drassig gebied. Het noordoostelijk deel ervan is een effectief overstromingsgevoelig gebied.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

/

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Volgens het Richtinggevend gedeelte van het GRS van Willebroek (definitieve goedkeuring 27/07/2006) is het de bedoeling dit gebied open te houden. De valleigebieden hebben er reeds eeuwenlang een typisch en uniek landschap gevormd. Zeker wat betreft de Rupelvallei omdat deze alluviale vlakte enkel (ruim) gevormd geweest is langs de zijde van Willebroek. Dit landschap moet dan ook in zijn hoedanigheid optimaal beschermd worden en naar waarde worden ingericht met andere structuren. De Rupelvallei wordt aangeduid als een gemeentelijke gevoelige zone in waardevol landschap met recreatief medegebruik (suggestie naar de hogere overheid). Behouden van huidige bossen. Wel moet er hier rekening gehouden worden met VEN-gebieden.

Er zal een natuurverbinding worden gerealiseerd tussen Broek De Naeyer en Nete-Rupel. Deze verbinding werd op Vlaams niveau afgebakend als Vlaams-Ecologisch-Netwerk (VEN)-gebied, Grote Eenheden Natuur (GEN). Er wordt een netwerk van routegebonden recreatie opgesteld die de diverse aantrekkingspunten rondom Heindonk moeten verbinden: verkenning natuur en landschap. De omgeving van Heindonk zal recreatief worden uitgebouwd. De omliggende gebieden (hier wordt bedoeld op het Watersportcentrum Hazewinkel en de zeilvijver De Bocht beide pure recreatiegebieden) worden aangeduid als gebieden met recreatief medegebruik. Rondom Heindonk moet een totaal verschillende waterrecreatie (ander karakter) verder worden ontwikkeld dan in Klein Willebroek. De bindende bepalingen van het GRS voorzien voor het signaalgebied en haar omgeving voor het aspect 'Zonevreemde woningen' in het vastleggen van clusters (volgens opgelegde principes) via de uitwerking van het RUP 'Cluster Heindonk'.

De gemeente mag hierbij meerdere elementen uitvoeren die in het richtinggevend actieplan staan maar niet minder dan wat er in het bindend actieplan vermeld staat.

4.3 Lopende initiatieven:

In 2008 werd door de gemeente Willebroek gestart met de opmaak van een gemeentelijk RUP voor de Cluster Heindonk. De opmaak hiervan is stopgezet in afwachting van een nieuw GRS.

Het RUP Cluster Heindonk wordt als instrument gezien voor realisatie en verankering voor het open houden van dit signaalgebied. Naast de elementen die in het richtinggevend gedeelte en in het bindend gedeelte van het vigerende GRS voor dit gebied vermeld zijn zal in dit RUP ook het overstromingsrisico van het gebied worden bekeken en worden natuurverbindingen voorzien. Bedoeling is het bestaande landbouwgebruik te behouden. Voor de opmaak van een RUP wordt gewacht op een nieuw GRS.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Voor de opmaak van de startbeslissing voor het signaalgebied Willebroek Heindonk vond overleg plaats

- op 13/01/2016. Aan dit overleg namen deel: Tineke Huyghe (schepen Willebroek), Bob Dumez (milieuambtenaar Willebroek), Thalia De Schepper (ruimtelijke ordening Willebroek), Ben De Bruyn (ruimtelijke planning, Provincie Antwerpen), Johan Teughels (dijkgraaf, Polder van Willebroek), Gaston Weymens (adjunct-dijkgraaf, Polder van Willebroek), Ellen Van de Water (Ruimte Vlaanderen), Guido Janssen (bekkensecretariaat);
- op 20/04/2016. Aan dit overleg namen deel: Tineke Huyghe (schepen Willebroek), Bob Dumez (milieuambtenaar Willebroek), Thalia De Schepper (ruimtelijke ordening Willebroek), Ben De Bruyn (ruimtelijke planning, Provincie Antwerpen/), Johan Teughels (dijkgraaf, Polder van Willebroek), Gaston Weymens (adjunct -dijkgraaf, Polder van Willebroek), Ellen Van de Water (Ruimte Vlaanderen), Guido Janssen (bekkensecretariaat).

Op 13/5/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen de ontwerpstartbeslissing behandeld. Het college besliste de ontwerp-startbeslissing ter advies voor te leggen aan de GECORO en aan de MINA-Raad van de gemeente.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: aangepaste functionele invulling voor het gebied

waarbij het volledige gebied van bebouwing wordt gevrijwaard en waarbij de elementen beschreven in rubriek 4.2 (open houden, natuurverbindingen, netwerk van routegebonden recreatie, landschap optimaal beschermen en naar waarde inrichten van het landschap waarin de Rupelvallei als waardevol landschap met recreatief medegebruik) en rubriek 4.3 (het behoud van het landbouwgebruik) worden ingepast.

Instrument:

RUP

Initiatiefnemer:

gemeente Willebroek

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Dit signaalgebied ligt in een zone voor dag- en verblijfsrecreatie. Grote delen hebben een hoge overstromingskans. In 2008 werd door de gemeente Willebroek gestart met de opmaak van een gemeentelijk RUP voor de Cluster Heindonk met het oog op het vrijwaren en open houden van dit gebied. De opmaak hiervan is stopgezet in afwachting van een nieuw GRS. Een herbestemming voor de volledige omschrijving van het gebied waarbij het volledige gebied van bebouwing wordt gevrijwaard en waarbij de elementen beschreven in de fiche (open houden, natuurverbindingen, netwerk van routegebonden recreatie, landschap optimaal beschermen en naar waarde inrichten van het landschap waarin de Rupelvallei als waardevol landschap met recreatief medegebruik, het behoud van het landbouwgebruik) is noodzakelijk.

Het ontwikkelingsperspectief werd goedgekeurd op de algemene bekkenvergadering Benedenshelde d.d. 19/05/2016 met minderheidsstandpunt van de polder van Willebroek. De gemeente heeft geen standpunt ingenomen.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

WINKELVELD II (SG_R3_BES_27)

PUURS

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied "Winkelveld I" de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

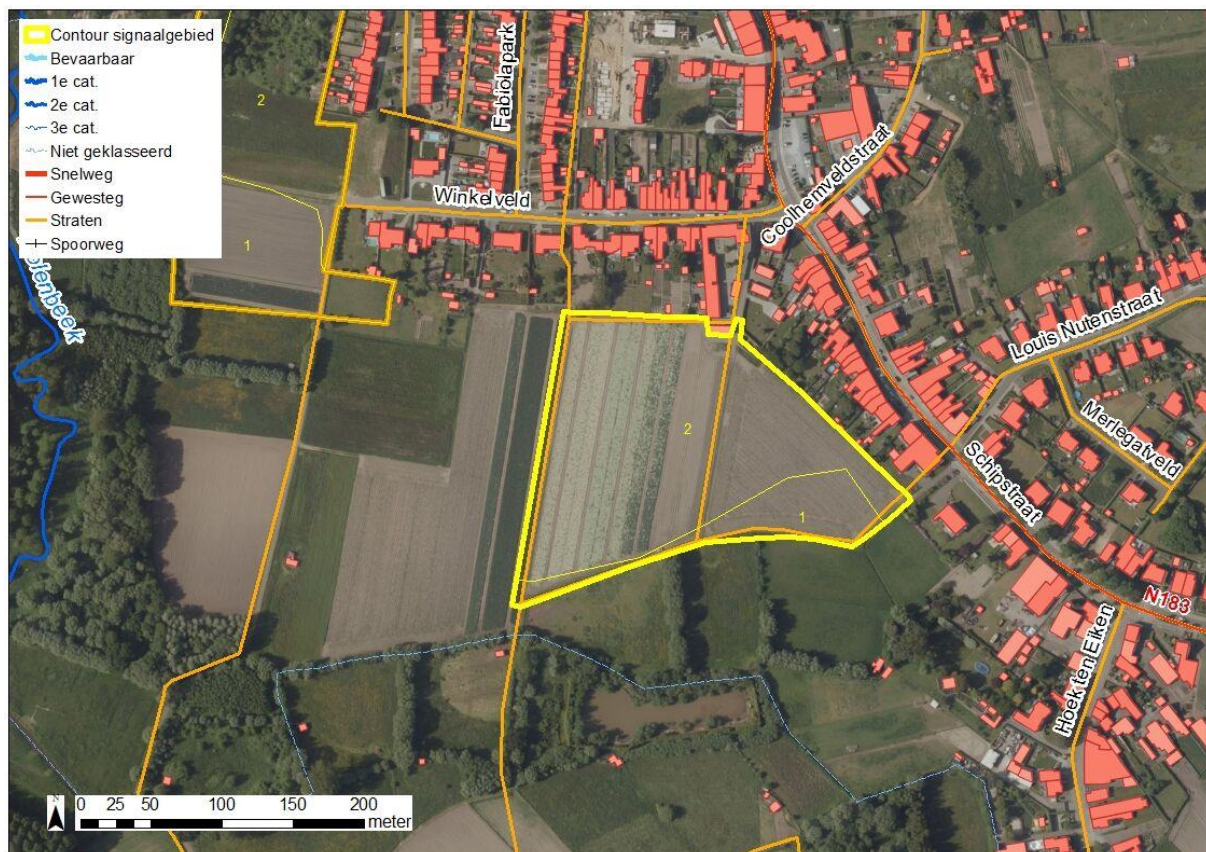
Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief "Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden" in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Puurs
Provincie(s): Antwerpen
Ligging: Winkelveld, Schipstraat
Bekken: Benedenscheldebekken
Betrokken waterlopen: Molenbeek-Zijp
Oppervlakte: 3,49ha

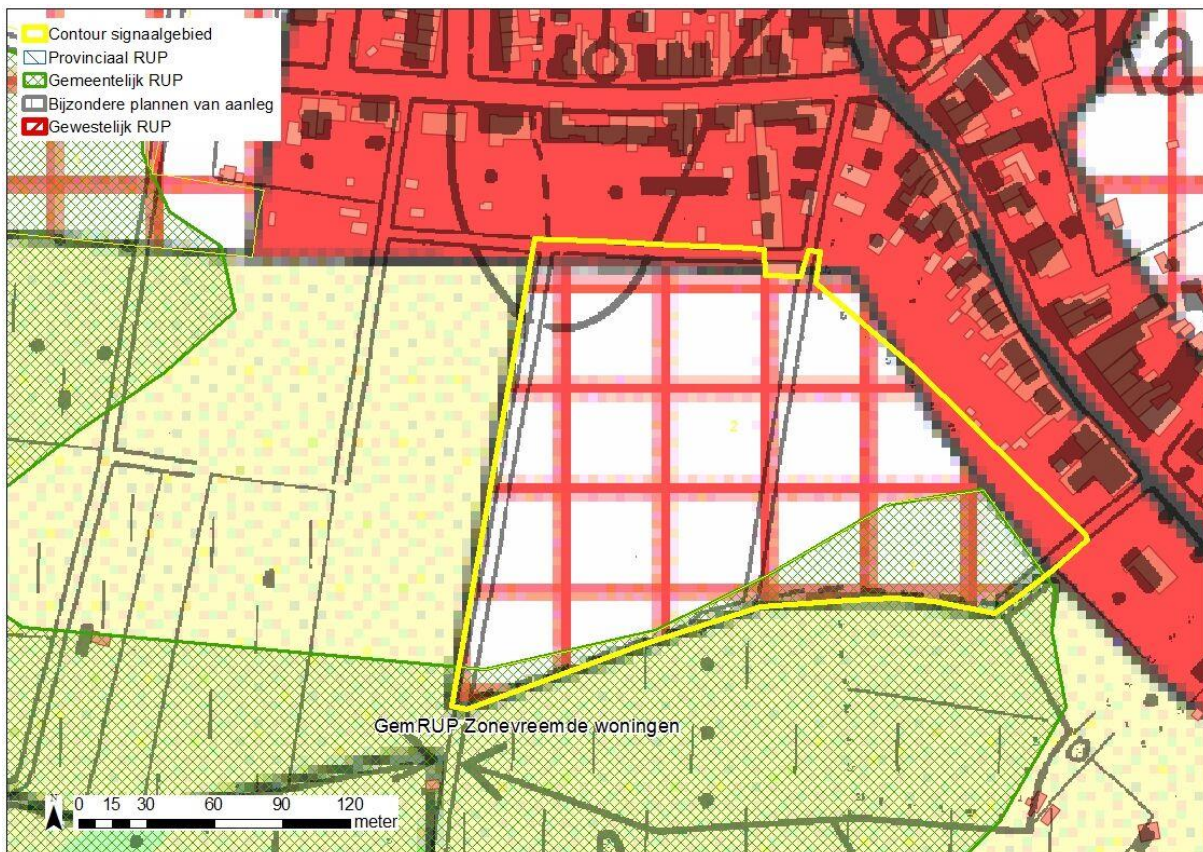
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Woonuitbreidingsgebied, woongebied

Globale beschrijving:

Akkers

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Blok WUG is aaneengesloten, 1,7 ha groot en met middelgrote tot grote kans op de overstromingsgevaarkaart

Sluit aan bij het signaalgebied Winkelveld (3410)

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

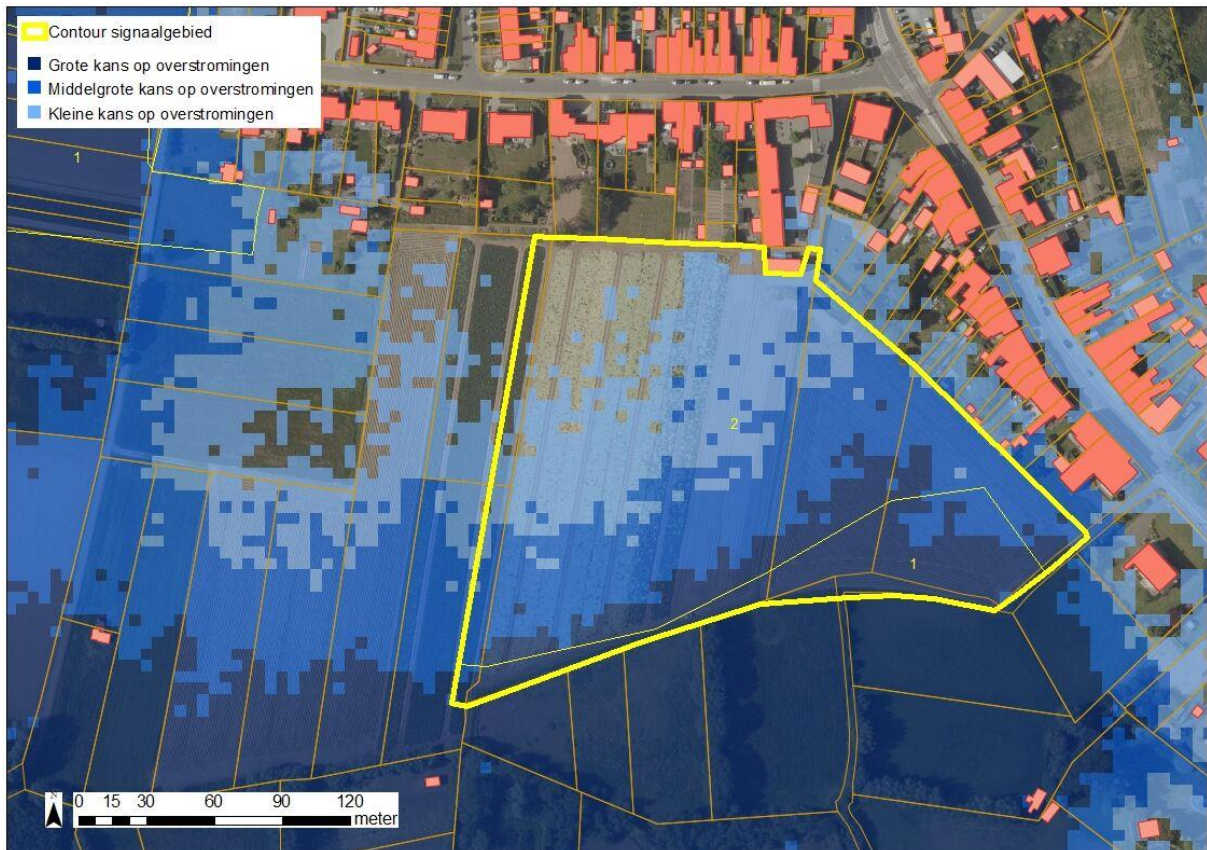
Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

De watergevaarkaart geeft voor ongeveer de helft van het signaalgebied een grote tot middelgrote kans voor overstromingen aan. Voor een beperkt deel van het gebied is de kans voor overstromingen klein.

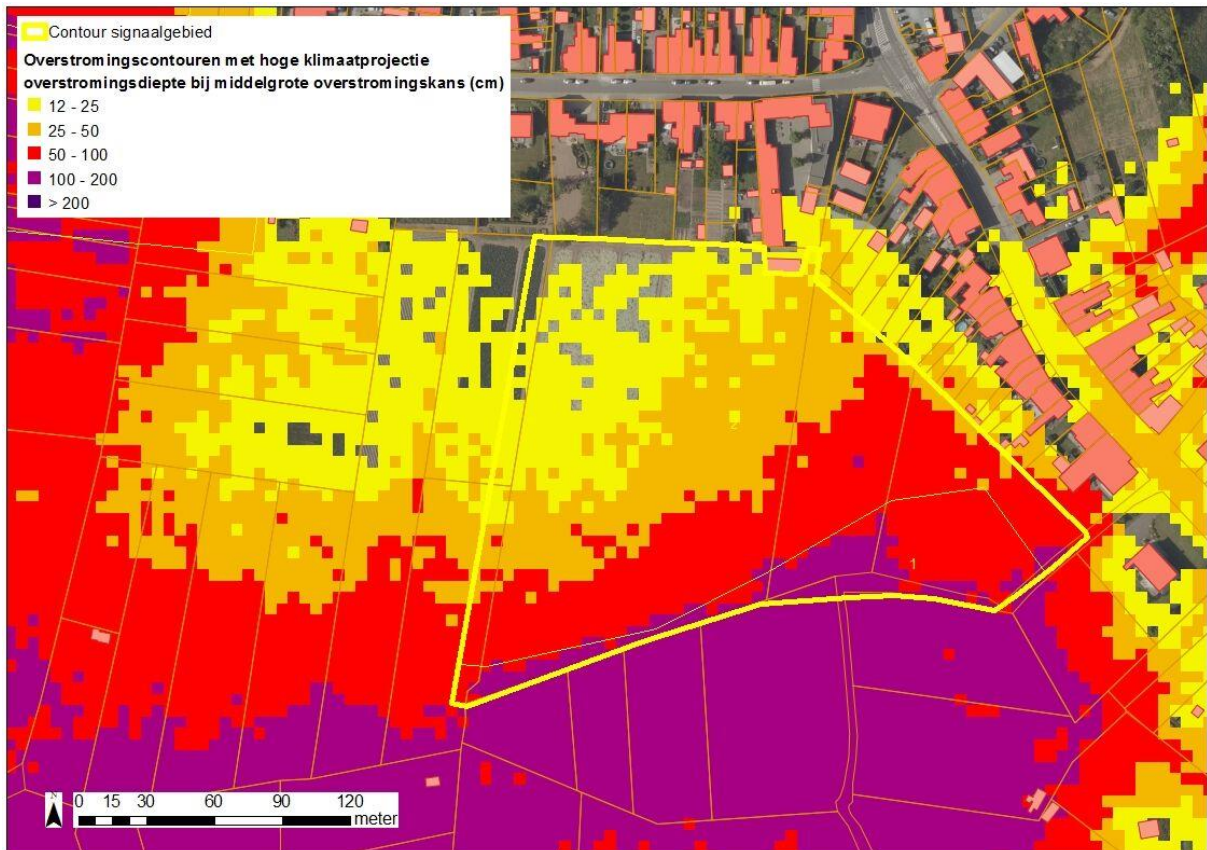
3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

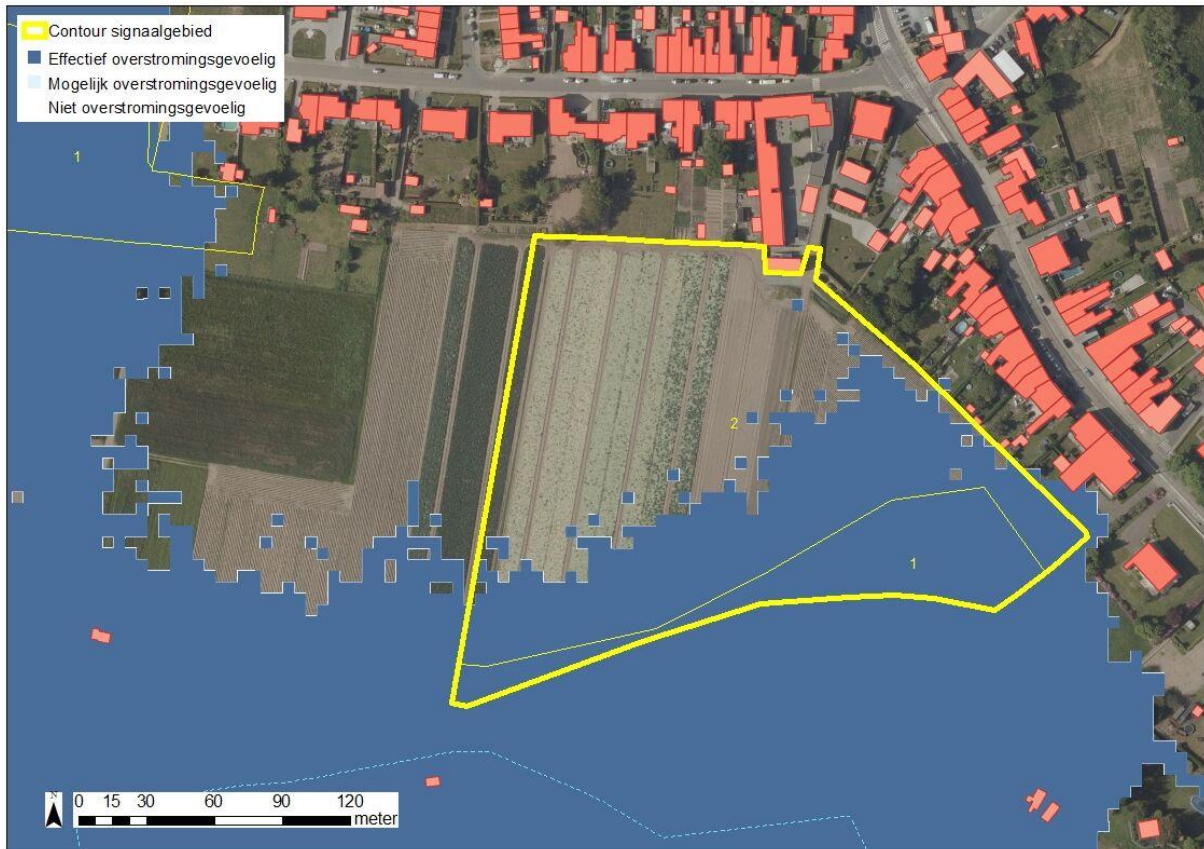
Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

In het signaalgebied Winkelveld II is bij matige klimaatprojectie de zuidelijke helft aangegeven als gebied met grote of matige kans op overstromingen. Bij extreme klimaatprojectie worden in het zuidelijke helft van het signaalgebied waterdieptes tussen 50 cm en 100 cm genoteerd. Tegen de zuidelijke grens van het signaalgebied worden, bij dezelfde extreme klimaatprojectie, waterdieptes tussen 100 cm en 200 cm genoteerd.

3.2 Bespreking watersysteem

Het stroomgebied van de Vliet (met als hoofd takken de Grote en de Kleine Molenbeek) is overstromingsgevoelig. Naast de klassieke parameters die bij storm de ernst van wateroverlast bepalen zoals het neerslagvolume, en de neerslagintensiteit, het aandeel van de verharde oppervlakte zijn, voor de specifieke omgeving van de Kleine Molenbeek, ook volgende elementen belangrijk:

- Het debiet van laterale waterstromen tussen Vliet en Kleine Molenbeek (stroomopwaarts de Malderse Steenweg)
- Het functioneren van de overstromingsgebieden (het feit of ze al dan niet volledig gevuld geraken)
- De aansturing van de lossluis van de Schemelbertmolen

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Het zuidelijke deel van het signaalgebied Winkelveld II ligt in effectief overstromingsgevoelig gebied.

3.3 Visie Integraal Waterbeleid

De bijzondere overstromingsgevoeligheid en verdrogingsgevoeligheid van het stroomgebied van de Vliet moet worden teruggedrongen.

De cluster Vliet en Zielbeek heeft drie grote waterassen die min of meer parallel in noordoostelijke richting stromen. De Grote Molenbeek en de Kleine Molenbeek, die op hun punt van samenvloeiing de Vliet vormen, en de Zielbeek. Het gebied is erg overstromingsgevoelig. Daar liggen verschillende natuurlijke redenen voor aan de basis. Omdat de waterlopen ter hoogte van Merchtem en Londerzeel, bij de overgang van Midden- naar Laag-België, van waterlopen met relatief groot verval overgaan naar beken met weinig verval, ontstaan aan de voet van dit talud frequent overstromingen. Omdat het bovenstrooms deel van het stroomgebied een intensief landbouwgebruik kent en tevens erosiegevoelig is, bezinkt relatief veel bodemmateriaal afwaarts dit talud. Vermits de Grote en de Kleine Molenbeek in één en dezelfde grote vallei liggen, zijn ze niet door een echt interfluvium van elkaar gescheiden. Doordat de Grote Molenbeek iets hoger ligt dan de Kleine Molenbeek, ontstaan bij grote debieten laterale oppervlaktewaterstromen die delen van de brede vallei onder water kunnen zetten. Daarnaast zijn grote gebieden ook verhard en zijn bergingsgebieden ingenomen door bewoning of opgehoogd. In de planperiode zullen voor de Grote Molenbeek en haar zijbeken Stambeek, Puttenbeek en Puttengracht, en voor de Kleine Molenbeek bijkomende gebieden voor waterberging worden ingericht. Gestreefd wordt om in deze planperiode in meer segmenten een vrij meanderende waterloop te hebben met een natuurlijke relatie tussen de waterloop en zijn vallei. Zowel voor hoog- als laagwaterscenario's moet de modellering uitwijzen hoe de Koevoetbeek, die de Grote Molenbeek en Kleine Molenbeek verbindt, terug functioneel kan worden gemaakt om de respectievelijk overstromingsdruk en verdroging

te verminderen. Een goede waterkwaliteit van de Grote Molenbeek vormt een randvoorwaarde voor het opnieuw watervoerend maken van de Koevoetbeek.

In dit aandachtsgebied werd een fiche goedgekeurd voor het signaalgebied Kleine Molenbeek Hof ter Bollen. Door de Vlaamse Regering werd als vervolgtraject beslist hiervoor de gemeente te mandateren om de nieuwe functionele invulling te realiseren via een aangepast verkavelingsvoorstel. Voor de twee zuidelijke percelen is de instelling van een erfdienstbaarheid, die bebouwing onmogelijk maakt, wenselijk. In afwachting van de inwerkingtreding van de verkavelingsvergunning en de erfdienstbaarheid moet elke ontwikkeling van het gehele gebied geweerd worden (cfr. omzendbrief).

3.4 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het GRS 2003 (blz 70) is als kwaliteit van de landschappelijke structuur opgenomen dat de aanwezigheid van de Vliet- en de Molenbeekvallei zorgen voor een landschappelijke ruggengraat in de gemeente. De valleien zijn vaak gelinkt aan lager gelegen poldergebieden gekenmerkt door bebouwing (de Moeren, polder van Ruisbroek, Tekbroek...)

In de herziening GRS 2012 (blz 79) wordt dit nog sterker benadrukt: “De onmiddellijke nabijheid van de open ruimte t.o.v. de compacte kernen van Puurs en Kalfort vormt een enorme kwaliteit. De beekvalleien vormen de basis en ruggengraat van de Groene Ring.” Als kans wordt aangehaald dat “Er is nog ruimte aanwezig in de kernen van de gemeente, er kan verder verdicht worden. De klemtoon ligt vooral op de verdichting in de hoofdkern Puurs-Kalfort.

In het GRS 2003 en herziening GRS 2012 is geen uitdrukkelijke passage toegevoegd over dit signaalgebied Winkelveld II.

3.5 Lopende initiatieven:

Hier zijn geen ontwikkelingsplannen gekend bij de gemeente. Dit WUG werd niet meegenomen in het GRS voor de woningprogrammatie op korte termijn.

4 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Gebiedsgericht en thematisch overleg_140903: Peter Oosterlinck (expert riolerings- en waterlopenbeheer, technische dienst, Puurs), Martine Dhollander (dienst ruimtelijke planning, Puurs)

Gebiedsgericht en thematisch overleg_140917: Peter Oosterlinck

Voor de opmaak van de startbeslissing vond een overleg plaats op 25 januari 2016. Aan dit overleg namen deel: Koen Van den Heuvel (burgemeester Puurs), Peter Oosterlinck (technische dienst Puurs), Martine Dhollander (RO Puurs), Jozef Stevens (dijkgraaf Polder Vliet en Zielbeek), Ben De Bruyn (Ruimtelijke Planning provincie Antwerpen), Ellen Van de Water (ruimte Vlaanderen), Guido Janssen (Bekkensecretariaat Benedenscheldebekken), Sandra Franck (Bekkensecretariaat Benedenscheldebekken).

Voor de opmaak van de startbeslissing vond een vervolgoverleg met de gemeente plaats op 11 mei 2016. Aan dit overleg namen deel: Koen Van den Heuvel (burgemeester Puurs), Alex Goethals, (schepen, Puurs), Peter Oosterlinck (technische dienst Puurs), Martine Dhollander (RO Puurs), Jozef Stevens (dijkgraaf Polder Vliet en Zielbeek), Guido Janssen (Bekkensecretariaat Benedenscheldebekken),

Op 17/5/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen de ontwerp startbeslissing behandeld. De ontwerpstartbeslissing, versie ‘goedgekeurd door ABV, na de aanpassingen doorgevoerd door de ABV, wordt niet gesteund door het college.

5 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

Het rechterdeel van Winkelveld II werd door de gemeente recent aangekocht om er eventueel op langere termijn een jeugdlokaal of dergelijke op te kunnen richten. Met dit doel kan in deelgebied 2 een beperkte bebouwing worden toegestaan voor een recreatieve functie of een functie gelijkaardig hieraan en waarbij de open ruimte maximaal blijft bewaard. Voorwaarde is hierbij dat dan overstromingsvrij wordt gebouwd (bv. op palen). Verder moet de actuele waterbergingscapaciteit in dit gebied minstens behouden blijven. Vooraleer of minstens gelijktijdig met eventuele inrichting waar grondverzet aan verbonden is, moet binnen het gebied lokaal verlies aan waterbergingscapaciteit gecompenseerd worden.

Deelgebied 1 blijft volledig bouwvrij.

6 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Dit signaalgebied is grotendeels overstromingsgevoelig en volledig gelegen in woonuitbreidingsgebied dat in het recent herziene GRS niet werd meegenomen in de woningprogrammatische. Het GRS stelt dat de onmiddellijke nabijheid van de open ruimte t.o.v. de compacte kernen van Puurs en Kalfort een enorme kwaliteit vormt. De beekvalleien vormen de basis en ruggengraat van de Groene Ring. Als kans wordt aangehaald dat er nog ruimte voor ontwikkeling aanwezig is in de kernen van de gemeente. De klemtoon ligt vooral op de verdichting in de hoofdkern Puurs-Kalfort.

Het gebied wordt onderverdeeld in twee deelgebieden. In deelgebied 2 werden een aantal percelen werden door de gemeente recent aangekocht om er eventueel op langere termijn een jeugdlokaal of dergelijke op te kunnen richten. Met dit doel kan op deze percelen een beperkte bebouwing worden toegestaan voor een recreatieve functie of een functie gelijkaardig hieraan en waarbij de open ruimte maximaal blijft bewaard. Voorwaarde is hierbij dat dan overstromingsvrij wordt gebouwd (bv. op palen). Verder moet de actuele waterbergingscapaciteit in dit gebied minstens behouden blijven. Ontwikkeling van het gebied voor wonen wordt uitgesloten. Een herbestemming in functie van open ruimte (cfr. GRS) is aangewezen. Deelgebied 1 blijft volledig bouwvrij.

Het ontwikkelingsperspectief werd goedgekeurd op de algemene bekkensvergadering Benedenschelde d.d. 19/05/2016 met minderheidsstandpunt van de gemeente Puurs.

Beslissing Vlaamse Regering

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

KANADABOS (SG_R3_BES_28)

SINT-AMANDS, PUURS

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Kanadabos” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Sint-Amands, Puurs

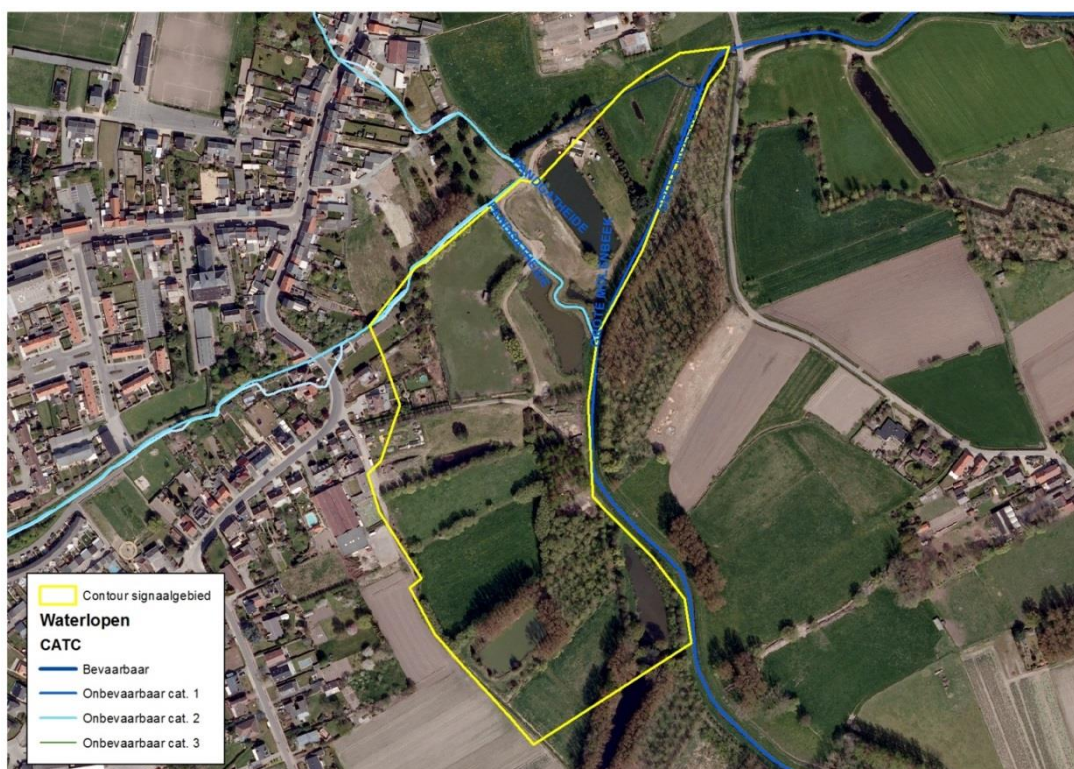
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied ligt ten oosten van de kern van Oppuurs op het grondgebied van Sint-Amands. Langsheen de Grote Molenbeek-Vliet is het signaalgebied beperkt op het grondgebied van Puurs gesitueerd (gemeentegrens volgt voormalige bedding van de Vliet).

Bekken: BENEDENSCHELDEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Het signaalgebied bevindt zich op de linkeroever van de Vliet-Grote Molenbeek. Een lokaal waterlopenstelsel (Kleinnijvenloop, Pandgatheide) begrenst/doorsnijdt het signaalgebied en mondt uit in de Vliet.

Oppervlakte: 9,2 ha

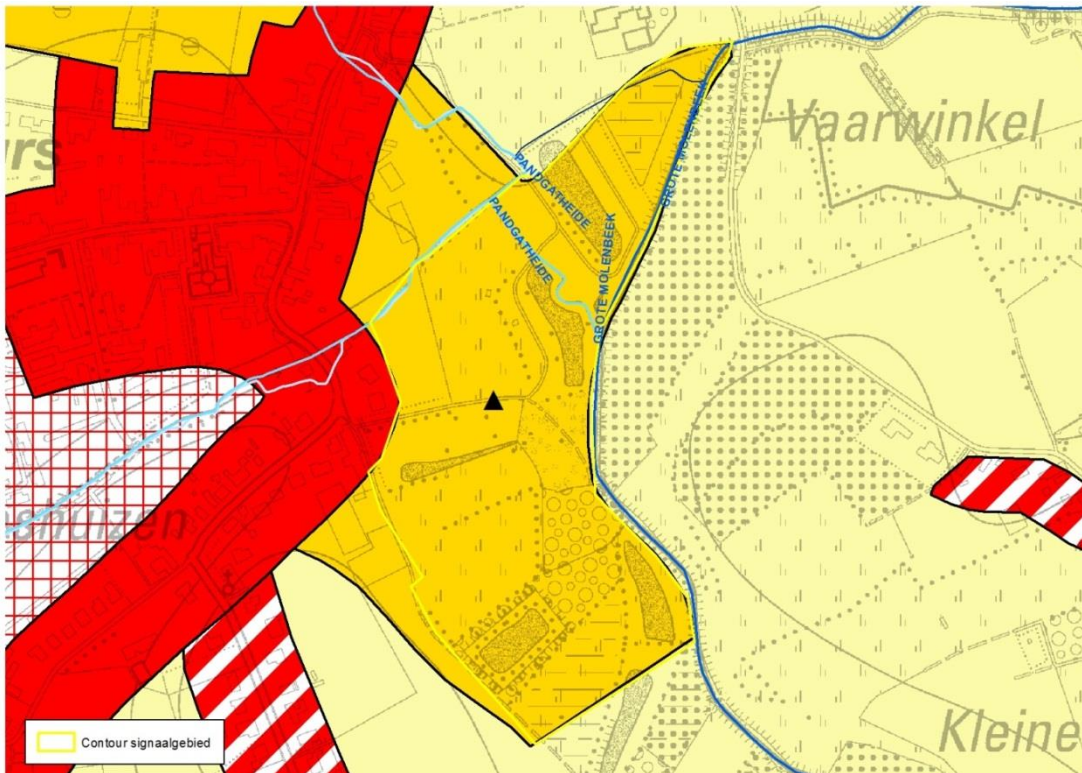
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft de bestemming gebied voor verblijfsrecreatie.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied bestaat uit weilanden en vijvers. Lokaal was vroeger een camping gesitueerd.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHELDEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

De huidige bestemming is niet verenigbaar met de grote kans op overstromingen, de visie gaat uit van een zachte invulling.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt afgebakend op de bestemming gebied voor verblijfsrecreatie langsheen de Grote Molenbeek-Vliet. In het NW en ZW worden de hoger gelegen bestemmingen gebied voor verblijfsrecreatie uit de signaalgebied-contour gehaald.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

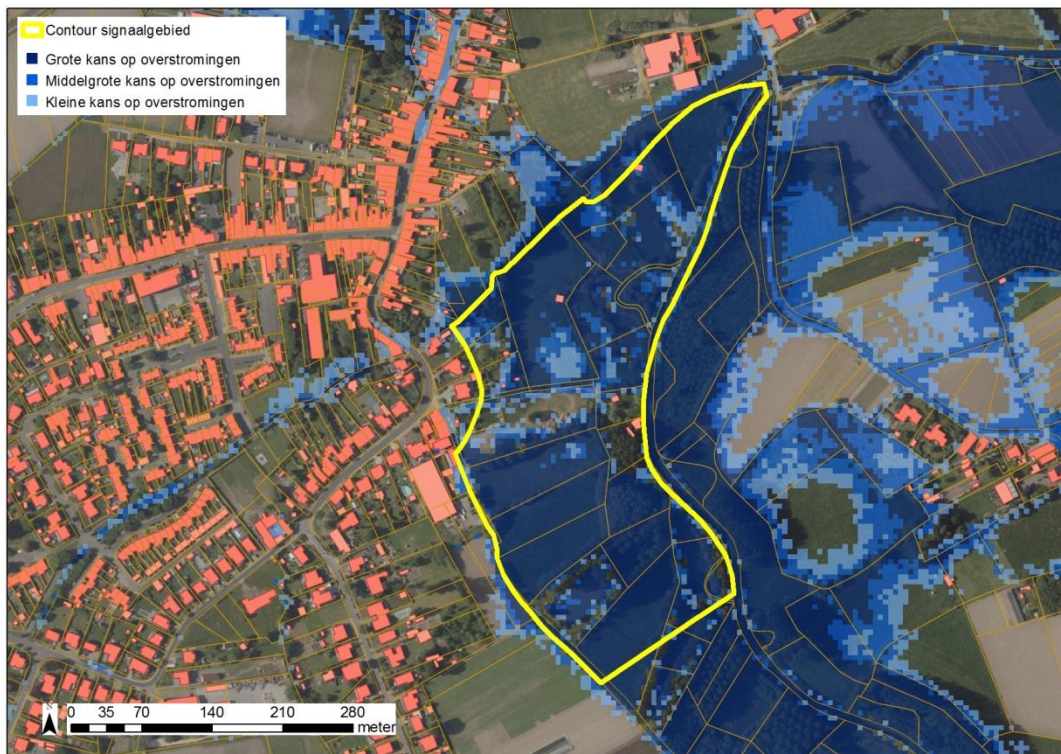
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het signaalgebied wordt gemodelleerd op de overstromingskaarten met een grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

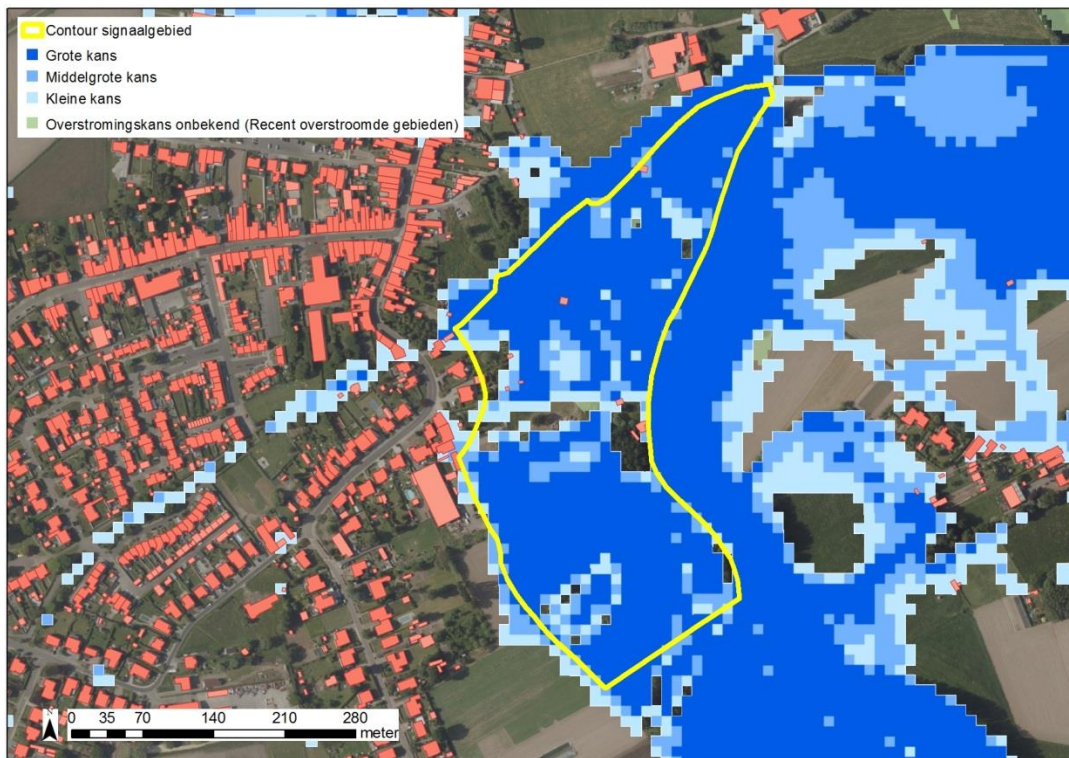
Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromede gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

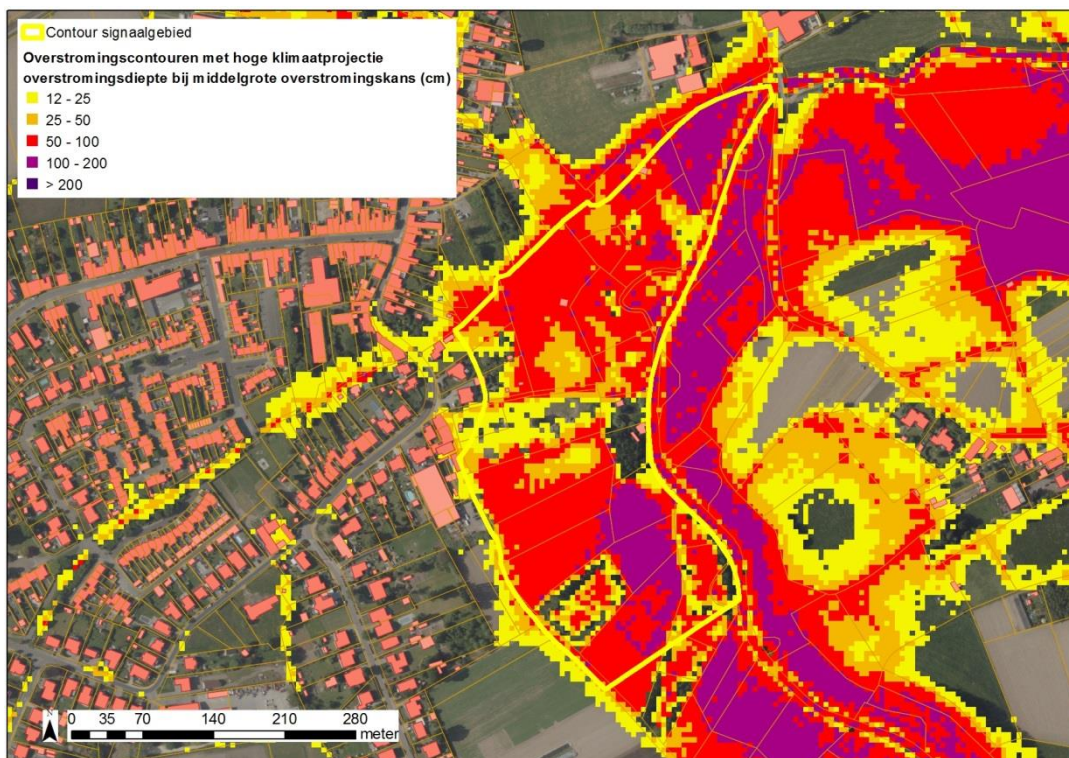
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Bij gemiddelde klimaatprojectie heeft het signaalgebied een grote kans op overstroom. De gemodelleerde overstromingsdiepte bedraagt 50-100 cm, lokaal 100-200 cm.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

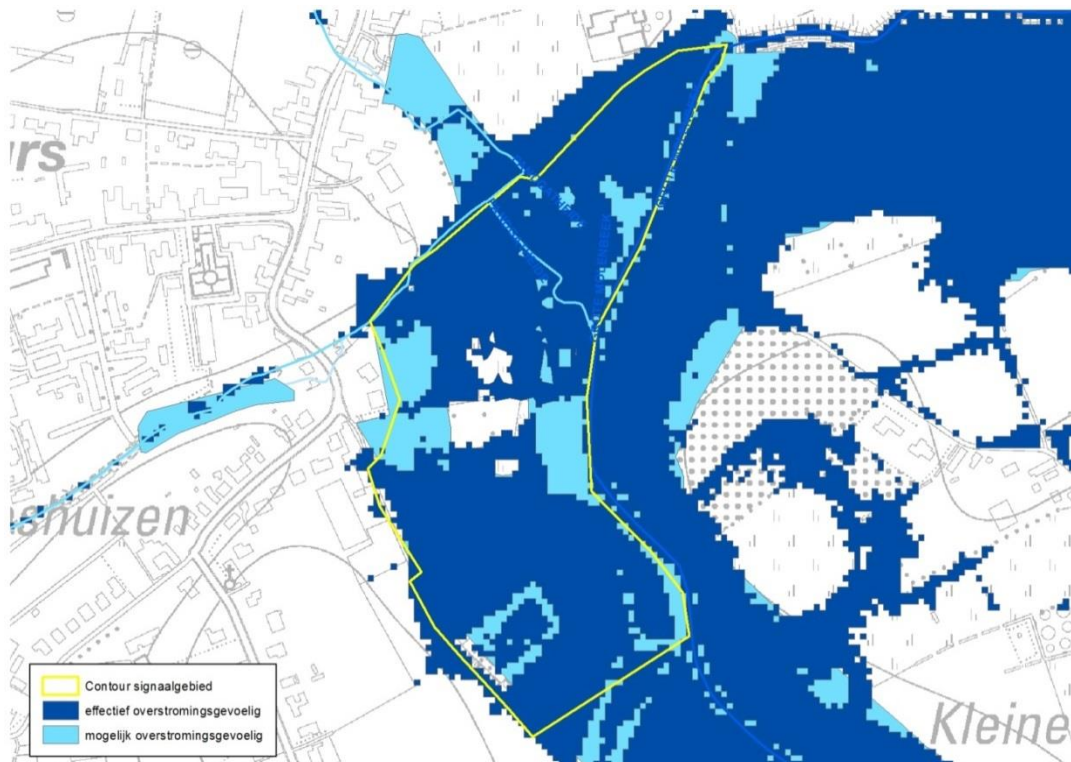
Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

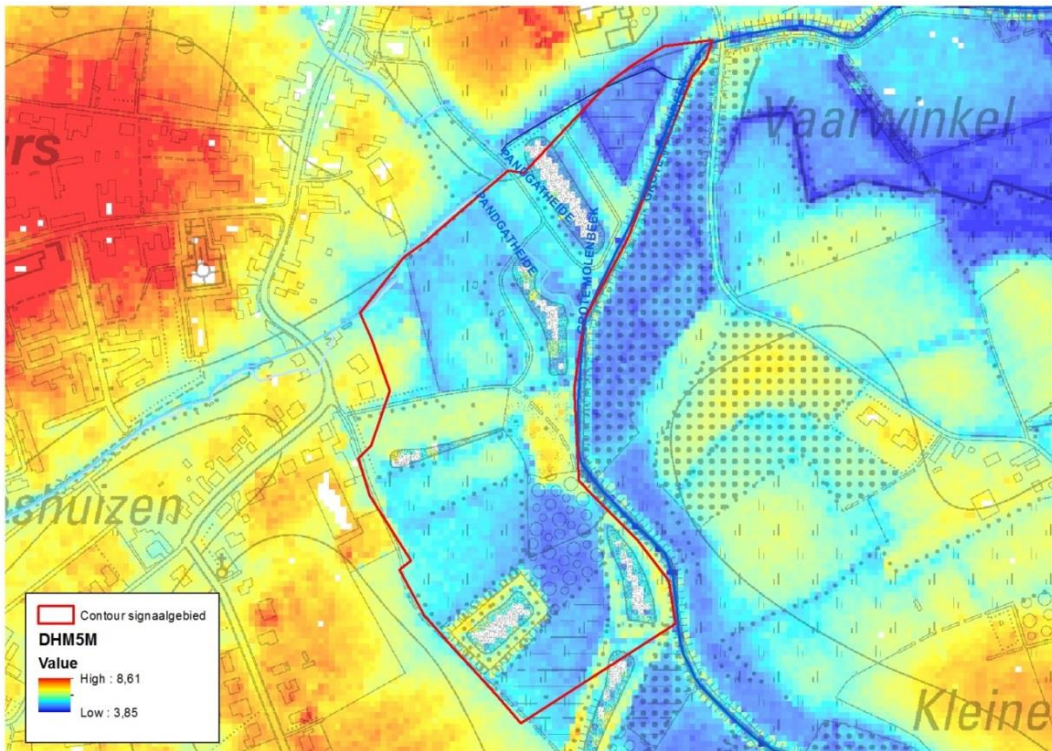
Het signaalgebied wordt aangegeven als effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart.

Het signaalgebied maakt integraal deel uit van de vallei van de Grote Molenbeek-Vliet. Dit wordt bevestigd vanuit het digitale hoogtemodel en de bodemkaart. Enkel de iets hoger gelegen delen in het westen, overstromen niet.

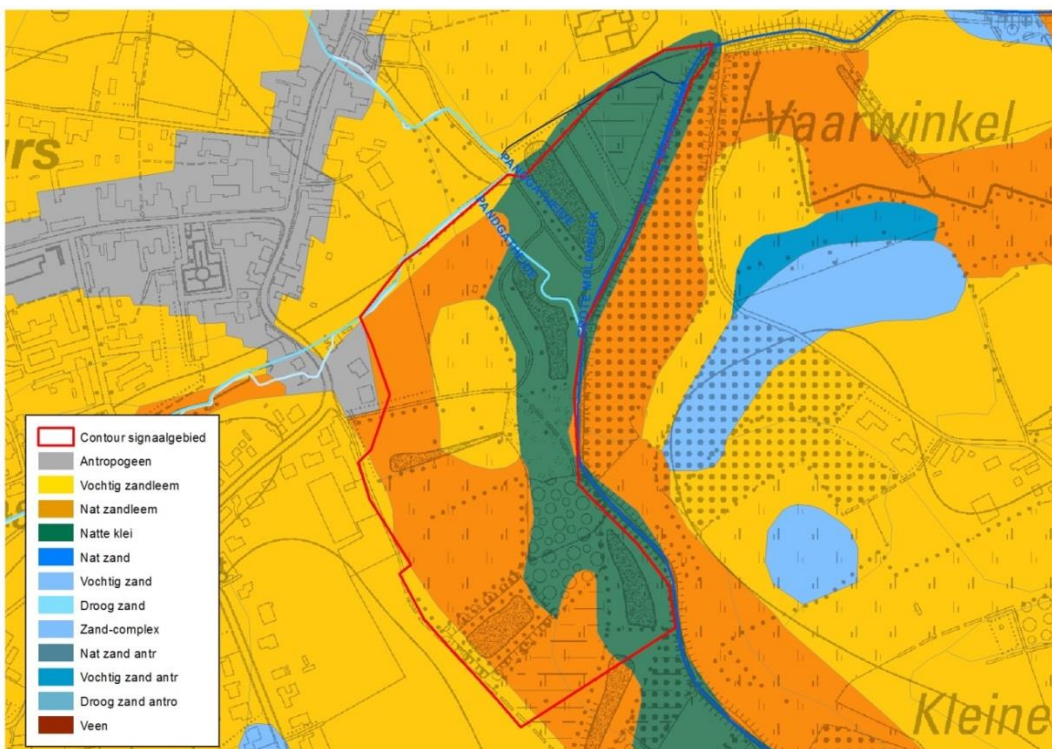
De oorspronkelijke vallei van de Grote Molenbeek-Vliet werd in het verleden grondig verstoord: ophogingen voor aanleg camping, vergraving door aanleg van visvijvers,... Hierdoor is de natuurlijke bergingscapaciteit van de vallei afgenomen.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Figuur: digitaal hoogtemodel van het signaalgebied op topografische kaart.

Figuur: bodemkaart van het signaalgebied op topografische kaart.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

In het stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde (2016-2021) wordt het stroomgebied van de Grote Molenbeek-Vliet afgebakend als aandachtsgebied. Het gebied wordt weergegeven als erg overstromingsgevoelig. Daar liggen verschillende redenen voor aan de basis. Omdat de waterlopen ter hoogte van Merchtem en Londerzeel, bij de overgang van Midden- naar Laag-België, van waterlopen met relatief groot verval overgaan naar beken met weinig verval, ontstaan aan de voet van dit talud frequent overstromingen. Het bovenstrooms deel van het stroomgebied kent een intensief landbouwgebruik en is tevens erosiegevoelig. Hierdoor bezinkt relatief veel bodemmateriaal afwaarts dit talud. Daarnaast zijn grote gebieden verhard en zijn bergingsgebieden ingenomen door bewoning of opgehoogd.

Er worden in het plan heel wat acties rond het bouwen van GOG's en andere maatregelen mbt het beperken van de wateroverlast binnen het afstroomgebied van de Grote Molenbeek-Vliet gedefinieerd.

De waterloopbeheerder van de Vliet, VMM, geeft aan dat zij op termijn via een modellering de potenties voor actieve waterberging in het gebied wensen te onderzoeken. Op korte termijn worden lokaal mogelijk enkele beperkte dijkverstevingingen uitgevoerd in functie van het ruimen van de waterloop (fase vergunningsaanvraag).

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het GRS wordt het gebied aangeduid als Vlietpark en Vlietvallei. Er is een recreatieve gradiënt

Het signaalgebied zou kunnen fungeren als ecologische/recreatieve stapsteen tussen het centrum van Oppuurs en overige natuurgebieden langsheen de Vliet, zoals Tekbroek (600 m afwaarts langs de Vliet).

4.3 Lopende initiatieven

15 jaar geleden werd een BPA opgestart voor de invulling van recreatie, aanleg van sportvelden,... Dit BPA werd stopgezet.

De gemeente heeft geen concrete plannen met het gebied.

De gemeenten Puurs en Sint-Amands maken deel uit van de projectperimeter van het landinrichtingsproject Schelde-Rupel. Hiermee worden nieuwe initiatieven en lopende processen in 'Schelde en Rupel' op elkaar afgestemd en de inrichting met gebiedsgerichte projecten uitgevoerd.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Overleg gebiedsselecties op 03/09/2014: Frank Vanlombek (technische dienst – Sint-Amands) aanwezig.

Gebiedsgericht en thematisch overleg 17/09/2014: verdere bespreking van de selectie van de signaalgebieden.

Overleg opmaak startbeslissing:

Overleg te Sint-Amands op 12/01/2016. Aanwezig: Bart De Schutter (schepen), Eddy Ceurstemont (schepen), Johan Van Camp (polder Vliet en Zielbeek), Jozef Stevens (polder Vliet en Zielbeek), Gilbert Seghers (VMM), Ben De Bruyn (Dienst Ruimtelijke planning provincie Antwerpen), Rita Heyvaert (Ruimte Vlaanderen), Sandra Franck (bekkensecretariaat). De afbakening, huidige toestand, beleidsvisie en potenties van het gebied worden besproken.

Overleg te Sint-Amands op 26/04/2016. Aanwezig: Bart De Schutter (schepen), Eddy Ceurstemont (schepen), Johan Van Camp (polder Vliet en Zielbeek), Jozef Stevens (polder Vliet en Zielbeek), Sandra Franck (bekkensecretariaat). Voorbereiding van de eigenlijke ontwerp-startbeslissing, welke zal voorgelegd worden aan het CBS.

Op 17/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Het signaalgebied wordt herbestemd naar een openruimtebestemming, compatibel met het watersysteem.

B: maatregelen met behoud van bestemming

n.v.t.

A: watertoets

n.v.t.

Instrument:

/

Initiatiefnemer:

/

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is gelegen in gebied voor verblijfsrecreatie en bijna volledig effectief overstromingsgevoelig. Het signaalgebied wordt herbestemd naar een openruimtebestemming, compatibel met het watersysteem.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

LONDERZEEL-BURCHT (SG_R3_BES_30)

LONDERZEEL

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Londerzeel-Burcht” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

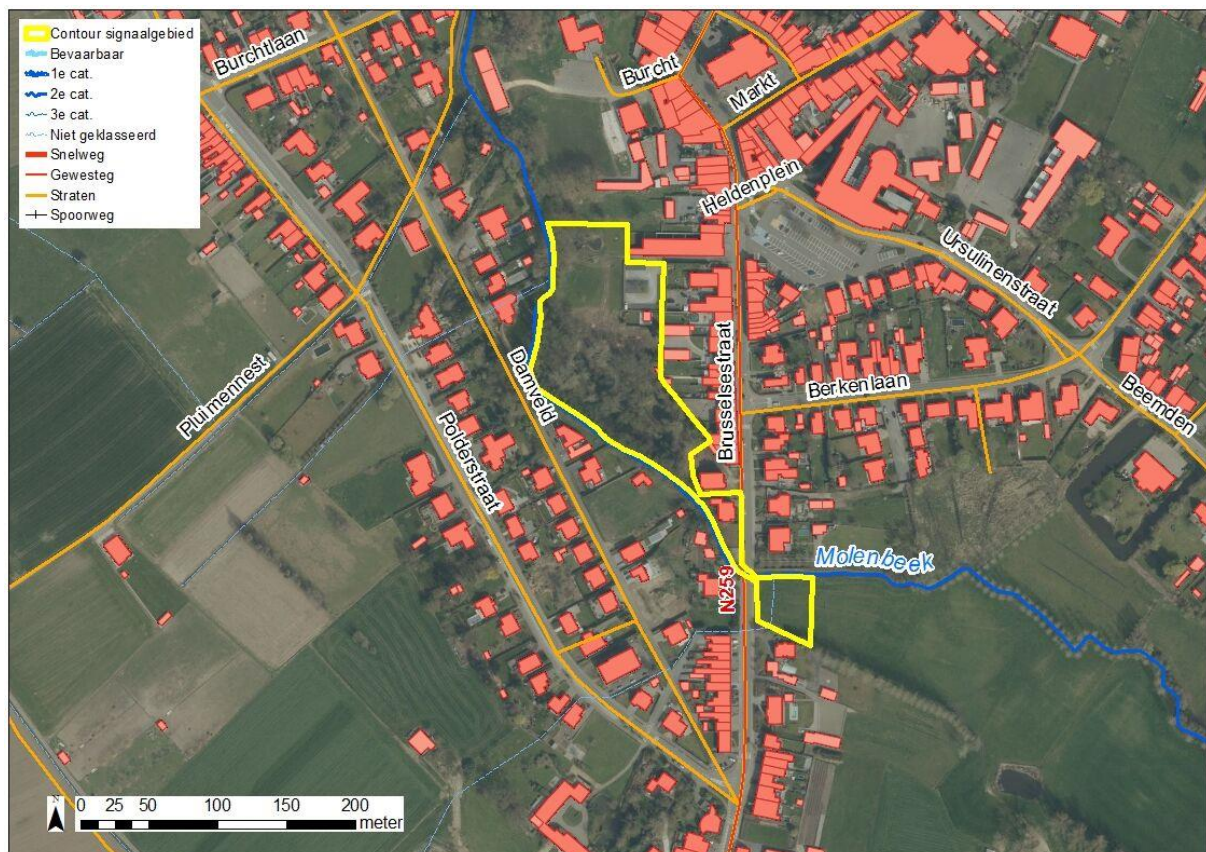
Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Londerzeel
Provincie(s): Vlaams-Brabant
Ligging: Brusselsestraat (N259), Damveld
Bekken: Benedenscheldebekken
Betrokken waterlopen: Kleine Molenbeek
Oppervlakte: 1.65 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

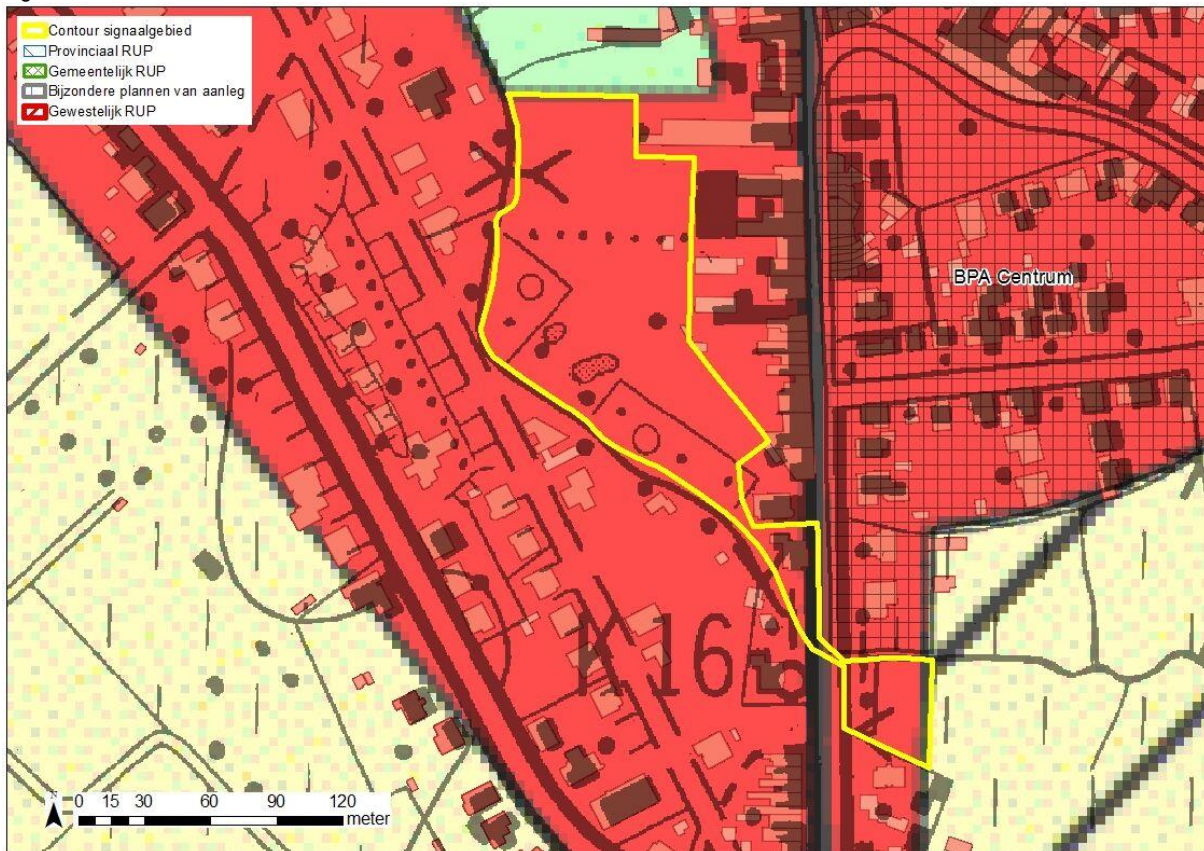
Huidige planologische bestemming:

Woongebied

Globale beschrijving:

Woongebied: tuinen en randen langs de Kleine Molenbeek

Figuur:

situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Aan N259 bos + perceel naast Molenbeek in de Overstromingsgevaarkaart: Grote kans voor overstromingen. Rest is in gebruik of te versnipperd

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

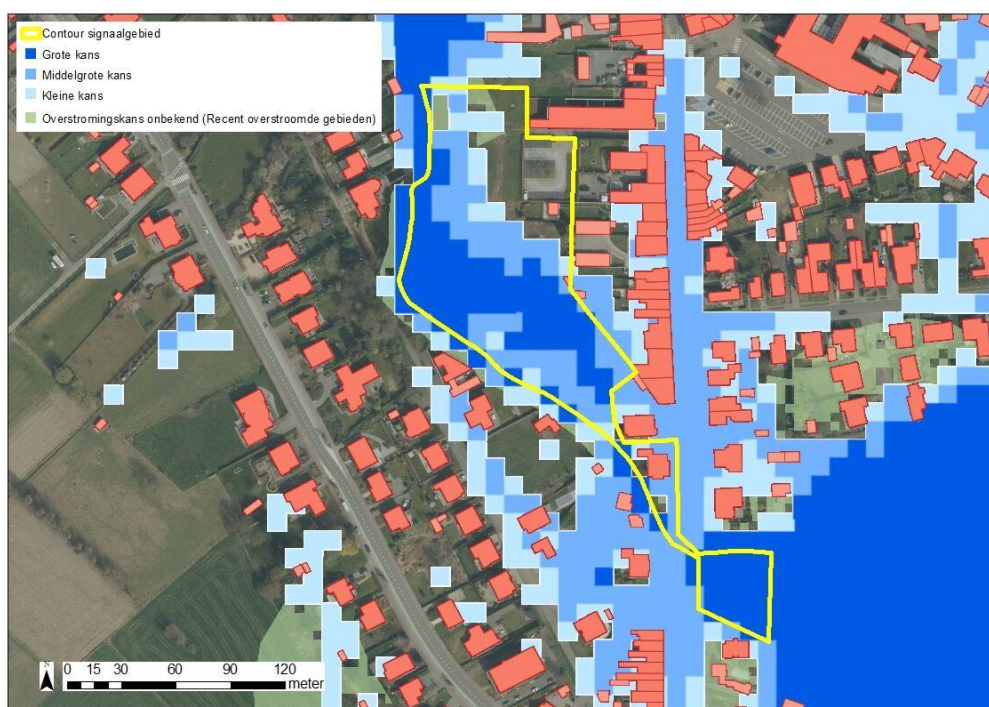
3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

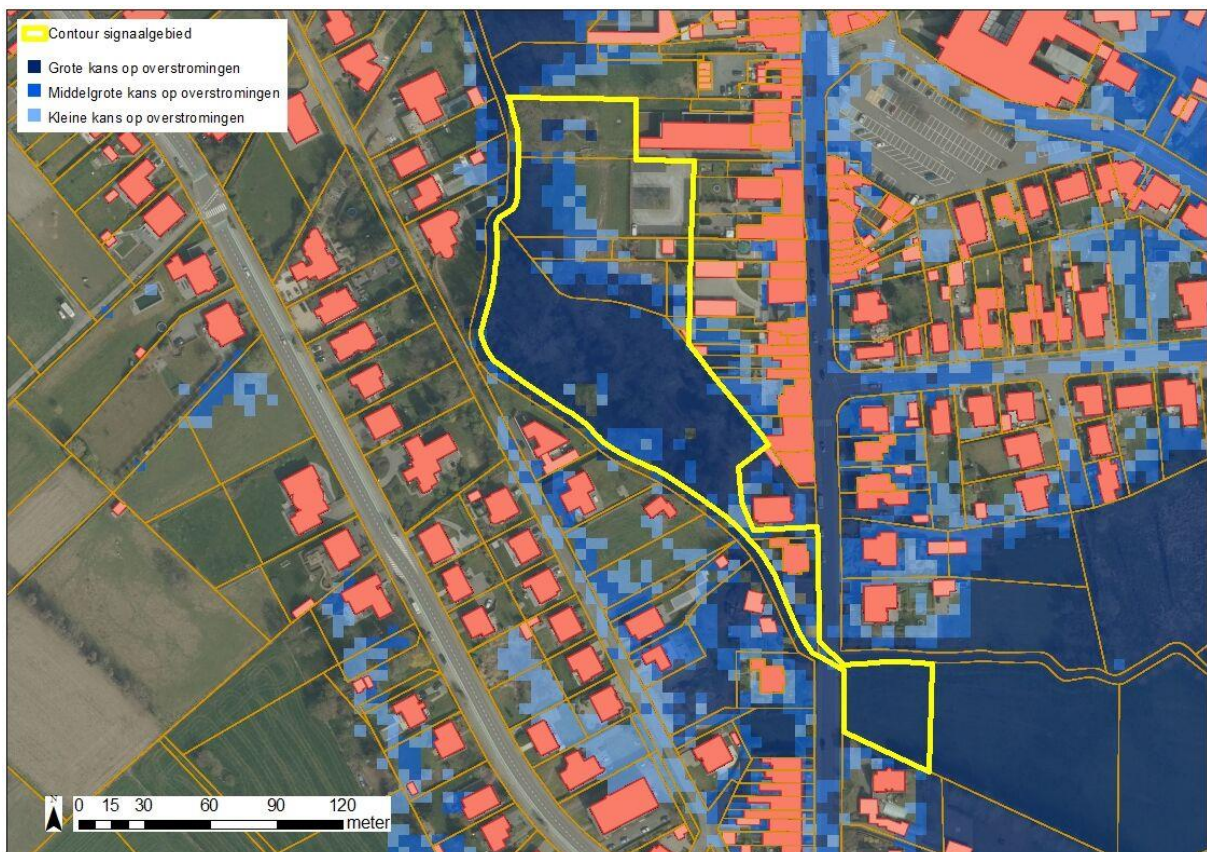
¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

In een groot deel van het signaalgebied geeft de Overstromingsgevaarkaart een grote kans op overstromingen aan.

3.1.2 KLIMAATTOETS

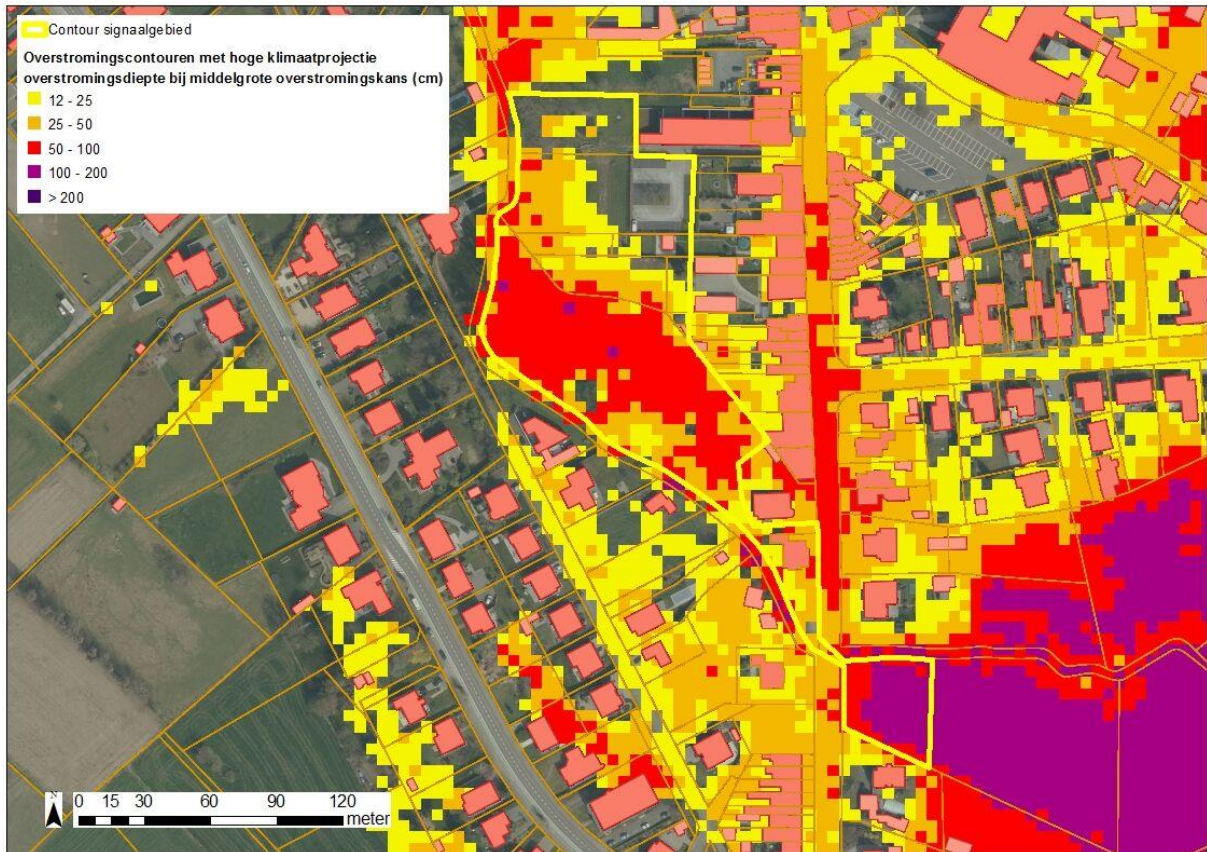
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

Uit doorrekeningen van het hydraulisch model, blijkt dat dan het grootste deel van het signaalgebied overstroomt bij gemiddelde klimaatprojectie.

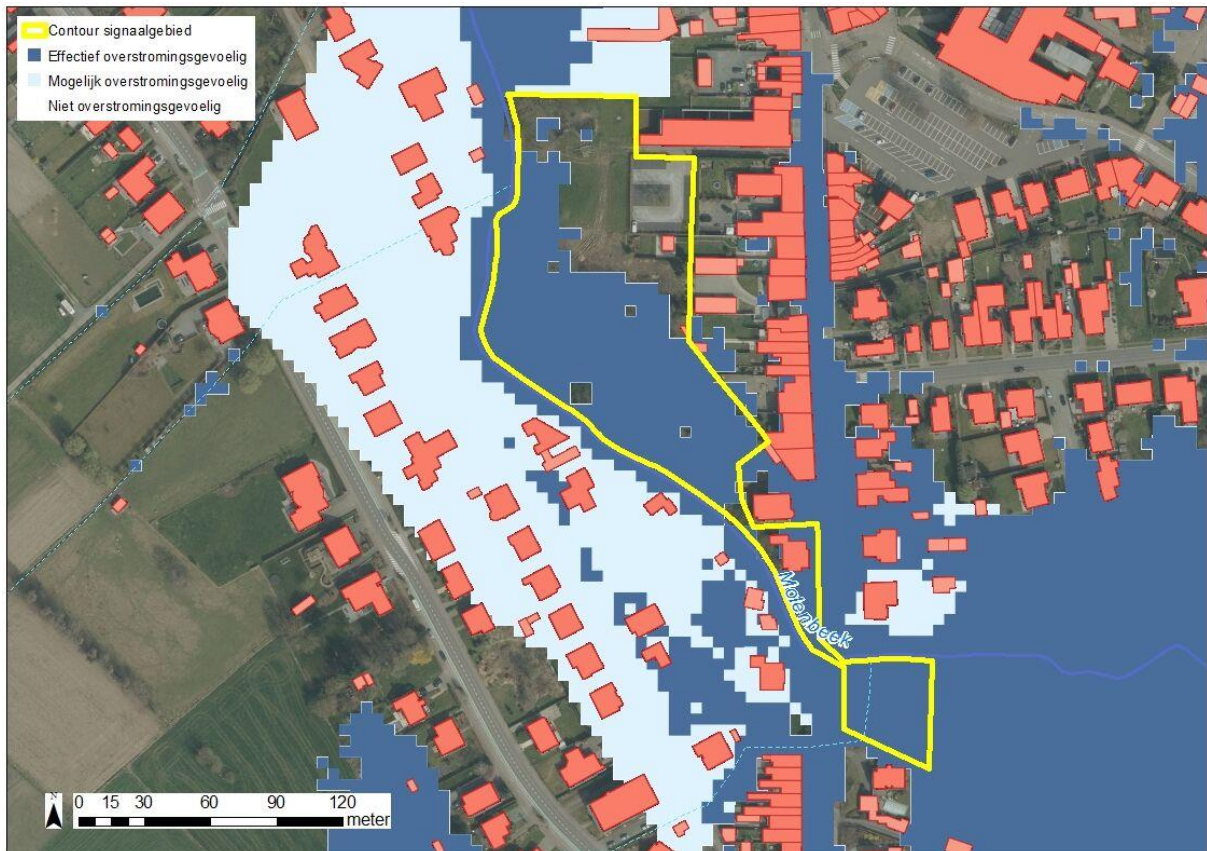
^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

Bij extreme klimaatprojectie worden na stormen in een groot deel van het gebied waterdieptes tussen 0,5 en 1 meter genoteerd, in het deelgebied ten oosten van de Brusselsestraat, waterdieptes van 1 tot 2 m.

3.2 Bespreking watersysteem

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Omdat de Kleine Molenbeek in Londerzeel, bij de overgang van Midden- naar Laag-België, van een met relatief groot verval overgaan naar een beek met weinig verval, ontstaan aan de voet van dit talud frequent overstromingen. Het gebied is in de voorbije decennia bovendien sterk aangesneden voor bebouwing met bij zware buien extra druk van het afstromend water van verharde oppervlakten. De beschikbare ruimte voor water is ter hoogte van de dorpskern van Londerzeel beperkt, waardoor er regelmatig wateroverlast optreedt in de omgeving van de Kleine Molenbeek. Het grootste deel van dit signaalgebied ligt dan ook in effectief overstromingsgevoelig gebied.

3.3 Visie Integraal Waterbeleid

Het stroomgebied van de Grote en de Kleine Molenbeek is erg gevoelig voor overstromingen. Bijzonder kwetsbaar zijn de gemeenten Merchtem en Londerzeel. Daar liggen verschillende natuurlijke redenen voor aan de basis. Omdat de waterlopen ter hoogte van Merchtem en Londerzeel, bij de overgang van Midden- naar Laag-België, van waterlopen met relatief groot verval overgaan naar beken met weinig verval, ontstaan aan de voet van dit talud frequent overstromingen. Omdat het bovenstrooms deel van het stroomgebied een intensief landbouwgebruik kent en tevens erosiegevoelig is, bezinkt relatief veel bodemmateriaal afwaarts dit talud. Vermits de Grote en de Kleine Molenbeek in één en dezelfde grote vallei liggen, zijn ze niet door een echt interfluvium van elkaar gescheiden. Andere maatregelen worden/werden uitgevoerd op de bovenlopen door de provincie Vlaams-Brabant. Zie ook [Brochure 'Waterbouwwerken in uw buurt'](#).

In het ontwerp stroomgebiedbeheerplan 2016-2021 worden volgende acties in functie van de overstromingsrichtlijn opgenomen in het stroomgebied van de Grote Molenbeek-Vliet:

ACTIENR	TITEL	GEMEENTE	WATERLOOP	INITIATIEFNEMER	PRIORITEIT ACTIE IFV ORL
6_A_016	Aankoop frequent overstromende gronden ter hoogte van de Konijnenstraat te Puurs	Puurs	Kleine Molenbeek	Gemeente: Puurs	H
6_F_015	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Puttengracht	Opwijk	Puttengracht	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_017	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Brusselsestraat op de Kleine Molenbeek	Meise	Kleine Molenbeek	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_087	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Krameikbeek in de gemeente Asse	Asse	Krameikbeek	Gemeente:Asse, Provincie Vlaams-Brabant	M
6_F_088	Bouwen van GOG's (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Gerstebeek in de gemeente Asse	Asse	Gerstebeek	Provincie Vlaams-Brabant	M
6_F_089	Bouwen van GOG's (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Puttenbeek	Opwijk	Puttenbeek	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_091	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Stambeek	Opwijk	Stambeek	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_092	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Leefdaal	Meise	Molenbeek-Zijp	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_093	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Vier Eiken	Meise	Molenbeek-Zijp	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_094	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Neerpoorten - rechteroever	Meise	Molenbeek-Zijp	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_095	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Neerpoorten - linkeroever	Meise	Molenbeek-Zijp	Provincie Vlaams-Brabant	H

ACTIENR	TITEL	GEMEENTE	WATERLOOP	INITIATIEFNEMER	PRIORITEIT ACTIE IFV ORL
6_F_214	Onderzoek naar het realiseren van bijkomende buffering in het natuurgebied Tekbroek voor de Vliet	Puurs	Grote Molenbeek-De Vliet	Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), gemeente Puurs	H
6_F_213	Realiseren van bijkomende buffering langs de Neerheydeloop	Puurs	Neerheydeloop	Gemeente: Puurs	M
6_N_029	Onderzoek haalbaarheid van bescherming van de woningen in het stroomgebied van de Grote Molenbeek- Vliet	Puurs, Londerzeel, Bornem, Buggenhout, Sint-Amands	Stroomgebied Vliet-Grote Molenbeek Vliet	Polder en/of Watering: Watering Vliet en Zielbeek, VMM	M

3.4 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het signaalgebied in de omgeving van 'de Burcht' en gelegen tussen Damveld, Dorpsstraat en Kerkstraat is overstromingsgevoelig, Bebouwing ervan is voor de gemeente dan ook niet aangewezen. In het richtinggevend gedeelte van het gemeentelijk structuurplan worden enkele ruimtelijke concepten vermeld die aan de basis liggen van een gewenste ruimtelijke structuur voor het centrum van Londerzeel worden. Relevant voor dit signaalgebied zijn:

- beeklandschap van de Molenbeek in het zuiden als grens tussen de bebouwde kern en de open ruimte;
- de omgeving van de Kleine Molenbeek als basis voor de uitbouw van een groene long in het centrum ter hoogte van de Burcht, gaande van de voormalige pastorijs tuin tot de Molenstraat

De omgeving van de Burcht is vandaag al gedeeltelijk een groene long in het centrum maar kan in de toekomst verder worden versterkt. Het behouden van het groengebied daar is belangrijk voor de leefbaarheid van het centrum. Het tekort aan openbaar groen werd immers voldoende aangetoond. De verschillende functies water (Kleine Molenbeek), erfgoed (de Burcht als middeleeuwse motte), zachte recreatie (wandelen, rusten), privé ontspanning (tuinen, kijkgroen) moeten daartoe worden verzoend. Met het oog op verweving in het centrum wordt de toegankelijkheid van het gebied best verhoogd maar tegelijkertijd moet de groene oppervlakte zo groot mogelijk blijven. De visie van de beheerscommissie speelt een rol bij verdere ontwikkelingen omtrent de Burcht.

Enkele algemene randvoorwaarden voor eventuele toekomstige projecten in dit gebied.

- Op een kwalitatieve en respectvolle manier met het aanwezig erfgoed van de motte worden omgesprongen. De omgeving van de Burcht is immers een beschermd gebied dat zowel vanuit cultuurhistorisch standpunt als op het vlak van natuur en landschap waardevol is. Dat betekent dat de uitrustingsgraad (paden, verlichting enz.) van het binnengebied omheen de Burcht beperkt blijft;
- Daarnaast moet ook de nodige aandacht gaan naar het behouden en creëren van doorgangen en verbindingen met de naastliggende woongebieden. In de richting van Molenstraat kan een bijkomende verbinding worden gecreëerd doorheen het binnengebied Molenstraat zodat routes voor langzaam verkeer ontstaan tussen Molenstraat, Markt, Kattenstraat, Kerkstraat, Polderstraat en Brusselsestraat. Zonder deze verbindingen blijft het park verborgen voor de bewoners;
- Het groene binnengebied kan visueel zo groot mogelijk worden gehouden door het verbieden van constructies. Daarnaast kunnen ook afspraken worden gemaakt met eigenaars omtrent het toegankelijk maken van delen van tuinen of het aankopen van delen van percelen.

- Gelet op de groene rol van het gebied kunnen beperkingen worden opgelegd aan de aanwezige voorzieningen (jeugdlokalen en kinderkribbe);
- Het behouden of inplanten van gemeenschapsvoorzieningen aan de rand van dit gebied kan bijdragen tot het behouden of verhogen van de toegankelijkheid. Via deze voorzieningen zijn immers toegangen mogelijk.

De omschrijving van dit RUP wordt opwaarts de Brusselsestraat nog verder doorgetrokken om het perceel op de linkeroever van de Kleine Molenbeek Beek en grenzend aan de Brusselsestraat mee op te nemen

In het RUP worden voor dit perceel elementen uit de visie van de beekvallei van de Kleine Molenbeek omgezet. Hiertoe worden bepalingen opgenomen in functie van een adequaat waterbeheer:

- waarbij ruimte gereserveerd wordt voor tijdelijke en gecontroleerde overstromingen
- waarbij ruimte gegeven wordt voor de aanleg van een aangepaste oeervegetatie die water vasthoudt zodat een versnelde afvoer wordt tegengegaan.

Voor dit perceel worden in het RUP voorschriften uitgewerkt ter bescherming van het oorspronkelijk landschap die:

- het onbebouwd karakter bewaren
- randvoorwaarden opleggen inzake landschappelijke integratie van aanpassingen aan bestaande (cfr. schuilhokken) constructies en infrastructuur.
- de gewenste opbouw van het beeklandschap vastleggen zoals oevers, alluviale weilanden, beeklandschap enz. alsook het beschermen van oorspronkelijke oevers en loop van de beek.
- kleine landschapselementen beschermen
- reliëfwijzigingen tegengaan

3.5 Lopende initiatieven:

/

4 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Voor de opmaak van de startbeslissing voor het signaalgebied Londereel 'Londerzeel - Burcht' vond overleg plaats op 22/01/2016. Aan dit overleg namen deel: Gerrit De Pauw (Grondgebiedzaken Londerzeel), Steven Rits (stedebouwkundige Londerzeel), Danny Wauters (dienst waterlopen provincie Vlaams-Brabant), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen), Ellen van de Water (Ruimte Vlaanderen), Guido Janssen (bekkensecretariaat).

Op 25/04/2016 werd de ontwerp-startbeslissing verder verfijnd in overleg met Gerrit De Pauw (Grondgebiedzaken Londerzeel), Steven Rits (stedebouwkundige Londerzeel), Danny Wauters (dienst waterlopen provincie Vlaams-Brabant), Ellen van de Water (Ruimte Vlaanderen), Guido Janssen (bekkensecretariaat). Op dit overleg waren Tom Troch (schepen Londerzeel) en Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen) verontschuldigd.

Op 2/5/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerpstartbeslissing.

5 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

waarbij het volledige gebied een bestemming krijgt die bijkomende bebouwing uitsluit en die de actuele waterbergingscapaciteit minstens behoudt.

Voor het gebied ten westen van de Brusselsestraat spelen hier, naast waterberging, de volgende aspecten:

- kwalitatief en respectvol omspringen met het aanwezige erfgoed in de onmiddellijke omgeving: de motte
- de nodige aandacht naar het behouden en creëren van doorgangen en verbindingen met de naastliggende woongebieden
- Het groene binnengebied visueel zo groot mogelijk houden door het verbieden van constructies
- Vanuit de waterbergende en de groene rol van het gebied opleggen van beperkingen aan de aanwezige voorzieningen.

Voor de percelen van het signaalgebied aan de oostkant van de Brusselsestraat worden voorschriften uitgewerkt ter bescherming van het oorspronkelijk landschap die:

- het onbebouwd karakter bewaren
- randvoorwaarden opleggen inzake landschappelijke integratie van aanpassingen aan bestaande (cfr. schuilhokken) constructies en infrastructuren
- de gewenste opbouw van het beeklandschap vastleggen zoals oevers, alluviale weilanden, beeklandschap enz. alsook het beschermen van oorspronkelijke oevers en loop van de beek
- kleine landschapselementen beschermen
- alle reliëfwijzigingen die niet in functie zijn van het optimaliseren van het watersysteem verbieden.

6 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is gelegen in woongebied en bijna volledig effectief overstromingsgevoelig.

Het volledige gebied krijgt een nieuwe functionele invulling met een bestemming die bijkomende bebouwing uitsluit en die de actuele waterbergingscapaciteit minstens behoudt.

Voor het gebied ten westen van de Brusselsestraat spelen hier, naast waterberging, de volgende aspecten:

- kwalitatief en respectvol omspringen met het aanwezige erfgoed in de onmiddellijke omgeving: de motte;
- de nodige aandacht naar het behouden en creëren van doorgangen en verbindingen met de naastliggende woongebieden;
- Het groene binnengebied visueel zo groot mogelijk houden door het verbieden van constructies;
- Vanuit de waterbergende en de groene rol van het gebied opleggen van beperkingen aan de aanwezige voorzieningen.

Voor de percelen van het signaalgebied aan de oostkant van de Brusselsestraat worden voorschriften uitgewerkt ter bescherming van het oorspronkelijk landschap die:

- het onbebouwd karakter bewaren;
- randvoorwaarden opleggen inzake landschappelijke integratie van aanpassingen aan bestaande (cfr. schuilhokken) constructies en infrastructuren;

- de gewenste opbouw van het beeklandschap vastleggen zoals oevers, alluviale weilanden, beeklandschap enz. alsook het beschermen van de oorspronkelijke oevers en de loop van de beek;
- kleine landschapselementen beschermen;
- alle reliëfwijzigingen die niet in functie zijn van het optimaliseren van het watersysteem verbieden.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

MERCHTEM SINT-JANSTRAAT (SG_R3_BES_31)

MERCHTEM

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Centrum Merchtem Sint Janstraat “ de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van **XX** opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **XX** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Merchtem

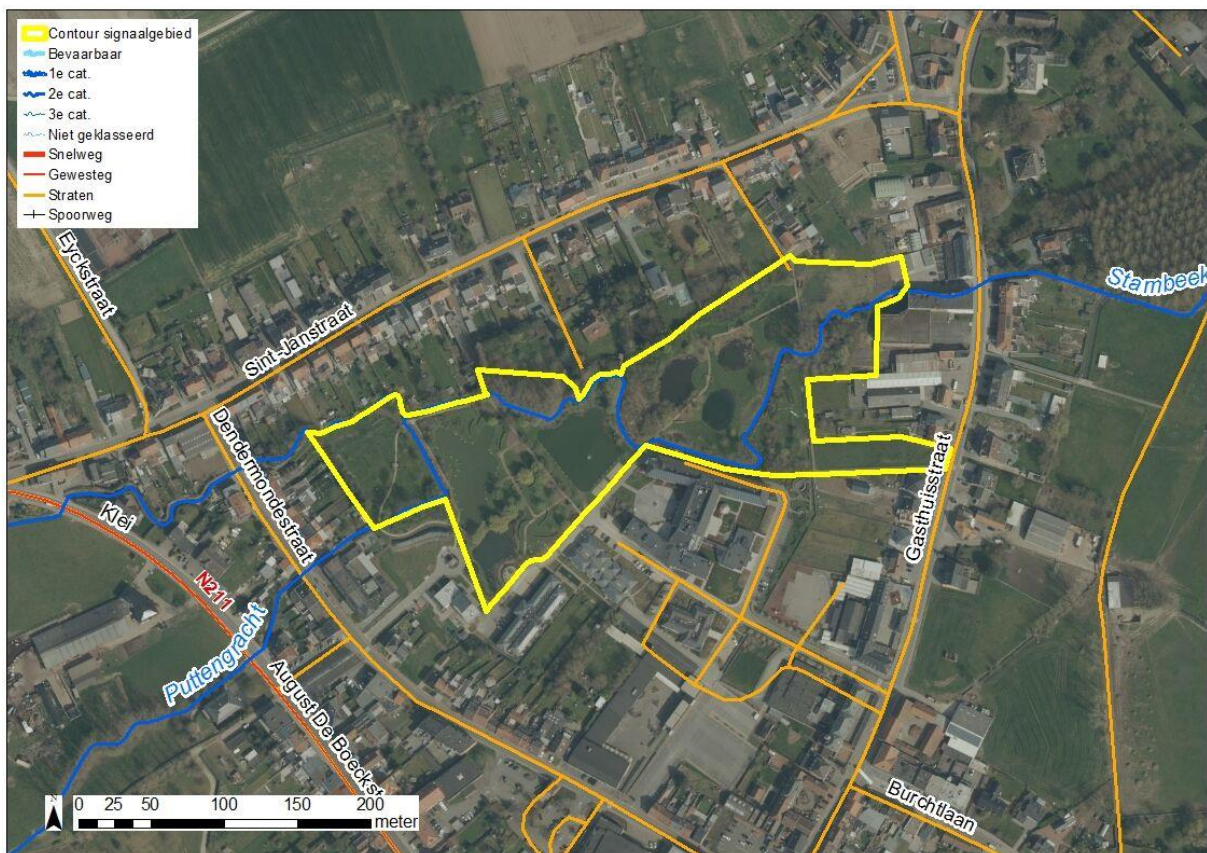
Provincie(s): Vlaams-Brabant

Ligging: Het signaalgebied bevindt zich onmiddellijk aansluitend op het centrum van Merchtem langs de Stambeek

Bekken: Benedenscheldebekken

Betrokken waterlopen: Stambeek en Puttengracht

Oppervlakte: 3,91 ha.

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

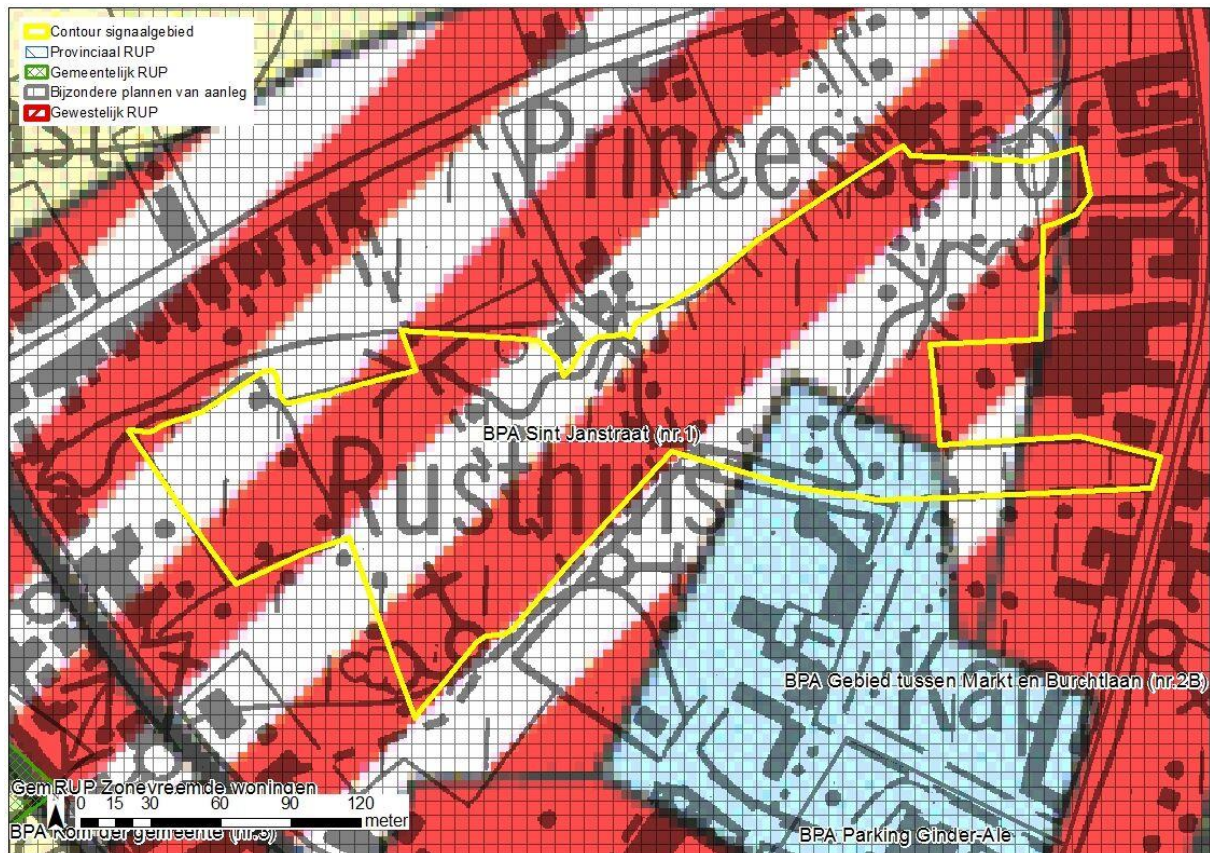
Op gewestplan: Het grootste deel van dit signaalgebied ligt in woonuitbreidingsgebied, in het zuid-oostelijk deel ervan is er een onderdeel met de bestemming openbaar nut.

Er is een RUP 'Sint Janstraat' in voorbereiding.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied omvat park met vijvers en onderdelen van private tuinen en daarnaast één onbebouwd bouwperceel.

Er zijn geen recente afgeleverde vergunningen gekend.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied samen met de signaalgebieden Merchtem Kom en Merchtem schoolomgeving als cluster door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Reststukken, deels bestemd als openbaar groen in nevenbestemming of zone voor beschermde hoeve.

In het noorden enkele grotere stukken signaalgebied (1ha) met middelgrote kans in een groot nog niet aangesneden stuk voor handel en ambachten en eengezinswoningen.

Dit signaalgebied heeft omdat het aan de monding van de Stambeek in de Molenbeek ligt een relatie met het signaalgebied Merchtem Kom en met het signaalgebied Merchtem Schoolomgeving eveneens in Merchtem-centrum. Deze twee signaalgebieden liggen immers langs de Grote Molenbeek net opwaarts de monding van de Stambeek.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens een overleg met de gemeente Merchtem op 11/06/2015 en op 31/3/2016 besproken. Het betreft een vrij compact gebied langs de Stambeek, een gebied waarin de Puttengracht in de Stambeek samen komen.

Voorstel afbakening voornamelijk op basis van kadastrale percelen werden grotere aaneengesloten bouwvrije percelen geselecteerd, Op grotere percelen met gebouwen werden deze uit de afbakening gehouden.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

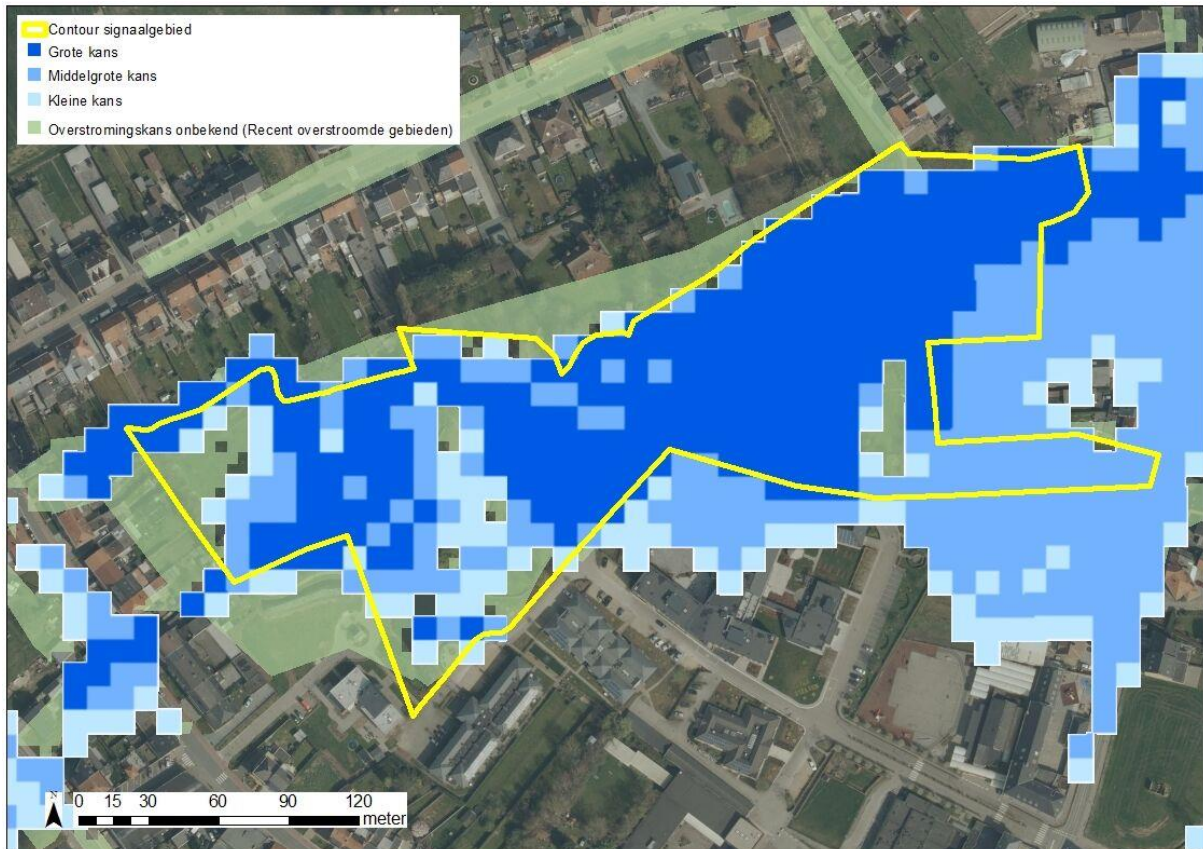
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

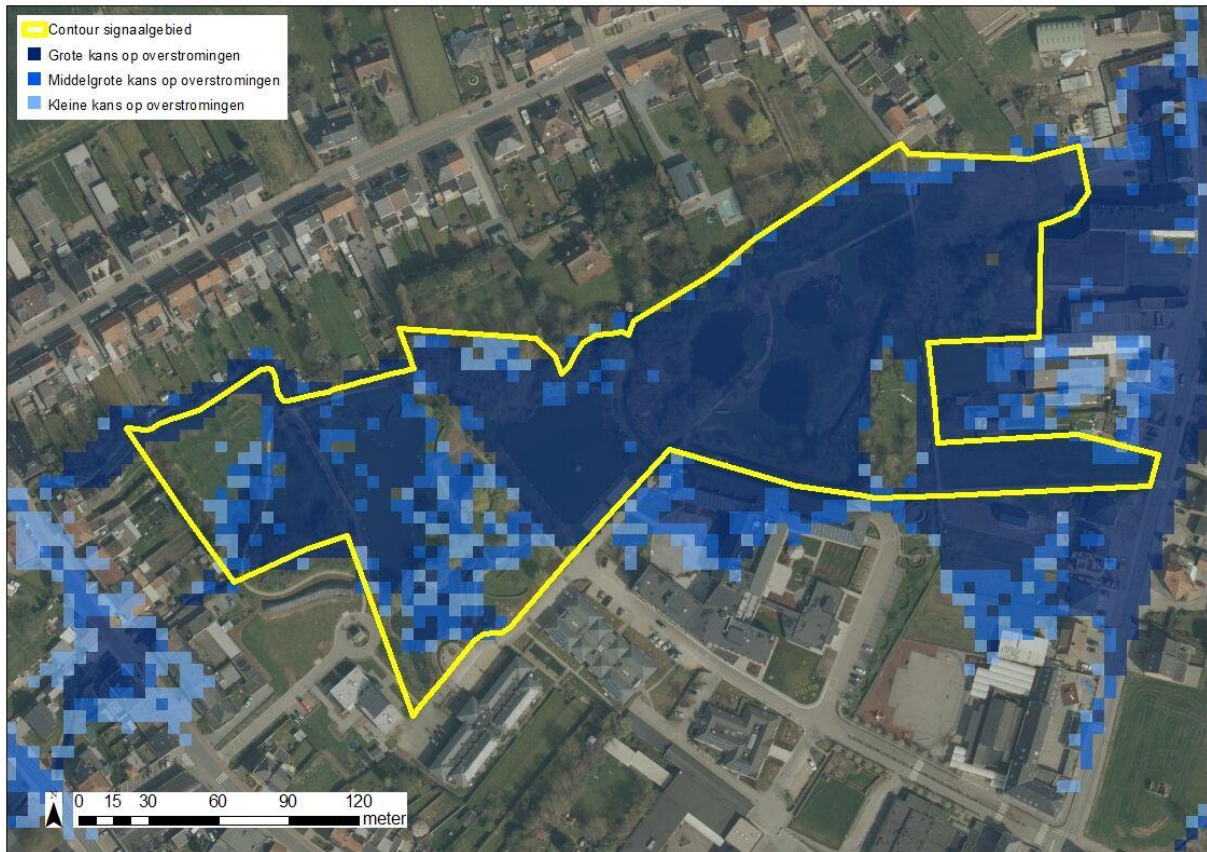
Figuurnr: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

Het grootste deel van dit signaalgebied is vermeld als zone met grote kans op overstromingen in de watergevaarkaart. De zuidwestelijke uitloper van het signaalgebied is vermeld als zone met middelgrote kans voor overstromingen.

3.1.2 KLIMAATTOETS

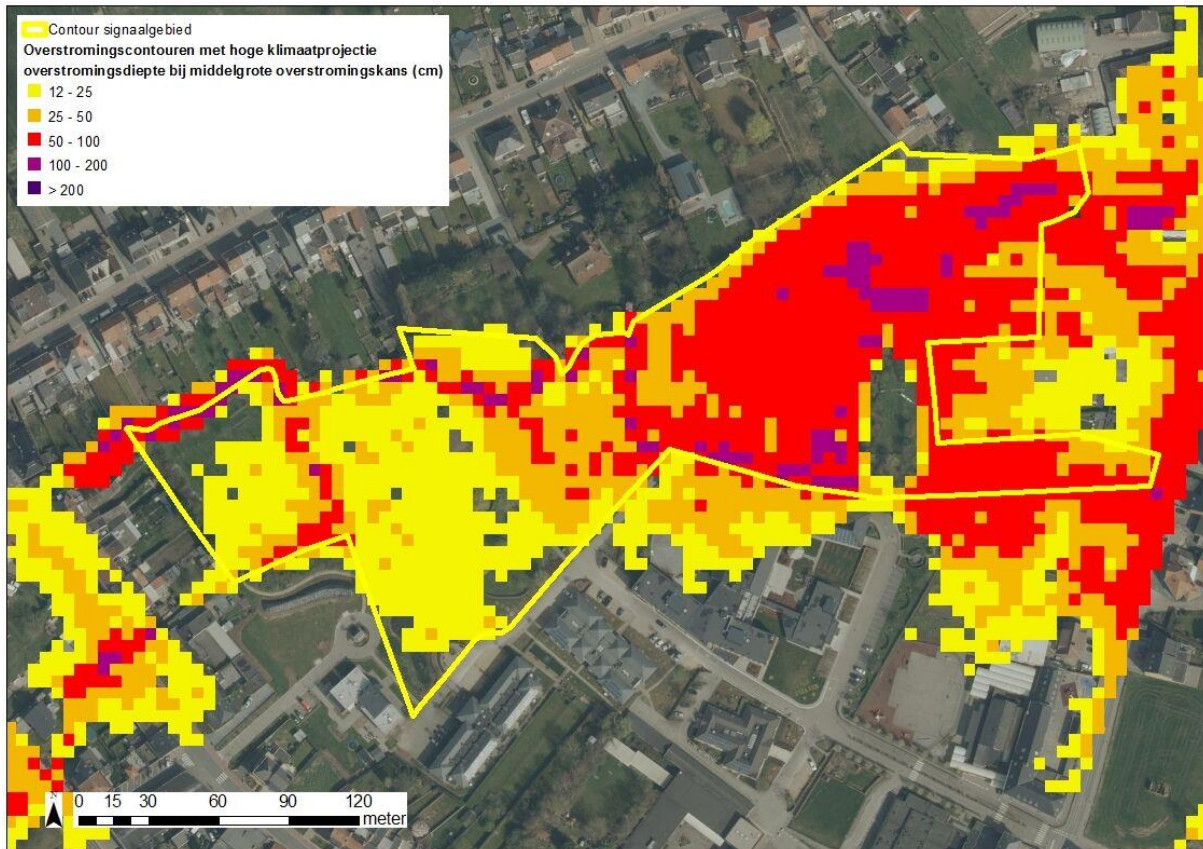
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskansen met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskansen gekend is.

Bij gemiddelde klimaatprojectie is behalve in het westelijk deel van het signaalgebied en in een klein eiland in het zuidoostelijk deel van het signaalgebied de kans op overstromingen bijna overal groot of middelgroot.

Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

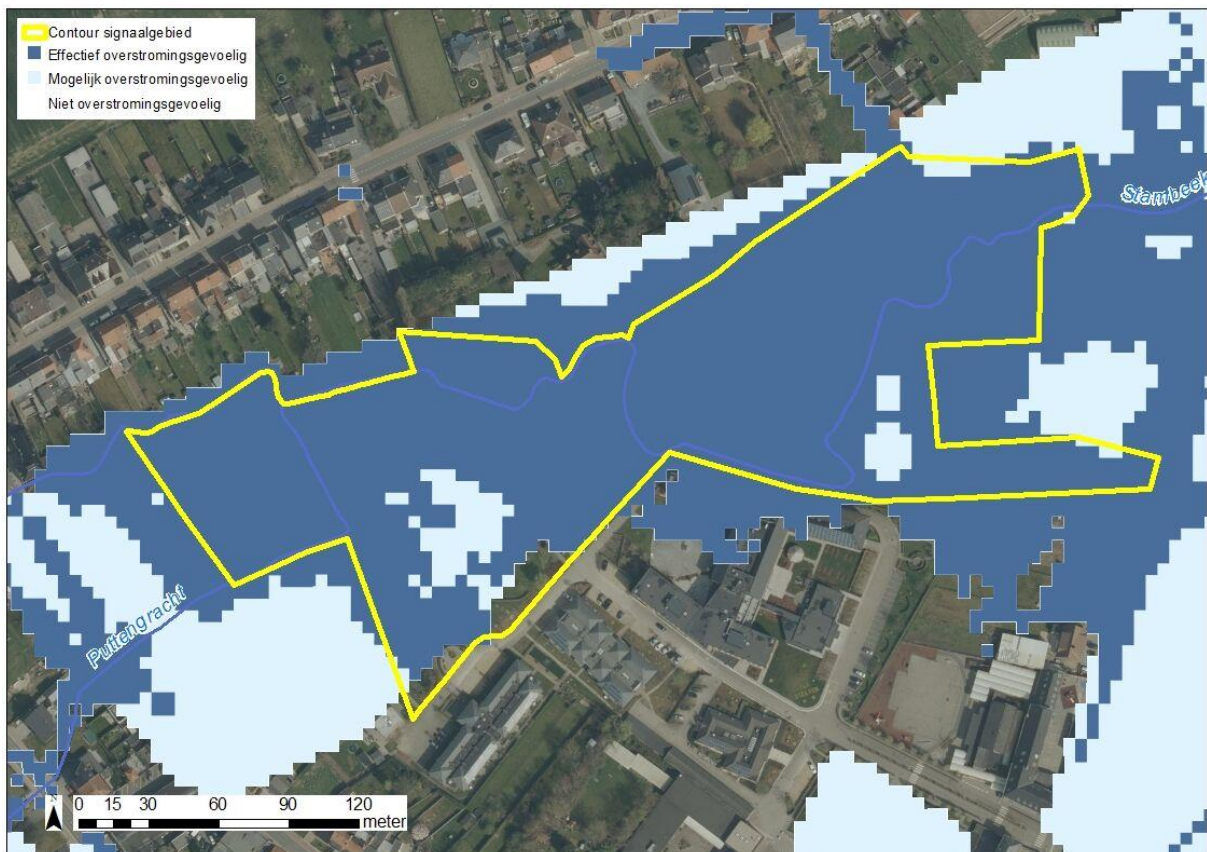
Bij extreme klimaatprojecties zijn er in de oostelijk helft van het signaalgebied overstromingsdieptes van 50 tot 100 cm. Het signaalgebied bevindt zich dan ook net opwaarts van de monding van de Stambeek in de Grote Molenbeek, een waterloop die erg overstromingsgevoelig is.

3.2 Bespreking watersysteem

Het gebied is erg overstromingsgevoelig. Omdat de waterlopen ter hoogte van Merchtem bij de overgang van Midden- naar Laag-België, van waterlopen met relatief groot verval overgaan naar beken met weinig verval, ontstaan aan de voet van dit talud frequent overstromingen. Omdat het bovenstrooms deel van het stroomgebied een intensief landbouwgebruik kent en tevens erosiegevoelig is, bezinkt relatief veel bodemmateriaal afwaarts dit talud. Daarnaast zijn grote gebieden ook verhard en zijn bergingsgebieden ingenomen door bewoning of werden ze in het verleden opgehoogd.

De waterloopbeheerders leveren belangrijke inspanningen binnen het stroomgebied van de Grote Molenbeek Vliet om de wateroverlast maximaal in te perken (zie ook **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**).

Er is recent een overstromingsgebied gebouwd op de Stambeek en er is nog een overstromingsgebied gepland op de Puttenbeek.. Deze overstromingsgebieden zijn bedoeld zijn om het risico op overstromingen te verminderen, maar ze bieden geen bescherming voor langdurige intense buien. De basisregel is daarom het maximaal vermijden van nieuwe bebouwing binnen de beekvalleien.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Op de watertoetskaart is bijna het volledige signaalgebied aangeduid als 'effectief overstromingsgevoelig'.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het stroomgebied van de Grote en de Kleine Molenbeek is erg gevoelig voor overstromingen. Bijzonder kwetsbaar zijn de gemeenten Merchtem en Londerzeel. De voorbije jaren hadden beide gemeenten herhaaldelijk te kampen met ernstige wateroverlast. Uit een hydraulische en hydrologische studie is gebleken dat een combinatie van maatregelen nodig is om de wateroverlast in het stroomgebied van de Grote en Kleine Molenbeek in te perken. Een aantal maatregelen worden/werden uitgevoerd door VMM. Andere maatregelen worden/werden uitgevoerd op de bovenlopen door de provincie Vlaams-Brabant. Zie ook [Brochure 'Waterbouwwerken in uw buurt'](#).

In het ontwerp stroomgebiedbeheerplan 2016-2021 worden volgende acties in functie van de overstromingsrichtlijn opgenomen in het stroomgebied van de Grote Molenbeek-Vliet:

ACTIENR	TITEL	GEMEENTE	WATERLOOP	INITIATIEFNEMER	PRIORITEIT ACTIE IFV ORL
6_A_016	Aankoop frequent overstromende gronden ter hoogte van de Konijnenstraat te Puurs	Puurs	Kleine Molenbeek	Gemeente: Puurs	H
6_F_015	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Puttengracht	Opwijk	Puttengracht	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_017	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Brusselsestraat op de Kleine Molenbeek	Meise	Kleine Molenbeek	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_087	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Krameikbeek in de gemeente Asse	Asse	Krameikbeek	Gemeente:Asse, Provincie Vlaams-Brabant	M
6_F_088	Bouwen van GOG's (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Gerstebeek in de gemeente Asse	Asse	Gerstebeek	Provincie Vlaams-Brabant	M
6_F_089	Bouwen van GOG's (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Puttenbeek	Opwijk	Puttenbeek	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_091	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Stambeek	Opwijk	Stambeek	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_092	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Leefdaal	Meise	Molenbeek-Zijp	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_093	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Vier Eiken	Meise	Molenbeek-Zijp	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_094	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Neerpoorten - rechteroever	Meise	Molenbeek-Zijp	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_095	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Neerpoorten - linkeroever	Meise	Molenbeek-Zijp	Provincie Vlaams-Brabant	H

ACTIENR	TITEL	GEMEENTE	WATERLOOP	INITIATIEFNAME R	PRIORITEIT ACTIE IFV ORL
6_F_214	Onderzoek naar het realiseren van bijkomende buffering in het natuurgebied Tekbroek voor de Vliet	Puurs	Grote Molenbeek-De Vliet	Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), gemeente Puurs	H
6_F_213	Realiseren van bijkomende buffering langs de Neerheydeloop	Puurs	Neerheydeloop	Gemeente: Puurs	M
6_N_029	Onderzoek haalbaarheid van bescherming van de woningen in het stroomgebied van de Grote Molenbeek- Vliet	Puurs, Londerzeel, Bornem, Buggenhout, Sint-Amands	Stroomgebied Vliet-Grote Molenbeek Vliet	Polder en/of Watering: Watering Vliet en Zielbeek, VMM	M

Het is opvallend dat veel van de hierboven vermelde GOG's stroomopwaarts van dit signaalgebied zijn gesitueerd.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

RSP

Het Provinciaal Structuurplan van de Provincie Vlaams-Brabant vermeldt bij de Gewenste landschappelijke structuur de 'Valleien van de Molenbeken (Grote Molenbeek – Vliet met zijbeken en brongebieden)' als gaaf landschap.

GRS

Het GRS vermeldt over dit deelgebied dat ook binnen het eigenlijke centrumgebied er een cluster is van gemeenschapsvoorzieningen waarbinnen de OCMW-campus enkele scholen, de bibliotheek en de huidige sporthal zijn gelegen. Het is de bedoeling de bijkomende nood aan bejaardenwoningen te situeren binnen of aansluitend bij deze cluster van gemeenschapsvoorzieningen. Zo sluiten deze bejaardenwoningen goed aan bij het rusthuis.

Het is de bedoeling dat deze cluster van gemeenschapsvoorzieningen als één geheel wordt ingericht, met een duidelijke interne ontsluiting. Het binnengebied dat nu als parking functioneert, kan met andere woorden functioneren als voorkant voor alle scholen en voorzieningen die errond gelegen zijn. Een kiss & ride-circuit langs dit binnengebied zorgt ervoor dat kinderen veilig naar school kunnen gebracht worden, zonder last te hebben van het doorgaand verkeer.

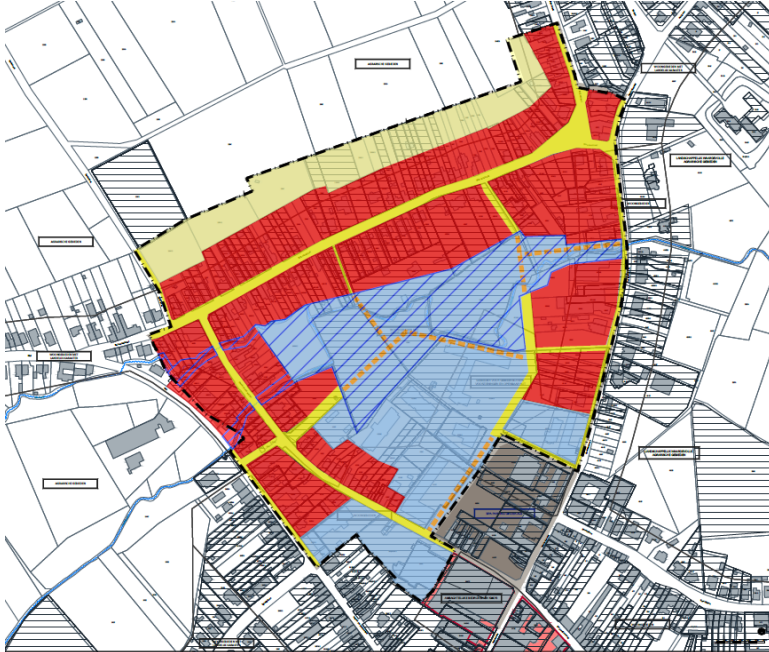
In de voorstudie/visienota van het RUP Sint-Janstraat (februari 2015) is het binnengebied hoofdzakelijk als zone voor gemeenschapsvoorzieningen ingekleurd en werd een ruim deel gereserveerd voor waterbeheersing en waterbeheer (in overdruk). In de toelichting wordt omschreven wat in deze zone al dan niet toegelaten is:

“Waterbeheersing en waterlopen” (overdruk)

De overstromingsgevoelige zone wordt eveneens opgenomen binnen de cluster voor gemeenschapsvoorzieningen. Het grotendeels openbare karakter als toegankelijke parkzone, en de functionele relatie van het park met de gemeenschapscluster wordt hiermee verder vastgelegd, verder bouwend op de visie vanuit het oorspronkelijke BPA. De zone krijgt bovenop de basisbestemmingen (grondkleuren blauw en rood) een specifieke “overdrukbestemming” met betrekking tot de waterbeheersing en de waterlopen. Hiermee worden specifieke voorwaarden vastgelegd om de noodzakelijke ruimte voor water te reserveren, en om de handelingen en werken in functie van deze bestemming mogelijk te maken. Ook de bouwvrij gemaakte stroken langsheen de waterloop bij de herontwikkeling van de site Staels worden opgenomen binnen deze zone.

Daarnaast wordt de ruimte voor de waterlopen Stambeek en Puttengracht doorheen het woongebied langs de Dendermondestraat gereserveerd. In het bestaande BPA wordt deze ruimte reeds

ingetekend als bouwvrije strook bij de woonkavels. Met de overdruk voor waterlopen en waterbeheersing worden de nodige stedenbouwkundige voorschriften opgenomen om waterbeheersingswerking (bvb. verbreding waterloop) in deze strook effectief vergunbaar en uitvoerbaar te maken, alsook de strook constructievrij te houden. Hieronder de figuur uit deze visietekst met de structuurschets voor het gebied.

Legende

BESTAANDE TOESTAND

- RUP contour
- Kadastrale percelen en gebouwen
- Gewestplanzonering
- Waterlopen (VHA 2014)
- Verkavelingen
- BPA Sint-Janstraat
- BPA Parking Ginder-Ale
- PRUP Ginder-Ale Merchtem

GRAFISCH PLAN (visienota)

- Wonen
- Gemeenschapsvoorzieningen
- Waterbeheersing en waterlopen (overdruk)
- Indicatieve aanduiding voor trage wegen (overdruk)
- Openbaar domein en wegenis
- Bouwvrij agrarisch gebied

4.3 Lopende initiatieven

Het bestaande BPA 1 Sint-Janstraat ligt momenteel in onderhandeling voor het opmaken van het RUP Sint-Janstraat. Het signaalgebied ligt volledig binnen dit RUP. Het binnengebied kan hier niet bebouwd worden. Het perceel vooraan de Gasthuisstraat dient overstromingsvrij en met behoud van de actuele waterbergingscapaciteit bebouwd te worden. Het maaiveldniveau van de voetweg mag niet verhoogd worden.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Voor de selectie van de signaalgebieden werd een overleg georganiseerd op 03/09/2014. Vanuit de gemeente nam Steven Elpers (schepen) deel aan het overleg.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond een eerste overleg met de gemeente plaats op 11/06/2015. Aan dit overleg namen deel: Paul Van Den Eynde (schepen openbare werken), Kris Van Gijzeghem (diensthoofd grondgebiedszaken), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen – bekkencoördinator), Luk de Jonghe (Ruimte Vlaanderen) en Katrien Coremans (provincie Vlaams-Brabant-dienst ruimtelijke ordening).

Een vervolgoverleg vond plaats op 31/3/2016 met Paul Van Den Eynde (schepen Merchtem), Julie Asselman (schepen Merchtem), Kris Van Gijzeghem (diensthoofd grondgebiedszaken), Katrien Caremans (ruimtelijke planning), Danny Wauters (dienst waterlopen prov. Vlaams-Brabant), Luk De Jonghe (ruimte Vlaanderen), Guido Janssen (bekkenssecretariaat), Evelien De Vylder (bekkencoördinator).

Op 12/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerpstartbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Met uitzondering van het perceel 480P krijgt het gebied binnen de contour van dit signaalgebied via overdruk als bestemming waterberging en waterlopen. De actuele waterbergingscapaciteit wordt er minstens behouden, er zijn geen terreinverhogingen toegelaten binnen deze contour. Met uitzondering van het perceel 480P zijn constructies er niet toegelaten. Voor constructies in dit perceel 480P zie B hieronder.

Instrument:

RUP

Initiatiefnemer:

Gemeente Merchtem

B: maatregelen met behoud van bestemming

Het perceel 480P behoudt de bestemming woongebied. Voor dit perceel gelden de volgende maatregelen. Indien dit perceel bebouwd wordt moet dit op een overstromingsvrije manier gebeuren. Dit wil zeggen: niet onderkelderde, met behoud van de actuele bergingscapaciteit van het volledige perceel, enkel constructies op palen zijn er toegelaten zodat het waterbergend volume onder de constructie volledig intact blijft, Terreinverhogingen, ook kleiner dan 30 cm, binnen dit perceel 480P zijn verboden. Ook tussen het perceel 480P en de bestaande voetweg naar de Gasthuisstraat is elke terreinverhoging verboden.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied kent een overwegend grote overstromingskans. Binnen het signaalgebied worden geen terreinverhogingen toegelaten en wordt de waterbergingscapaciteit minstens behouden. Met uitzondering van het perceel 480P zijn constructies er niet toegelaten.

Het perceel 480P behoudt de bestemming woongebied. Voor dit perceel gelden de volgende maatregelen: indien dit perceel bebouwd wordt, moet dit op een overstromingsvrije manier gebeuren. Dit wil zeggen: niet onderkelderde, met behoud van de actuele bergingscapaciteit van het volledige perceel, enkel constructies op palen zijn er toegelaten zodat het waterbergend volume onder de constructie volledig intact blijft.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

MERCHTEM KOM (SG_R3_BES_32 A)

MERCHTEM

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Merchtem Kom” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Merchtem

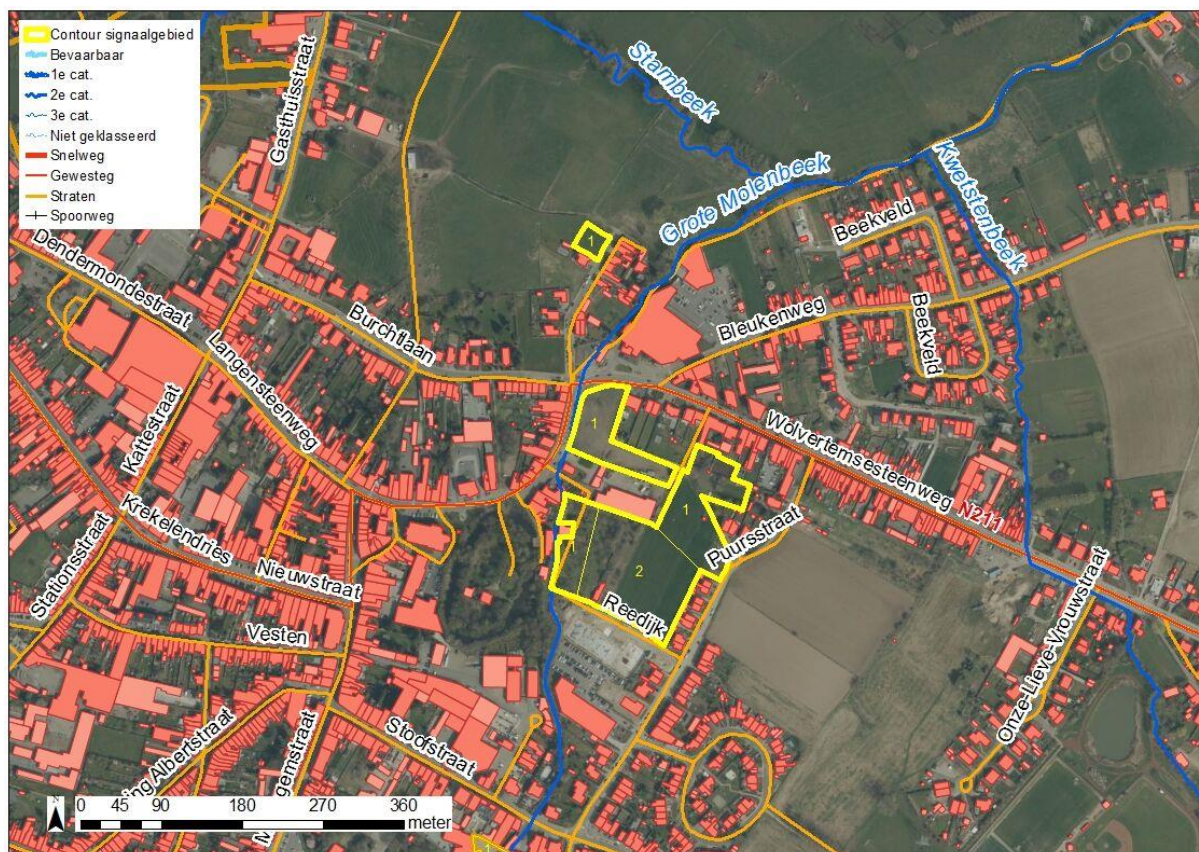
Provincie(s): Vlaams-Brabant

Ligging: Het signaalgebied bevindt zich onmiddellijk aansluitend op het centrum van Merchtem tussen de Grote Molenbeek-Vliet en de Puursstraat

Bekken: Benedenscheldebekken

Betrokken waterlopen: Grote Molenbeek-Vliet

Oppervlakte: 3,00 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

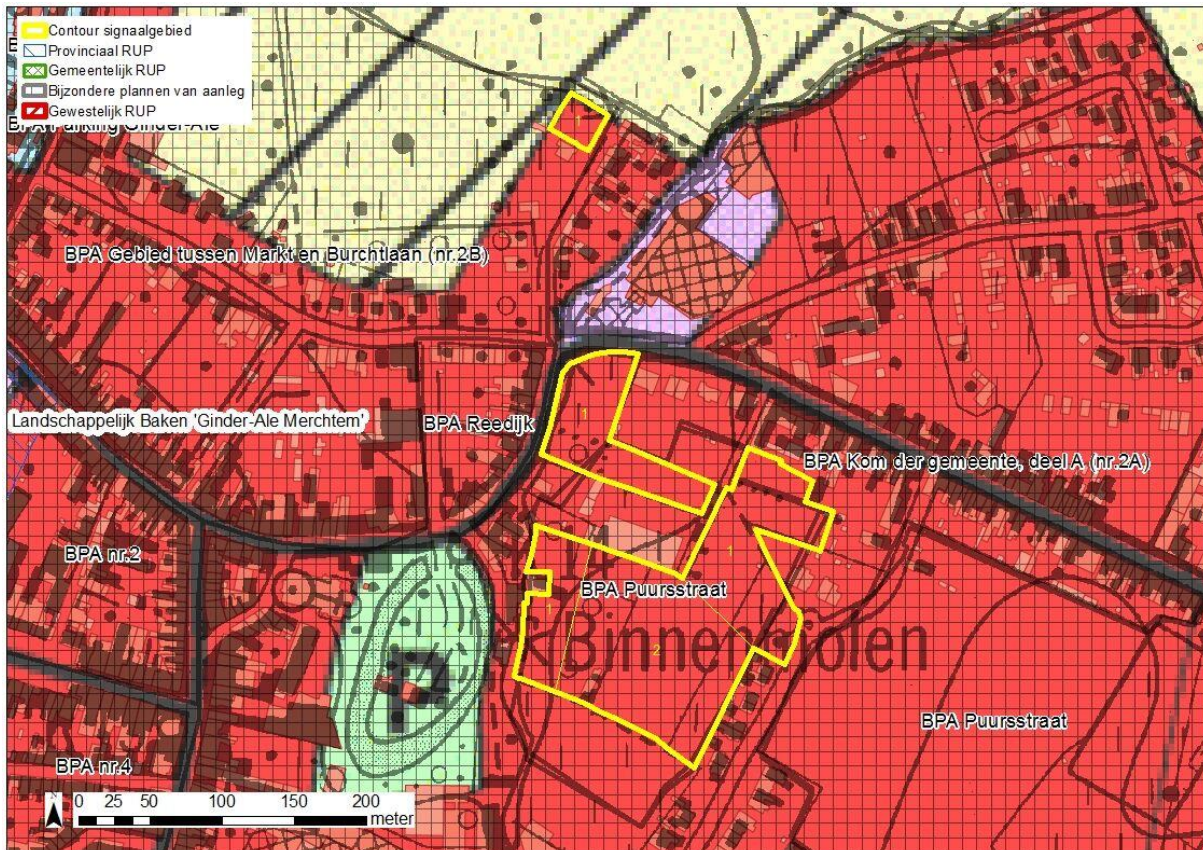
Gewestplan: woongebied

BPA nr. 2 "Kom Der Gemeente", deel A 3 (goedgekeurd bij MB van 5 september 2005): zone voor voortuinen, zone voor halfopen bebouwing, zone voor bijgebouwen, zone voor koeren en hoven, zone voor woonerf.

BPA nr. 2 'Kom der gemeente, deel A', genaamd 'Puursstraat' (goedgekeurd bij MB van 27 augustus 2012): zone voor ééngzinswoningen in halfopen en/of gesloten bebouwing, zone voor tuinen, zone voor openbare verharde ruimte met groenaanleg, zone voor openbare verharde ruimte.

Globale beschrijving:

Percelen ten oosten van de Grote Molenbeek, één compact gebied met aansluitend hieraan enkele restpercelen. Voornamelijk ingevuld als weilanden, waarvan een gedeelte ook beplant met fruitbomen. Er zijn geen recent afgeleverde vergunningen.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Reststukken, deels bestemd als openbaar groen in nevenbestemming of zone voor beschermde hoeve.

In het noorden enkele grotere stukken signaalgebied (1 ha) met middelgrote kans in een groot nog niet aangesneden stuk voor handel en ambachten en eengezinswoningen.

Dit signaalgebied heeft omdat het aan de monding van de Stambeek in de Molenbeek ligt een relatie met het signaalgebied Sint-Janstraat in Merchtem-centrum en met het signaalgebied schoolomgeving eveneens in Merchtem-centrum. Het signaalgebied schoolomgeving ligt immers langs de Grote Molenbeek net opwaarts van dit signaalgebied. Het signaalgebied Sint-Janstraat ligt langs de Stambeek in de omgeving van haar monding in de Grote Molenbeek. Deze monding van de Stambeek ligt op haar beurt net afwaarts van het signaalgebied Merchtem-Kom.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens een **overleg met de gemeente** Merchtem op 11/06/2015 en op 31/3/2016 besproken. Het betreft hier een vrij compact gebied langsheen de Grote Molenbeek. Binnen enkele blokken kan een nieuwe visie ontwikkeld worden.

Voorstel afbakening voornamelijk op basis van kadastrale percelen: grotere aaneengesloten bouwvrije percelen werden geselecteerd.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

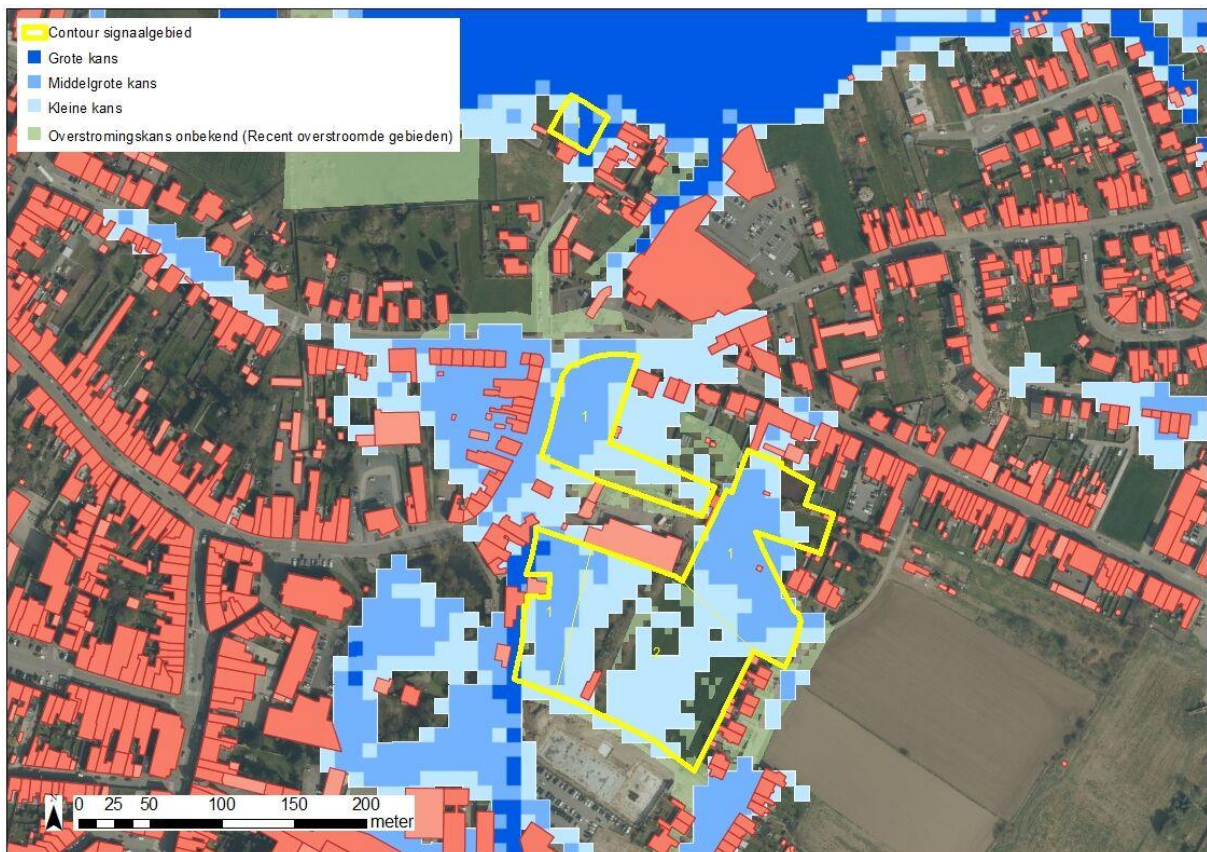
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figurenr: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

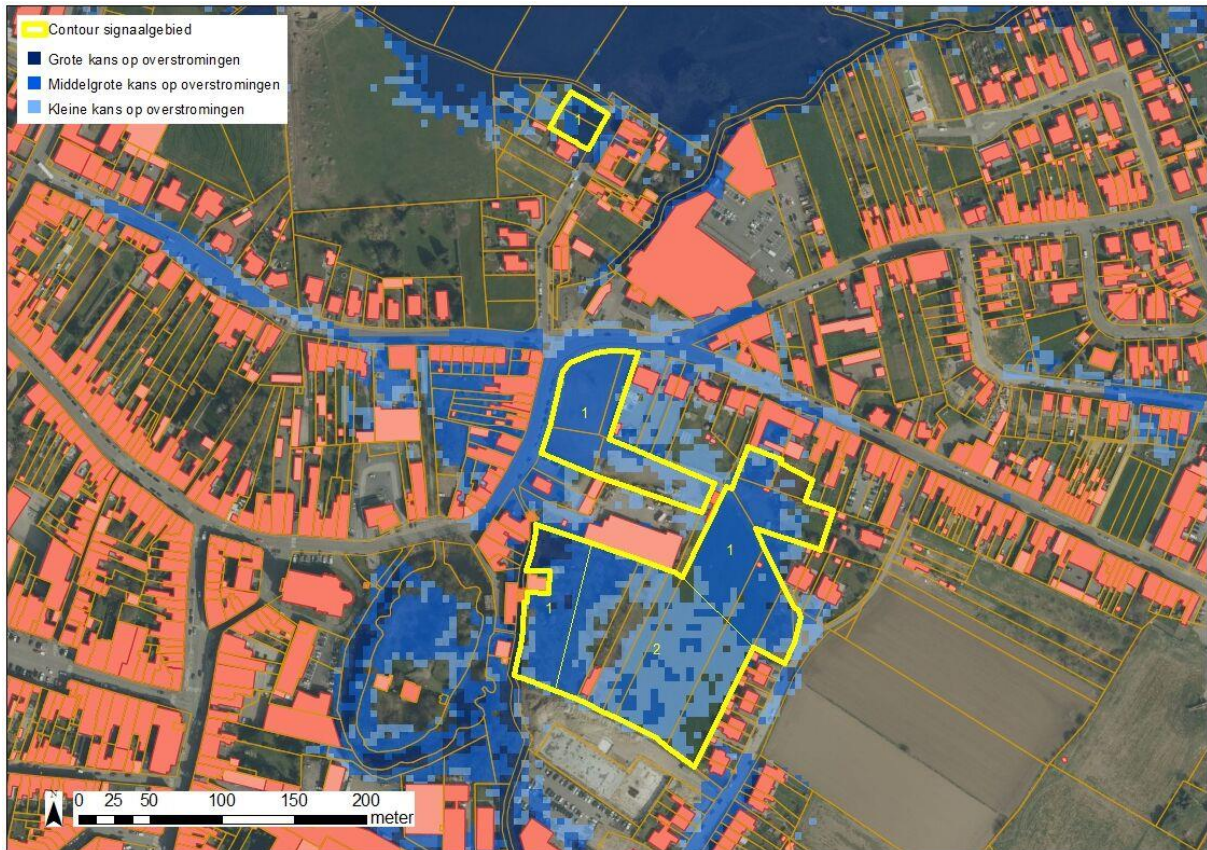
Binnen het signaalgebied zijn er belangrijke delen met een middelgrote tot grote overstromingskans op de overstromingsgevaarkaart.

3.1.2 KLIMAATTOETS

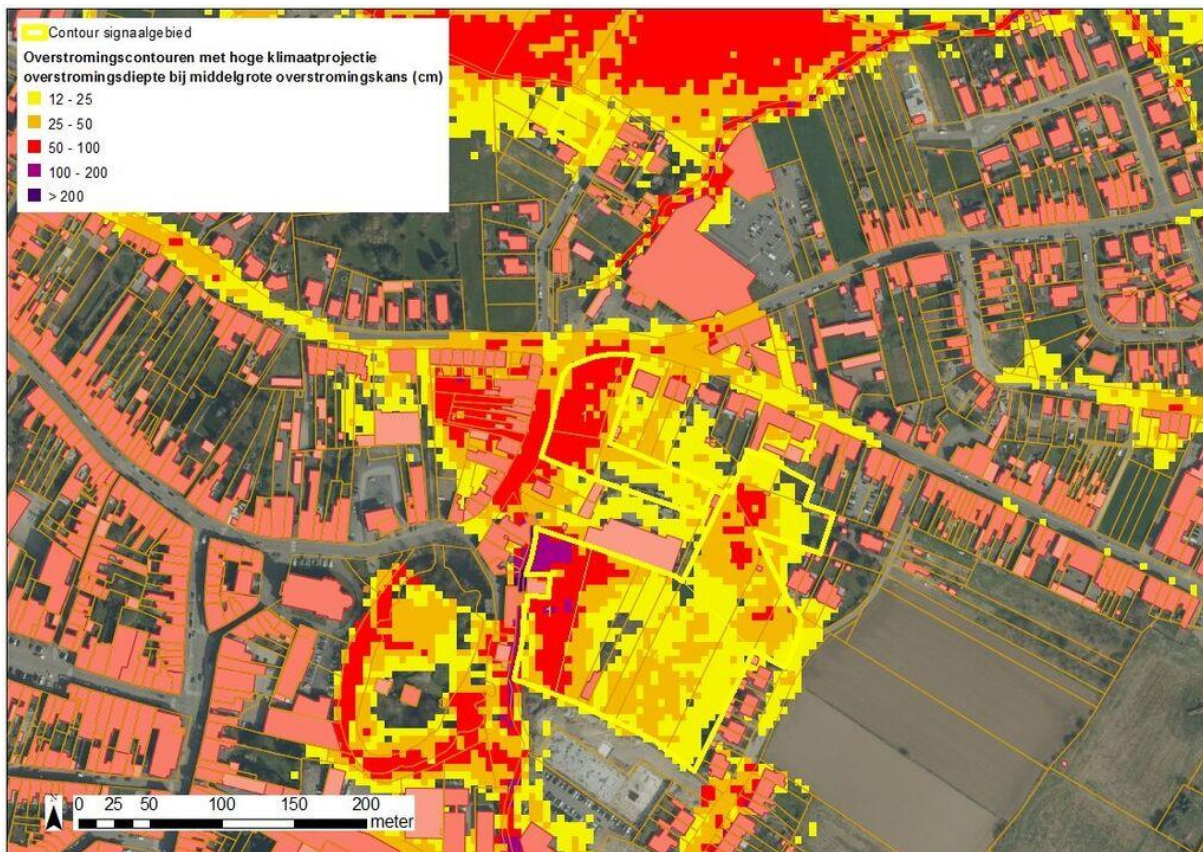
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De klimaatprojecties geven lokaal een overstromingsdiepte van 50 tot 100 cm weer bij hoge klimaatprojectie. Het signaalgebied bevindt zich dan ook in de vallei van de Molenbeek-Vliet. Bij matige klimaatprojectie is er een middelgrote kans voor overstromingen in het noordelijk en het westelijk deel van dit signaalgebied.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

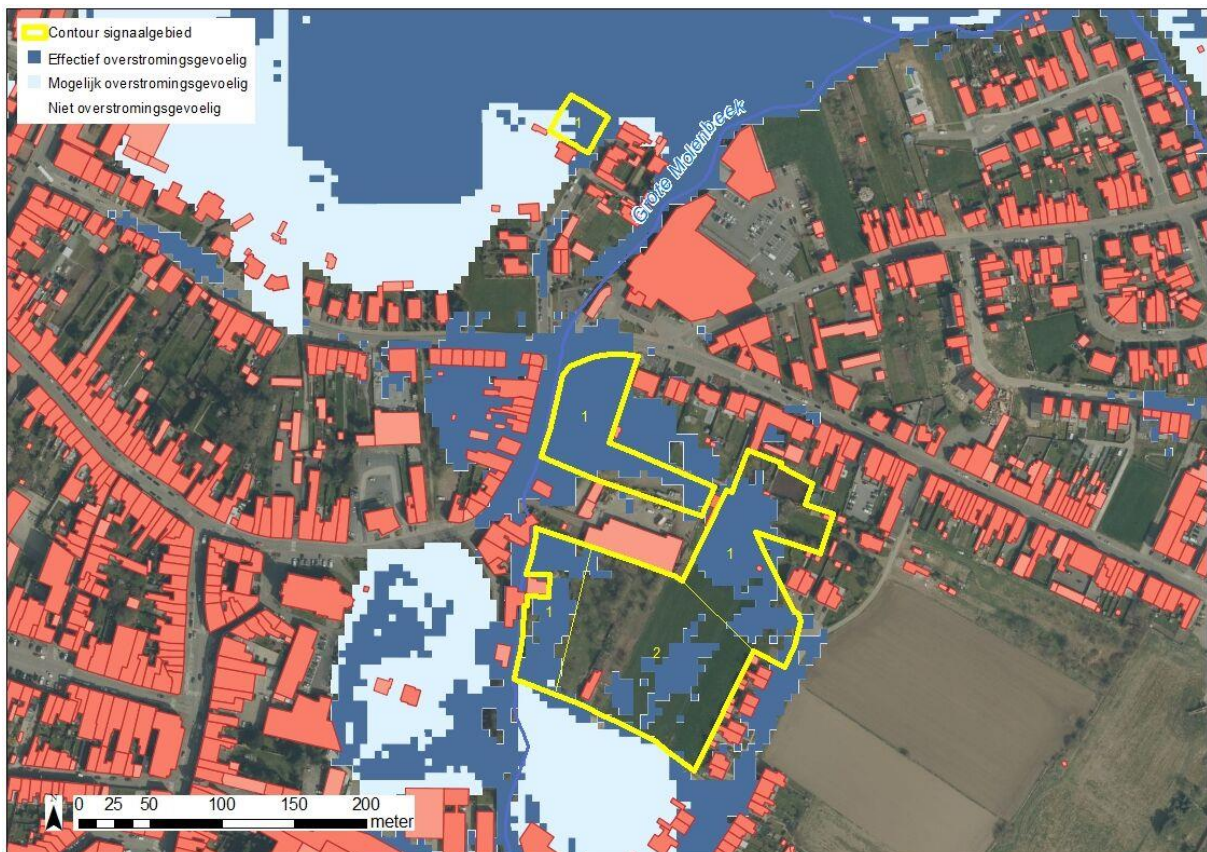
De klimaatprojecties geven lokaal een overstromingsdiepte van 50 tot 100 cm weer bij hoge klimaatprojectie.. Bij matige klimaatprojectie is er een middelgrote kans voor overstromingen in het noordelijk en het westelijk deel van dit signaalgebied. Het signaalgebied bevindt zich dan ook in de vallei van de Grote Molenbeek-Vliet

3.2 Bespreking watersysteem

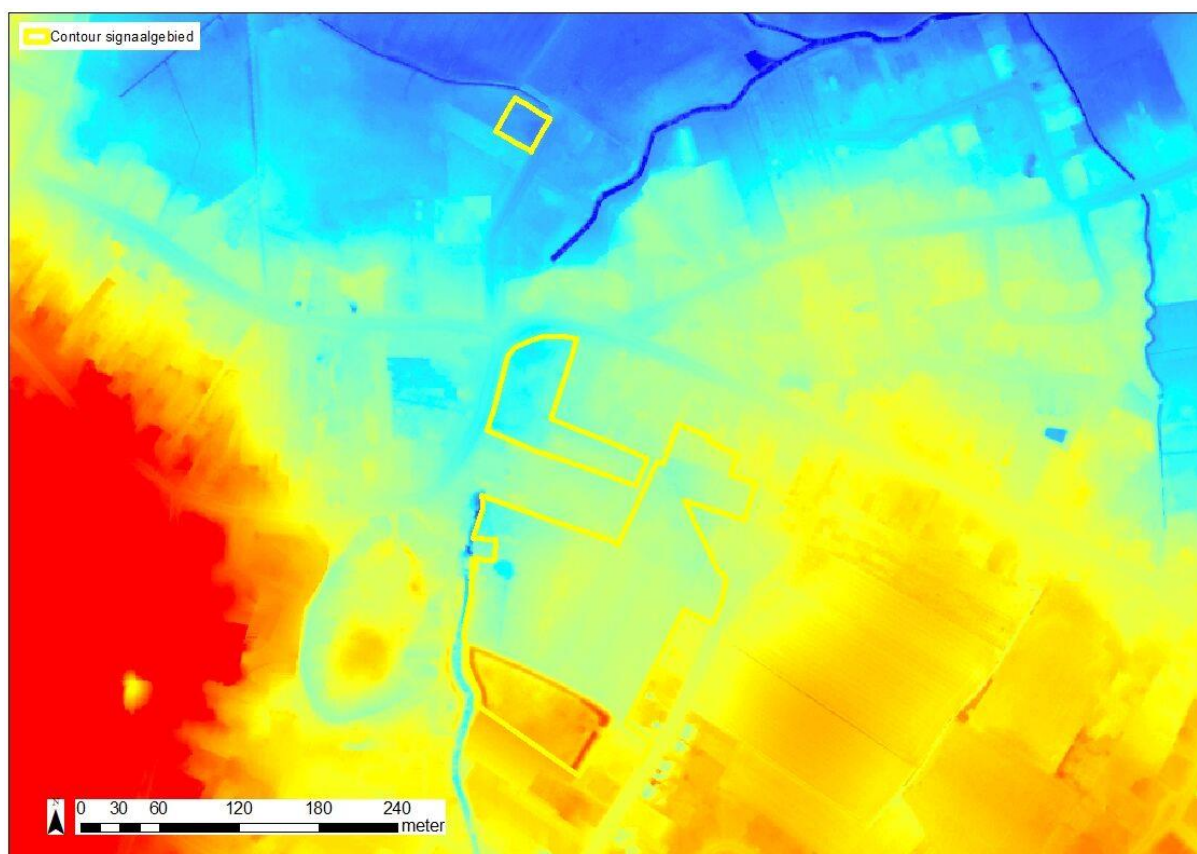
Het gebied is erg **overstromingsgevoelig**. Omdat de waterlopen ter hoogte van Merchtem bij de overgang van Midden- naar Laag-België, van waterlopen met relatief groot verval overgaan naar beken met weinig verval, ontstaan aan de voet van dit talud frequent overstromingen. Omdat het bovenstrooms deel van het stroomgebied een intensief landbouwgebruik kent en tevens erosiegevoelig is, bezinkt relatief veel bodemmateriaal afwaarts dit talud. Daarnaast zijn grote gebieden ook verhard en zijn bergingsgebieden ingenomen door bewoning of opgehoogd.

De waterloopbeheerders leveren belangrijke inspanningen binnen het stroomgebied van de Grote Molenbeek-Vliet om de wateroverlast maximaal in te perken. Er zijn overstromingsgebieden gebouwd en er is nog een uitbreiding voor de capaciteit van een overstromingsgebied gepland. Deze overstromingsgebieden zijn bedoeld zijn om het risico op overstromingen te verminderen, maar ze bieden geen bescherming voor langdurige intense buien. De basisregel is daarom het maximaal vermijden van nieuwe bebouwing binnen de beekvallei.

Bij langdurige intense buien fungeert de M. Sacréstraat en haar verlengde de Puursstraat min of meer als bypass van de Grote Molenbek Vliet. Waar de Puursstraat naar het westen afbuigt steekt het water (van deze 'bypass') dan in westelijke richting de weiden over om in de Reedijk terug in de Grote Molenbeek te komen.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Figuur: digitaal hoogtemodel van het signaalgebied op recente topografische kaart.. Het zuidelijk deel van het in deze figuur weergegeven signaalgebied behoort niet tot de voorgestelde contour.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het stroomgebied van de Grote en de Kleine Molenbeek is erg gevoelig voor overstromingen. Bijzonder kwetsbaar zijn de gemeenten Merchtem en Londerzeel. De voorbije jaren hadden beide gemeenten herhaaldelijk te kampen met ernstige wateroverlast. Uit een hydraulische en hydrologische studie is gebleken dat een combinatie van maatregelen nodig is om de wateroverlast in het stroomgebied van de Grote en Kleine Molenbeek in te perken. Een aantal maatregelen worden/werden uitgevoerd door VMM. Andere maatregelen worden/werden uitgevoerd op de bovenlopen door de provincie Vlaams-Brabant. Zie ook [Brochure 'Waterbouwwerken in uw buurt'](#).

In het ontwerp stroomgebiedbeheerplan 2016-2021 worden volgende acties in functie van de overstromingsrichtlijn opgenomen in het stroomgebied van de Grote Molenbeek-Vliet:

ACTIENR	TITEL	GEMEENTE	WATERLOOP	INITIATIEFNEMER	PRIORITEIT ACTIE IFV ORL
6_A_016	Aankoop frequent overstromende gronden ter hoogte van de Konijnenstraat te Puurs	Puurs	Kleine Molenbeek	Gemeente: Puurs	H
6_F_015	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Puttengracht	Opwijk	Puttengracht	Provincie Vlaams-Brabant	H

ACTIENR	TITEL	GEMEENTE	WATERLOOP	INITIATIEFNEMER	PRIORITEIT ACTIE IFV ORL
6_F_017	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Brusselsestraat op de Kleine Molenbeek	Meise	Kleine Molenbeek	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_087	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Krameikbeek in de gemeente Asse	Asse	Krameikbeek	Gemeente:Asse, Provincie Vlaams-Brabant	M
6_F_088	Bouwen van GOG's (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Gerstebeek in de gemeente Asse	Asse	Gerstebeek	Provincie Vlaams-Brabant	M
6_F_089	Bouwen van GOG's (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Puttenbeek	Opwijk	Puttenbeek	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_091	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Stambeek	Opwijk	Stambeek	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_092	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Leefdaal	Meise	Molenbeek-Zijp	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_093	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Vier Eiken	Meise	Molenbeek-Zijp	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_094	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Neerpoorten - rechteroever	Meise	Molenbeek-Zijp	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_095	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Neerpoorten - linkeroever	Meise	Molenbeek-Zijp	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_214	Onderzoek naar het realiseren van bijkomende buffering in het natuurgebied Tekbroek voor de Vliet	Puurs	Grote Molenbeek-De Vliet	Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), gemeente Puurs	H
6_F_213	Realiseren van bijkomende buffering langs de Neerheydeloop	Puurs	Neerheydeloop	Gemeente: Puurs	M
6_N_029	Onderzoek haalbaarheid van bescherming van de woningen in het stroomgebied van de Grote Molenbeek- Vliet	Puurs, Londerzeel, Bornem, Buggenhout, Sint-Amands	Stroomgebied Vliet-Grote Molenbeek Vliet	Polder en/of Watering: Watering Vliet en Zielbeek, VMM	M

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

RSP

Het Provinciaal Structuurplan van de Provincie Vlaams-Brabant vermeldt bij de Gewenste landschappelijke structuur de 'Valleien van de Molenbeken (Grote Molenbeek – Vliet met zijbeken en brongebieden)' als gaaf landschap.

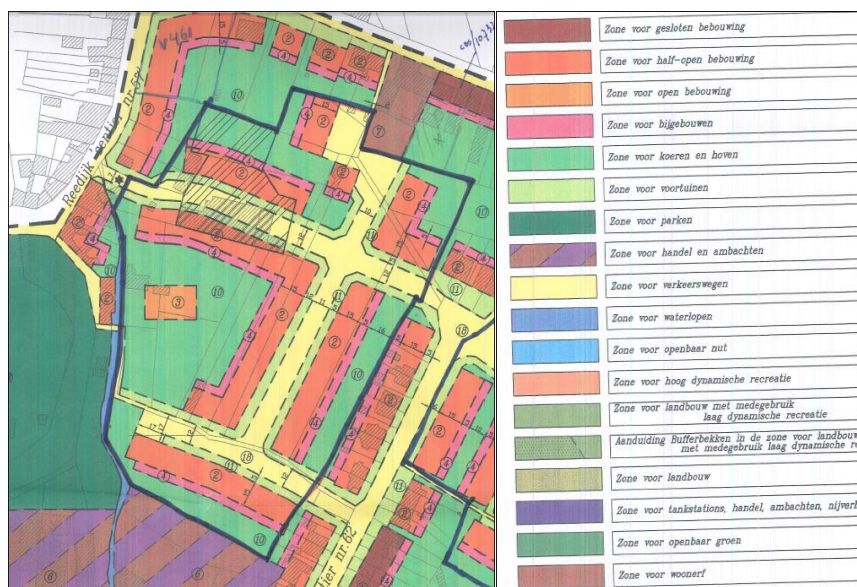
Het bindend gedeelte van het GRS van Merchtem stelt dat binnen de gewenste natuurlijke structuur de gemeente de valleien van de Grote Molenbeek, de Lindebeek, de Kwetstenbeek, de Amelgemse Molenbeek, de Molenbeek van Wolvertem, de Amelvonnesbeek en de Vondelbeek als dragers van de natuurlijke structuur, maar met respect voor de aanwezige landbouw selecteert.

Daarnaast vermeldt het bindend gedeelte van het GRS als actie dat de gemeente in het hoofddorp Merchtem de oude BPA's vervangt die de verdichting van de binnengebieden tegenhouden, met als doel de binnengebieden aansnijdbaar te maken.

Het bindend gedeelte van het GRS vermeldt Strategisch woonproject **binnengebied Puursstraat**, een binnengebied middenin de kern van Merchtem bij de geselecteerde strategische projecten.

Het noordelijk gedeelte van de voorgestelde contour is gesitueerd in twee BPA's:

- BPA nr. 2 'Kom der gemeente, deel A' 3, goedgekeurd bij MB van 5 september 2005 (herziening). (Het gedeelte binnen de blauwe omlijnning werd van goedkeuring onthouden).

- BPA nr. 2 'Kom der gemeente, deel A', genaamd 'Puursstraat', goedgekeurd bij MB van 27 augustus 2012. Dit BPA geeft invulling aan het gedeelte dat bij MB van 5 september 2005 van goedkeuring werd onthouden.

- Onderstaande figuur geeft het gecombineerd beeld van beide BPA's. Het plan voorziet voornamelijk in een invulling in functie van wonen, voor een groot gedeelte langs nieuw aan te leggen wegenis. Ten oosten van de waterloop is een "zone voor openbare groene ruimte en wateropvang" voorzien.

4.3 Lopende initiatieven

De gemeente wenst de bouwmogelijkheden in het signaalgebied Kom te behouden.

De gemeente wenst de de goedgekeurde verkaveling nr. 492 dd. 02/09/1994 voor de Reedijk (achteraan in het doodlopend gedeelte) te laten bestaan.

De gemeente behoudt de bestaande BPA's 2 A en 2 B en de bouwmogelijkheden volgens de BPA's 2 A en 2 B Kom der gemeente, zal adviezen aanvragen en zal de nodige voorwaarden opleggen om op te nemen in de eventuele bouwvergunning. De bouwmogelijkheden worden in onderhandeling met de eigenaar beperkt.

De huidige en de toekomstige wachtbekkens op de Grote Molenbeek verminderen het overstromingsrisico. Indien accidenteel het gebied toch zou overstromen, dient het overtollig water afkomstig uit de Grote Molenbeek (t.h.v. Maurits Sacréstraat) via de wegenis (collector) en na de inkokering naar dezelfde waterloop gestuurd te worden. Het maaiveldniveau van de nieuw aan te leggen wegenis boven de collector en heel het tracé boven deze laatste, dient aldus voldoende laag te worden aangelegd.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Voor de selectie van de signaalgebieden werd een overleg georganiseerd op 03/09/2014. Vanuit de gemeente nam Steven Elpers (schepen) deel aan het overleg.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond een eerste overleg met de gemeente plaats op 11/06/2015. Aan dit overleg namen deel: Paul Van Den Eynde (schepen openbare werken), Kris Van Gijzeghem (diensthoofd grondgebiedszaken), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen – bekkencoördinator), Luk de Jonghe (Ruimte Vlaanderen) en Katrien Coremans (provincie Vlaams-Brabant-dienst ruimtelijke ordening).

Een vervolgoverleg vond plaats op 31/3/2016 met Paul Van Den Eynde (schepen Merchtem), Julie Asselman (schepen Merchtem), Kris Van Gijzeghem (diensthoofd grondgebiedszaken), Katrien Caremans (ruimtelijke planning), Danny Wauters (dienst waterlopen prov. Vlaams-Brabant), Luk De Jonghe (ruimte Vlaanderen), Guido Janssen (bekkenssecretariaat), Evelien De Vylder (bekkencoördinator).

Op 12/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen de ontwerpstartbeslissing behandeld. Het college keurde deze ontwerpstartbeslissing niet goed. De gemeente Merchtem is voor dit gebied momenteel niet bereid om planschade te betalen als gevolg van een bestemmingswijziging.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Het signaalgebied is in twee deelgebieden (deelgebied 1 en 2) opgesplitst. De cijfers 1 en 2 zijn in het bijhorende deelgebied vermeld. De grens tussen beide deelgebieden wordt door een dunne gele lijn in de figuren weergegeven.

- deelgebied 1: tussen de Reedijk en het noordelijk deel van de Puursstraat (deel ten noorden van de bocht in de Puursstraat) en het westelijk deel langs de Grote Molenbeek Vliet, met daarbij ook de percelen aan de Reedijk (achteraan in het doodlopend gedeelte)
- deelgebied 2: de rest van het signaalgebied.

C: nieuwe functionele invulling voor het deelgebied 1

waarbij het deelgebied 1 niet wordt aangesneden voor bebouwing.

B: maatregelen met behoud van bestemming voor het deelgebied 2

Overstromingsvrij en niet onderkelderde bouwen in deelgebied 2. Voorzien van voldoende buffering voor het afstromende hemelwater.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het gebied Kom is effectief overstromingsgevoelig. Er zijn echter verschillende BPA's opgemaakt en een verkaveling werd goedgekeurd met het oog op de ontwikkeling van delen van dit gebied.

De waterloopbeheerders leveren belangrijke inspanningen binnen het stroomgebied van de Grote Molenbeek-Vliet om de wateroverlast maximaal in te perken. Er zijn overstromingsgebieden gebouwd en er is nog een uitbreiding voor de capaciteit van een overstromingsgebied gepland. Deze overstromingsgebieden zijn bedoeld om het risico op overstromingen te verminderen, maar ze bieden geen bescherming voor langdurige intense buien. De basisregel is daarom het maximaal vermijden van nieuwe bebouwing binnen de beekvallei.

Binnen dit gebied wordt een combinatie van scenario B en C voorgesteld; zoals op de kaart aangegeven, zoveel mogelijk vrijwaren van bebouwing en deels overstromingsvrij bouwen.

Het ontwikkelingsperspectief werd goedgekeurd op de algemene bekkenvergadering Benedenschele d.d. 19/05/2016 met minderheidsstandpunt van de gemeente Merchtem en de provincie Vlaams-Brabant. Zij wensen voor het deelgebied Kom een scenario "A" – geen bijkomende voorwaarden voor bebouwing in dit gebied.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied
MERCHTEM SCHOOLOMGEVING (SG_R3_BES_32B)
MERCHTEM

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Centrum Merchtem” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van **XX** opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **XX** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Merchtem

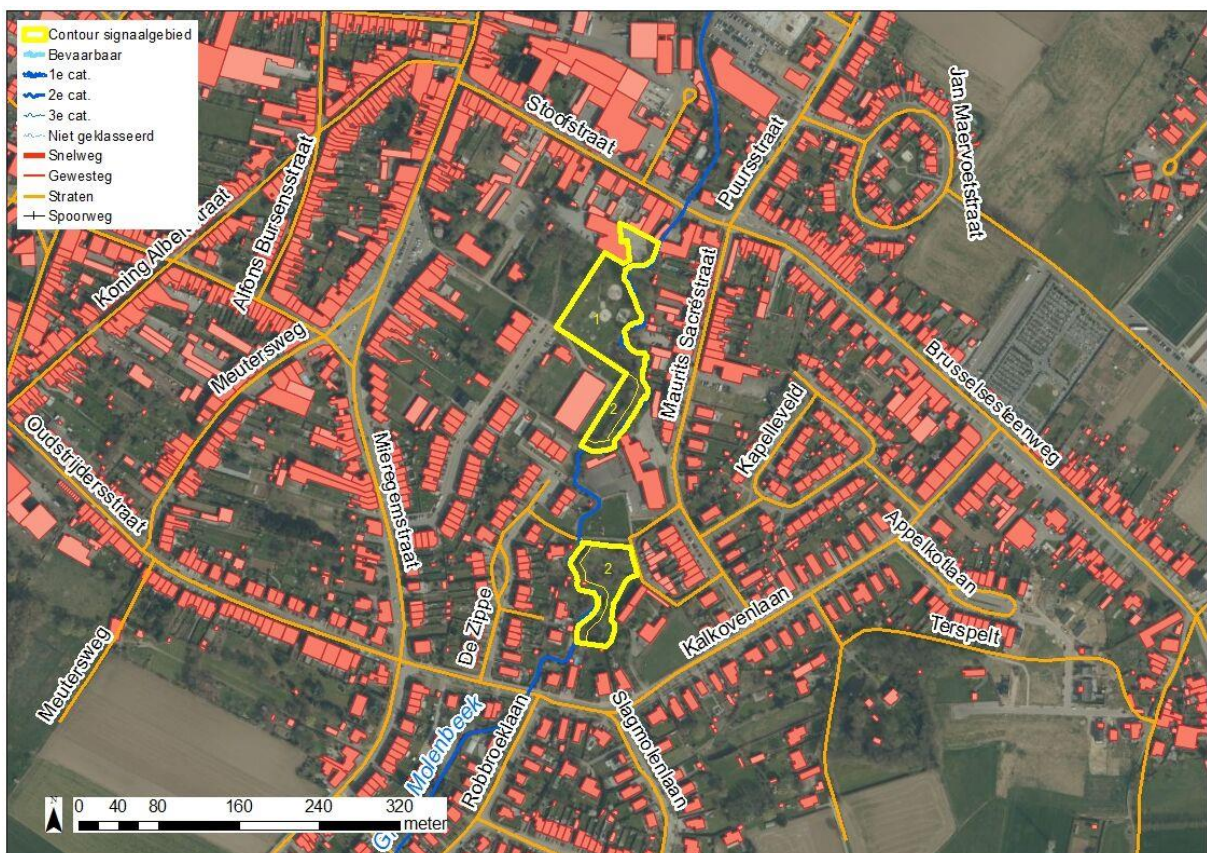
Provincie(s): Vlaams-Brabant

Ligging: Het signaalgebied bevindt zich onmiddellijk aansluitend op het centrum van Merchtem langsheen de Grote Molenbeek-Vliet

Bekken: Benedenscheldebekken

Betrokken waterlopen: Grote Molenbeek-Vliet

Oppervlakte: 1,28 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Gewestplan: woongebied

BPA nr. 2 "Kom Der Gemeente", deel A 1 (goedgekeurd bij MB van 5 september 2005): zone voor handel en ambachten (paars-bruin gestreept), zone voor openbaar nut (lichtblauw) en zone voor beschermde hoeve (groen).

Globale beschrijving:

Restpercelen langs beek (weilanden), speeltuin, tuinen

Er zijn geen recente afgeleverde vergunningen gekend.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Reststukken, deels bestemd als openbaar groen in nevenbestemming of zone voor beschermde hoeve.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens een overleg met de gemeente Merchtem op 11/06/2015 voor de eerste keer besproken. Het betreft hier een vrij versnipperd gebied langsheen de Grote Molenbeek.

Voorstel afbakening voornamelijk op basis van kadastrale percelen: vooral grotere aaneengesloten bouwvrije percelen werden geselecteerd.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn³

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

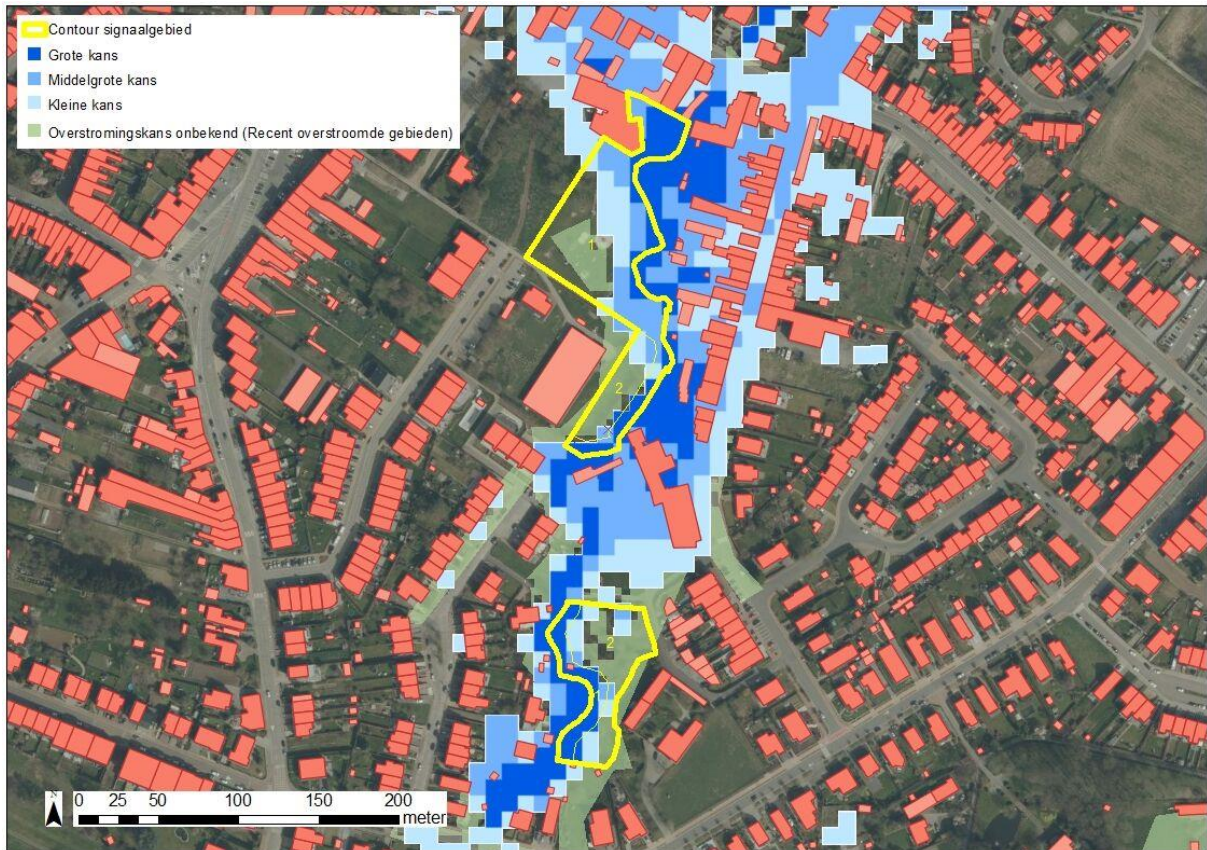
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven⁴. De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het signaalgebied heeft lokaal een middelgrote tot grote overstromingskans op de overstromingsgevaarkart.

³ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

⁴ gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

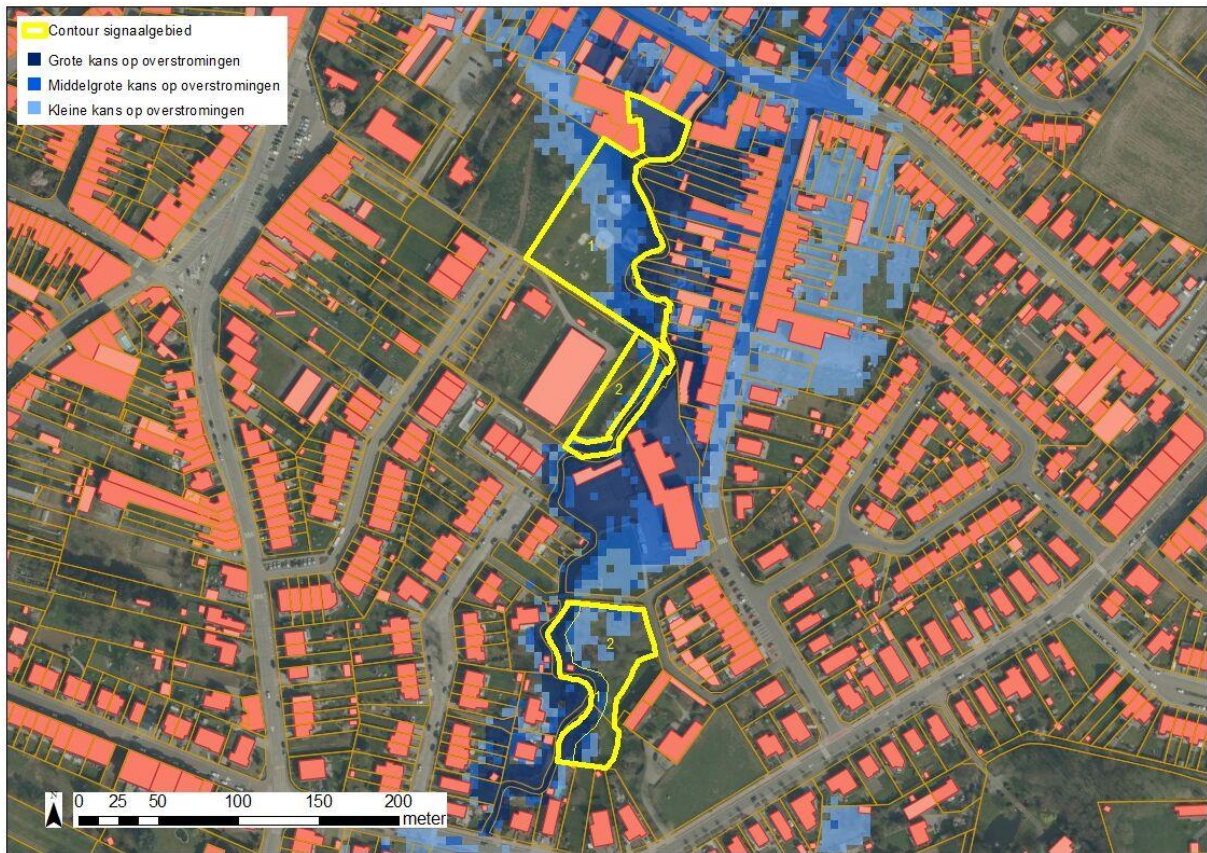
Figuren: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

De watergevaarkaart geeft vooral in het noordelijk deel van de noordelijke polygoon van dit signaalgebied en langs de waterloop een grote kans op overstromingen aan.

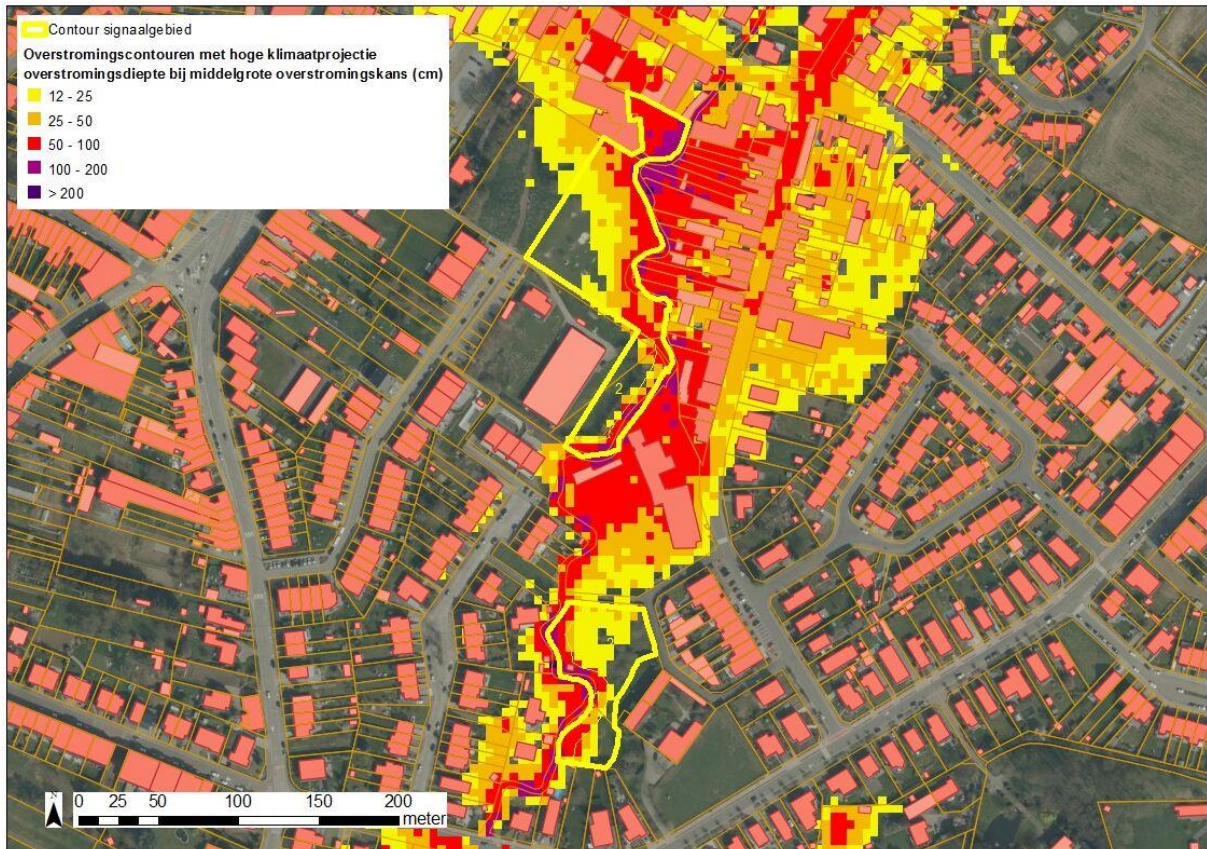
3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

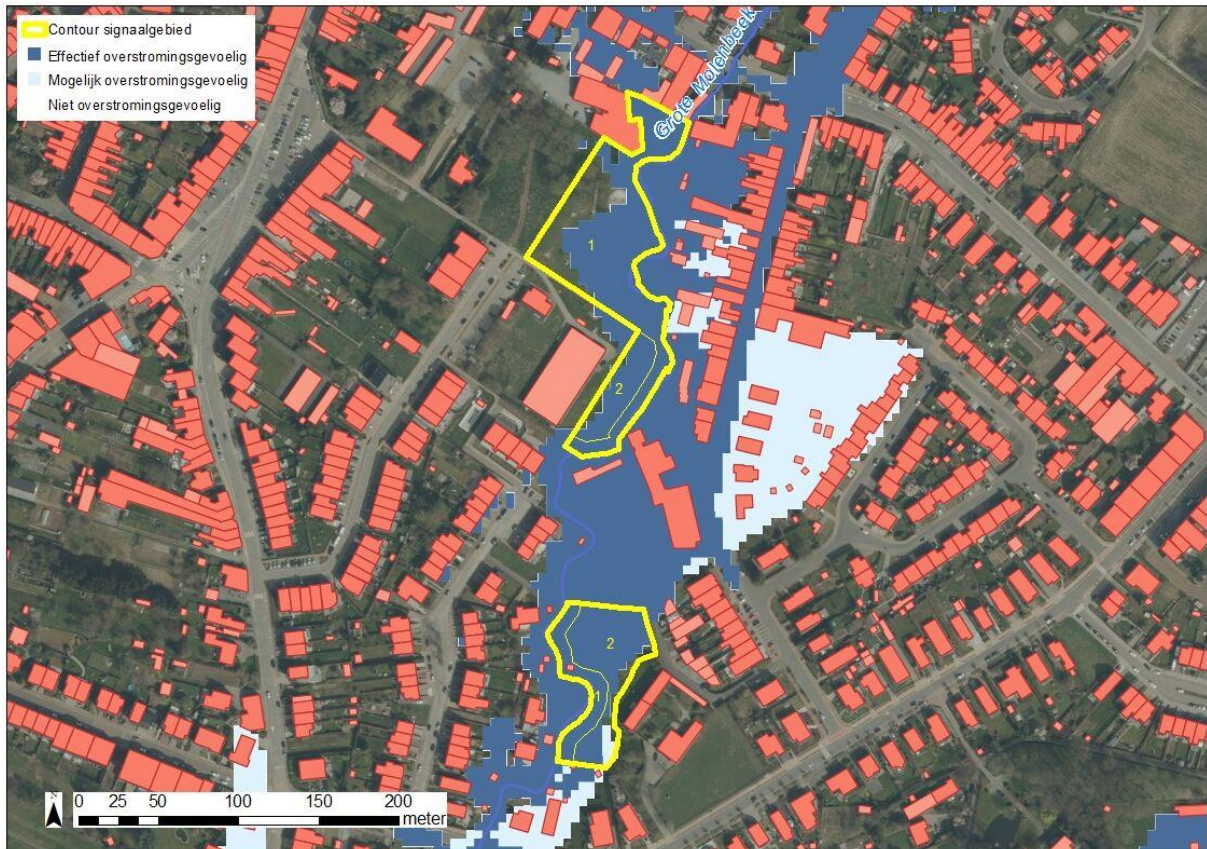
Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

Lokaal is er in dit signaalgebied een grote kans op overstromingen bij gemiddelde klimaatprojectie, lokaal zijn er overstromingsdieptes van 50 tot 100 cm bij hoge klimaatprojectie. Het signaalgebied bevindt zich dan ook langs beide oevers van de Molenbeek-Vliet.

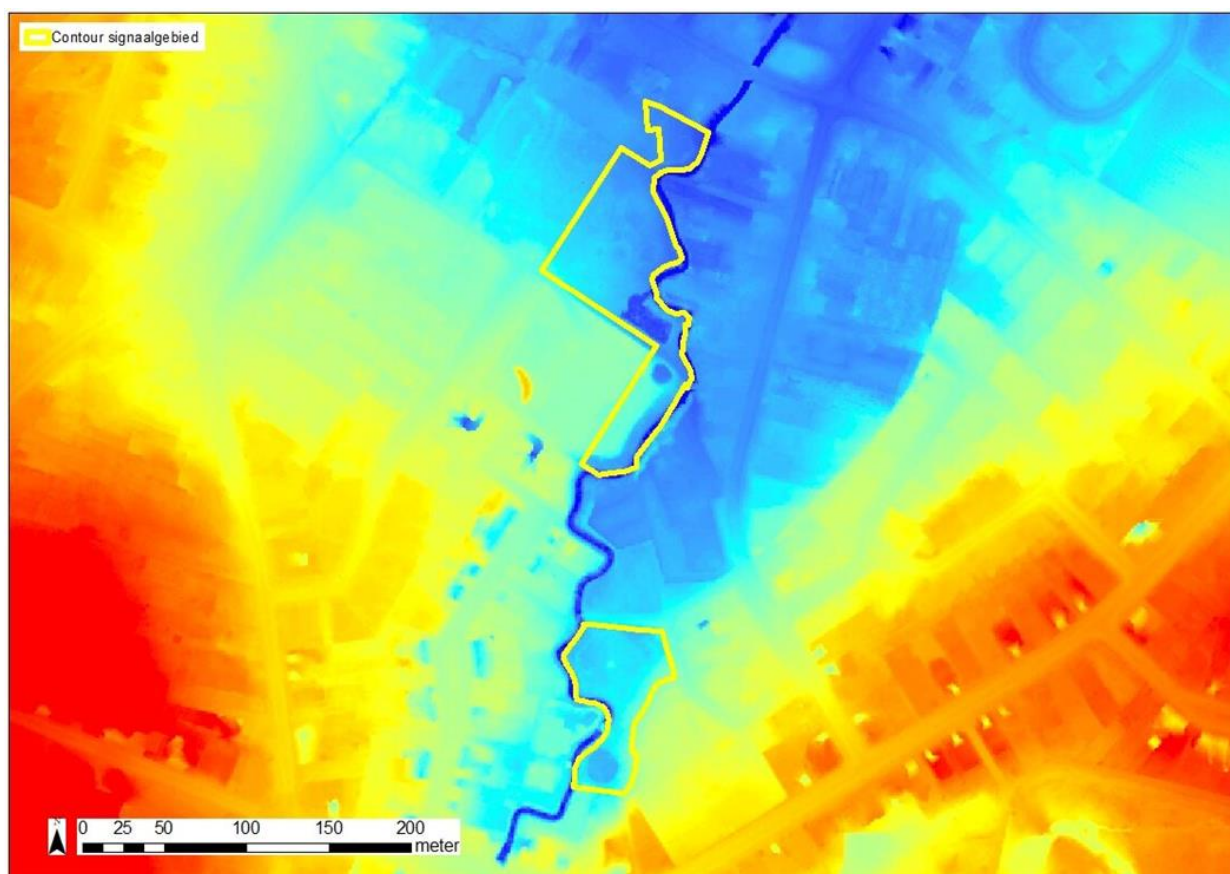
3.2 Bespreking watersysteem

Het gebied is erg overstromingsgevoelig. Omdat de waterlopen ter hoogte van Merchtem bij de overgang van Midden- naar Laag-België, van waterlopen met relatief groot verval overgaan naar beken met weinig verval, ontstaan aan de voet van dit talud frequent overstromingen. Omdat het bovenstrooms deel van het stroomgebied een intensief landbouwgebruik kent en tevens erosiegevoelig is, bezinkt relatief veel bodemmateriaal afwaarts dit talud. Daarnaast zijn grote gebieden ook verhard en zijn bergingsgebieden ingenomen door bewoning of opgehoogd.

De waterloopbeheerders leveren belangrijke inspanningen binnen het stroomgebied van de Vliet om de wateroverlast maximaal in te perken. De basisregel vormt evenwel het maximaal vermijden van nieuwe bebouwing binnen de beekvallei.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Figuur: digitaal hoogtemodel van het signaalgebied op recente topografische kaart.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het stroomgebied van de Grote en de Kleine Molenbeek is erg gevoelig voor overstromingen. Bijzonder kwetsbaar zijn de gemeenten Merchtem en Londerzeel. De voorbije jaren hadden beide gemeenten herhaaldelijk te kampen met ernstige wateroverlast. Uit een hydraulische en hydrologische studie is gebleken dat een combinatie van maatregelen nodig is om de wateroverlast in het stroomgebied van de Grote en Kleine Molenbeek in te perken. Een aantal maatregelen worden/werden uitgevoerd door VMM. Andere maatregelen worden/werden uitgevoerd op de bovenlopen door de provincie Vlaams-Brabant. Zie ook [Brochure 'Waterbouwwerken in uw buurt'](#).

In het ontwerp stroomgebiedbeheerplan 2016-2021 worden volgende acties in functie van de overstromingsrichtlijn opgenomen in het stroomgebied van de Grote Molenbeek-Vliet:

ACTIENR	TITEL	GEMEENTE	WATERLOOP	INITIATIEFNEMER	PRIORITEIT ACTIE IFV ORL
6_A_016	Aankoop frequent overstromende gronden ter hoogte van de Konijnenstraat te Puurs	Puurs	Kleine Molenbeek	Gemeente: Puurs	H
6_F_015	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Puttengracht	Opwijk	Puttengracht	Provincie Vlaams-Brabant	H

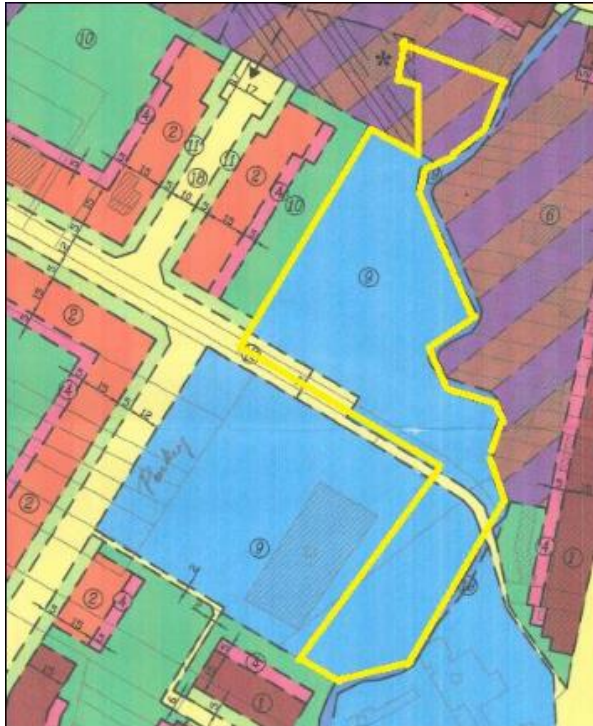
ACTIENR	TITEL	GEMEENTE	WATERLOOP	INITIATIEFNEMER	PRIORITEIT ACTIE IFV ORL
6_F_017	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Brusselsestraat op de Kleine Molenbeek	Meise	Kleine Molenbeek	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_087	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Krameikbeek in de gemeente Asse	Asse	Krameikbeek	Gemeente:Asse, Provincie Vlaams-Brabant	M
6_F_088	Bouwen van GOG's (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Gerstebeek in de gemeente Asse	Asse	Gerstebeek	Provincie Vlaams-Brabant	M
6_F_089	Bouwen van GOG's (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Puttenbeek	Opwijk	Puttenbeek	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_091	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Stambeek	Opwijk	Stambeek	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_092	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Leefdaal	Meise	Molenbeek-Zijp	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_093	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Vier Eiken	Meise	Molenbeek-Zijp	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_094	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Neerpoorten - rechteroever	Meise	Molenbeek-Zijp	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_095	Bouwen van GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) Neerpoorten - linkeroever	Meise	Molenbeek-Zijp	Provincie Vlaams-Brabant	H
6_F_214	Onderzoek naar het realiseren van bijkomende buffering in het natuurgebied Tekbroek voor de Vliet	Puurs	Grote Molenbeek-De Vliet	Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), gemeente Puurs	H
6_F_213	Realiseren van bijkomende buffering langs de Neerheydeloop	Puurs	Neerheydeloop	Gemeente: Puurs	M
6_N_029	Onderzoek haalbaarheid van bescherming van de woningen in het stroomgebied van de Grote Molenbeek- Vliet	Puurs, Londerzeel, Bornem, Buggenhout, Sint-Amands	Stroomgebied Vliet-Grote Molenbeek Vliet	Polder en/of Watering: Watering Vliet en Zielbeek, VMM	M

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

RSP

Het Provinciaal Structuurplan van de Provincie Vlaams-Brabant vermeldt bij de gewenste landschappelijke structuur de 'Valleien van de Molenbeken (Grote Molenbeek – Vliet met zijbeken en brongebieden)' als gaaf landschap.

Dit signaalgebied gesitueerd in BPA nr. 2 'Kom der gemeente, deel A' 1, goedgekeurd bij MB van 5 september 2005 (herziening). Het grootste gedeelte van deze contour is volgens het plan gelegen in een zone voor openbaar nut (hoofdbestemming: openbaar nut (lichtblauw), nevenbestemming: openbaar groen; behoudens een maximale terreinbezetting van 80% zijn voor deze zone geen verdere bepalingen opgenomen in het BPA). Een beperkt gedeelte is gelegen in zone voor handel en ambachten (paars-bruin gestreept)

Het zuidelijk gedeelte is gelegen in een zone voor beschermde hoeve (groen).

4.3 Lopende initiatieven

/

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Voor de selectie van de signaalgebieden werd een overleg georganiseerd op 03/09/2014. Vanuit de gemeente nam Steven Elpers (schepen) deel aan het overleg.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond een eerste overleg met de gemeente plaats op 11/06/2015. Aan dit overleg namen deel: Paul Van Den Eynde (schepen openbare werken), Kris Van Gijzeghem (diensthoofd grondgebiedszaken), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Luk de Jonghe (Ruimte Vlaanderen) en Katrien Coremans (provincie Vlaams-Brabant-dienst ruimtelijke ordening).

Een vervolgoverleg vond plaats op 31/3/2016 met Paul Van Den Eynde (schepen Merchtem), Julie Asselman (schepen Merchtem), Kris Van Gijzeghem (diensthoofd grondgebiedszaken) Katrien Caremans (ruimtelijke planning), Danny Wauters (dienst waterlopen prov. Vlaams-Brabant), Luk De Jonghe (Ruimte Vlaanderen) Guido Janssen (bekkensecretariaat), Evelien De Vylder (bekkencoördinator).

Op 12/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Het signaalgebied 32b Schoolomgeving is in twee deelgebieden 1 en 2 onderverdeeld. Deelgebied 1 is het noordelijke deel van de noordelijke polygoon van het signaalgebied met daarbij voor de noordelijke en de zuidelijke polygoon de zone van 10 meter langs de waterloop 'Grote Molenbeek'. Deelgebied 2 is de rest van het signaalgebied.

De grens tussen beide deelgebieden (1 en 2) wordt door een dunne gele lijn in de figuren weergegeven. De cijfers 1 en 2 zijn in het bijhorende deelgebied vermeld:

Deelgebied 1

B of C: bouwvrij houden

- De zone in woongebied van 10 meter langs de waterloop Grote Molenbeek met grote overstromingskans blijft bouwvrij.
- De rest van dit gebied is in eigendom van de gemeente en wordt vandaag gebruikt als speelplein. Het BPA heeft hiervoor een bestemming als openbaar nut voorzien. Een bestemmingswijziging kan, maar wordt niet strikt noodzakelijk geacht om het bouwvrij karakter van dit gebied te verzekeren.

Deelgebied 2

A: Watertoets

- Het deel behorende tot de noordelijke polygoon is eigendom van de gemeente en wordt eveneens gebruikt als speelplein. Het deel behorende tot de zuidelijke polygoon is volgens het BPA gelegen in een zone voor beschermde hoeve en maakt tevens deel uit van het als dorpsgezicht beschermde "Slagmolenhof" met zijn onmiddellijke omgeving (KB 23 oktober 1981). Om deze redenen zijn de bouw mogelijkheden beperkt.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied Schoolomgeving is in twee deelgebieden onderverdeeld. Deelgebied 1 kent een middelgrote tot grote overstromingskans en wordt bouwvrij gelaten. Deelgebied 2 kent een kleinere overstromingskans, maar is recent overstromd en volledig gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied. Bebouwing is wel nog mogelijk, mits volgende randvoorwaarden gerespecteerd worden: de gemeente zal adviezen aanvragen en zal de nodige voorwaarden opleggen om op te nemen in de eventuele bouwvergunning.

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

LINDEDREEF (SG_R3_BES_33)

MALLE

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Moerbeeklaan-Ossegoor” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “*Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden*” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Malle

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied bestaat uit 3 blokken. Het meest noordelijke gebied sluit aan op de Antwerpsesteenweg en Eikendreef. De middenste blok vormt een binnengebied tussen de Eikendreef, Antwerpsesteenweg, Eekhoordreef en Jagersweg. Het zuidelijke gebied vormt een binnengebied ten zuiden van de Eekhoordreef en wordt doorsneden door de Lindedreef.

Bekken: BENEDENSCHELDEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Het signaalgebied bevindt zich tussen de Trappistenbeek in het westen en de Kleinebeek in het oosten.

Oppervlakte: 4,9 ha

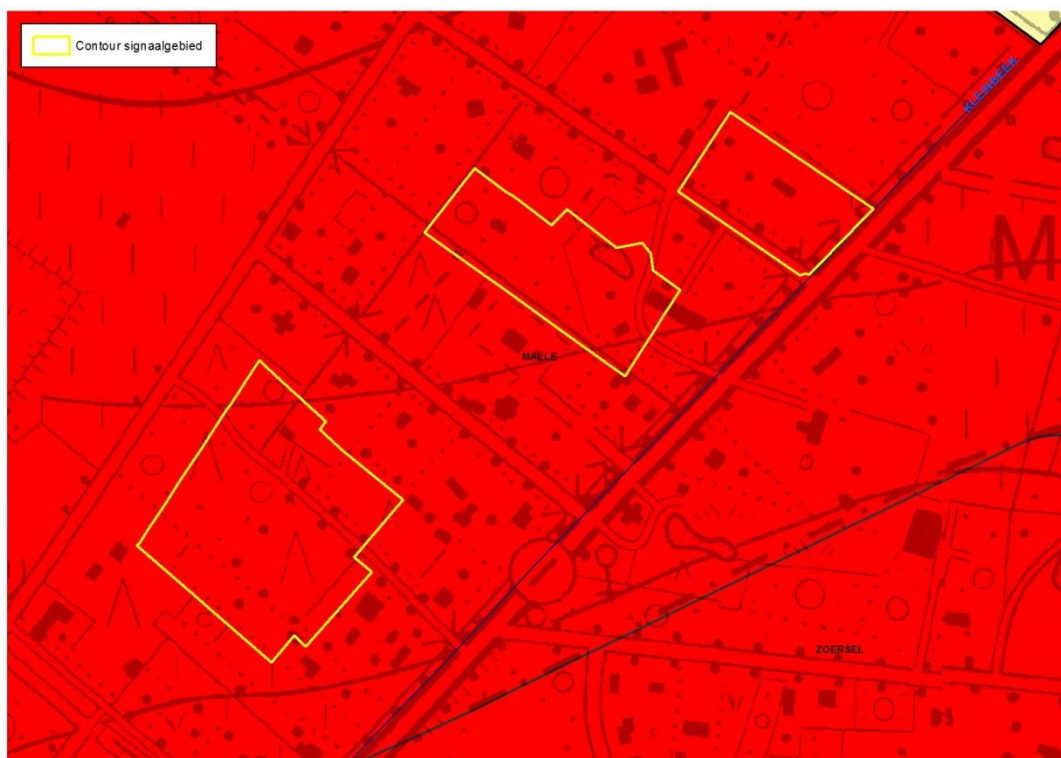
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft de bestemming woongebied en maakt deel uit van het gemeentelijk RUP voor eensgezinswoningen.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied betreft nog niet bebouwde binnengebieden met beboste percelen. Ter hoogte van het meest noordelijke signaalgebied stond een bedrijfsgebouw/woning, wat inmiddels werd afgebroken.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHELDEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Dit gebied was kandidaat-signaalgebied voor de selectie reeks 3 (selectie-ID 5002 – opp: 3,52 ha). Het werd evenwel niet weerhouden omdat werd ingeschat dat het woongebied reeds grotendeels was ingevuld, oa met grote tuinen. Deze inschatting blijkt niet correct. Het woongebied kan wel degelijk nog ontwikkeld worden. Het gaat om een groot binnengebied in combinatie met nog heel wat vrije grote percelen. Voorwaarde om dit binnengebied te kunnen ontwikkelen is het bereikbaar maken. Dit vergt een vergunning voor de nodige wegeniswerken.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn, wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De Trappistenbeek en Kleinebeek werden niet gemodelleerd op de overstromingsgevaarkaarten. Het volledige signaalgebied wordt weergegeven als recent overstroomd gebied.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Trappistenbeek en Kleinebeek maken geen deel uit van de ORBP-studie.

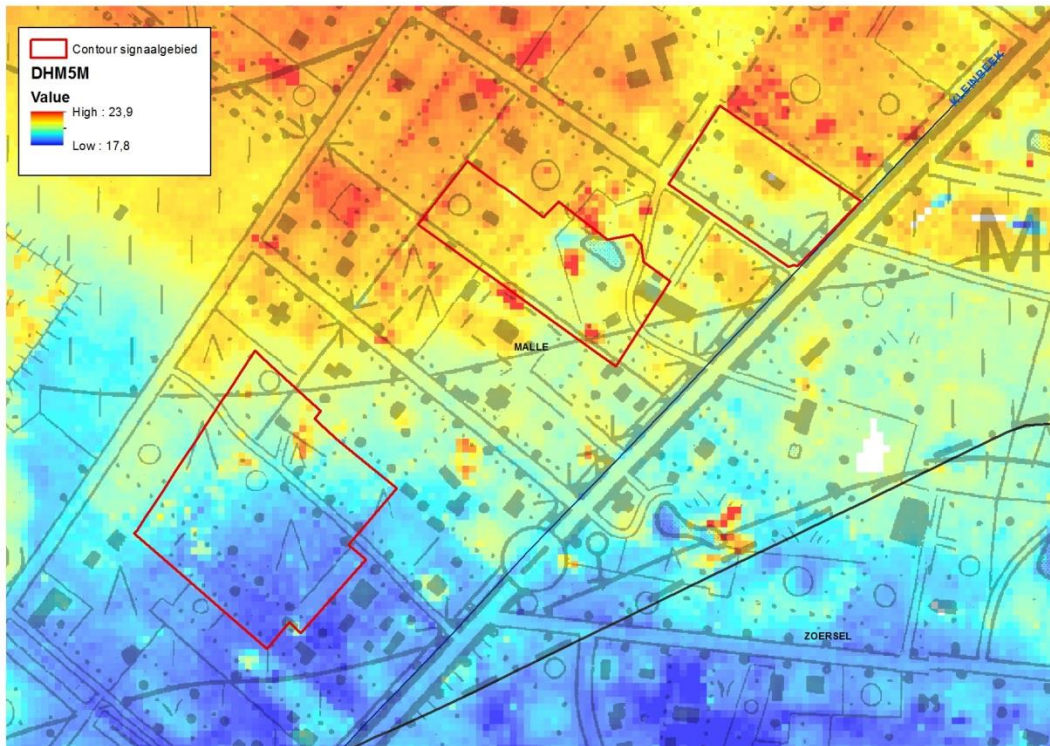
3.2 Bespreking watersysteem

Enkel het noordelijke gebied wordt als effectief overstromingsgevoelig weergegeven op de watertoetskaart. Volgens het digitaal hoogtemodel en de bodemkaart is het zuidelijke gebied echter opvallend lager gelegen en bevinden zich hier natte zandbodems (profiel Zegb) met een grondwatertafel van 0 tot 40 cm onder het maaiveld. De bodems thv het noordelijke gebied worden gekarteerd als vochtige zandbodems (w-Zdgb) met een kleizandsubstraat. Ook hier is de bodem lokaal uiterst nat.

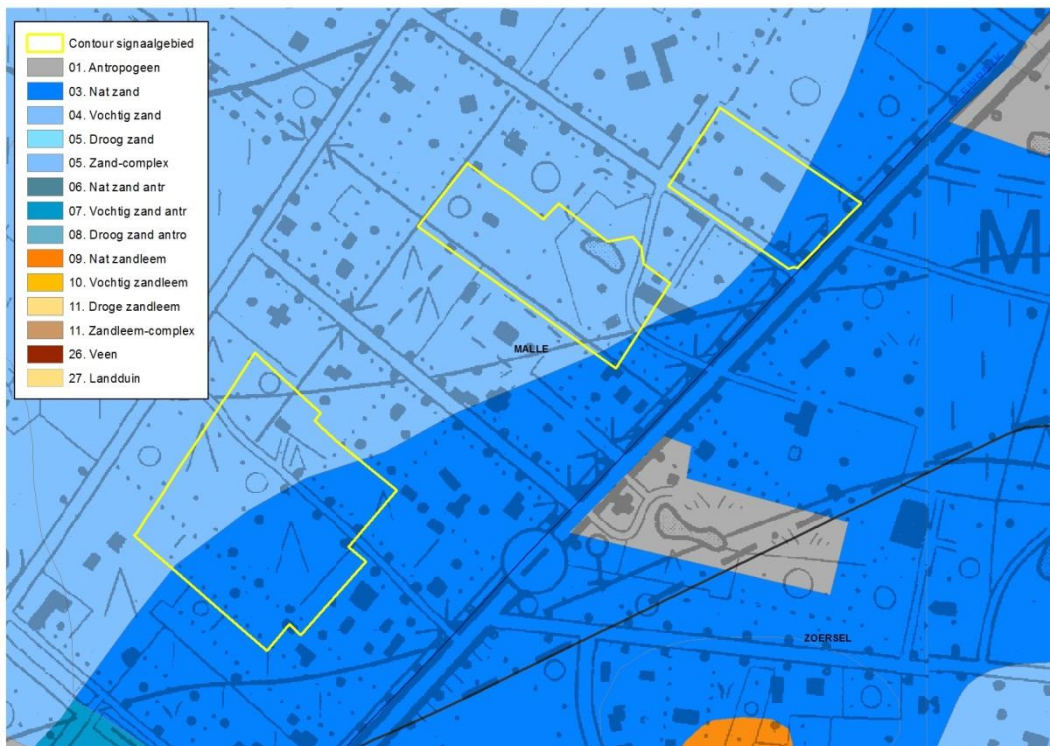

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: digitaal hoogtemodel van de ruimere omgeving van het signaalgebied op topografische kaart

Figuur: vereenvoudigde bodemkaart van het signaalgebied op topografische kaart

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde (2016-2021) geeft uitvoering aan de Europese Kaderrichtlijn Water en de Europese Overstromingsrichtlijn. Het stroomgebiedbeheerplan benadrukt het belang van de drietrapsstrategie vasthouden-bergen-afvoeren, waarbij het brongebied een maximale rol moet spelen in bovenstroomse infiltratie en buffering.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het GRS wordt dit gebied getypeerd als woonbos en reserve ontwikkelbaar op lange termijn. De gemeente moet hiervoor nog een RUP opmaken dat voorziet in een grotere percelering.

4.3 Lopende initiatieven

Het CBS heeft tot nu toe ontwikkelingen in het binnengebied langsheen de Lindedreef steeds geweigerd vanwege een te hoge dichtheid van woonentiteiten.

De Lindedreef is een niet-uitgeruste zandweg. De buurtbewoners zijn vragende partij voor de aanleg van een veilig fietspad langsheen de Lindedreef.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Een overleg gebiedsselecties vond plaats op 28/08/2014. Hierbij was Hans Van der Heyden (diensthoofd ruimtelijke ordening, stedenbouwkundig ambtenaar Malle) aanwezig. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 17/09/2014. Het signaalgebied werd aanvankelijk niet geselecteerd omdat werd ingeschat dat het woongebied reeds grotendeels was ingevuld, oa met grote tuinen. Deze inschatting blijkt niet correct.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Malle op 18/06/2015. Hieraan namen deel: Hans Van der Heyden (GSA Malle), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen), Kathleen Van Dorslaer (Dienst Integraal Waterbeleid provincie Antwerpen), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen – Bekkenssecretariaat), Sandra Franck (bekkenssecretariaat) en Guido Janssen (bekkenssecretariaat). Op dit overleg heeft Hans Van der Heyden de problematiek mbt de omgeving van de Lindedreef, Eekhoorndreef, Eikendreef verder verduidelijkt. Er werd afgesproken om te bekijken of het gebied alsnog in aanmerking kon komen als signaalgebied.

Een vervolgoverleg vond plaats op 03/05/2016 met Paul van Ham (schepen RO Malle), Hans Van der Heyden (GSA Malle), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen) en Sandra Franck (bekkenssecretariaat). De contour, alsook het gewenste ontwikkelingsperspectief van het signaalgebied werden bepaald.

Op 17/05/2016 besliste het college van burgemeester en schepenen mbt de ontwerp-startbeslissing:

Artikel 1 - Slechts goedkeuring te geven aan de ontwerp-startbeslissing voor de signaalgebieden op het grondgebied van Malle indien:

- er meer recente gegevens worden gebruikt voor het in kaart brengen van de waterproblematieken in de geselecteerde signaalgebieden, voor zover deze de voorliggende gegevens in de ontwerp-startbeslissing niet tegenspreken of er niet fundamenteel van afwijken;
- de reeds genomen maatregelen op het terrein, in het kader van watergevoeligheid, en de effecten die deze teweeg brachten, in kaart worden gebracht voor alle signaalgebieden en op voorwaarde dat deze effecten de ontwerp-startbeslissing niet tegenspreken of er niet fundamenteel van afwijken.

Dit voor de signaalgebieden:

• Lindedreef (SG_R3_BES_33) Malle.

Artikel 2 - In geen geval een planschade te compenseren voor de in artikel 1 voorwaardelijk goedgekeurde signaalgebieden, gelet de financiële toestand van de gemeente. Alle eventuele kosten die vloeien uit het vervolgtraject, zullen niet door de gemeente worden gedragen. Wanneer er duidelijkheid bestaat over het kostenplaatje van het vervolgtraject, kunnen bovenstaande overwegingen met betrekking tot de ontwerp-startbeslissingen van de signaalgebieden opnieuw worden gemaakt.

Artikel 3 - Geen initiatieven te nemen voor de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan dat voor deze signaalgebieden een waterbergende bestemming combineert met andere (open ruimte-) bestemming, waardoor het gemeentebestuur niet dient te worden vermeldt als initiatiefnemer in de (ontwerp-) startbeslissing.

Artikel 4 - Een afschrift van dit besluit te bezorgen aan de afdeling Integraal Waterbeleid van de Vlaamse Milieumaatschappij en hen te verzoeken een raming te bezorgen van de planschade die resulteert uit de mogelijke inperking van de ontwikkelingsmogelijkheden per signaalgebied, zoals vooropgesteld in voorliggende ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- n.v.t.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Een ontwikkeling is haalbaar als binnen de verkaveling in een differentiatie voorzien wordt met voldoende ruimte voor water en een lage dichtheid van bebouwde oppervlakte. Concreet worden restricties gesteld naar de totale te realiseren verharde oppervlakten en (bij)gebouwen van 7,5% van de oppervlakte van het signaalgebied. Ophogingen van de tuinpercelen zijn niet toegelaten om afwenteling van de waterproblematiek naar de reeds ontwikkelde percelen langsheen de Eikendreef, Eekhoorndreef, Jagersweg en Antwerpsesteenweg te vermijden. Op de grote tuinpercelen wordt in voldoende ruimte voorzien om lokaal te infiltreren en bufferen. Het vloerpeil van de woningen dient voldoende hoog gebouwd.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

herverkaveling

Initiatiefnemer:

De gemeente Malle toetst de verkavelingsaanvragen aan de maatregelen zoals weergegeven onder ontwikkelingsperspectief B.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is grotendeels bebost en gelegen in woongebied. Enkel het noordelijk deel is effectief overstromingsgevoelig. In het GRS wordt dit gebied getypeerd als woonbos en reserve ontwikkelbaar op lange termijn.

Een ontwikkeling is haalbaar als binnen de verkaveling in een differentiatie voorzien wordt met voldoende ruimte voor water en met minimale bebouwde oppervlakte. Concreet worden restricties gesteld naar de totale te realiseren verharde oppervlakten en (bij)gebouwen van 7,5% van de oppervlakte van het signaalgebied. Ophogingen van de tuinpercelen zijn niet toegelaten om afwenteling van de waterproblematiek naar de reeds ontwikkelde percelen langsheen de Eikendreef, Eekhoorndreef, Jagersweg en Antwerpsesteenweg te vermijden. Op de grote tuinpercelen wordt in voldoende ruimte voorzien om lokaal te infiltreren en bufferen. Het vloerpeil van de woningen dient voldoende hoog gebouwd.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]